דער בלאַט

צייטשריפט פון אלוועלטליכן אָרטאָדאָקסישן אידנטום

DER BLATT

VOICE OF WORLDWIDE ORTHODOX JEWRY

וועטער
פון ניו יארק

דאנערשטאג: מעגליך רעגן, 60-70 גראד.
פרייטאג: מעגליך שטורעם, 67-80 גראד.
שבת קודש: זון און וואלקנעס, 68-80 גראד.
זונטאג: זון, מעגליך רעגן 67-83 גראד
מאנטאג: טיילוייז זוניג,ווארעם, פייכט, 62-79 גראד

PRICE פרייז

$1.25 New York
$1.50 Other US Cities

ארץ ישראל	14.00 ש״ח
קאנאדע	$2.00
ענגלאנד	£1.70
אי-יו	€2.50
אויסטראליע	AU$2.00
ארגענטינע	4.00

Friday, May 21, '04 — ב״ה, פרייטאג פר׳ במדבר, ר״ח סיון, תשס״ד — **Vol. 5 No. 34 (238)**

״שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד״

האבן אידישע טעכטער אויסגעשריגן ביים אריינווארפן עבודה זרה שייטלען אין פייער

גאנצע אידישע וועלט אייגעהילט אין געמיינזאמען קנאות דקדושה אויסצוראטן עבודה זרה שייטלען

סייעתא דשמיא פון פוסק הדור מרן ראב״ד ירושלים שליט״א ראטעוועט דעם דור פונעם מכשול

אריבער 120 רבנים ביי אסיפת ״התאחדות הרבנים״ באפעסטיגן איסור פון גדולי ישראל שליט״א

ניו יארק.- די טיף-איינגעבאַקענע אמונה טהורה פון כלל ישראל איז במשך די פאַרגאַנגענע וואָך געקומען צו איר פולן שיין, ווען די שערורי׳ מיט די מענטשן-האָר שייטלען האָט דראַמאַטיש אויפגעפלאַקערט אויף אַן אינטערנאַציאָנאַלן, גלאָבאַלן פאַרנעם און די גאַנצע אידישע וועלט מסוף העולם ועד סופו איז איינגעהילט געוואָרן אין איין און אינעם זעלבן זאָרגפולן גאַלאָפּ זיך אָפּצוטרייסלען פונעם איסור תקרובת עבודה זרה ר״ל.

עס איז אָן צווייפל פאַרגאַנגען אַ היסטאָרישע וואָך וואָס קען באַצייכנט ווערן אַלס אַ וואָך פון ״רעוואָלוציע״ ביי כלל ישראל. אַ וואָך ווען טויזנטער אידן און אידענעס האָבן אַרויסגעוויזן גבורה דקדושה און טראָץ די גרויסע געלט-שאָדנס מבער געווען פון זייערע

(פארזעצונג אויף זייט 107)

הונדערטער נשים צדקניות גענצליך מבער שייטלען נאך מכתב קודש און פייערדיגע דרשות פון כ״ק גאב״ד קרית יואל שליט״א

ניו יארק.- די טיף-איינגעבאַקענע אמונה טהורה פון כלל ישראל איז במשך די פאַרגאַנגענע וואָך געקומען צו איר פולן שיין, ווען די שערורי' מיט די מענטשן-האָר שייטלען האָט דראַמאַטיש אויפגעפלאַקערט אויף אַן און די גאַנצע אידישע וועלט מסוף העולם ועד סופו איז איינגעהילט געוואָרן אין איין און אינעם זעלבן זאָרגפולן גאַלאָפּ זיך אָפּצוטרייסלען פונעם איסור תקרובת עבודה זרה ר"ל.

עס איז אָן צווייפל פאַרגאַנגען אַ ווערן אַלס אַ וואָך פון "רעוואָלוציע" ביי כלל ישראל. אַ וואָך ווען טויזנטער אידן און אידענעס האָבן אַרויסגעוויזן גבורה דקדושה און טראָץ די גרויסע געלט-שאָדנס מבער געווען פון זייערע

(פארזעצונג אויף זייט 107)

הונדערטער נשים צדקניות גענצליך מבער שייטלען נאך מכתב קודש און פייערדיגע דרשות פון כ"ק גאב"ד קרית יואל שליט"א

אויספירליכער באריכט אויף זייט 106

דער מעמד קידוש השם אין קרית יואל מוצש"ק
ביים פארברענען שייטלען פון תקרובת עבודה זרה

משעם רבותינו הגאוה"צ שרי התורה מרן הגאב"ד והביד"צ שליט"א

פסק הלכה

בס"ד — כ"ב אייר תשס"ד

הננו בשורותינו אלו בדבר הלכה פסוקה. ידוע שמקובל מדור אחר דור על אנשי הישוב הישן פה ירושלם עיה"ק תובב"א שנהגו כסברת הפוסקים האוסרים לבישת פיאה נכרית לנשים.

מבלי להיכנס למחלוקת הפוסקים זו.

ומבלי להכנס על מה שנפרץ מאד בעוה"ר בדורנו שנשים נשואות לובשות פיאה נכרית שנראות בבתולות שעל לבישת פיאה נכרית כזו אין לזה שום היתר בדברי הפוסקים.

ועתה באנו לגלות בזה דעתינו דע"ת כי השערות מארץ הודו שמתמם הם מתנגזזים לשם ע"ז בבית תיפלתם הן ותערובתם יש עליהם דין תקרובת ע"ז ואסורים בהנאה מן הדין.

ולהשומעים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב.

וע"ז באעה"ח הביד"צ פעיה"ק ירושלם תובב"א

נאם משה שטרנבוך ראב"ד — נאם משה הלברשטאם
נאם מאיר בראנדסדארפער — נאם אברהם יצחק אולמאן
נאם יצחק טובי' ווייס רב ואב"ד פעיה"ק ת"ו

התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדא

חוו"ד תורה בענין פאה נכרית משערות הודו (אינדיע)

באסיפה רבתי ממאה ועשרים חברינו הרבנים הגאונים הצדיקים שליט"א היום, אחרי ששמענו עדות נאמנה מאותם שביקרו בארץ הודו (אינדיע) ואחרי מו"מ ארוך של כמה שעות, החלטנו כדלהלן:

כיון שיש חששות גדולות על השערות הבאים משם, משום דין תקרובת עבודה זרה.

ע"כ אין להשתמש בשום פאה נכרית שיש עליהם חשש שהשערות מקורם הוא מ"אינדיע".

וכבר יצא מאתנו פס"ד שאסור לאשה לחבוש שום פאה נכרית CUSTOM MADE HUMAN HAIR הנעשית באופן שאין להבחין בין אשה נשואה לבתולה, שכבר אסרוהו גדולי רבותינו נ"ע ולהבחל"ח שליט"א.

אותם המקילים לעצמם לילך עם פאה נכרית,
צריכים לדקדק שיהי' רק "סינטעטיש"
שאין בהם תערובות שערות בני אדם, כדי להנצל משערות הבאים מהודו.

ואין לסמוך על דברי הסוחרים עם פאה נכרית בבירורן אם השערות הם מהודו או לא.

ויה"ר שנזכה להנצל ממכשולות, ויקוים מ"ש להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון, ותמלך אתה ה"א לבדך מהרה על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך בירושלים עיר קדשך בב"א

יום ד' לסדר במדבר, כ"ח אייר תשס"ד לפ"ק

התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדא

אהרן טייטלבוים
רב ור"מ דק"ק
קרית יואל והגלילות
יצ"ו

RABBI ARON TEITELBAUM
5 Sanz Ct. Kiryas Yoel
Monroe, N.Y. 10950
Tel. (845) 783-0994-5

ב"ה

החיים והשלום אל מע"כ תושבי עירנו ק"ק קרית יואל יע"א

הנה כבר נודע דעת אבותה"ק ורבותינו הק' שאסרו ללבוש פאה נכרית (שייטל), והכי נהגו אלפי בנות ישראל החרדים לדבר ה' שאין לובשות שום פאה נכרית כדברי הפוסקים שפאה נכרית אסורה לגמרי.

ובעת נתעורר ע"י הגאון הראב"ד עיה"ק ירושלים ת"ו שליט"א שמלבד האסור יש בהפאה נכרית הבאים מארץ הודו (אינדיע) משום תקרובת ע"ז, ואחר שדברתי בבירור הפרטים עם הגאון רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א חבר הבד"צ, הנני בזה להודיע דעת לכל אנ"ש שיחיו כדלהלן.

אותם הפאה נכרית הבאים מארץ הודו יש בהם דין תקרובת ע"ז ואסור לבת ישראל ללובשן ואסורים בהנאה.

ולכן אין לבת ישראל ללבוש שום מין פאה נכרית הנעשה משערות בנ"א, שלא נתברר בבירורות גמור על אותה הפאה נכרית שאין בה שום תערובות מאותן השערות שמקורם מארץ הודו.

ובזכות שמירת דת קדשינו הרחמן הוא ישרה שכינתו בינינו, ולא ידבק בידינו מאומה מן החרם וגו', והשי"ת יגדור פירצות עמו בית ישראל בביאת גואלינו בב"א.

הכו"ח היום ה' לסדר בחו"ב שנת תשס"ד לפ"ק

פולע דעקונג פונעם שייטעל סקאנדאל, מיט א שלל פון נייעס באריכטן, ארטיקלען, דרשות, בריוון פון רבנים און גדולי ישראל שליט"א אין די לעצטערע זייטן פונעם היינטיגן נומער

הונדערטער נשים גענצליך אויסגעטאָן שייטלען נאך מכתב קודש און פייערדיגע דרשות פון כ"ק גאב"ד קרית יואל שליט"א

היסטארישער מעמד קידוש ה' ביי שריפת עבודה זרה אין קרית יואל

קרית יואל. - אויב איז אין די טעג נתקדש געוואָרן שם שמים מסוף העולם ועד סופו, דורך נשים צדקניות פון אַלע שיכטן און קרייזן וועלכע האָבן אַוועקגעוואָרפן די האָר-שייטלען מחשש תקרובת עבודה זרה ר"ל, איז דער נאָמען פון אויבערשטן ספעציעל דערהויבן און געהייליגט געוואָרן מוצאי שב"ק אין קרית יואל, דאָס שטעטל וואָס איז געבויט געוואָרן דורך רבינו הקוה"ט בעל "ויואל משה" זי"ע בערוב ימיו אויף די צוויי סאַמע יסודות פון "אמונה" און "צניעות", ווען טויזנטער אידן האָבן זיך ספּאָנטאַן פאַרזאַמלט צו די גרויסאַרטיגע שריפה פאָרנט פון ביהמ"ד הגדול, וואָס איז אָן צווייפל פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ פענעמאָנאַלער מעמד קידוש ה' וואָס האָט אָפּגעקלונגען איבער דער גאָרער וועלט.

דער מעמד קידוש ה' פון "שריפת עבודה זרה" איז בלויז געווען דער הויכפּונקט פון אַ פולע וואָך ווען גאַנץ קרית יואל איז נתעלה ונתרומם געוואָרן מיט אַ געוואַלדיגן חיזוק אין שמירת גדרי הצנועות אויף אַ זעלטענעם פאָרנעם וואָס מען האָט שוין נישט געזען לאַנגע יאָרן, און עס האָט בחוש אַרויסגעוויזן דער כחו של אותו זקן כ"ק מרן רבינו הקדוש והטהור זי"ע מייסד הקרי' וועלכער האָט אריינגעברענגט דעם כח הקדושה וואָס איז פארבליבן ביז צום היינטיגן טאָג.

דאָנערשטאָג אינדערפרי תיכף ווען מ'האָט אָנגעהויבן באַגרייפן אין ניו יאָרק דעם חומר הענין, האָט דער מרא דאתרא כ"ק הגאב"ד שליט"א אריבערגערופן הגה"צ הדומ"ץ שליט"א און אינאיינעם נושא ונותן געווען במשא ומתן של הלכה איבער דעם האַרבן פּראָבלעם פון די עבודה זרה שייטלען. דער רב שליט"א האָט זיך דאַן פאַרבונדן מיט ידיד נפשו הגאון הגדול עמוד ההוראה רבי מאיר בראַנדסדאָרפער שליט"א בעל קנה בושם וחבר הביד"צ עדה החרדית, וועלכער האָט איבערגעגעבן פאַר'ן רב שליט"א די פּונקטליכע בירורים וואָס דער ביד"צ האָט מברר געווען און אַז ס'שטעלט זיך אַרויס אַז די שייטלען האָבן אַ ריכטיגן דין פון ספק תקרובת עבודה זרה וואָס איז אסור בהנאה.

סאָרט שייטלען. רובם ככולם פון די נשים צדקניות פון די שטאָט האָבן אויסגעפאָלגט דעם פּסק דין פונעם מרא דאתרא שליט"א. אין די געשעפטן האָבן די נשים צדקניות איינגעקויפט די צרכי שבת געקליידעט אין טורבאַנס און טיכלעך; די לערערינס פון בית רחל זענען געקומען אין שולע גענצליך אַראָפּגעבינדן אָן די גע'אסר'טע שייטלען און אויך אָן די סינטעטישע.

פרייטאָג מיטאָג האָבן אַלע תושבים באַקומען ספּעציעלע רעקאָרדירטע טעלעפאָן רופן וואָס איז אריינגעזאָגט געוואָרן דורך הרה"ח ר' דוד מרדכי מייזלעס שליט"א און הרה"ח ר' אלי' שלמה קאהן שליט"א מנהל בית רחל, וועלכע האָבן האַרציג אויפגעפאָדערט אַלע איינוואוינער שטייענדיג פאַר'ן ליכט צינדן אַז נשים צדקניות וועלן אוודאי נישט צינדן ליכט מיט די שייטלען וואָס האָבן אין זיך אַזאַ האַרבן חשש פון תקרובות עבודה זרה. דאָס האָט זיך טאַקע גוט אָנגעזען במשך פונעם יום השבת, ווען דאָס רוב פון די תושבים האָבן אויסגעפאָלגט דעם פּסק דין און האָבן נישט אָנגעטאָן די שייטלען. דער עזרת נשים פונעם ביהמ"ד הגדול און פון אַנדערע בתי מדרשים האָבן געהאַט אַ שטיקל צורה פון די הייליגע טעג, ווען אַזויפיל נשים צדקניות זענען געקומען אין ביהמ"ד אַראָפּגעבינדן אָדער מיט טורבאַנס.

אַזוי ווי דער לעצטער שב"ק איז געווען שבת מברכין, ווען ס'איז נהוג אַז דער רב שליט"א לערנט פאַר פרקי אבות, איז ערב שבת שוין אַרויסגעהאָנגען געוואָרן מודעות אַז די וואָך וועט דער עזרת נשים אָפן זיין און דער רב וועט מעורר זיין בענינים העומדים על הפרק. שבת נאָכמיטאָג האָבן די גאַסן צום ביהמ"ד געווירבלט מיט מאַסן תושבים און בליץ שנעל איז דאָס ביהמ"ד איבערגעפּולט געוואָרן עד אפס מקום.

דער רב שליט"א האָט זיך געשטעלט אויף די משנה אין פרק ה' בעשרה מאמרות נברא העולם, און האָט קודם אריינגעטייטשט הערליכע חידושים וביאורים כדרכו בקודש בדרוש נפלא וואָס דער ציבור האָט געשלונגען מיט גרויס דורשט.

מענין לענין האָט דער רב שליט"א מבאר געווען אַז די עשרה מאמרות זענען קעגן די עשרת

מוסר נפש געווען אויף די הייליגע מצוה פון אחדות הבורא; א איד דאַרף צו גלייבן אַז השי"ת איז אחד יחיד ומיוחד, און מען דאַרף זיין גרייט זיך מוסר נפש צו זיין נישט חס ושלום אריינצופאַלן אין אַזאַ האַרבן איסור ווי עבודה זרה אין סיי וועלכן פאָרמאַט עס זאָל נאָר נישט זיין.

דאַן האָט דער רב שליט"א מבאר געווען בטוב טעם ודעת די דינים פון הלכות עבודה זרה וואָס אַלץ דער איסור איז כולל אין זיך, אָנגעהויבן פון עבודה זרה, משמשי עבודה זרה און אויך תקרובות עבודה זרה וואָס דאָס אַלעס איז אסור בהנאה, און ער האָט אַראָפּגעגעבן די פּונקטליכע כללי הדברים בקיצור.

ווייטער האָט דער רב שליט"א איבערגעגעבן דעם מציאות פון די האָר וואָס קומען פון אינדיע וואָס איז ממש תקרובת עבודה זרה, און האָט מרבה געווען בשבח פון אנשי ירושלים וועלכע האָבן אַריינגעוואָרפן די שייטלען אין מדורות, און אַרויסגעברענגט אַז ס'איז זיכער אַז דאָס פייער איז געווען אַ ריח ניחוח לה', אַז דאָס מסירת נפש פון די נשים צדקניות ביים אוועקוואַרפן די שייטלען איז געווען אַ נחת רוח לפניו יתברך שמו. דער רב האָט דערביי צוגעברענגט וואָס מרן אביו כ"ק אדמו"ר הגה"ק שליט"א זאָגט נאָך פון הגה"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע, אַז ווען א פרוי שערט זיך אָפּ די האָר נאָך איר חתונה איז זי מיט דעם מקריב אַ קרבן פאַר השי"ת. האָט דער רב שליט"א מוסיף געווען, אַז מיט דעם וואָס מען וועט מבער זיין די שייטלען פון שטוב וועט מען מקיים זיין די מצוה פון הקרבת הקרבן וואָס וועט זיכער זיין לרצון לפני ה'.

מיט גרויס התעוררות האָט דער רב שליט"א אַרויסגעברענגט אַז באמת דאַרף יעדן געבן אַ ציפּ אין האַרצן אַז אַזאַ לאַנגע צייט איז מען ליידער געגאַנגען מיט עבודה זרה שייטלען, ווייל טראָץ וואָס מ'האָט נישט געוואוסט פון דעם אַז דאָס איז עבודה זרה, איז מען אָבער בשוגג נכשל געוואָרן אין אַזאַ האַרבן חטא ועון, און מען דאַרף דעריבער זען צו מאַכן גדרים וסייגים גענצליך אויסצוראָטן די יומען הער שייטלען מקרב מחנינו אַז דאָס זאָל זיך מער נישט געפינען אין קרית יואל, וואָס באמת

לשבח די אריבער פינף מנינים נשים צדקניות וועלכע האָבן זיך לעצטנס געטוישט דעם לבוש און אָנגעטאָן דעם אַלטן צניעות'דיגן לבוש וואָס מען האָט געזען ביי די באָבעס און עלטער-באָבעס אין אַלע דורות. גלייכצייטיג האָט דער רב שליט"א מעורר געווען בלשון תחנונים אַז איצט איז אַ זמן גרמא זיך אָפּצולערנען פון זיי און זיך גענצליך אויסטאָן סיי וועלכע שייטלען, און האָט גאָר פייערדיג דערקלערט אַז ער נעמט אויף זיך אויסצוצאָלן די הוצאות פאַר די עשרה ראשונים וועלכע וועלן זיך איצט אויסטאָן די שייטלען און אָנטאָן דעם רעכט-צניעות'דיגן לבוש.

די ווערטער פון רב שליט"א האָבן איבערגעלאָזט אַ געוואַלדיגן רישומא דקדישא אויפן גאַנצן ציבור, וואָס איז ניכר געווען דורכ'ן גרויסן התעוררות ביי שלוש סעודות, און טראָצדעם וואָס ס'איז נישט געווען קיין בפירוש'ע הוראה אויף דעם האָבן עסקנים תיכף נאָך מעריב וספירת העומר אַרויסגעהאָנגען אַ צעטל אַז ס'וועט פאָרקומען אַ שריפה פאָרנט פון ביהמ"ד וואו מ'וועט קענען מקיים זיין מצות שריפת עבודה זרה.

מי יתאר ומי ישנן דעם אומבאַשרייבליכן מחזה וואָס איז דאַן אַנטשטאַנען, ווען פון זיך אַליין האָבן טויזנטער אידן פון די גאַנצע שטאָט ספּאָנטאַן אַ לאָז געטאָן צום ביהמ"ד הגדול, ווי אַן עוף השמים זאָל האָבן מוליך געווען את הקול אַז עס קומט פאָר אַ שריפה וביעור - וואָס בלויז אַ קורצע צייט פריער האָבן ניטאַמאָל די אָרגאַניזירער געוואוסט אַז עס גייט פאָרקומען, און דורך אַ פאַרבינדונג פון "מויל צו אויער" איז דער נר ה' נשמת אדם צוגעצויגן געוואָרן ווי אַ מאַגנאַט צו די מדורה וואו מען שרייט אויס דעם ה' אחד ושמו אחד.

בליץ שנעל האָט זיך דער טראַפיק פון אויטאָס געשלענגעלט פון פאַרעסט ראָוד קאָרנער סקאַנאָמאָנק, אַריין קיין ווען ביורען ביז אַרויף צו גאַרפיעלד, און אין אַ שווערן גאָס רעגן זענען טויזנטער אידן, אנשים נשים וטף געשטאַנען און זיך צוגעקוקט ווי יעדע ווייַלע קומען צו גיין נאָך און נאָך אידן און וואַרפן אַריין די שייטלען, ווען טרערן רינען פון די אויגן פון גרויס התרגשות אז

אריבערגערופן הגה"צ הדומ"ץ שליט"א און אינאיינעם נושא ונותן געווען במשא ומתן של הלכה איבער דעם האַרבן פּראבלעם פון די עבודה זרה שייטלען. דער רב שליט"א האט זיך דאַן פארבונדן מיט ידיד נפשו הגאון הגדול עמוד ההוראה רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל קנה בושם ותבר הביד"צ עדה התרדית, וועלכער האָט איבערגעגעבן פאַר'ן רב שליט"א די פונקטליכע בירורים וואס דער ביד"צ האָט מברר געווען און אַז ס'שטעלט זיך אַרויס אַז די שייטלען האָבן אַ ריכטיגן דין פון ספק תקרובת עבודה זרה וואס איז אסור בהנאה.

דער רב שליט"א האט דאַן אָפּגעשריבן אַ מכתב קודש פאר תושבי קרית יואל און אנ"ש חסידי סאַטמאַר, וואו ער הויבט אָן אַז בעצם דער לבוש פון שייטל איז שוין לאנג גע'אסר'ט געווארן דורך די גאוני וקדושי קמאי נ"ע. נאָר אויך די וואָס זענען זיך מורה דאַרפן וויסן, אז נאכדעם וואָס דער ראב"ד שליט"א האָט מעורר געווען איבער דעם איסור פון תקרובת עבודה זרה, אז מען טאָר נישט קיין מיט קיין שום שייטל ווילאַנג מען האָט נישט מברר געווען אז דאָס שייטל קומט נישט פון אינדיע.

דער מכתב וואָס איז גע'חתמ'ט געוואָרן דורכ'ן רב שליט"א און דיין שליט"א איז ערשינען דאנערשטאג אָוונט אין קרית יואל, און איז בליץ שנעל פאַרשפּרייט געוואָרן דורכ'ן פאַקס אין אַלע סאַטמאַרער צענטערן איבער דער גאָרער וועלט, וואו חסידים ואנשי מעשה האָבן שוין געוואַרט מיט שפּאַנונג צו הערן אַן אָפיציעלע הוראה. אין קרית יואל גופא האָט דער מכתב באַלד עושה רושם געווען און ווי נאָר מען האט זיך דערוואוסט פונעם פסק פון רב און דיין שליט"א האבן זיך הונדערטער איינוואוינער מיטאַמאָל אויסגעטאָן דעם שייטל, און מען האט נישט געוואלט צורירן צו אזא ענין חמור ווי עבודה זרה וואס איז אזוי האָרב ומאוס ביים כלל ישראל. אויך איבער גאנץ ניו יארק איז דער פסק הלכה בליץ-שנעל באקאנט געוואָרן, ובכל מקום אשר דבר המלך ודתו מגיעים האָבן חסידי סאטמאר באַפוילן אין די שטיבער אויסצוטאָן די שייטלען כפי פסקו פונעם רב שליט"א.

במשך פון דאָנערשטאג אָוונט ליל שישי האט די בארימטע חברת "משמרת חומותינו" אויסגעקלעבט פלאַקאַטן אין גאנץ קרית יואל איבער דעם פסק הלכה פונעם רב און דעם דיין שליט"א, און אויפגעפאדערט איבער דעם הארבן ענן פון אנטון די שייטלען. ערשט פרייטאג צופרי האָט זיך די שטאָט קרית יואל אַנטפלעקט מיט אירע ריכטיגע הערליכע פאַרבן ווען ס'איז כמעט נישט געווען אַן אשה וואס זאָל האבן אויף זיך די

דער עזרת נשים אָפן זיין און דער רב וועט מעורר זיין בענינים העומדים על הפרק. שבת נאכמיטאג האָבן די גאַסן צום ביהמ"ד געווירלבט מיט מאַסן תושבים און בליץ שנעל איז דאָס ביהמ"ר איבערגעפולט געוואָרן עד אפס מקום.

דער רב שליט"א האט זיך געשטעלט אויף רי משנה אין פרק ה' בעשרה מאמרות נברא העולם, און האט קודם ארייגעטייטשט הערליכע חירושים וביאורים כדרכו בקודש בדרוש נפלא וואס דער ציבור האט געשלונגען מיט גרויס דורשט.

מענין לענין האט דער רב שליט"א מבאר געווען אז די עשרה מאמרות זענען קעגן די עשרת הדברות, און אז 'בראשית'' וואס איז אויך איינע פון די עשרה מאמרות' איז קעגן אנכי ה' אלוקיך, ובקול רגש ובכי האט דער רב שליט"א ארויסגעברענגט אז אידן אין אלע דורות האבן זיך

פון הקרבת הקרבן וואס וועט זיכער זיין לרצון לפני ה'.

מיט גרויס התעוררות האָט דער רב שליט"א אַרויסגעברענגט אַז באמת דאַרף יעדן געבן אַ ציפּ אין האַרצן אַז אַזאַ לאנגע צייט איז מען ליידער געגאַנגען מיט עבודה זרה שייטלען, ווייל טראָץ וואס מ'האט נישט געוואוסט פון דעם אז דאס איז עבודה זרה, איז מען אבער בשוגג נכשל געווארן אין אַזאַ הארבן חטא וען, און מען דארף דעריבער זען צו מאכן גדרים וסייגים געגצליך אויסצוראטן די יומען הער שייטלען מקרב מתנינו אז דאָס זאָל זיך מער נישט געפונען אין קרית יואל, וואס באמת אפילו לויט די שיטה פון די מתירים וועלכע האבן מתיר געווען שייטלען האבן אַזאַ שייטל קיינמאל נישט מתיר געווען.

דער רב שליט"א האט דערביי מזכיר געווען פאַרבינדונג פון "מויל צו אויער" איז דער נר ה' נשמת אדם צוגעצויגן געוואָרן ווי אַ מאַגנאַט צו די מדורה וואו מען שרייט אויס דעם ה' אחד ושמו אחד.

בליץ שנעל האָט זיך דער טראַפיק פון אויטאָס געשלענגעלט פון פאַרעסט ראָוד קאָרנער סקאָנאָמאָנק, אַריין קיין ווען ביורען ביז אַרויף צו גאַרפיעלד, און אין אַ שווערן גאָס רעגן זענען טויזנטער אידן, אנשים נשים וטף געשטאַנען און זיך צוגעקוקט ווי יעדע ווײַלע קומען צו גיין נאָך און נאך אידן און וואַרפן אַריין די שייטלען, ווען טרערן רינען פון די אויגן פון גרויס התרגשות אז מ'קען מקיים זיין דעם "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", און אויסשרייען און פראַקטיצירן דעם "אין עוד מלבדו". צווישן אַנדערע הערּאָאישע אַקטן האָט מען צוגעקוקט ווי איין משפוחה האָט געברענגט אַכט טייערע שייטלען און אַריינגעוואָרפן אין פייער אַריין. אַ צווייטער יונגערמאַן וועמענס פרוי עס פירט אָן אַ שייטל-ביזנעס האָט אַריינגעוואָרפן אין פייער אַ פולן זאַק מיט שייטלען ! - מי כעמך ישראל !

אַ רושם עצום אויף יעדן האָט געמאַכט ווען דער "כהן העומד על האש" דער מנהל בית רחל הרב אלי' שלמה הכהן קאָהן שליט"א האָט אויסגערופן "רבותי, דאָס איז אַ מעמד קידוש שם שמים, שליסט אייך אָן".

נאַטורליך, האָבן חסידישע פייערדיגע יונגעלייט אויסגענוצט אַזאַ זעלטענע געלעגנהייט פון קידוש ה' און זיך אַריינגעלאָזט אין אַ רקידה עילאה בשבת והודי' להשי"ת שהבדלנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת ותיי עולם נטע בתוכינו. "אַ איד צו זיין איז טייער אַ איד צו זיין איז גוט", און נאָך ענליכע ניגונים וואָס זענען געזונגען געוואָרן במשך עטליכע שעה. ביז צוויי פאַרטאָגס האָט נישט אויפגעהערט דער שטראָם, און עס איז געשאַצט געוואָרן אַז אַזויפיל ווי אַ מיליאָן דאָלאַר ווערד שייטלען זענען נתבער געוואָרן !

די דרשה פון רב שליט"א און דער נאָכפאָלגנדער ביעור עבודה זרה האָט געהאַט אַ געוואַלדיגן אָפּקלאַנג ביי סאַטמאַרער חסידים און ביי אַלע קהלות קדושות בישראל איבער דער גאָרער וועלט, און באַזונדער אין קרית יואל זעלבסט וואו אונטערן רושם פון רב'ס דרשה האָבן אַריבער הונדערט נשים צדקניות זיך אָנגעטאָן זיידן (שפּיצלען), במנהג אבותינו ורבותינו, און בכלל איז דער גאַנצער מצב הצניעות שטאַרק דערהויבן געוואָרן און האָר-שייטלען זענען גענצליך אויסגעראָטן געוואָרן פון די שטאָט, וואָס איז זיכער אַ נחת רוח בעולם העליון פאַר'ן מייסד הקרי' מרן רביה"ק זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.○

קטע מדרשה נלהבה
בענין שערורית פאה נכרית
מכ"ק מרן גאב"ד קרית יואל שליט"א

אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים, מען איז זיך מטהר פון עבודה זרה, ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים!, אידן האבן מקיים געווען דעם ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, ובכל מאודך איז טייטש מיט געלט, ווערד פון שווערע הונדערטער טויזנטער דאללער איז פארברענט געווארן. דריי שעה איז מען געשטאנען אין די רייע און געברענגט שייטלען און זיי אריינגעווארפן אין א שריפה.

אידן האבן מקיים געווען "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". אתערותא דלתתא ברענגט אן אתערותא דלעילא, ס'איז א דבר ברור אז דער אייבערשטער האט געענטפערט אהבתי אתכם אמר ה'!.

אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, אידן האבן ארויסגעוויזן אן אהבה צו השי"ת, אידן האבן ארויסגעוויזן עס אינטערעסירט נישט די קאסטן, עס איז געווען א עת נסיון, נשים צדקניות האבן אוועקגעגעבן דעם שקר החן והבל היופי פארן הייליגן באשעפער, עס איז זיכער אז ס'איז א נחת רוח געווען פארן בוכ"ע, אז אזויפיל נשים צדקניות האבן מקדש שם שמים געווען ברבים!, אוודאי און אוודאי האט השי"ת געבענטשט די אלע אידן, און די מלאכי עליון האבן נאכגעזאגט אמן אויף די ברכה וואס השי"ת אליינס האט געבענטש די אלע אידן!

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"

האבן אידישע טעכטער אויסגעשריגן ביים ארייננווארפן עבודה זרה שייטלען אין פייער

גאנצע אידישע וועלט איינגעהילט אין געמיינזאמען קנאות דקדושה אויסצוראטן עבודה זרה שייטלען
סייעתא דשמיא פון פוסק הדור מרן ראב"ד ירושלים שליט"א ראטעוועט דעם דור פונעם מכשול
אריבער 120 רבנים ביי אסיפת "התאחדות הרבנים" באפעסטיגן איסור פון גדולי ישראל שליט"א

(פארזעצונג פון זייט 1)

שטיבער אַ חשש תקרובת עבודה
זרה; אַ וואָך ווען דער אַלגעמיינער ענין
פון שייטלען, אַן ענין ביי וואָס די גדולי
הדור עיני העדה באַווייזען שוין יאָרן-
לאַנג מיט טיפן ווייטאָג דאָס גרויס
געפאַלנקייט פון דור, האָט זיך פלוצים
אומגעראָכטן אַ דריי געגעבן לטובה,
און נישט בלויז האָבן טויזנטער און
טויזנטער נשים צדקניות איבערגעלאָזט
די מענטשן-האָר שייטלען, נאָר עס האָט
גאָר געברענגט אַ מאַסיוון צוריקקער
צום אור-אַלטן אידישן לבוש ווען
פרויען האָבן זיך אָנגעטאָן "שפיצלעך"
אויף אַ מאַסן פראָפאָרץ וואָס
מ'געדענקט שווער אין די היסטאָריע.

שוין אַריבער אַ וואָך וואָס שייטלען
איז דער אויסשליסליכער געשפרעך פון
טאָג אין אַלע אידישע צענטערן און דער
מאָמענטום און שפאַנונג איבער די
שערורי' האַלט אָן ביי קינד און קייט.
זאַך-קענער קענען זיך שווער דערמאַנען
פון אַ טעמע וואָס האָט אַזוי לאַנג
דאָמינירט דעם סדר היום. וואו אימער
עס טרעפן זיך צוויי מענטשן אויף די
גאַס נעמט נישט לאַנג און דער שמועס
גייט באַלד אַריבער צו די שייטלען
קאָנטראָווערסיע.

דער אויפרודער וואָס איז שוין
אָנגעגאַנגען אין ארץ ישראל אָנהויב
פאָריגע וואָך, האָט אין אַמעריקע ערשט
אויפגעפלאַקערט מיטן פולן ברען
פארגאנגענעם דאנערשטאג מיט'ן

פוסקים ווערלכע אסר'ן אָנצוטאָן
שייטלען.

אָן אַריינצוגיין אין די מחלוקת
הפוסקים, און אויך אָן אַריינצוגיין אין
דעם וואָס ס'איז ליידער זייער נפרץ
בעוונותינו הרבים אז פאַרהייראַטע
פרויען קליידן זיך מיט שייטלען וואָס
זעען אויס ווי מיידלעך, וואָס אויף
אַזעלכע שייטלען איז נישט דאָ קיין שום
היתר אין די פוסקים.

"ווילן מיר איצט פאַרעפנטליכן
אונזער דעת תורה, אַז די האָר וואָס
קומט פון אינדיע, אז דאָס שטאַמט פון

האָר וואָס מ'שניידט אָפּ לשם עבודה
זרה אין זייער תיפלה, און די
אַריינגעמישטע האָר אין די שייטלען
האָט אַ דין פון תקרובת עבודה זרה און
דאָס איז אסור בהנאה מן הדין."

דאָנערשטאג און פרייטאג זענען די
רבנים ודיינים פון גרעסערע קהלות אין
ניו יאָרק און אַנדערע אידישע מקומות
אַרויסגעקומען מיט מכתבים וקול
קוראים אָנצואווייזן פאַר זייערע קהלה-
מיטגלידער כדת מה לעשות, וואָס האָט
נאָך מער פאַרשפרייט דעם פיבער קעגן
די עבודה זרה'דיגע שייטלען. כ"ק

גאב"ד קרית יואל שליט"א איז צוזאַמען
מיט הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א
געזעצן דאָנערשטאג עטליכע שעה
אויפן טעלעפאָן מיט הגאון האדיר בעל
קנה בושם שליט"א און נאָכן מברר זיין
דעם ענין איז אַרויסגעקומען אַ מכתב
עוז חבֿיון פון רב שליט"א וואָס איז
בליץ שנעל פאַרשפרייט געוואָרן איבער
דער גאָרער וועלט און געשטעלט דעם
טאָן צווישן סאַטמאַרער חסידים את
הדרך ילכו בה.

ענדע וואָך האָט טאַקע די נייעס
אָנגעהויבן דערגרייכן בכל תפוצות

ישראל בגולה, און ווען מענטשן האָבן
אָנגעהויבן באַגרייפן דאָס ערנסטקייט
פון די שאלה, האָט דאָס אויפגעריסן ווי
אַ וואָלקן-בראָך און אַ גלאָבאַלער ערד-
ציטערניש האָט אַרומגענומען כלל
ישראל. מענטשן זענען אויפגעטרייסלט
געוואָרן ביז צו די טיפענישן פון די
נשמה און אויפגעציטערט געוואָרן ווי
שלאַנג-געביסענע נישט קענענדיג
פאַרדייען די מעגליכקייט אז שוין יאָרן
וואָס מ'גייט געקליידעט מיט האָר וואָס
מ'האָט מקריב געווען פאַר עבודה זרה
ד"ל.

נשים צדקניות איבעראַל אין אַלע
אידישע צענטערן איבער דער וועלט
האָבן זיך ספּאָנטאַן אָפגעזאָגט פון די
מענטשן-האָר שייטלען און די אידישע
שייטל-געשעפטן זענען באַלד
פאַרפלייצט געוואָרן מיט מאַסן פרויען
וועלכע האָבן געזוכט איינצוקויפן
סינטעטישע שייטלען, וואָס האָט
געברענגט אַז ביז אַ קורצע צייט איז
שוין נישט געווען צו באַקומען קיין
סינטעטישע שייטלען אין קיין שום
אידישע געגנט.

אין די זעלבע צייט זענען די
טעלעפאָנען פון די שייטל-מאַכערינס
פאַרפלייצט געוואָרן דורך טויזנטער
פרויען וועלכע האָבן אַריינגערופן
געוואויר ווערן אויב זייערע שייטלען
זענען הונדערט פראָצענט סינטעטיש.
מזל'דיג זענען געווען די פרויען וואָס
האָבן פאַרמאָגט, אדער האָבן נאָך

אהרן טייטלבוים
רב ור"מ דק"ק
קרית יואל והגלילות
יצ"ו

RABBI ARON TEITELBAUM
5 Sanz Ct. Kiryas Yoel
Monroe, N.Y. 10950
Tel. (845) 783-0994-5

ב"ה

החיים והשלום אל מע"כ תושבי עירנו ק"ק קרית יואל יע"א
הנה כבר נודע דעת אבותה"ק ורבותינו הקי שאסרו ללבוש פאה
נכרית (שייטל), והכי נהגו אלפי בנות ישראל החרדים לדבר ה' שאין
לובשות שום פאה נכרית כדברי הפוסקים שפאה נכרית אסורה לומרי

מאָמענטום און שפּאַנונג איבער די שערורי' האַלט אָן ביי קינד און קייט. זאַך-קענער קענען זיך שווער דערמאַנען פון אַ טעמע וואָס האָט אַזוי לאַנג דאָמינירט דעם סדר היום. וואו אימער עס טרעפן זיך צוויי מענטשן אויף די גאַס נעמט נישט לאַנג און דער שמועס גייט באַלד אַריבער צו די שייטלען קאָנטראָווערסיע.

דער אויפרודער וואָס איז שוין אָנגעגאַנגען אין ארץ ישראל אָנהויב פאָריגע וואָך, האָט אין אַמעריקע ערשט אויפגעפלאַקערט מיטן פולן ברען פאַרגאַנגענעם דאָנערשטאג מיט'ן ערשיינונג פון "דער בלאַט" וואָס האָט געשטעלט די נייעס פאַר איר וויכטיגסטע פּריאָריטעט און איר געגעבן דעם סאַמע אויבנאָן.

דאָנערשטאג זענען אויך אַרויסגעקומען פרישע מכתבים פון די גדולי ישראל איבער דעם ענין, אין אין צוגאָב צו די מכתבים וואָס זענען שוין ערשינען אָנהויב וואָך פון די פוסקי הדור ושרי התורה הגאון האדיר רבי משה שטערנבוך שליט"א און הגאון האדיר רבי שמואל הלוי וואָזנער שליט"א, און דאָס האָט געברענגט אז ממש אַלע רבנים וגדולי ישראל ומורי הוראה בכל המדינות זענען מיטאַמאָל אַריינגעשלעפּט און באַשעפטיגט געוואָרן אין די האַרבע שאלה, דורך טויזנטער אידן וועלכע האָבן אָנגעפרעגט די שערים המצוינים בהלכה כדת מה לעשות.

צווישן אַנדערע איז דאָנערשטאג ערשינען דער קול קורא פון ביד"צ "העדה החרדית", אונטערגעשריבן דורך אַלע חברי הביד"צ ובראשם כ"ק מרן גאב"ד ירושלים שליט"א. דער ביד"צ וועלכע האָט לכתחילה געקווענקלט אַרויס נישט וועלענדיג געבן אַ "גרינע ליכט" פאַר'ן ענין פון שייטלען בכלל, וואָס איז גע'אסר'ט געוואָרן דורך אַלע רבותינו הגדולים נ"ע. אבער נאָכ'ן דן און זעענדיג אַז דאָ האַנדלט זיך פון אַזאַ האַרבע שאלה חמורה זענען זיי בלית ברירה אַרויסגעקומען מיט'ן פאָלגענדן נוסח:

"עס איז באַקאַנט אַז עס איז אָנגענומען דור נאך דור ביי די איינוואוינער פונעם ישוב הישן אין ירושלים עיה"ק, זיך צו פירן לויט די

Tel. (845) 783-0994-5

יצ"ו

ב"ה

החיים והשלום אל מע"כ תושבי עירנו ק"ק קרית יואל יע"א

הנה כבר נודע דעת אבותה"ק ורבותינו הקי שאסרו ללבוש פאה נכרית (שייטל), והכי נהגו אלפי בנות ישראל החרדים לדבר הי שאין לובשות שום פאה נכרית כדברי הפוסקים שפאה נכרית אסורה לגמרי.

וכעת נתעורר ע"י הגאון הראב"ד עיה"ק ירושלים ת"ו שליט"א שמלבד האמור יש בהפאה נכרית הבאים מארץ הודו (אינדיע) משום תקרובת ע"ז, ואחר שדברתי בבירור הפרטים עם הגאון רבי מאיר בראנסדארפער שליט"א חבר הביד"צ, הנני בזה להודיע דעי"ת לכל אנ"ש שיחיו כדלהלן.

אותם הפאה נכרית הבאים מארץ הודו יש בהם דין תקרובת ע"ז ואסור לבת ישראל ללובשן ואסורים בהנאה.

ולכן אין לבת ישראל ללבוש שום מין פאה נכרית הנעשה משערות בנ"א, שלא נתברר בבירורות גמור על אותה הפאה נכרית שאין בה שום תערובות מאותן השערות שמקורם מארץ הודו.

ובזכות שמירת דת קדשינו הרחמן הוא ישרה שכינתו בינינו, ולא ידבק בידינו מאומה מן החרם וגו', והשי"ת יגדור פירצות עמו בית ישראל בביאת גואלינו בב"א.

הכו"ח היום הי לסדר בה"ב שנת תשס"ד לפ"ק

סינטעטישע שייטלען, וואָס האָט געברענגט אַז ביז אַ קורצע צייט איז שוין נישט געווען צו באַקומען קיין סינטעטישע שייטלען אין קיין שום אידישע געגנט.

אין די זעלבע צייט זענען די טעלעפאָנען פון די שייטל-מאַכערינס פאַרפלייצט געוואָרן דורך טויזנטער פרויען וועלכע האָבן אַריינגערופן געוואויר ווערן אויב זייערע שייטלען זענען הונדערט פראָצענט סינטעטיש. מזל'דיג זענען געווען די פרויען וואָס האָבן פאַרמאָגט, אדער האָבן נאָך באַוויזן אַריינכאַפּן צו קויפן, אַזאַ סינטעטיש שייטל. אדער גאָר זענען די אַנדערע געווען מער מזל'דיג, באַקומענדיג די געלעגנהייט אַרויסצואווייזן העראָאישע גבורות רקדושה און באַשלאָסן אַז מיט אַן עבודה זרה שייטל וועט מען אויף קיין פאַל נישט גיין און מ'וועט ענדערש גיין אָנגעטאָן מיט אַ טיכל, טורבאַן אָדער ענליכע קאָפּ-צורעקן.

אין די טעג האָט מען באַשיינפּערליך אָנגעזען דעם "ישראל קדושים הם" ווען אידן האָבן נישט געוואָלט הערן פון קיין שום היתירים אדער קולות, נאָר הערענדיג אז עס האַנדלט זיך פון חשש עבודה זרה האָט מען זיך באַלד אָפּגעטרייסלט פון די שייטלען מכל וכל.

אָט דעם מסירת נפש האָט מען גוט אָנגעזען ביי פילע נשים צדקניות וועלכע זענען אַרויס געקליידעט מיט טיכלעך און טורבאַנס איינצוקויפן די נייע סינטעטישע שייטלען. טראָץ מ'האָט דאָ און דאָרט געהערט היתירים אויף פאַרשידענע סאָרט שייטלען וואָס מ'וואָלט געקענט נוצן נאָר אויף "עטליכע מינוט" ביז מ'קויפט דעם נייעם שייטל, האָבן די נשים צדקניות זיך נישט פאַרלאָזט אויף די אַלע אויסריידן און וויבאַלד ס'איז געווען אַ ספק האָט מען צוזאַמען מיט'ן שייטל אויך אַוועקגעוואָרפן די בושה און אַרויס אויף די גאַס מיט טיכלעך אדער טורבאַנס.

דאָס מסירת נפש פון נשים צדקניות האָט זיך בפרט אָנגעזען דאָנערשטאג פרייטאָג ווען פילע פרויען זענען אַרויס איינקויפן לכבוד שב"ק מיט טיכלעך,

(פאָרזעצונג אויף קומענדיגע זייט)

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"

האבן אידישע טעכטער אויסגעשריגן ביים אריינוואַרפן עבודה זרה שייטלען אין פייער

(פאָרזעצונג פון פריערדיגע זייט)

טורבאַנס אָדער סנאָדס. באַזונדער האָט זיך אַרויסגעוויזן דאָס הייליגקייט פון אידישע קינדער ביי די פילע שמחות בלעה"ר וואָס זענען פאָרגעקומען סיי אינדערוואָכן און סיי שב"ק, וואו מ'האָט אָנגעזען פילע פרויען מיט טיכלעך און טורבאַנס און ענליכע סחורה-צודעקן.

פילע פרויען האָבן אויסגעקליבן מקיים צו זיין אין די טעג דעם "כל כבודה בת מלך פנימה" און נישט אַרויס פון שטוב פאַר עטליכע טעג אין אַ צי ביז מ'האָט זיך איינגעהאַנדלט אַן אויסגעהאַלטענעם קאָפּ-צודעק בתכלית הכשרות והצניעות. פרייטאג זענען טאַקע די גאַסן און געשעפטן געווען היבש ליידיג פון פרויען-איינקויפער.

אַ קידוש ה' פאַר זיך איז געווען דער מאַסן התעוררות וואָס האָט אַרומגענומען פילצאָליגע פרויען זיך געזעגענען אָפּצושיידן פון שייטלען פון היינט און ווייטער, און זיך צוריק אָנטאָן דעם אור אַלטן אידישן לבוש מיט וואָס אונזערע באָבעס און עלטער-באַבעס זענען געגאַנגען - "זייד-שפּיצל" אדער "אַראָפּגעבינדן".

זינט ענדע פאָריגע וואָך זענען די שפּיצל-מאַכערינס באַלאַגערט געוואָרן פון פילע פרויען און קענען שווער נאָכקומען דעם פאַרלאַנג פון צושטעלן אַזויפיל פרישע שפּיצלעך אויפאַמאָל. אין קרית יואל האָבן אַריבער הונדערט פרויען זיך אָנגעטאָן זיידן, אויפן הייסן רוף פונעם מרא דאתרא וועלכער האָט פאַרשפּראָכן אויסצוצאָלן די הוצאות פון די ערשטע צען פרויען וואָס וועלן זיך אויסטאָלן סיי וועלכע שייטלען. אויך איבער דער גאָרער וועלט האבן פילע נשים צדקניות זיך אָנגעטאָן זייד,

אז מוצאי שב"ק האָבן עטליכע 'פייערדיגע' תושבי העיר ספּאָנטאַן אָרגאַניזירט אַ פייער פאָרנט פון ביהמ"ד הגדול וואָס האָט באַלד צוגעצויגן טויזנטער מענטשן אנשים נשים וטף פון די גאַנצע שטאָט, און עטליכע שעות נאָכאַנאַנד זענען מענטשן געקומען אַריינוואַרפן שייטלען. עס איז געשאַצט געוואָרן אַז בלויז אין די עטליכע שעה זענען פאַרניכטעט געוואָרן שייטלען אין ווערד פון אַריבער אַ מיליאָן דאָלאַר!

דער פייער אין קרית יואל איז נאָכגעפאָלגט געוואָרן מיט אַ גרויסן פייער אין וויליאַמסבורג זונטאג נאָכמיטאג וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרן דורך חשוב'ע כלל-טוער און עסקנים אויף לי עוועניו קאָרנער ראַדני סטריט, און אויך פאָרנט פון סאַטמאַרער ביהמ"ד אויף ראַדני סטריט. די יונגלעך און בחורים פון מוסדות סאַטמאַר און אויך תלמידות פון בית רחל מיידל שולע אין וויליאַמסבורג האָבן געשטראָמט צו דעם מעמד קידוש ה' און בייגעוואוינט ווי פילע וויליאמסבורגער איינוואוינער זענען געקומען צו לויפן מיט די שייטלען מקיים צו זיין מצות שריפת עבודה זרה. אַנדערע פילצאָליגע איינוואוינער האָבן אויסגעדרוקט באַדויער אז מ'האָט פאַרפאַסט די געלעגנהייט, נאָכדעם וואָס דאָס פייער איז צו שנעל אָפּגעשטעלט געוואָרן דורך די פּאָליציי און פייערלעשער.

אויך אין פלעצער וואו ס'זענען נישט אָרגאַניזירט געוואָרן קיין שריפות האָבן פילצאָליגע פרויען באַלד אַרויסגעלייגט די מענטשן-האָר שייטלען פון שטוב, הערענדיג דעם דעת תורה פון פילע גדולי ישראל האַלטן אַז יעדע מינוט וואָס מען האַלט די שייטלען אין שטוב איז מען באַזונדער עובר אויף "לא תביא תועבה אל ביתך". פילצאָליגע מענטשן האָבן אַרויסגעשטעלט די שייטלען אינדרויסן פון די טיר, איבערלאָזנדיג אויף הפקר לכל עובר ושב.

די נייעס ווי אידישע קינדער זענען מוותר אויף טויזנטער דאָלאַר שאָדן כדי נישט נכשל צו ווערן אין אַ חשש עבודה זרה האָט געהאַט אַזאַ מעכטיגן אָפּקלאַנג אַז ס'האָט אויך געברענגט אַ קידוש ה' אין די גויאישע פּרעסע, וואו ס'איז געוואָרן אַ העדליין-נייעס אין די מעטראָפּאַליטען שטעט, און פרייטאָג האָט, צווישן אַנדערע, דער פּרעסטיזשפולער "ניו יאָרק טיימס"

בס"ד
קרית יואל בבנינה
"עקספּיריענס און רעזולטאטן" קאמיטע
◆ שתדלנות מיט ערפארונג ◆ ברייטע וויזיע פאר'ן צוקונפט בעז"ה
◆ מינימאלסטע שטייערן ◆ מאקסימאלסטע סערוויסעס
◆ הילף און עסקנות לכלל ולפרט ◆ אפענע טיר פאר אלע איינוואוינער
ווילידזש טראסטי וואלן - י"ג סיון תשס"ד June 2 '04

ווייכטיגע מעלדונג

היות אין בערך 2 וואכן אדום,

מיטוואר פ' בהעלותך

”אַראָפּגעבינדן“.

זינט ענדע פאָריגע וואָך זענען די שפּיצל-מאַכערינס באַלאַגערט געוואָרן פון פילע פרויען און קענען שווער נאָכקומען דעם פאַרלאַנג פון צושטעלן אַזויפיל פרישע שפּיצלעך אויפאַמאָל. אין קרית יואל האָבן אַריבער הונדערט פרויען זיך אָנגעטאָן זיידן, אויפן הייסן רוף פונעם מרא דאתרא וועלכער האָט פאַרשפּראָכן אויסצוצאָלן די הוצאות פון די ערשטע צען פרויען וואָס וועלן זיך אויסטאָלן סיי וועלכע שייטלען. אויך איבער דער גאָרער וועלט האבן פילע נשים צדקניות זיך אָנגעטאָן זייד, בפרט אין ירושלים עיה״ק, און לויט קלאַנגען איז אין גאַנץ ניו יאָרק צוגעקומען אין די פאַרלאָפענע טעג עטליכע הונדערט שפּיצלעך !

דער קלימאַקס פונעם קידוש ה׳ איז זיכער געווען די פייערן וואָס זענען אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין פילע אידישע געגנטער, וואו אידן האָבן געשפּירט פאַר אַ זכי׳ מקיים צו זיין מצות ביעור עבודה זרה כהלכתה דורך שריפה. עס איז געווען אַן אומבאַשרייבליכע מחזה צו זען ווי אידן וואַרפן אַריין אין די פייערן ווערד פון שווערע טויזנטער דאָלאַרן. טייל משפחות האבן אַריינגעוואָרפן אַזוי פיל ווי פון פינף ביז צען שייטלען, וואָס באַטרעפט אַ פאַנטאַסטישע סומע, אבער איז ווערד קיין פּרוטה אין אידישע אויגן נאָכן הערן אז דאס קומט פון תקרובת עבודה זרה ר״ל.

ביי די פייערן האָט זיך ריכטיג אַרויסגעוויזן דאָס הייליגקייט פון אידישע נשמות. מען האָט געזען אידן און אידענעס אַריינוואַרפן די שייטלען ווען טרערן רינען פון זייערע אויגן און מען לויבט השי״ת אַז מען איז זוכה בייצושטיין דעם נסיון. גאָר התרגשות׳דיג האָבן פילע מענער און פרויען אויסגעשריגן בשעת׳ן ”שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד“, אַרויסברענגענדיג זייערע אינערליכע געפילן אז מ׳וויל מיט דעם אַקט אַרויסצייגן דעם אָפּטרייסלונג פון עבודה זרה ר״ל און דעם טיפן גלויבונג אין אחדות הבורא ב״ה.

אין קרית יואל האָט דער מרא דאתרא כ״ק הגאב״ד שליט״א אַזוי אָנגעוואַרעמט דעם ציבור ביי זיין שיעור אין פרקי אבות שבת נאָכמיטאָג,

---

וויכטיגע מעלדונג

היות אין בערך 2 וואכן ארום,

מיטוואך פ׳ בהעלותך

ולמס׳ JUNE 2

וועט אי״ה פארקומען די

ווילעדזש טראסטי וואלן

דעריבער ווילן מיר אויפמערקזאם מאכן

פאר די אלע שטים-בארעכטיגטע

וואס וועלן נישט זיין דאהי אין דעם טאג,

אז מ׳קען פאראויס אויספילן אן

”עבסענטי באלעט“

צו באקומען אן ””עבסענטי באלעט“ אדער פאר סיי וועלכע פראגן און רעגיסטרעשאן אינפארמאציע, קענט איר רופן:

845-774-3344

אדער דאס באקומען פערזענליך ביי האברך ר׳ משה ראטה נ״י אין ביהמ״ד הגדול

וויכטיגע אנווייזונגען:

- צו זיין ערלויבט צו שטימען דורך אן עבסענטי בעלאט, איז נאר אויב דער וויילער געפונט זיך נישט אין קרית יואל בשעת די וואלן, אדער אויב עס איז אים נישט מעגליך צו קומען פערזענליך צוליב געזונטהייט סיבות.
- אויב געפונט זיך למעשה דער פערזאן אין קרית יואל בשעת די וואלן, דאן ווערט זיין עבסענטי בעלאט ארויסגעווארפן.
- אן אפליקיעשאן צו באקומען א עבסענטע בעלאט קען מען אריינגעבן ביז איין טאג בעפאר די וואלן, (ולמס׳ JUNE 1). די עבסענטי בעלאט זעלבס קען מען איבערגעבן (דורך א שליח) ביז 9:00 בייינאכט (JUNE 2) ביים שטים פלאץ אין זאל פון עזרת חולים.

מיט דאנק, **די קאמיטע**

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"

האבן אידישע טעכטער אויסגעשריגן ביים אריינווארפן עבודה זרה שייטלען אין פייער

ברייט און פאזיטיוו באריכטעט די נייעס אויף די פאדערשטע זייט פון איר צייטונג.

שב"ק אין די בתי מדרשים זענען פילצאליגע פרויען געקומען געזעגנען אראפגעבונדן וואס האט געגעבן אן ערנסטער געפיל פון די ימים נוראים. דער מצב אין עזרת נשים איז געווען גאר ריינד. פאר פילע עלטערע פרויען זענען געקומען טרערן פון די אויגן זעענדיג ווי עס הערשט אזא אויפוואכונג זיך צוריקצוקערן צום אמאליגן אידישן וועג.

במשך דעם שב"ק האבן די רבנים אויפגעטרעטן מיט פייערדיגע דרשות מעורר צו זיין דעם ציבור איבער דעם חומר הענין, די פלאמפייערדיגע דרשות האבן געמאכט א גרויסן רושם אויף אויף די אנדערע פרויען וועלכע האבן זיך נאך דערוייל פארלאזט אויף פארשידענע שמועות פורחות באוויר אז די אדער יענע סארט שייטלען זענען כשר אבער זענען איצט אנגעווארעמט געווארן פון די פייערדיגע דרשות און מיטגעשלעפט געווארן דורך אן אינערליכן "קנאת סופרים" אויף די ערליכע פרויען וועלכע האבן שוין גובר געווען דעם נסיון.

דאס האט זיך גוט אנגעזען זונטאג ווען ס'איז אנטשטאנען אן אויסטערלישער געלויף צו די גויאישע געשעפטן איבער גאנץ ניו יארק איינצוקויפן די גאר ביליגע סינטעטישע שייטלען, וואס זענען אן צווייפל פולקאם סינטעטיש. דאס האט ווידער געשאפן א קידוש ה' ווען די גויאישע אייגנטומער האבן באוואונדערט די לאנגע רייעס אידישע פרויען וועלכע האבן פלוצלינג באלאגערט זייערע ...

רב שליט"א מבאר געווען דעם ענין מיט א געוואלדיגן היקף, אנגעהויבן פון די סאמע שורשי הלכה, אריבער צום מציאות הדברים ביז צו דברים עומדים ברומו של עולם ויורדים לחדרי בטן לעורר את הלבבות בעניני צניעות ואמונה, און האט דערביי אויך ארויסגעברענגט א שמועס מיט איינעם פון די גדולי הרבנים אין ניו יארק, אויף וועמען פילע האבן זיך סומך געווען מיט היתירים, אז פאר אידן יראים ושלמים החרדים לדבר ה' איז נישט פארהאן קיין שום היתר אויף קיין שום האר-שייטלען פון סיי וועלכן מקום און אויף סיי וועלכן אופן.

פונעם טיפן ערנסקייט וואס איז געליגן אויסגעגאסן אויף די פילע טויזנטער צוהערער בשעת די דרשה האט מען גוט געקענט באנעמען ווי ווייט דער ברייטער ציבור האט אויפגענומען דעם ענין בחרדת קודש ובאימה וביראה. עס האט געהערשט אין זאל א טאטאלער שטילקייט וואס מ'האט ממש געקענט שניידן מיט די הענט. אריבער אנדערהאלבן שעה איז דער פיל-טויזנט-קעפיגער ציבור געזעצן געבליפט און פארגאפט, איינקריצענדיג אין מח יעדעס ווארט פון די דברים קדושים ונחוצים.

דורך די וואך איז אויך ערשינען א פרישער מכתב פון הגאון האדיר ראב"ד ירושלים שליט"א, וועלכער ווענדט אפ פארשידענע היתירים וואס זענען אויפגעקומען אויף האר-שייטלען וואס שטאמען פון אנדערע לענדער אויסער אינדיע, און דער ראב"ד שליט"א שרייבט קלאר אז אלע מענטשן-האר שייטלען איבער דער גארער וועלט פאל'ן אונטער'ן חשש פון תקרובת עבודה זרה, ווייל למעשה אימפארטירן אלע שייטלען-פאבריקן האר פון אינדיע.

לויט ווי נשים צדקניות געבן איבער, איז איצט מיטוואך בעת די שורות ווערן געשריבן, כמעט נישט צו טרעפן א יומען הער שייטל אין די פרומע חרדישע גאסן, און לויט ווי באהאוונטע עסקניות זאגן, האבן אפילו אזעלכע פרויען וועלכע פארלאזן זיך ליידער נאך אלץ אויף פארשידענע קולות, זיך שוין אויך איינגעהאנדלט סינטעטישע שייטלען זייענדיג באוויסטזיניג אז ביז געציילטע טעג וועט זיין א בושה ארויסצוגיין אין די אידישע גאס מיט א שייטל וואס אנטהאלט מענטשליכע האר.

מאמענטאל ווארטן ערליכע אידישע פרויען אויס מיט געדולד אז די גדולי רבנים המכשירים (און נישט די שייטל-סוחרים) זאלן ארויסקומען מיט א קלארע ליסטע וועלכע סינטעטישע זענען באמת אינגאנצן ריין פון מענטשליכע האר און וועלכע א.ג. סינטעטישע פארמאגן פארט עפעס נאטורליכע האר.

עס איז זעלבסט-פארשטענדליך אז קאמפעטענטע רבנים וועלן קיינמאל נישט געבן אן אפיציעלן היתר אדער הכשר אויף שייטלען, וואס זענען גע'אסר'ט געווארן דורכ'ן הייליגן דברי חיים זי"ע און אנדערע גדולי וקדושי עליון נ"ע, אבער פארט ערווארט מען די ליסטע כדי די נשים צדקניות זאלן נישט חלילה ווידער אריינפאלן אין דעם שוידערליכן מכשול פון חשש עבודה זרה ר"ל.

אלנפאלס איז די פרשה פארוואנדלט געווארן אין א מאנעפיסטאציע פון קידוש ה', א פרשה וואס האט אן צווייפל איינגעקריצט א טיפן אומפארגעסליכן רושם אין די קינדער פון אונזער דור, וועלכע וועלן נאך קענען דערציילן פאר זייערע קינדער אז זיי האבן צוגעזען ביי זייערע עלטערן מסירת נפש למען כבוד שמו יתברך.

דורך די פרשה איז שטארק נתרומם געווארן דער כבוד התורה פונעם בית דין צדק העדה החרדית, ובפרט פונעם ראש בית דין הגאון האדיר שר התורה ופוסק הדור מרן רבי משה שטערנבוך שליט"א ראב"ד ירושלים עיה"ק, וועלכער איז נאך פאר דרייסיג יאר צוריק געווען דער סאמע ערשטער צו באהאנדלען די הארבע פראגע, און איז אויך איצט געווען דער נחשון בן עמינדב ארויסצוקומען מיט'ן קול מלחמה פון "מי לה' אלי". באהאוונטע אין די פרשה זאגן קלאר אז א דאנק זיין שטאנדהאפטיגקייט איז די פרשה אויסגעשפרייט געווארן צו אן אלוועלטליכע 'שערורי' און ער האט געהאט די זכי' מציל צו זיין דעם גאנצן דור פון א חשש תקרובת עבודה זרה.

זיכער וועט די פארגאנגענע וואך דערמאנט ווערן לדורי דורות אלס א וואך ווען גאנץ כלל ישראל מסוף העולם ועד סופו האט ארויסגעצייגט בכל לב ובכל נפש ובכל מאוד דעם "אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". ○

זייט געווארנט

געוועזן דעם נסיון.

דאָס האָט זיך גוט אָנגעזען זונטאג ווען ס׳איז אַנטשטאַנען אַן אויסטערלישער געלויף צו די גויאישע געשעפטן איבער גאַנץ ניו יאָרק איינצוקויפן די גאָר ביליגע סינטעטישע שייטלען, וואָס זענען אָן צווייפל פולקאָם סינטעטיש. דאָס האָט ווידער געשאַפן אַ קידוש ה׳ ווען די גויאישע אייגענטומער האָבן באַוואונדערט די לאַנגע רייעס אידישע פרויען וועלכע האָבן פלוצלינג באַלאַגערט זייערע געשעפטן.

די אַלע שמועות איבער אָנגעבליכע כשר׳ע יומען הער שייטלען האָבן זיך טאַקע נאָך שבת אַרויסגעשטעלט אלס אום-קראַנט. זונטאג איז ערשינען אַ מכתב פון הגאון שר התורה רבי מאיר בראַנסדאָרפער שליט״א בעל קנה בושם, וועלכער שרייבט צווישן אַנדערן:

״ס׳איז רעכטפאַרטיג די זאַך אַז אַלע שייטלען וואָס ווערן געמאַכט פון האָר וואָס ווערן אָפגעשניטן אין זייער מקום טומאה, איז תקרובת עבודה זרה ממש, און ס׳איז אסור בהנאה און מען דאַרף דאָס מבער זיין פון די וועלט, אַזויווי ס׳שטייט אין שולחן ערוך סימן קמ״ו און אין אַנדערע פוסקים.

״און לויט ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט נאָך אַ גרונטליכע אויספאָרשונג מאָמענטאַל, איז דער חשש אויף אַלע שייטלען וואָס זענען פאַרשפרייט אין די וועלט, סיי אין אַמעריקע און סיי אין אַנדערע לענדער, אַריינגערעכנט אַלע אייראָפעאישע לענדער, וואָס זענען אַלע געמאַכט געגצליך פון אינדישע האָר, אדער ס׳איז אַריינגעמישט דערין די סאָרט האָר, און אויף סיי וועלכן אופן זענען די שייטלען אסור בהנאה און מען טאָר עס נישט אָנטאָן.״

אין וויליאַמסבורג האָבן זונטאָג אָוונט פילע טויזנטער אידן געשטראָמט צום זאַל פון קאָנטינענטאל לשמוע את דבר ה׳ צו הערן די לענגערע, פייערדיגע דרשה וואָס דער קרית יואל׳ער רב שליט״א האָט משמיע געווען איבער דעם חומר הענין וצו השעה. ביי די דרשה (וואָס איז געדרוקט מיט׳ן פולן טעקסט אין היינטיגן נומער.) האָט דער

זייט געווארנט

היות געוויסע פירמעס האבן אדווערטייזט אז זייערע שייטלען זענען נישט פון אינדיע זענען מיר מפרסם דעם דעת הרבנים הגאונים שליט״א אז

דאס קען מען נישט וויסן.

וז״ל הגר״מ שטערנבוך שליט״א ראב״ד העדה החרדית בירושלים עיה״ק:

ולא מועיל אמירת המוכר שאצלם אין מהודו (אינדיע) שכך הטעו אותם, רק צריך בירור יסודי ומקיף במקור ובדין טריפות.

שמע ישראל ה' אלקנו ה' אחד

פסק הלכה פון בית דין הגדול שבירושלים האט גאר שטארקן אפקלאנג

י. ל. יאקאב

ירושלים. - טראץ וואס די "שייטלען-וועלט" האט שוין געקאכט און געזידט פונעם פסק פון הגאון האדיר מרן רבי משה שטערנבוך שליט"א ראב"ד ירושלים, האט דער ראב"ד שליט"א אבער געוואלט אז אלע שרי התורה די גאונים וצדיקים חברי הבד"ץ העדה החרדית שליט"א אין שפיץ פון כ"ק מרן הגאב"ד שליט"א זאלן ארויסקומען מיט א קלארן פסק הלכה איבער די טעמע.

אין ליכט פון דעם האט מען באשטימט א זיצונג אויף פאריגע וואך דאנערשטאג נאכט, וואו עס איז אויך ערשינען כ"ק מרן הגאב"ד שליט"א, און מ'האט איינגעלאדענט דער שליח קיין אינדיע הרה"ג רבי אהרן דוד דוננער שליט"א, חבר הביד"צ דהתאחקה"ח ורב דקהל עדת ישראל טאטנהעם אין לאנדאן, וועלכער איז - ווי דאן באריכטעט אין "דער בלאט" - ארויסגעפארן אין שליחות פונעם ביד"צ שליט"א דעם פארגאנגענעם ל"ג בעומר - ער זאל קומען צום בי"ד אין ירושלים, ווייל דער בי"ד הגדול וויל איצט הערן פון אים פערזענליך וואס ער האט געזעהן אין אינדיע.

הרב דוננער שליט"א האט אין זיינע ווערטער אראפגעלייגט א שווארצן בילד פאר די שרי התורה שליט"א, באטאנענדיג אז וואס ער האט געזעהן אין אינדיע איז פיל ערגער ווי די שמועות וועלכע זענען פארשפרייט אין די גאס און צווישן די רבנים שליט"א.

נאכן אויסהערן די אלע פאקטן פון הרב דוננער שליט"א פאר נאנט צו אנדערהאלבן שעה, האבן די חברי הבד"ץ שליט"א אין שפיץ פונעם רב שליט"א באהאנדלט די אלע הלכה'-דיגע פאקטן פון דעם נושא, און באלד דערנאך איז ארויס געקומען דער פסק, ווי זיי פירן אויס מיטן פסק הלכה: "ועתה באנו לגלות בזה דעתנו דע"ת, כי השערות מארץ הודו, שסתמם הם מהנגזזים לשם ע"ז בבית תיפלתם, הן ותערובתם יש עליהם דין תקרובת ע"ז, ואסורים בהנאה מן הדין".

באלד מיטן ארויסקומען פונעם פסק בית דין הגדול שבירושלים שליט"א האט דאס אנגעמאכט א שטארקן שטורעם אין די גאסן אין ארץ ישראל און איבער דער גארער וועלט, און פרישע טויזנטער נשים צדקניות האבן אויסגעטון די שייטלען זייענדיג מקיים דעם ועשית ככל אשר יורוך, און מצות ביעור עבודה זרה מארצינו.○

קרית יואל ב"ב אין פיסטריט פונעם שטאט קרית יואל:

הונדערטער ע"ז שייטלען פארברענט אינעם שיכון סאטמאר אין בני ברק

בני ברק. - "ברוך המקדש שמו ברבים" דאס איז די פאסיגסטע אויסדרוק אויף דעם מעמד קידוש ש"ש ברבים וואס עס האט זיך אפגעשפילט פארגאנגענעם זונטאג נאכט אין שיכון קרית יואל

דער ראש ישיבה האט פארענדיגט זיינע ווערטער אויפפאדערנדיג דעם ציבור צו אננעמען די הארבקייט פונעם ענין מיטן פולסטן מאס ערנסטקייט, און נאכפאלגן אלע הוראות פון אונזע-רע פוסקים, און איבערגעבן די אלע ווערטער אין די שטובער מ'זאל נישט ח"ו פארנאכלעסיגן דעם הייליגן חוב פון ביעור עבודה זרה, און אין דעם זכות וועט מען זוכה זיין צו בתים כשרים און דורות ישרים ומבורכים.

די קלארע און דייטליכע ווערטער זענען נתקבל געווארן ביים ציבור מיט גרויס ערנסטקייט וועלכע האבן זיך אונטערגענומען פה אחד צו מרחיק זיין די אלע האר-שייטלעך פון די הייזער.

זונטאג אינדערפרי איז בליץ שנעל צושפרייט געווארן די נייעס פון די דברים חוצבים להבות אש וועלכע דער קרית יואל'ער רב שליט"א האט משמיע געווען שב"ק ביים שיעור פרקי אבות, און די נאכפאלגנדע מאסיווע שריפת עבודה זרה וועלכע איז אפגעראכטן געווארן מוצש"ק אין קרית יואל יע"א.

גלייך האט מען באשלאסן צו גיין אין די פיסטריט פון אנ"ש אחים לדעה אין קרית יואל אפצורעכטן אַ גרויסע שריפה פאר די הונדערטער האר-שייטלעך, און טאקע אויפדערנאכט האבן זיך צאמגעקליבן זקנים עם נערים און מ'האט בשמחה של מצוה פארברענט אלע שייטלעך, אין אַ גרויסע פאס, וועלכע איז ספעציעל אוועק געשטעלט געווארן אינעם צענטער פון שיכון קרית יואל. דאן האט זיך דער גרויסער פארזאמלטער ציבור ארויסגעלאזט אין אַ ריקוד אויפן ניגון לעשות נחת רוח להבוית"ש, פרייענדיג זיך מיט די זכיה צו מבער זיין די ע"ז מן העולם.

אינדערצווישן איז אנגעקומען בתורה שבכתב די דברות קודש פונעם קרית יואל'ער רב שליט"א ביי פרקי אבות, וועלכע איז איבערגעדרוקט געווארן אויף אַ שיינעם לייבארן אופן דורך די הנהלת התאחדות האברכים, וועלכע האבן דאס צושפרייט אין אלע בתי מדרשים און כוללים פון די שטאט, און האט אפגעקלונגען מיט גרויס רעספעקט אין אלע עקן פון שטאט בכלל, און ביי אנשי שלומינו תלמידי וחסידי סאטמאר בפרט, וועלכע האבן זיך געפרייט אז ב"ה אשר מסר עולמו לשומרים, וועלכע זענען משמיע דעם דעת תורה האמיתית בגאון ובעוז.

די געוואונטשענע רעזולטאטן האבן נישט פארשפעטיגט צו קומען ווען גלייך האבן זיך געשאפן צענדליגער יונגעלייט ממובחרי לומדי "כולל עצי חיים ד'סאטמאר ב"ב" וועלכע זענען נתעורר געווארן אין ליכט פון די פלאמפייערדיגע ווערטער פונעם רב שליט"א - וועלכער האט ערוועגט בין דבריו אז אצינד דארף מען זיך מתבונן זיין בחשבון הנפש איבער דאס עצם ענין פון גיין מיט שייטלעך - און האבן באשלאסן צו משנה זיין לטובה זייערע שטובער מיטן מרחיק זיין גענצליך די שייטלעך, און אנטהון דעם אור-אלטן צניעות'דיגן לבוש מיט וואס די פארצייטישע נשים צדקניות פלעגן גיין.

מאנטאג אויפדערנאכט האבן זיך די אלע צענדליגע חשוב'ע יונגעלייט און באזונדער זייערע חשוב'ע בני בית זיך צוזאמגענומען אין שטוב פון הגה"צ ראש הישיבה שליט"א, אנשים לחוד ונשים לחוד, וואו עס איז פארגעקומען פאר זיי אַן אסיפת התחזקות לכבוד [illegible]

הונדערטער קידוש ה' פייערן אין ארץ ישראל

י.ל.יאקאב

ירושלים. - די פענע איז צו ארעם און דער בלאט איז צו באגרעניצט ארויסצוברענגען די געוואלדיגע מאס קידוש השם וואס דאס מסירות נפש פון די צענדליגער טויזנטער אידישע פרויען האט פאראורזאכט, מיט'ן דערהערן די הארבקייט פון חשש תקרובת ע"ז, און אויסטון די שייטלען כדי נישט נכשל צו ווערן אין דעם הארבן איסור און חטא פון עבודה זרה.

דער איינפלוס פון די פסקים פון די גדולי הדור שליט"א איבער די עבודה זרה שייטלען, האט געהאט א געוואלדיגן אפקלאנג, און אינדערצייט וואס בלויז הונדערטער נשים צדקניות האבן אנפאנג פאריגע וואך אויסגעטון דאס שייטל, איז דאס ביז שב"ק שוין געווארן א מאסשטאבליכע ערשיינונג, אין וועלכן צענדליגער טויזנטער, נשים צדקניות, האבן מיט אמאל מקדש שם שמים געווען און אויסגעטון די שייטלען אלס א חשש פון תקרובת ע"ז, פאראורזאכנדיג היסטאריע.

אין ירושלים האבן די עסקנים פאריגע וואך מיטוואך נאכט ארויסגע-האנגען ריזיגע פלאקאטן, אז אויפ'ן פסק פון די גדולי ופוסקי הדור שליט"א וועט מען דאנערשטאג ביינאכט, ליל שישי, נאך מעריב, מקיים זיין די מצוה פון ביעור עבודה זרה מארצינו, און מען וועט פארברענען די גע'אסר'טע שייטלען.

און טאקע ארויסגייענדיג אין די גאסן אין ירושלים בפרט און אין ארץ ישראל בכלל האט מען אין אלע ווינקלען געזעהן טויזנטער שייטלען וועלכע גייען ארויף אין פלאמען און ווערן פארברענט.

אין פילע ערטער האט מען געהערט אידן שעפשען די ברכה אן שם ומלכות: ברוך שעקר עבודה זרה מארצינו...○

שאלות איבער חילופי חילופין און תופס דמים ביי עבודה זרה אנגעקומען צום קנה בושם שליט"א

י. ל. יאקאב

ירושלים. - אין די טעג ווען עס קאכט זיך איבער די "יומען-האר" שייטלען איבער דער גארער וועלט, וועלכע שטאמען פון עבודה זרה אין אינדיע, קומען אן שווערע שאלות צום פוסק הדור ועמוד ההוראה הגאון האדיר רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל קנה [illegible]

נשי"ט צו קניות האבן אויסגעטון די שייטלען זייענדיג מקיים דעם ועשית ככל אשר יורוך, און מצות ביעור עבודה זרה מארצינו.○

קרית יואל ב"ב אין פיסטריט פונעם שטאט קרית יואל:

הונדערטער ע"ז שייטלען פארברענט אינעם שיכון סאטמאר אין בני ברק

בני ברק. - "ברוך המקדש שמו ברבים" דאס איז די פאסיגסטע אויסדרוק אויף דעם מעמד קידוש ש"ש ברבים וואס עס האט זיך אפגעשפילט פארגאנגענעם זונטאג נאכט אין שיכון קרית יואל ד'סאטמאר בני ברק יצ"ו, ווען עס איז פארגעקומען אַ מאסיווע שריפת ע"ז, און ס'זענען ספאנטאניש פארברענט געווארן הונדערטער שייטלעך, מיט די באטייליגונג פונעם ציבור אנשי שלומינו תלמידי וחסידי סאטמאר.

אזוי ווי אין יעדע אידישן קרייז בכל מקומות מושבותיהם, איז אויך אינערהאלב די קהילה נאה וחסודה אין ב"ב אנשטאנען פאריגע וואך אַ שטורעם און איבערקערעניש, זינט עס איז צושפרייט געווארן די הארבע חששא דאיסורא וועלכע מ'האט געפונען אויף די שייטלעך. דער ציבור האט אויסגעווארט אויפן קלארן פסק הלכה און דעת תורה פון כ"ק מרן גאב"ד קרית יואל שליט"א וועלכער דינט פאר אנ"ש אלס מנהיג רוחני און וועג ווייזער, אונז צו לערנען בגודל תורתו וצדקתו את הדרך נלך בה ואת המעשה אשר נעשון.

און טאקע פרייטאג ערש"ק האט זיך ווי פארווירקליכט דער כלל פון 'אין שמחה כהתרת הספיקות' ווען עס איז אנגעקומען - מביתו נאוה אין קרית יואל יע"א - דער מכתב קודש אין וועלכן דער רב שליט"א האט קלאר ארויסגעזאגט דעם דעת תורה ארויסברענגענדיג דערביי דעם חומר האיסור און די ריכטיגע וועג אויף ווייטער וועלכע מ'דארף נוקט זיין. אלע אנ"ש זייענדיג סרים למשמעתו האבן גלייך איבערגעגעבן אין די שטובער דעם פסק הלכה און שוין אויף שב"ק האבן די בית יעקב אלו הנשים זיך מתרחק געווען פון די שייטלעך כמטחוי קשת.

צומארגנ'ס ביי די וועכנטליכע געהויבענע סעודת רעוא דרעוין אינעם סאטמאר'ער בית המדרש אין זכרון מאיר האט דער ראש ישיבה הגה"צ רבי חיים צבי מייזליש שליט"א - נאך די ד"ת בדרך דרוש ומוסר - אויפגעטראטן מיט שטארקע דברי התעוררות, ארויסברענגענדיג מיט אַ זעלטענע קלארקייט די חובת השעה ווי עס איז מבורר געווארן להלכה פסוקה דורכ'ן קרית יואל'ער רב שליט"א און דער בי"ד הגדול שבירושלים שליט"א - וועלכע פארפליכטעט יעדן איינעם מאנשי שלומינו - אז עס ליגט אַ חוב קדוש צו מבער זיין אלע סארט שייטלען וועלכע פארמאגן אין זיך שערות בנ"א, און מ'זאל זיך ח"ו נישט פארלאזן אויף קיין שום שמועות פון היתרים און קולות באיצטלא דרבנן.

ווי אויך האט ער ארומגערעדט אז יעצט איז די צייט זיך צו מתבונן זיין אינעם עצם ענין פון אנטהון די האר-שייטלעך, וועלכע שטאמען פון געמיינע גויים און זענען מוקצה מחמת מיאוס, און ווי ווען אַ אידישע טאכטער גייענדיג אנגעטון דערמיט, מחנך זיין אירע אידישע קינדער בדרך התורה והיראה, און ארויסזאגן ברכות און תפילות פארן הייליגן באשעפער. דערביי האט ער אויך דערמאנט דעם באקאנטן פסק הלכה פונעם הייליגן דברי חיים זי"ע וועלכער האט געאסר'ט צו אנטהון פאה נכרית בתכלית האיסור.

לומדי "כולל עצי חיים ד'סאטמאר ב"ב" וועלכע זענען נתעורר געווארן אין ליכט פון די פלאמפייערדיגע ווערטער פונעם רב שליט"א - וועלכער האט ערוועגט בין דבריו אז אצינד דארף מען זיך מתבונן זיין בחשבון הנפש איבער דאס עצם ענין פון גיין מיט שייטלעך - און האבן באשלאסן צו משנה זיין לטובה זייערע שטובער מיטן מרחיק זיין גענצליך די שייטלעך, און אנטהון דעם אור-אלטן צניעות'דיגן לבוש מיט וואס די פארצייטישע נשים צדקניות פלעגן גיין.

מאנטאג אויפדערנאכט האבן זיך די אלע צענדליגע חשוב'ע יונגעלייט און באזונדער זייערע חשוב'ע בני בית זיך צוזאמגענומען אין שטוב פון הגה"צ ראש הישיבה שליט"א, אנשים לחוד ונשים לחוד, וואו עס איז פארגעקומען פאר זיי אַן אסיפת התחזקות לכבוד זייער נייע חשוב'ע אונטערנעמונג.

צום ערשט האט אויפגעטראטן דער ראש ישיבה מיט ווארימע דברי חיזוק והתעוררות, ארויסברענגענדיג די גרויסקייט פון קבלות טובות ספעציעל בדרכי הצניעות, און כאטש עס קומט נישט אן גרינג איז דער שכר מצוה פילפאכיג גרעסער, און מען דארף פאר דעם נוצן די עזות דקדושה זיך צו האלטן דערצו פעלזן פעסט, ווי אויך איז דאס אַ גרויסע נחת רוח פאר רביה"ק זי"ע בגבהי מרומים, וועלכער קווענט צו זען זיינע תלמידים הקרויים בנים גייען בעקבי הצאן, אין די וועג פון אבותינו ורבותינו, ווי אויך האט ער געלויבט די יונגעלייט וועלכע טוען מיט זייער מנהג טוב אויפהייבן די קרן הקדושה אין די קהילה, און זכות הרבים תלוי בהם.

אַ יראת הכבוד און חדוה דקדושה האט באנומען די פארזאמלטע ווען דער ראש ישיבה שליט"א האט זיך אויפן פלאץ פארבינדן טעלעפאניש מיט זיין גרויסן פעטער קרית יואל'ער רב שליט"א, און האט איהם מבשר געווען פון די גרויסע התעוררות וועלכע איז נשפע געווארן ביז דאהי אין ב"ב, דערביי האט ער איהם געבעטן ער זאל אויפטרעטן מיט דברי חיזוק וברכה פאר די יונגעלייט און זייערע בני בית.

דער רב שליט"א האט דורך אַ האק-אפ משמיע געווען פלאם-פייערדיגע ווערטער פאר די יונגעלייט, וועלכע זענען געהערט געווארן דורך הויך-הילכער'ס אויך פאר די עזרת נשים, ארויסהייבנדיג לשבח זייער חשוב'ע קבלה וואס זיי האבן אויף זיך אונטערגענומען. ווי אויך האט ער מיט ווייטאג ארויסגעברענגט די שרעקליכע מכשול וואס איז ליידער פארגעקומען ביי כלל ישראל ווען אידישע ווייבער האבן אריינגעברענגט אַ צלם בהיכל ה' און נאך אויך אין א"י די פלטרין של מלך ה"י, און זה לעומת זה דארף מען מאכן אַ תשובת המשקל און מוסיף זיין בגדרים וסייגים בדרכי הקדושה והצניעות וואס דאס וועט זיכער זיין די ריכטיגע תיקון.

ביים ענדע האט דער רב שליט"א אנגעוואונטשן פאר די אלע פאר-זאמלטע מיט ווארימע ברכות, און האט געזאגט אז אין דעם זכות פון זייער גוטע קבלה וועט זיי זיכער נשפע ווערן ישועות ורפואות און אלע זייערע געברויכן. באזונדער האט ער מאציל געווען מברכתו פאר'ן חשוב'ן ראש ישיבה שליט"א, וואס א דאנק איהם ווערט נתרומם דער קרן התורה והיראה אין די קהילה קדושה אין בני ברק.

די געהויבענע אסיפת חיזוק האט אפגעקלונגען לשם לתפארת ולתהילה, און איז געווארן דער שיחת היום אין די גאנצע קהילה, אויפהייבנדיג דעם קרן הקדושה והצניעות און אויסרופנדיג א קידוש שם שמים ברבים.

ממנו יראו וכן יעשו.○

און תופס דמים ביי עבודה זרה אנגעקומען צום קנה בושם שליט"א

י. ל. יאקאב

ירושלים. - אין די טעג ווען עס קאכט זיך איבער די "יומען-האר" שייטלען איבער דער גארער וועלט, וועלכע שטאמען פון עבודה זרה אין אינדיע, קומען אן שווערע שאלות צום פוסק הדור ועמוד ההוראה הגאון האדיר רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל קנה בושם ואבדק"ק תולדות אברהם יצחק, וועלכע גרעניצן זיך מיט די שווערסטע הלכות אין די תורה פון חילופי חילופין און תפיסת דמים לגבי עבודה זרה.

די פארגאנגענע וואך דאנערשטאג איז אנגעקומען א שאלה צום רב שליט"א פון א פרוי אין ניו יארק, וועלכע האנדלט און פארקויפט שייטלען, און האט מיט א צייט צוריק אריינגעגעבן א ספר תורה לעילוי נשמת איר מוטער ע"ה, אין א געוויסן שוהל אין ארץ ישראל, און פרעגט איצט אן, אז אזוי ווי די געלט פארן לאזן שרייבן דעם ספר תורה איז געקומען פון די "יומען-האר" שייטלען פון אינדיע, ממילא צי מעג מען נוצן דעם ספר תורה ווייל ביי עבודה זרה זאגט מען דאך אז דער איסור גייט ארויף אויפן געלט, ע"ז איז תופס דמים, ממילא איז די געלט פון וואס זי האט געלאזט שרייבן דעם ספר תורה געקומען פון עבודה זרה.

פון אן אנדערן שייטל סוחר פון בני ברק איז אנגעקומען א שאלה צום רב שליט"א אז אזוי ווי ער האט שוין קיעה"ר חתונה געמאכט 7 קינדער, און ער האט פאר יעדן פון זיי געקויפט א "קידושין-רינגל" פון די איינקונפט געלט וועלכע זענען אריינגעקומען דורך די שייטלען ביזנעס, ביי וואס עס איז איצט געווארן א חשש פון עבודה זרה, און איבער דעם פרעגט ער צי די קידושין האט חל געווען, צי דארף ער אפשר איבערמאכן אלע קידושין פון זיינע קינדער.

דעם פארגאנגענעם פרייטאג ערש"ק האט א יונגערמאן פון קרית גת אנגערופן אין איילעניש צום בעל קנה בושם שליט"א, מיט די שאלה אז זיין פרוי האנדלט מיט שייטלען און מיט עטליכע חדשים צוריק האט ער זיך אריינגעצויגען אין א נייע הויז, און דאס מערסטנסטייל פון די געלטער אויף די אויסגאבן פון די הויז איז געקומען פון די שייטלען ביזנעס, צי מעג ער וואוינען אין דעם הויז, אדער דארף ער ארויסגיין וויבאלד ער איז יעדע מינוט א נהנה מעבודה זרה רח"ל.

א הויפט הלכה'דיגע שאלה וועלכע איז אנגעקומען צו פילע בתי דינים און רבנים, פון פילע פרויען וועלכע האבן דעם לעצטן יום טוב פסח געקויפט נייע שייטלען, און זיי האבן דאן געגעבן העד טשעקס (טשעקן אויף שפעטערע דאטום'ס) און זיי פרעגן אן אז אזוי ווי דאס איז געווען א "מקח טעות" ווייל זיי האבן נישט געוואוסט אז די שייטלען זענען פון עבודה זרה, ווילן זיי וויסן וואס איז זייער דין מיט די געלטער פון די שייטלען.

אין א שמועס וואס "דער בלאט" האט געהאט מיט א געוויסן תלמיד חכם אין ירושלים איבער די דאזיגע טעמע, פארברייטערט ער דעם ענין, דא איז פארהאן צוויי מיני שאלות טאמער איז דאס וודאי עבודה זרה, צי מעגן זיי אריינגיין אין די בענק און מבטל מאכן די טשעקס וויבאלד דאן איז דאס זיכער א "מקח טעות", און אפילו ווען

שמע ישראל ה' אלקנו ה' אחד

מ'וויל באצאלן פאר די שייטלען צי "מעג" מען באצאלן וויבאלד דורך די געלט גיט מען צו שטייער פאר די עבודה זרה, אדער וויבאלד עס איז א "מקח טעות" צי קענען זיי אפילו צוריקבעטן די געלט וואס זענען שוין ארויס פון די בענק, אבער דא ווערט א שאלה פון חילופין ביי עבודה זרה, וויבאלד ער האנדלט איצט מיט געלט פון עבודה זרה.

ווען "דער בלאט" האט אנגע-פרעגט ביי די מקורבים פונעם רב שליט"א איבער די תשובות בהלכה וואס דער רב שליט"א האט געענטפערט, הערן מיר אז ביזדערווייל ענטפערט נישט דער רב שליט"א איבער די שווערע שאלות, וואס א גרויסער טייל פון זיי וועט ארויפגעברענגט ווערן אויפן בי"ד טיש פון די העדה החרדית, און אין די נאנטע טעג וועט דער רב שליט"א ענטפערן די אלע א. ד. תשובות.

מאי"ר עיני ישראל בהלכה.○

בריוו צו א שואל וועלכער האט אים אנגעפרעגט איבער די דאזיגע טעמע, וואו ער ענטפערט אז וואס אנבאלאנגט די אינדיאנער שייטלען מוז מען עס ווי פארשטענדליך פארברענען, און וואס אנבאלאנגט אלע אנדערע נאטורליכע שייטלען פון איבער דער גארער וועלט וואס מען קען נישט זיין זיכער איבער אירע האר קוועלער, שרייבט דער בעל קנה בושם שליט"א: "ולפי מה שנתבאר אחרי החקירה והדרישה לעת עתה, כי החשש הוא על כל הפיאות נכריות הנפוצים בעולם, בין בארה"ב ובין בשאר המדינות, כולל כל מדינות אירופא, שהם עשויות כולו משערות הנ"ל, או שיש בהם תערובת מהנ"ל, ובכל אופן הם אסורים בהנאה ואסור ללבשם".

באלד נאך דעם קלארן פסק, פון דעם גדול בישראל שליט"א איז שוין נישט געווען קיין צווייפל ביי קיינעם, צי מען מעג נאך ווייטער גיין מיט די נאטורליכע שייטלען, און טויזנטער פרויען האבן אין ליכט פון דעם פסק, באלד אויסגעטוהן אפילו די ספיקות'דיגע עבודה זרה שייטלען.○

אבער אנגעמאכט א שטארקער טומל די עדות פון צוויי געוויסע אידן, וועלכע זענען ארויפגעקומען צו הגאון רבי משה יודא לייב לאנדא שליט"א גאב"ד בני ברק, און גע'טענה'ט אז זיי ווייסן זיכער אז מ'טראגט האר פון אינדיע קיין אוקראיינע.

די צוויי אידן זענען אריבערגע-קומען צום רב פון בני ברק שליט"א און גע'טענה'ט אז זיי זעלבסט האבן אריבערגעפירט שייטלען פון אינדיע קיין אוקראיינע, און אין ליכט פון דעם האט הרב לאנדא שליט"א ארויסגעגעבן א פסק הלכה אז 'מען קען זיך נישט פארלאזן אויף קיין איינעם פון די שייטלען הענדלער, קיינער פון זיי האט נישט קיין נאמנות'.

גלייכצייטיג איז הרב לאנדא שליט"א די טעג ארויסגעפארן קיין אינדיע, כדי זיך צו באקענען פון דער נאנט מיט די פאקטן ארום די האר וואס ווערט פון דארט אימפארטירט, און בעיקר איבער דער איינטיילונג פונעם מארק, וואו די אינדיאנער האר קומט אלץ אן.○

הרב דוננער שליט"א טובל'ט זיך נאכן צוריקקערן פון אינדיע

י. ל. יאקאב

ירושלים. - די פארגאנגענע וואך מאנטאג ווען הרה"ג רבי אהרן דוד דוננער שליט"א איז אנגעקומען קיין ארץ ישראל פון זיין ברייט בארימטן באזוך אין אינדיע אויף די שליחות פונעם בית דין הגדול שבירושלים שליט"א, האט ער אנגערופן צו הגאון האדיר רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל קנה בושם, וועלכער דינט אלס דב פון אלע מקואות אין ירושלים, און האט אים געפרעגט אויף א מהודר'דיגע מקוה וואו ער קען זיך טובל'ען נאכ'ן אריינגיין אינעם גרעסטן בית עבודה זרה אין אינדיע, וועלכע איז אנגעשטעקט מיט אלע מיני געצנדינער און פילע טמא'נע זאכן.

דער רב שליט"א האט אים באלד אנגעוויזן אויף א גאר מהודר'דיגע מקוה אין ירושלים, וואו הרב דוננער שליט"א האט זיך גע'טובל'ט, און ערשט דערנאך האט ער זיך גענומען צו די עבודת הקודש פון ארומגיין צו די רבנים און גדולי הדור שליט"א, כדי אויפצוקלערן און איבערגעבן זיינע איינדרוקן פון דעם בית עבודה זרה אין אינדיע.○

ירושלימער בית דין שליט"א קומט ארויס מיט פרישן פסק איבער "כל דפריש מרובא פריש"

י.ל. יאקאב

ירושלים. - דעם דינסטאג נאכט האט דער פוסק הדור מרן רבי

הרב פנחס בינדער הי"ו מראשי ועד הכשרות "העדה החרדית" צו "דער בלאט":

"קאנסערוו-מאטעריאל" ריין פון עבודה זרה האר

י. ל. יאקאב

ירושלים. - אין ליכט פון דעם וואס "דער בלאט" האט די ערשטע באריכטעט באלד א וואך נאך פסח איבער די שטורמישע אסיפה אין שטוב פון הגאון האדיר רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל "קנה בושם" איבער די "יומען-האר" שייטלען, און עס איז דאן באריכטעט געווארן אז דער וועלט בארימטער כעמיקאלישער ספעציאליסט הרבנ החסיד ר' פנחס בינדער הי"ו, מראשי וועד הכשרות והנהלת העדה החרדית, וועלכער קען זיך אויס אין די אלע פראדוקטן און עסנווארג פון דער וועלט, האט געברענגט שאקירנדע נייעס ביים אסיפה פונעם ביד"צ שליט"א אז הונדערטער "סיסיטין - קאנסערוו-מאטעריאל" וועלכע מ'לייגט אריין אין די עסנווארג איבער דער גארער וועלט, כדי צו האלטן פריש די עסן, ווערן אויך געמאכט פון אויל און פעטנס פון די האר פון אינדיע.

אין ליכט פון דעם האט זיך אנגעפאנגען א רייע מיט טעלעפאנען צום וועד הכשרות פון די העדה החרדית, וועלכע האבן אנגעפרעגט איבער די א. ד. אויפדעקונג.

אבער אין א שמועס פון "דער בלאט" מיט ר' פנחס'ן הי"ו זאגט ער קלאר אז דער ארט וואו עס ווערט פאבריצידט די "קאנסערוו-מאטעריאל" צו קענען האלטן פריש די עסנווארג איז אין טיילאנד, פון וואו מ'נעמט אלע האר און פון דעם מאכט מען דעם פראדוקט,

בעל שבט הלוי שליט"א קומט ארויס מיט בקשה נישט צוריק אנטוהן אויסגעלאסענע שייטלען

י.ל. יאקאב

בני ברק. - אין די טעג ווען עס איז געווארן א געוואלדיגער אתערותא דלעילא ביי צענדליגער טויזנטער נשים צדקניות איבער דער גארער וועלט אויסצוטוהן די שייטלען, וואס ביי א גרויסער טייל און איבערהויפט אין קרית יואל האט דאס געמאכט א טאטאלער איבערקעדעניש, און די פרויען האבן גענצליך אויסגעטוהן די שייטלען און אנגעטוהן טיכלעך אזוי ווי אונזערע אמהות האבן זיך געפירט, איז דער פוסק הדור והדרו הגאון האדיר רבי שמואל הלוי וואזנער שליט"א בעל שבט הלוי וגאב"ד זכרון מאיר בני ברק, ארויסגעקומען מיט א הייליגער רוף צו די אלע נשים וועלכע האבן נישט זוכה געווען אוועקצווארפן גענצליך די שייטלען, אז די הייליגע מערכה איבער די עבודה זרה שייטלען זאל אויף אזויפיל אויפטוהן אז מ'זאל ח"ו נישט אנטוהן צוריק די אויסגעלאסענע און מאדערנע שייטלען, און כל המקצ"ר הרי זה משובח.○

הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א פארברענט אן עבודה זרה שייטל מיט א ברכה אן שם ומלכות

י. ל. יאקאב

[illegible] שליט"א, כדי
אויפצוקלערן און איבערגעבן זיינע איינדרוקן פון דעם בית עבודה זרה אין אינדיע.○

ירושלימער בית דין שליט"א קומט ארויס מיט פרישן פסק איבער "כל דפריש מרובא פריש"

י.ל. יאקאב

ירושלים. - דעם דינסטאג נאכט האט דער פוסק הדור מרן רבי משה שטערנבוך שליט"א ראב"ד ירושלים, ווידעראמאל צוזאמגעזעצט דעם הרכב בית דין פון די העדה החרדית, אין ליכט פון דעם וואס געוויסע רבנים און פוסקים האבן פרובירט צו נוצן א פרישן היתר, נעמליך אז אין געוויסע לענדער איבער דער גארער וועלט, אויסער ארץ ישראל, וואו דאס מערסטנטייל פון די האר שטאמט נישט פון אינדיע נאר עס קומט פון אייראפע, קען מען זיך באנוצן מיט די נאטורליכע שייטלען, פארלאזנדיג זיך אויף די מערהייט פון שייטלען וועלכע קומען נישט פון אינדיע, און זיי זענען געקומען מיט די טענה און היתר אז "כל דפריש מרובא פריש", און ממילא מעג מען זיך באנוצן מיט די אנדערע "יומען-האר" שייטלען.

דער ביד"צ שליט"א אין שפיץ פון דעם ראב"ד שליט"א האבן זיך אוועקגעזעצט און דן געווען בכובד ראש איבער די נייע שאלה, און באלד דערנאך איז ערשינען דער פרישער פסק, אונטערגעשריבן פון מרן הגאון האדיר הראב"ד שליט"א, און די אנדערע חברי הבד"צ פוסקי הדור הגאון האדיר רבי משה הלברשטאם שליט"א בעל "דברי משה", הגאון האדיר רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל "קנה בושם" און הגאון האדיר רבי אברהם יצחק אולמאן שליט"א, אין וועלכן זיי קומען ארויס מיט א קלארן פסק הלכה אז ביי דעם פאל קען מען נישט נוצן דעם היתר פון "כל דפריש מרובא פריש".

דער פרישער פסק הלכה האט אנגעצינדן א פרישער "פייער" אין די אזוי אויך ברענענדיגע שאלות איבער די ע"ז שייטלען, און איז באלד געווארן א שארפער פלפול צווישן פילע רבנים און גדולי הדור שליט"א.○

מכתב פון בעל קנה בושם שליט"א אפגעקלינגן אין אידישע וועלט

י.ל. יאקאב

ירושלים. - טראץ וואס עס איז שוין ערשינען א קלארער פסק פונעם בי"ד הגדול שבירושלים איבער די "יומען-האר" שייטלען האט מען אבער אין פיל היימישע הייזער נאך אלץ געווארט אויף א פסק פון א גדול בישראל, איבער די אנדערע נאטורליכע האר שייטלען, וועלכע שטאמען פון אייראפע אדער אנדערע ערטער נישט פון אינדיע.

אין ליכט פון דעם איז דער פוסק הדור הגאון האדיר רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל קנה בושם, ארויסגעקומען מיט א

טעכנאליסט [illegible] החסיד ר' פנחס בינדער הי"ו, מראשי וועד הכשרות והנהלת העדה החרדית, וועלכער קען זיך אויס אין די אלע פראדוקטן און עסנווארג פון דער וועלט, האט געברענגט שאקירנדע נייעס ביים אסיפה פונעם ביד"צ שליט"א אז הונדערטער "סיסיטין - קאנסערוו-מאטעריאל" וועלכע מ'לייגט אריין אין די עסנווארג איבער דער גארער וועלט, כדי צו האלטן פריש די עסן, ווערן אויך געמאכט פון אויל און פעטנס פון די האר פון אינדיע.

אין ליכט פון דעם האט זיך אנגעפאנגען א רייע מיט טעלעפאנען צום וועד הכשרות פון די העדה החרדית, וועלכע האבן אנגעפרעגט איבער די א. ד. אויפדעקונג.

אבער אין א שמועס פון "דער בלאט" מיט ר' פנחס'ן הי"ו זאגט ער קלאר אז דער ארט וואו עס ווערט פאבריצירט די "קאנסערוו-מאטעריאל" צו קענען האלטן פריש די עסנווארג איז אין טיילאנד, פון וואו מ'נעמט אלע האר און פון דעם מאכט מען דעם פראדוקט, אבער וויבאלד אין אינדיע ווערט פאבריצירט א געוויסע מאטעריאל וועלכע ווערט אנגערופן "עלעקטראליזעס" וועלכע פארבע-סערט די פעטקייט פון די "קאנסערוו-מאטעריאל", מילא גייט דאס אדורך בלויז אן אויסבעסערונג אין אינדיע, אבער קלאר און דייטליך אז עס קומט נישט פון אינדיע.

ויאכלו ענווים וישבעו.○

דיין פון בני ברק ציט צוריק הכשר אויף געוויסע שייטלען

. ל. יאקאב

בני ברק. - אין א מעלדונג וואס א געוויסער חשוב'ער רב שליט"א אין בני ברק, וועלכער האט מיט א טאג בעפאר געגעבן א הכשר אויף א געוויסע שייטלען ביזנעס אין בני ברק, האט ער צוריקגעצויגען פון זיין הכשר, און האט געמאלדן אין די צייטונגען אז דער הכשר איז בלויז געגעבן געווארן פאר א קליינע מאס פון שייטלען, און פון דעם דינסטאג און ווייטער גיט ער נישט קיין שום הכשר אויף "יומען-האר" שייטלען וועלכע ווערן פארקויפט ווערן אין דער צוקנופט.○

צווי שייטלען סוחרים אין עדות פאר בני ברק'ער רב הרב לאנדא שליט"א:

"מיר האבן אריבערגעפירט האר פון אינדיע קיין אוקראיינע"

הרב לאנדא שליט"א פארט ארויס קיין אוקראיינע זיך צו באקענען פון דער נאנט ממיט די פאקטן

י. ל. יאקאב

בני ברק. - די היינטיגע וואך אין די צייט וואס זייער אסאך "יומען-האר" שייטלען הענדלער, זענען ארויסגע-קומען מיט דיזיגע אדווערטייזמענט אין די ארץ ישראל'דיגע צייטונגען אז ביי זיי קען מען באקומען בלויז שייטלען פון אוקראיינע אדער אייראפע, האט

וועלכע האבן נישט זוכה געווען אוועקצעווארפן גענצליך די שייטלען, אז די הייליגע מערכה איבער די עבודה זרה שייטלען זאל אויף אזויפיל אויפטוהן אז מ'זאל ח"ו נישט אנטוהן צוריק די אויסגעלאסענע און מאדערנע שייטלען, און כל המקצ"ר הרי זה משובח.○

הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א פארברענט אן עבודה זרה שייטל מיט א ברכה אן שם ומלכות

י. ל. יאקאב

בני ברק. - גאר א שטארקן אפקלאנג האט געהאט דער "מעמד ביעור ושריפת עבודה זרה" וועלכע דער ליטווישער גדול און מנהיג הגאון האדיר רבי חיים קאניעבסקי שליט"א פון בני ברק, האט דעם דינסטאג אדורכגעפירט מיט די אנוועזנהייט פון עטליכע מקורבים, וועלכע איז באלד פארשפרייט געווארן ביי אלע שיכטן און קרייזן פונעם יהדות החרדית אין ארץ ישראל.

דער גאון רבי חיים קאניעבסקי שליט"א האט געבעטן פון איינעם פון די מקורבים ער זאל גיין אפיהרזוכן א שייטל וועלכע קומט זיכער פון אינדיע און איז זיכער פון די עבודה זרה האר, און האט מיטגעברענגט דריי שייטלען פון זיך אין שטוב, און האט געהייסן ברענגען נאפט. ווען מ'איז געגאנגען זוכן נאפט, האט מען נישט געטראפן אין שטוב, און איינער האט אנגעפרעגט צי עס איז אויך גוט אויל, האט ער זיך אנגערופן "עס איז נישט קיין נפקא מינה, אבי עס זאל גוט ברענען".

דאן האט רבי חיים שליט"א גענומען די שייטלען אין די הענט און אנגעצינדן א שוועבל און האט געמאכט א ברכה "ברוך שעקר עבודה זרה מארצינו" און אנגעצינדן די שייטלען.

אויף די פראגע פון איינעם פון די אנוועזנדע, פארוואס ער מאכט נישט די ברכה מיט'ן שם ומלכות, האט ער געענטפערט, אז עס איז א מחלוקת הפוסקים צי מען מאכט א ברכה ביי אזא פאל, איבער דעם האט ער זיך נישט געוואלט אריינלאזן אין ספיקות.

דער פאקט אז רבי חיים קאניעבסקי שליט"א, איינער פון די גרעסטע מנהיגים ביי די ליטווישע וועלט, האט געמאכט דעם פייער, האט געהאט א שטארקן אפקלאנג און האט צוגעגעבן "אויל" צום "פייער" פון די שייטלען מערכה.○

מרן ראב"ד ירושלים שליט"א:

בריסקער רב זי"ע האט נישט געוואלט מפלפל זיין אין מסכת ע"ז

מיטן חשש אז עס וועט איינמאל ארויסקומען א מכשול איו ע"ז

י. ל. יאקאב

ירושלים. - נעכטן מיטוואך אינדערפרי אין א טעלעפאנישן

(פארזעצונג אויף קומענדיגע זייט)

שמע ישראל ה׳ אלקנו ה׳ אחד

(פארזעצונג פון פריערדיגע זייט)

געשפרעך צווישן הגאון רבי משה בראנדסדארפער שליט״א דומ״צ העדה החרדית מיטן ראב״ד ירושלים שליט״א, איבער דעם הארבן צוגאנג צום באהאנדלען עניני עבודה זרה, האט זיך דער ראב״ד שליט״א אנגערופן, אז דער הייליגער בריסקער רב זי״ע האט זיך קיינמאל נישט געוואלט פארטיפן אינעם מסכת עבודה זרה מיט פלפול און חריפות, נאר ער פלעגט דאס אדורכלויפן שנעל - אנדערש ווי ביי אלע אנדערע מסכתות וואס ווי באוואוסט האט מען אין בריסק אדורכגעאקערט יעדעס ווארט פון גמרא און רש״י תוס׳ - וויבאלד ער האט חושש געווען טאמער וועט מען צופיל מאריך זיין אין די עבודה זרה מסכת קען אמאל ארויסקומען נישט אזא אויסגעהאלטענער חידוש, און דאס קען ארויסברענגען ח״ו א מכשול אין עניני עבודה זרה, און ממילא האט ער געוואלט שטיין ווייט דערפון.

דער ראב״ד שליט״א האט געזאגט די ווערטער, אין שייכות צו דעם וואס געוויסע רבנים פראבירן צו זוכן פארשטופטע היתרים און סברות כדי צו מתיר זיין די "יומען-האר" שייטלען, און אין ליכט פון דעם האט ער זיך אויסגעדרוקט מיט אט די שארפע ווערטער.

גלייכצייטיג האט דער ראב״ד שליט״א צוגעצייכנט דעם שו״ת "מן השמים" סימן כ״ט, וועלכער דרוקט זיך אויס מיטן לשון: "כל המיקל בעבודה זרה מקצרין לו ימיו ושנותיו וכל המחמיר בעבודה זרה מאריכין לו ימיו ושנותיו".

מרן ראב״ד ירושלים שליט״א:

שייטלען הענדלער נישט באגלייבט צו זאגן פון וואו די האר שטאמען

י. ל. יאקאב

ירושלים. - דעם דינסטאג נאכט איז דער ראש המערכה, פוסק הדור ושר התורה מרן רבי משה שטערנבוך שליט״א ראב״ד ירושלים ארויסגע-קומען מיט א פרישן בירור צו די רבנים, איבער דעם פראבלעם אז עס זענען דא אסאך שייטלען הענדלער וועלכע טענה׳ען אז זיי פארקויפן בלויז שייטלען פון אייראפע אדער אנדערע ערטער נישט פון אינדיע.

אבער דער ראב״ד שליט״א האט קלאר געמאכט אז אין דער פאל האבן די שייטלען הענדלער נישט קיין נאמנות, וויבאלד זיי זענען נוגעים בדבר, און אויך ווייל עס איז זייער שווער צו קענען וויסן פון וואו די האר וואס מען קויפט שטאמט, אפילו ווען מען קויפט עס אין אייראפע, ווייל אין יעדע לאנד קומט אן ליפערונגען פון אלע לענדער, און ווער ווייסט צי ס׳איז דארט נישט אריין געמישט קיין אינדיאנער האר, דאס זעלבע איז אויך גילטיג אויף אנדערע וועלכע האבן נישט קיין מאקסימאלע באקאנטשאפטן איבער די פאקטן פון יעדע ספעציפישער טראנספארט, אז ס׳איז נישט מעגליך צו קענען פעסטשטעלן פון אויבנאויף, צי די אדער יענע טראנספארט פון שייטלען קומט טאקע נישט פון אינדיע, אדער האט זיכער נישט קיין [illegible]

די רבנים שליט״א האבן מסביר געווען אז ביי א קלייד האבן זיי די מומחה׳ישקייט וועלכע פעדימער מ׳מישט און וואו עס געפינען זיך געוועגליך די אלע מיני פעדימער, אבער דא ווען עס רעדט זיך פון טויזנטער קליינע הארעלעך אינעם שייטל ווייסט מען דאך נישט די פונקטליכע סדרים און דעטאלן וויאזוי מ׳פראדוצירט דעם שייטל און עס קען זיין איין גאנצע ווינקל ריין האר, אפילו ווען אינמיטן איז ריין סינטעטיק.

דער רב שליט״א האט געענטפערט אז מ׳טאר נישט באשליסן און פסק׳ענען אין די שאלה, בלויז נאכדעם וואס מ׳וועט רעדן מיט די ספעציאליסטן איבער די שייטלען אויף וועלכן אופן זיי מישן, און לויט דעם וועט ער מחליט זיין וויאזוי צו בודק זיין.

דעם מאנטאג נאכט האט דער רב שליט״א גע׳פסק׳נט - נאכן הערן די אויספירן פון די סינטעטיק שייטלען סוחרים - דעם ריכטיגן אופן וויאזוי צו איבערקוקן די שייטלען, און די בודקי שעטנז האבן אזוי געטון, און צו זייער גרויס וואונדער האבן זיי געטראפן טויזנטער סינטעטיק שייטלען געמישט מיט "יומען-האר" פון תקרובת עבודה זרה.

אין א שמועס פון "דער בלאט" מיט איינעם פון די ראשי הוועד לעניני שעטנז, דערציילט ער, אז אין די שעטנז בדיקות האט מען געטראפן פילע מכשולות, און אויך נאכדעם וואס זיי האבן שוין מכשיר געווען אויף 100% סינטעטיק, האט מען נאכן בודק זיין אין דעם וועד לעניני שעטנז שע״י העדה החרדית געטראפן פילע "יומען-האר", וועלכע האבן דעם חשש פון עבודה זרה.○

פלפול פון ירושלים׳ער לומדים און תלמידי חכמים איבער ברכה פון עקירת עבודה זרה מארצינו

י. ל. יאקאב

ירושלים. - ווער עס איז נאר אריין אין די טעג אין די בתי מדרשים און כוללים וואו עס זיצן די ירושלים׳ער תלמידי חכמים און לומדים האט מען אלס געהערט די שארפע פלפולים איבער די טעמע פון די שייטלען.

אבער איינע פון די הויפט טעמעס אזי געווען דער ענין פון מאכן א ברכה אויף עקירת עבודה זרה מיטן נוסח פון הגה״ק רבי עקיבא אייגער זי״ע, אין הגהות רע״א אין שו״ע אורח חיים חלק א׳ סימן רכ״ד סעיף ב׳, וועלכער שטעלט אויס דעם נוסח ווי פאלגענד: "ברוך אתה ה׳ אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעקור עבודה זרה מארצינו".

צווישן די תלמידי חכמים איז אנטשטאנען א פלפול אין די טעמע, ווייל דער לשון פון רבי עקיבא אייגער זי״ע איז "העוקר [illegible]

פילע חסידי סאטמאר אין ירושלים טוען אן אור-אלטן ערליכן לבוש

אויפן רוף פון כ״ק הגאב״ד שליט״א מקרית יואל

י.ל. יאקאב

ירושלים. - אין ליכט פונעם הייליגן רוף פון כ״ק הגאב״ד שליט״א מקרית יואל, האבן זיך צענדליגער סאטמארער נשים צדקניות אין ירושלים געענצליך אויסגעטוהן די שייטלען, און אריבער צום אור אלטן אידישן לבוש פון די אמהות.

אין די לעצטע טעג, נאכדעם וואס עס איז אנגעקומען די פייערדיגע דרשה פונעם קרית יואל׳ער רב שליט״א האבן די עסקנים אינערהאלב די סאטמארער קהילה אין ירושלים זיך באלד אריינגעטוהן אין דעם ענין, און נאכ׳ן אדורכרעדן אויפן טעלעפאן די פלענער מיטן רב שליט״א, האבן זיי ב״ה מצליח געווען אריינצוברענגען א רוח טהרה אין פילע היימישע סאטמארער שטיבער אין ירושלים.

ברוך שמסר עולמו לשומרים.○

סאטמארער רב שליט״א פון לאנדאן:

קיין עפנטליכע שריפה צוליב התגרות באומות;

יעדער זאל מאכן פריוואטע שריפה

נתן קרעמער

לאנדאן. - אין זיין פייערדיגע דרשה פאַר תושבי לאנדאן, האָט הגה״צ רבי חיים וואזנער שליט״א אבדק״ק סאַטמאַר מעורר געווען איבער דעם איסור תקרובת עבודה זרה וואָס איז שייך ביי די שייטלען פון אינדיאַנער אָפּשטאַם, און האָט אַרויסגעברענגט דעתו אז דינם לשריפה.

זונטאָג ווען סאַטמאַרער עסקנים האָבן געוואָלט נאָכפאָלגן די פיסטריט פון קרית יואל און אָרגאַניזירן אַ גרויסאַרטיגע שריפה, האָט הרב וואָזנער שליט״א נישט ערלויבט, ערקלערנדיג דעתו, אז אַנדערש ווי אין קרית יואל און וויליאַמסבורג פאַרמאָגט לאָנדאָן אַ גרויסע אינדישע באַפעלקערונג און אַזאַ שריפה גרעניצט זיך מיט "התגרות באומות".

דער רב שליט״א האָט אבער באַפוילן אז יעדער זאָל מבער זיין די שייטלען ביי אַ פּריוואַטע שריפה אינדערהיים אדער אין חצר, וואָס וועט נישט אַרויסרופן קיין אויפמערקזאַמקייט.

גלייכצייטיג, ביי זיין פייערדיגע דרשה האָט דער רב שליט״א [illegible]

טענה'ען אז זיי פארקויפן בלויז שייטלען פון אייראפע אדער אנדערע ערטער נישט פון אינדיע.

אבער דער ראב"ד שליט"א האט קלאר געמאכט אז אין דער פאל האבן די שייטלען הענדלער נישט קיין נאמנות, וויבאלד זיי זענען נוגעים בדבר, און אויך ווייל עס איז זייער שווער צו קענען וויסן פון וואו די האר וואס מען קויפט שטאמט, אפילו ווען מען קויפט עס אין אייראפע, ווייל אין יעדע לאנד קומט אן ליפערונגען פון אלע לענדער, און ווער ווייסט צי ס'איז דארט נישט אריין געמישט קיין אינדיאנער האר, דאס זעלבע איז אויך גילטיג אויף אנדערע וועלכע האבן נישט קיין מאקסימאלע באקאנטשאפטן איבער די פאקטן פון יעדע ספעציפישער טראנספארט, אז ס'איז נישט מעגליך צו קענען פעסטשטעלן פון אויבנאויף, צי די אדער יענע טראנספארט פון שייטלען קומט טאקע נישט פון אינדיע, אדער האט זיכער נישט קיין געמישטע האר פון אינדיע.

דער ראב"ד שליט"א צייכנט צו, אז ווען מ'וויל נאכגיין א געוויסע פראדוקט ביי עסנווארג קען מען זיך בלויז פארלאזן אויף כעמיקאלישע ספעציאליסטן, און דא קומט אויס אז די איינציגסטע וועלכע זענען באגלייבט איבער די "יומען-האר" שייטלען זענען בלויז די ספעציאליסטן וואס ביי אונזער פאל זענען דאס די שייטלען הענדלער, און דא ווערט דער פראבלעם פון "נאמנות" און איבער דעם קען מען זיך נישט פארלאזן אויף קיינעם, ביז די זאך וועט קלאר ווערן.○

אסיפה איבער ע"ז שייטלען מיט ראשי "ועד לעניני השעטנז" שע"י "העדה החרדית" בירושלים

אין שטוב פון הגאון האדיר בעל קנה בושם שליט"א, פילע סינטעטיק שייטלען געטראפן געמישט מיט "יומען-האר" נאכן איבערקוקן

י. ל. יאקאב

ירושלים. - דעם פארגאנגענעם מוצש"ק באלד נאכן זמן פון ר"ת איז פארגעקומען א דריגענדע אסיפה אין שטוב פון דעם גדול ופוסק הדור הגאון האדיר רבי מאיר בראנדסדארפער שליט"א בעל קנה בושם ואבדק"ק תולדות אברהם יצחק, אינאיינעם מיט די ראשי "הוועד לעניני שעטנז שע"י העדה החרדית", אין שפיץ פון הרה"ג ר' משולם קויפמאן שליט"א און הרה"ג ר' משה מנחם ווייזעל שליט"א, וועלכע האבן ארויפגעברענגט די שאלה וויבאלד זייער אסאך פרויען זענען געקומען מיט די שייטלען אז דער וועד זאל בודק זיין אינעם מכון לעניני שעטנז, וויבאלד עס זענען דא געמישטע סינטעטיק האר אינאיינעם מיט לעבעדיגע "יומען-האר" שייטלען.

די ראשי הוועד זענען אריבערגע-קומען צום רב שליט"א מיט די שווערע שאלה וויאזוי אנצופירן די בדיקה אז מ'זאל קענען דורך דעם כשר'ן די שייטל, זיי האבן געפרעגט: צי מ'קען מאכן די בדיקה אין דריי ערטער אינעם שייטל, פונקט ווי ביי שעטנז ביי קליידער וועלכע שטעלט שוין אויף די חזקה עפ"י הלכה, אז עס איז ריין פון שעטנז, צי עס וועט ביי דעם חשש פון ע"ז אויך גענוג זיין אזא סארט בדיקה, כדי צו דערקלערן אז די שייטל איז ריין סינטעטיק.

י. ל. יאקאב

ירושלים. - ווער עס איז נאר אריין אין די טעג אין די בתי מדרשים און כוללים וואו עס זיצן די ירושלימ'ער תלמידי חכמים און לומדים האט מען אלס געהערט די שארפע פלפולים איבער די טעמע פון די שייטלען.

אבער איינע פון די הויפט טעמעס אזוי געווען דער ענין פון מאכן א ברכה אויף עקירת עבודה זרה מיטן נוסח פון הגה"ק רבי עקיבא אייגער זי"ע, אין הגהות רע"א אין שו"ע אורח חיים חלק א' סימן רכ"ד סעיף ב', וועלכער שטעלט אויס דעם נוסח ווי פאלגענד: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעקור עבודה זרה מארצינו".

צווישן די תלמידי חכמים איז אנטשטאנען א פלפול אין די טעמע, ווייל דער לשון פון רבי עקיבא אייגער זי"ע איז "העוקר עבודה זרה", ד. מ. אז ער אליין רייסט אויס די עבודה זרה, אבער ווען מ'איז בלויז מבער עבודה זרה מוז נישט זיין אז דא וועט רבי עקיבא אייגער זי"ע אויך האלטן אז מ'דארף מאכן די ברכה, אבער פון די אנדערע זייט האבן געוויסע תלמידי חכמים גע'טענה'עט אז דער מקור פון רע"א איז אין מהרש"א מסכת ברכות פרק הרואה חידושי הגהות דף נ"ז ע"ב ד"ה הרואה מקום שנעקרה, און דארט אין מהרש"א איז קלאר משמע אז אלעמאל ווען מ'איז מבער עבודה זרה דארף מען מאכן א ברכה.

אבער למעשה איז נאכנישט געבליבן קיין פסק הלכה, אין וועלכע די לומדים מוטשען זיך נאך. אזויפיל האט מען געזעהן אז אין די כוללים האט מען זיך פארנומען מיט פרישע סוגיות פון הלכה למעשה, שאלות וועלכע מ'האט קיינמאל נישט אנגערירט, אין עניני עבודה זרה.○

קריאת קודש פון כ"ק גאב"ד קרית יואל שליט"א האט שטארקן אפקלאנג אין ארץ ישראל

י. ל. יאקאב

ירושלים. - מיט גרויס פרייד איז אויפגענומען געווארן דאהי די פייערדיגע דרשה פון דעם פום ממלל רברבן כ"ק הגאב"ד שליט"א מקרית יואל איבער די "יומען-האר" שייטלען פון תקרובת עבודה זרה וועלכע שטאמען פון אינדיע.

אין לויף פון די וואך האבן חסידי סאטמאר אין ירושלים פארשפרייט אין צענדליגער בתי מדרשים און כוללים די פייערדיגע ווערטער וועלכע האט געהאט א שטארקן אפקלאנג איבעראל.

גלייכצייטיג האבן געשאפן גאר א שטארקן רושם די פרייליכע בשורות פון קרית יואל, אז אויפן קריאת קודש פונעם רב שליט"א האבן זיך הונדערטער פרויען גענצליך אויסגעטוהן די שייטלען, און אנגעטוהן די אור אלטע מסורת'דיגע לבוש.

אזוי אויך האט שטארק אפגעקלונגען די נייעס איבער דעם ריזיגן פייער אין קרית יואל, וואו עס זענען פארברענט געווארן הונדערטער שייטלען אינעם "ירושלים ד'אמריקע" און עס איז מקויים געווארן דער ברוך שעקר עבודה זרה.○

הגה"צ רבי חיים וואזנער שליט"א אבדק"ק סאַטמאַר מעורר געווען איבער דעם איסור תקרובת עבודה זרה וואָס איז שייך ביי די שייטלען פון אינדיאַנער אָפּשטאַם, און האָט אַרויסגעברענגט דעתו אז דינם לשריפה.

זונטאָג ווען סאַטמאַרער עסקנים האָבן געוואָלט נאָכפאָלגן די פיסטריט פון קרית יואל און אָרגאַניזירן אַ גרויסאַרטיגע שריפה, האָט הרב וואָזנער שליט"א נישט ערלויבט, ערקלערנדיג דעתו, אז אַנדערש ווי אין קרית יואל און וויליאַמסבורג פאַרמאָגט לאָנדאָן אַ גרויסע אינדישע באַפעלקערונג און אַזאַ שריפה גרעניצט זיך מיט "התגרות באומות".

דער רב שליט"א האָט אבער באַפוילן אז יעדער זאָל מבער זיין די שייטלען ביי אַ פריוואַטע שריפה אינדערהיים אדער אין חצר, וואָס וועט נישט אַרויסרופן קיין אויפמערקזאַמקייט.

גלייכצייטיג, ביי זיין פייערדיגע דרשה האָט דער רב שליט"א שטאַרק אַרונטערגעריסן די שייטל-סוחרים וואָס הויבן איצט די פרייזן פון סינטעטישע שייטלען. ○

"מיאַמי" שייטל פירמע אויסגעלויבט פאַר קוראַזש צו פאַרעפנטליכן וואָרהייט

נתן קרעמער

ניו יארק. - אין די צייט וואָס די רבנים שליט"א זענען מעורר אז מען קען זיך ביי די האַרבע שאלה פון תקרובת עבודה זרה נישט פאַרלאָזן אויף די שייטל-פירמעס, וועלכע האָבן ווי פאַרשטענדליך אייגענע אינטערעסן, איז געווען איין שייטל-פירמע וואָס האָט זיך אַרויסגעשטעלט אלס העכסט פאַרלעסליך און איז שטאַרק אויסגעלויבט געוואָרן פאַר איר אָרנטליכע אויפריכטיגקייט.

די "מיאַמי" פירמע האָט נאָך פאָריגע וואָך דאָנערשטאג, באַלד נאָכן הערן פון די סומאַטאָכע, פאַרעפנטליכט אַן אַנאָנס אז אַלע זייערע שייטלען שטאַמען פון אינדיע און מענטשן וואָס האָבן געקויפט שייטלען פון די פירמע זאָלן זיין געוואָרנט נישט צו נוצן די שייטלען.

אַנדערש ווי אַלע אַנדערע שייטל פירמעס וועלכע האָבן פרובירט צו פאַרדעקן, האַלב, דריטל אדער אינגאַנצן, דעם אָפּשטאַם פון זייערע אינדישע שייטלען, האָט די מיאַמי פירמע געהאַט דעם ריכטיגן קוראַזש און ערליכקייט צו לאָזן וויסן אַלע אירע קונדן אַז אַלע אירע שייטלען זענען פראָבלעמאַטיש, און זיך נישט גערעכנט מיט די אומגעהויערע שאָדנס פון איר סטאַק מיט שייטלען וואָס דערגרייכט צו אַסטראָנאָמישע ציפערן!

איין חשוב'ער רב האָט אָנגעוויזן אַז מיט דעם דרייסטן שריט האָט זיך די פירמע איינגעקויפט אַ זעלטענעם נאָמען פון "נאמנות", און אין דער צוקונפט וועלן דוקא די ערליכע אייגנטימער פון די פירמע יאָ זיין באַגלויבט אויף ווען מ'קען זיך פאַרלאָזן אויפן אינהאַלט פון זייער סחורה. ○

שמע ישראל ה' אלקנו ה' אחד

ברוך שעקר עבודה זרה מעידנו:

רויטער קלויסטער אויף לי עווענין קארנער קיעפ סטריט אין וומסב"ג ווערט שוין דעמאלירט ב"ה

נ. רוקח

וויליאמסבורג. - אין די טעג ווען די שטאט איז אויסגעריינעגט געווארן פון תקרובת עבודה זרה, איז א פריידיגע ערשיינונג צו זען ווי די שטאט ווערט פטור אויך פון א בית עבודה זרה - דער רויטער קלויסטער ביי לי עווענין קארנער קיעפ סטריט וואס איז, אין סאמע צענטער פון וויליאמסבורג, אלעמאל געשטאנען ווי א דארן-בוים אינמיטן א רויז-גארטן, און ווערט די טעג טאטאל צעווארפן דורך די נייע אייגענטימער וואס האבן אפגעקויפט דעם בנין.

ווי שוין באריכטעט אין "בלאט" זיינער צייט, האט וויליאמסבורג לייכט אפגעאטעמט מיט א צייט צוריק הערענדיג אז עטליכע פון די לעצט-פארבליבענע קלויסטערס אין וויליאמסבורג זענען פארקויפט געווארן דורך די קירכעס פאר ציווילן באנוץ.

דער רויטער קלויסטער אויף לי עווענין קארנער קיעפ סטריט האט שטענדיג געשטערט פאר אידישע דורכגייער, און ספעציעל פאר די מתפללים פון די שכינותדיגע בתי מדרשים. באזונדער איז עס געווען א שטער פאר'ן ספינקער רבי'ן כ"ק אדמו"ר רבי שמואל צבי זצוק"ל, ווי ס'איז באקאנט דער עפיזאד פונעם שתי וערב וואס איז אראפגעפאלן און בדרך פלא קיינמאל נישט צוריקגעשטעלט געווארן.

דאס ארט איז לעצטנס אפגעקויפט געווארן דורך א איד פון וויליאמסבורג, און איצט איז א בשורה צו מעלדן אז די געביידע ווערט שוין אראפגעווארפן און אויפן ארט וועלן אויפגעבויט ווערן הייזער אדער אנדערע פראיעקטן.

דורכגייער אויף לי עווענין קענען זען קענען זען ווי געביידע ווערט שוין דעמאלירט, און בקרוב וועט מען האפנטליך קענען רואיג זאגן די ברכה שעקר עבודה זרה מעידינו. ○

"קול חוצב" טעלעפאן סיסטעם פארפלייצט געווארן דורך טויזנטער אריינרופער פון איבער די וועלט

נתן קרעמער

ניו יארק. - לויט ווי די אנפירער פונעם טעלעפאן סיסטעם "קול חוצב להבות אש" געבן איבער, איז דער האטליין די וואך איבערגעפלייצט געווארן יעדן טאג מיט טויזנטער קאלס, דורך אידן וועלכע רופן אריין אויסהערן די מורא'דיגע דרשה פון כ"ק גאב"ד קרית יואל שליט"א זונטאג אוונט אין קאנטינענטאל.

די אנדערהאלבן שעה'דיגע דרשה וואס האט ברייט מבאר געווען דעם חומר הענין פון די עבודה זרה שייטלען, האט זיך געענדיגט בערך 12:30 ביינאכט, און דורכ'ן געניטן סיסטעם, אנגעפירט דורך האברך החשוב ר' נפתלי משה ווייס הי"ו, איז בלויז צען מינוט שפעטער שוין געווען מעגליך איבערצוהערן די דרשה.

אויך בשעת די דרשה איז געווען א מעגליכקייט אנצורופן א ספעציעלן טעלעפאן-נומער און מיטהאלטן די דרשה בשעת מעשה, וואס פילצאליגע אידן איבער דער גארער וועלט האבן אויסגענוצט און נתעורר געווען פון די דרשה נלהבה.

במשך די קומענדיגע טעג ווען דער קול איז ארויס למרחקים איבער דעם געוואלדיגן אינהאלט פון די דרשה, דער ביאור רחב והתעוררות רב וואס ווארפט א ליכט און קלערט אויף דעם גאנצן ענין וואס איז די טעג דער הויפט געשפרעך פון טאג ביי אידן אומעטום, האבן טויזנטער אידן פון כל קצות תבל אנגעהויבן אריינצורופן דעם טעלעפאן סיסטעם און אויסגעהערט די דברים נכוחים ומאירים.

באזונדער איז די דרשה שטארק צעשפרייט געווארן דורך פילע טויזנטער קאסעטעס אין די געשעפטן וואס זענען צעכאפט געווארן דורך די קונדן, און די קאסעטע דיסטריבוטערס האבן פונדאסניי געדארפט אנפולן די פאליציעס פון די געשעפטן. פילע אידן וואס זענען אנוועזנד געווען ביי די דרשה האבן באזונדער געקויפט די קאסעטע צו לאזן הערן די פייערדיגע און וויכטיגע דרשה אין שטוב פאר די בני בית. ○

גדולי הרבנים האבן ביי די דרשות גרונטליך מבאר געווען יסודי הלכה פון תקרובת עבודה זרה והמסתעף

זלמן שרייבער

ניו יארק. - ביי די דרשות וואס די אמת'ע גדולי ישראל אין ניו יארק האבן געהאלטן פארגאנגענעם שב"ק איבער דעם חומר האיסור פון די שייטלען פון תקרובת עבודה זרה, איז געווען אנצומערקן אז די רבנים האבן זיך נישט באגנוגט מיט בלויזע דברי מוסר והתעוררות, נאר האבן מברר געווען די שאלה פונעם מקור, אויסלייגענדיג די סוגיא פון תקרובת עבודה זרה מפי הגמרא ושולחן ערוך.

די רבנים שליט"א האבן פאשטאנען אז דא האנדלט זיך פון אן ענין וואס איז מן החמורות שבחמורות, און פון די אנדערע זייט איז די טעמע גאר פרעמד ביים אלגעמיינעם ציבור, נאכדעם וואס דער ענין איז שוין נישט נוגע געווען פאר כלל ישראל לאנגע יארן, און דעריבער דארף מען דא אנהויבן לערנען מיט'ן עולם אלף בית, מסביר צו זיין די הלכות ביסודם מפי שולחן ערוך.

די קאמפעטענטע רבנים שליט"א האבן זיך נישט באגנוגט מיט נאכזאגן דברי מוסר אדער פארלערנען אינעווייניג ספרי חסידות ודרוש, נאר האבן מבאר געווען די סוגיא פון תקרובת עבודה זרה פון די שרשי הלכה, אנגעהויבן פון די ראשונים, ביז צו די פוסקים אחרונים, פארשטיין-געבענדיג די ענינים כשולחן הערוך ומוכן לאכול, און ערשט דאן אריבער צו דברי מוסר והתעוררות.

ילמדנו רבינו מהיכן דנתנו. ○

ליבא מידי דלא רמיזי באורייתא

דער דאזיגער רמז נפלא איז אריינגעשיקט געווארן צו די רעדאקציע דורך א חשוב'ן תלמיד חכם פון מאנטריאל וועלכער איז בקי ברמזים שטבעו חכמים

איבער די מורא'דיגע שערורי' וועגן די האר פון די

לינא מידי דלא רמיזי באורייתא

דער דאָזיגער רמז נפלא איז אַריינגעשיקט געוואָרן צו די רעדאַקציע דורך אַ חשוב'ן תלמיד חכם פון מאָנטריאַל וועלכער איז בקי ברמזים שטבעו הכמים

איבער די מורא'דיגע שערורי' וועגן די האָר פון די שייטלען וואָס ס'איז קלאָר געוואָרן אז עס שטאַמט פון תקרובת עבודה זרה, איז אַ פלא להפליא צו זען וואונדערליכע זאַכן פון די תורה הקדושה, אז דער מקור צו די שערורי' איז מעגליך מרומז אין דעם פאָלגנדן פסוק אין די תורה:

יזבחו לשדים לא אלוה אלהים לא ידעום חדשים מקרב באו לא שערום אבתיכם

(דברים ל״ב י״ז)

רש״י זאָגט אויף דעם פסוק:

חדשים מקרוב באו, אפילו האומות לא היו רגילים בהם ומי שהי' רואה אותם הי' אומר זה צלם של יהודי. [די אידן האבן ליידער געדינט עבודה זרה און אפילו די גוים וואָס האָבן געזען די אידן האבן געזאָגט ״דאָס איז אַ אידישע צורה״.]

לא שערום אבותיכם, לא יראו מהם, לא עמדה שערתם מפניהם, דרך שערות האדם לעמוד מחמת יראה. ויש לפרש עוד וכו' לא עשו אבותיכם שעירים הללו. [אייערע עלטערן האָבן נישט מורא געהאַט פאַר די עבודה זרה, זייערע האָר האָט זיך נישט אויפגעשטעלט פאַר פחד.]

איז אַ פלא, אז אויב מען ציילט די פסוקים פונעם ערשטן פסוק אין די תורה בראשית ברא ביז דעם פסוק (לפי טעם העליון)**, זעט מען אז דער מנין הכתוב איז פונקטליך**

ה' אלפים תשס״ד!

דאָס איז מרמז אויף היי יאָר ווען ס'איז אַנטפלעקט געוואָרן אז די האָר שטאַמען פון עבודה זרה.

זאָלן מיר בקרוב זוכה זיין אז השי״ת זאָל מעביר זיין את רוח הטומאה מן הארץ ויכירו וידעו כל העולם כי ה' הוא האלקים מלך על כל הארץ.

קהל בית אהרן ד'וואלקאן

היכל יחיאל

נתייסדה לשמו ולזכרו של הגאון הצדיק בעל פרי אהרן דלומזי זצוק״ל

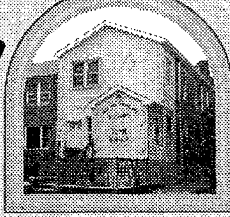

על ידי בנו הגה״צ בעל אבני אש דוואלקאן זצוק״ל

מזמור לתודה

חובה עלינו להביע בזה רגש תודה למעלות כבוד האי גברא יקירא, לבו ער לכל דבר שבקדשה, רחים ומוקיר רבנן ואיהו גופו' צורבא מדרבנן, שלשלת היוחסין

כבוד שם תפארתו

רבי חיים אויש שליט״א

בנו יקירו של אב״ד קהלתינו זצוק״ל

וזוגתו החשובה בת קדושים תחי'

על שפתחו ביתם לשמש כאכסניא של תורה בעת צר, ועשו ביתם לבית מקדש מעט לשביעות רצון כל המתפללים ביד רחבה ובריח נדיבה כדי שלא יבוטל התמיד.

ישלם ד' להם פעלם ויהא משכורתם שלימה מעם ד' וירוו רב תענוג ונחת דקדושה, במדה גדשוה מכל יוצ״ח, ותורה וגדולה יתאחדו תמיד על של חנם, עדי עד נזכה לביאת מלכה משיחא, אכי״ר.

כעתירת מוקירכם כערככם

גבאי בית המדרש • הנהלת הקהלה

MARCY GRAPHICS (718) 599-8658

דברי אלקים חיים

פון רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע

בעיר ואם בישראל סאטמאר יצ"ו אין יאר תרח"צ לפ"ק

בנוגע דעם איסור פון טראגן שייטלעך

די פרוי איז די פונדאמענט פון די שטוב

...ווען מען וועט גוט ארייינטראכטן וועט מען זיך איבערצייגן, אז דער נחש הקדמוני, דער ערשטער מסית אויף דער וועלט, ווען ער האט אנגעהויבן מיט זיין ארבעט, איבערצורעדן מענטשן צו זינדיגן, איז ער געקומען צום ערשט צו די פרוי, וויסנדיג אז זי איז די "עקרת הבית" און דער פונדאמענט פון דעם בנין, און ממילא אויב עס וועט אים געלונגען צו פארדארבן דעם פונדאמענט, וועט שוין אויך איינפאלן דער גאנצער בנין פון די אידישע שטוב ח"ו.

...אוןליידער אין אונזער מצב, ווי מיר זעען אז די דורות גליטשן זיך אוועק פון אלטן וועג, וואלטן מיר טאקע געדארפט צוגעבן פרישע גדרים און סייגים צו די פריערדיגע, מיר געדענקן נאך אלע גאנץ גוט, אז דא אין די שטאט (סאטמאר) האט מען מיט פופצן יאר צוריק, זיך נאך געהיטן מען זאל זיך נישט משדך זיין מיט אזא איד וואס זיין ווייב גייט מיט א שייטל, ווייל מען האט מורא געהאט אז די טאכטער וועט נאכמאכן די מוטער, און זי וועט אויך אנטאן א שייטל, און היינט האט זיך דאס ליידער אנגעהויבן ארייינצוכאפן אויך אין ערליכע אידישע שטיבער.

איך געדענק אז דער טאטע ז"ל (דער קדושת יו"ט), האט אמאל געהאלטן א שארפע דרשה קעגן דעם איסור פון שייטלען, האט ער געזאגט אין מיטן די דרשה, אז אויב נישט נאר סתם א גדר וסייג ווייל ביי אונז האט מען דאך אנגענומען להלכה דעם פסק פון דברי חיים ז"ל, אז עס איז אסור פאר א אידישע פרוי על פי הלכה ארויסצוגיין אין גאס מיט א שייטל, ווייל נישט נאר אייגענע האר ממש איז אסור פאר א אידישע פרוי, נאר אויך יעדע זאך וואס זעהט אויס ווי האר איז אסור אלס "דת יהודית", און אויך וויבאלד מען איז זיך אזוי נוהג ווערט דער מנהג אן הלכה קבועה, ממילא איז עס שוין אן איסור גמור על פי דין, אזוי ווי דער חתם סופר פסק'נט אין נאמען פון מהר"ם אלשקר ז"ל.

וויל איך דא בעטן פון יעדן איינעם, אז עס זאל זיך נישט טרעפן ביי אונז קיין איין איינציגע פרוי, וועלכע זאל זיך ארויסציען פון דעם כלל, און עובר זיין ח"ו אויף די זאכן וואס מען האט באשטימט, יעדער זאל אכטונג געבן מען זאל היטן און פאלגן די אלע תקנות וועלכע מיר האבן אפגעשמועסט ביי די אסיפה (גענעראל פארזאמלונג) דעם פארגאנגענעם חול המועד סוכות, כאטשיג מיר האלטן טאקע יעצט נישט אין די מדריגה פון אונזערע עלטערן, אבער מיין האפענונג איז שטארק, אז השי"ת וועט העלפן אז עס וועט קומען די צייט וואס יעדער וועט נאך פארשטיין אז מען דארף זיך קליידן ווי עס פאסט פאר א אידישע טאכטער, אזוי ווי מען האט זיך געפירט ביי אונזערע פריערדיגע דורות, עס איז זיכער אז קיין איינציגע פו איך וועט נישט נעמען אויף זיך אזא אחריות,

די דרשה

וואס רבינו הק' מסאטמאר זי"ע האט געזאגט אין די שטאט סאטמאר בביהמד"ר של רבי חנה צבי מצאנז זצ"ל

מען דארף שטרעבן צו גיין אזוי ווי אונזערע עלטערן

בעוה"ר, היינטיגע צייטן - מיר דארפן דאך נישט מאריך זיין אינעם געזינקענקייט פון דור, - וואלט זיך געפאדערט צו מאכן פיל צוזמונגען, אבער דאס וואס מיר זענען יעצט עוסק אין מאכן די "תקנות" דאס זענען נישט קיין גדרים וסייגים, און עס איז אפילו נישט אינגאנצן אזוי ווי מען האט זיך אמאל געפירט ווי עס פאדערט זיך מעיקר הדין, איך געדענק נאך אויף די זעלבע טאטעס דאס אמאל האבן זיי זיך נישט געוואלט משדך זיין מיט איינעם וואס גייט אין א שייטל, מורא האבנדיג טאמער די קינדער וועלן אויך אזוי גיין און היינט איז ביי די זעלבע א געלעכטער נישט נאר ווען מען רעדט וועגן שייטלען נאר אפילו ווען מען רעדט וועגן ביי האר, זעהן מיר פון דעם ווי די דורות פאלן, און אפילו די עלטערן אליינס זענען אויך נישט היינט דאס וואס זיי זענען געווען אמאל, אונזערע תקנות וואס מיר האבן מתקן געווען זענען אויך נישט אינגאנצן אויסגעהאלטן, ווייל מיר האבן מתיר געווען "געדריוועלט", מען האט מיר געזאגט אז מער קען מען נישט פארלאנגען, איך בין אבער זיכער אז יעדע פרוי וועט זיך טרישן און זיך אנטוהן ווי עס פאסט פאר א בת מלך, אזוי ווי אונזערע עלטערן זענען געגאנגען.

מען דארף שטיין אויף דער וואך

באמת איז נישט קיין קשיא אויף די פרויען וועלכע פארשטייען נישט די הארבקייט פון דער זאך, ווייל דער בעל דבר פארבלענדט זיי די אויגן, און זיי זעהן נישט ווי שטארק די

נאך געהיטן מען זאל זיך נישט משדך זיין מיט אזא איד וואס זיין ווייב גייט מיט א שייטל, ווייל מען האט מורא געהאט אז די טאכטער וועט נאכמאכן די מוטער, און זי וועט אויך אנטאן א שייטל, און היינט האט זיך דאס ליידער אנגעהויבן אריינצוכאפן אויך אין ערליכע אידישע שטיבער.

איך געדענק אז דער טאטע ז״ל (דער קדושת יו״ט), האט אמאל געהאלטן א שארפע דרשה קעגן דעם איסור פון שייטלען, האט ער געזאגט אין מיטן די דרשה, אז אויב מען דארף רעדן קעגן שייטלען, האט ער מורא עס זאל נישט קומען א צייט וואס ער וועט נאך דארפן רעדן אויך קעגן ביי האר, ליידער מיר זענען שוין צוגעקומען אויך צו אזא מצב, און איך האב מורא עס זאל נישט קומען א צייט וואס איך זאל נאך דארפן רעדן קעגן אייגענע האר, ה׳ ישמרנו.

וויאזוי אונזערע גדולים האבן געהאלטן בנוגע שייטלען

לאמיר צוריקקוקן צו די פריערדיגע דורות, וועלן מיר זעהן וויאזוי מען האט זיך דעמאלס געפירט, דער גאון דער מחבר פון ספר מחנה לוי, דער רב אין די שטאט פראנקפורט שרייבט אין זיין ספר אז דער בית דין אין זיין שטאט איז ארויסגעקומען מיט א חרם, קעגן די אלע וועלכע טוען אן שייטלען, עס איז זיכער אז אין זיינע צייטן האט זיך נישט געטראפן קיין איינציגע פרוי אין זיין שטאט וואס זאל עובר זיין אויפן חרם, און ליידער יעצט לאמיר זיך אומקוקן, ווי שוואך די דורות ווערן, עס האלט שוין מיט טויזענט שטאפלען נידריגער פון יענע צייטן, און עס רוקט זיך אלץ מער און מער, און אלעס קומט דורכדעם וואס מען האט אנגהויבן צוביסלעך נאך צולאזן פון די גדרים און סייגים וואס מען האט געהאט אין די פריערדיגע דורות, און דאס האט געברענגט צום יעצטיגן מצב.

א שייטל איז נישט סתם א גדר, נאר א הלכה.

און דאס אלעס איז זייער וויכטיג, געוואוינט צו זיין אפילו ביי זאכן וועלכע זענען נאר גדרים און סייגים, אבער א שייטל, האט דאך ביי אונז דעם דין ווי א הלכה, מען זאל היטן און פאלגן די אלע תקנות וועלכע מיר האבן אפגעשמועסט ביי די אסיפה (גענעראל פארזאמלונג) דעם פארגאנגענעם חול המועד סוכות, כאטשיג מיר האלטן טאקע יעצט נישט אין די מדריגה פון אונזערע עלטערן, אבער מיין האפענונג איז שטארק, אז השי״ת וועט העלפן אז עס וועט קומען די צייט וואס יעדער וועט נאך פארשטיין אז מען דארף זיך קליידן ווי עס פאסט פאר א אידישע טאכטער, אזוי ווי מען האט זיך געפירט ביי אונזערע פריערדיגע דורות, עס איז זיכער אז קיין איינציגע פו: אייך וועט נישט נעמען אויף זיך אזא אחריות, ארויסצוגיין פון דעם צוים וואס מיר האבן דא אראפגעשטעלט, און גורם זיין ח״ו דערמיט עס זאל איינפאלן דער גאנצער בנין.

דער גרויסער שכר פון די פרוי וואס פירט זיך בצניעות.

מען זאל וויסן אז די אלע וועלכע וועלן זיין פון די ערשטע צען פרויען, וואס וועלן פאלגן די תקנות וועט מען איר באלוינען פון הימל, זי דארף וויסן, אז זי טראגט דערמיט אויף זיך דעם זכות פון דעם גאנצער דור, און אויך פון די קומענדיגע דורות וואס וועלן איר נאכטוהן, און עס איז איר מקנא צו זיין אויפן גרויסער שכר וואס ערווארט איר, א איד דארף שטרעבן צו זיין אלעמאל פון די ערשטע צעהן וועלכע הויבן אן מיט מצוות, און מיט הייליגקייט, און נישט ח״ו פון די ערשטע וועלכע הויבן אן איינצוברעכן די צוימען פון צניעות, השם ישמרנו.

עס איז טאקע נישט אזא גרויסע וואונדער, אויף די ווייבער וועלכע פארשטייען נישט אזעלכע פשוטע זאכן פון זיך אליין, ווייל דער בעל דבר פארשטעלט זיי די אויגן זיי זאלן דאס נישט זעהן, און ער פארשטעלט זיי דאס הארץ זיי זאלן דאס נישט פארשטיין, און עס איז טאקע א רחמנות אויף זיי אז זיי פארשטייען נישט פון זיך אליין ווי ווייט די זאכן דערגרייכן, און איך ווייס, און איך פארשטיי אז עס איז ביי זיי שווער פון אנפאנג, אבער טאקע וועגן דעם, ווייל דער יצר הרע פארלייגט זיך אזוי שטארק אויף דעם, און מאכט דאס שווער אין זייערע אויגן, טאקע וועגן דעם דארף מען זיך שטארקן מיט׳ן גאנצן כח...

געלעכטער נישט נאר ווען מען רעדט וועגן שייטלען נאר אפילו ווען מען רעדט וועגן ביי האר, זעהן מיר פון דעם ווי די דורות פאלן, און אפילו די עלטערן אליינס זענען אויך נישט היינט דאס וואס זיי זענען געווען אמאל, אונזערע תקנות וואס מיר האבן מתקן געווען זענען אויך נישט אינגאנצן אויסגעהאלטן, ווייל מיר האבן מתיר געווען ״געדריוועלט״, מען האט מיר געזאגט אז מער קען מען נישט פארלאנגען, איך בין אבער זיכער אז יעדע פרוי וועט זיך טרישן און זיך אנטוהן ווי עס פאסט פאר א בת מלך, אזוי ווי אונזערע עלטערן זענען געגאנגען.

מען דארף שטיין אויף דער וואך

באמת איז נישט קיין קשיא אויף די פרויען וועלכע פארשטייען נישט די הארבקייט פון דער זאך, ווייל דער בעל דבר פארבלענדט זיי די אויגן, און זיי זעהן נישט ווי שטארק די סטרא אחרא פארלייגט זיך, אזוי ווי דער זיידע דער ייטב לב האט געטייטשט דעם פסוק ״אם סררו כפרה מרוב עתים וימים״ דאס די סיבה וואס מען איז אזוי פארזונקען איז ״מרוב עתים וימים״ ווייל דער גלות ציט זיך אזוי לאנג און טאקע וועגן דעם דארפן מיר מאכן מער גדרים און זיך פעסט אנגארטלען קעגן דעם יצה״ר, מיר זאלן נישט חלילה אינגאנצן אריינפאלן אין זיינע הענט, אזוי ווי די פארשידענע לענדער וואס זענען ליידער אראפ פון אידישן וועג ווייל מען איז דארט נישט געשטאנען אויף דער וואך, אזוי ווי מיר ווייסן אז מען גליטש נישט אינגאנצן אויף איין מאל, נאר צוביסלעך ביז ווען מען דערזעהט זיך ווייט פארפארן, וועגן דעם וואלט זיך געפאדערט מיר זאלן נאך מאכן מער גדרים וסייגים.

עס זענען פארהאן אזעלכע וואס זענענדיג דאס ער קען נישט פועל׳ן ביי זיך אינדערהיים און ער וויל נישט בלייבן אליין, וועגן דעם טרעפט ער היתרים אויף די זאכן און ער רעדט נאך צו אנדערע זאלן זיך אויך אזוי פירן, ער מאכט זינדיגן אנדערע און זייערע זינד ווערט פארערכנט אויף אים. ער טראכט זיך נישט איבער, אז נישט גענוג דאס ער קען זיך נישט פירן ווי מען דארף, דארף ער נאך יענעם אויך צי רעדן זיך אזוי צו פירן? פארקערט וואלט ער געדארפט טוהן, ער וואלט געדארפט מגלה דעת זיין, דאס עס איז אמת אז די זאך איז אסור, נאר וואס זאל איך טוהן אז איך קען נישט פועל׳ן ביי מיר אינדערהיים, און אזוי ארום וועט מען זיך נישט אפלערנען פון אים, (אזוי ווי מען טרעפט ביים גאון דער בעל בית יצחק וועלכער איז געווען א גאון הגאונים און זיין אייניקל איז געגאנגען אין א שייטל, און דאך האט ער זיך נישט געשעמט צו שרייבן א תשובה להלכה אז מען טאר נישט גיין אין א שייטל, און ער שרייבט אז עס איז א אסור).

עס איז אסור מדין תורה צו גיין אין א שייטל

די תקנות וואס מיר מאכן יעצט דאס זענען זאכן וואס זענען אסור מדינא לויט אלע פוסקים, און בפרט אין אונזער מדינה וואס מיר האבן מקבל געווען אויף זיך דעם פסק פון דעם דברי חיים זצ״ל און זיין זין דער שינאווער רב זצ״ל, איז זיכער אסור מדין תורה צו גיין אין א שייטל, און איך בין זיכער אז קיין שום פרוי וועט נישט נעמען אויף זיך דעם אחריות צו זיין א יוצא מן הכלל, נאר פארקערט דער וואס גלויבט אין באשעפער דארף זיין פון די ערשטע, און פועל׳ן אויך ביי אנדערע און געבן צו פארשטיין די זאך, אין מיט דעם טוט זי דעם רצון ה׳ און זי וועט זיכער געבענטשט ווערן מיט אלעם גוטן.○

דרשה נלהבה בענין שערורית פאה נכרית

מכ״ק מרן גאב״ד קרית יואל שליט״א

יום א׳ פרשת במדבר שנת תשס״ד לפ״ק – באולם קאנטינענטאל בעיר וויליאמסבורג יע״א
אצל הדינער הראשונה של כולל למצוינים ויואל משה דחסידי סאטמאר בעיה״ק ירושלים ת״ו

מיר זענען זיך צוזאמגעקומען דא היינט אויפדערנאכט מחזק צו זיין דעם כולל ויואל משה אין ירושלים עיר הקודש, מען האט דא פריער שוין געזאגט בשבח פונעם כולל ווי ס'זיצן צענדליגער איינגעלייט תלמידי חכמים יראי ה׳ על התורה ועל העבודה, דער כולל איז פקיע שמיה אין עיר הקודש אלס א מקום תורה ווי מען לערנט בהתמדה רבה, איז אוודאי א גרויסע מצוה מחזק צו זיין, און די אלע מחזיקי תורה זאלן געבענטשט ווערן ממעון הברכות, בברכה המשולשת בתורה, וואס די תורה הקדושה בענטשט די אלע וואס זענען מחזיקים, עץ חיים הוא למחזיקים בה, זיי זאלן געבענטשט ווערן מיט בני חיי ומזוני רוויחי וכל מילי דמיטב כל הימים.

דורשי רשומות האבן געזאגט וויוא״ל מש״ה איז נוטריקון א'נכי ו'לא י'היה ל'ך מ'פי ה'גבורה ש'מענו, אונז שטיי מיר יעצט פאר יום טוב שבועות זמן מתן תורתינו, גאנץ כלל ישראל עמדו רגלם על הר סיני און זיי האבן געזאגט נעשה ונשמע, זוכה געווען מקבל צו זיין די תורה און צו הערן אנכי ולא יהיה מפי הגבורה.

האבן מסירות נפש פארן הייליגן באשעפער

דער זיידע זכרונו לברכה אין ייטב לב פ׳ תולדות ברענגט אראפ, אז מען זעהט בחוש, אידן אפילו גאנץ שוואכע, קליינע בעלי השגות, און אפילו נישט די גרעסטע צדיקים, שוואך אין אידישקייט, טאמער איז עס געקומען צו א עת נסיון, ווען ס'האט זיך געהאנדלט מען האט זיי געוואלט צווינגען עובר צו זיין אויף דעם אנכי ולא יהיה לך, אחדות הבורא, האבן זיי געהאט מסירות נפש, און זיי האבן זיך געלאזט הרג'נען פארן כבוד פון הייליגן באשעפער, און מען פרעגט די שאלה ווי נעמט זיך דאס צו אזעלכע אידן פשוטי עם, פון האט זיך דאס גענומען אז הגם זיי זענען נישט נזהר אין אנדערע ענינים אין דעם זענען זיי געווען אזוי נזהר. איז ער דאס מסביר, ווייל אנכי ולא יהיה לך מפי ולתורתו הקדושה וואס אונזערע עלטערן האבן געהאט אין אזעלכע שווערע זמנים.

(כאן האריך בדברי תורה בביאור המדרש דאין ישראל ניזונין אלא בזכות אמונה)

די ווערטער איז פאסיג צו זאגן אלס אן הקדמה צו דעם ענין וואס שטייט אויפן סדר היום וואס יעדער איינער ווייסט דער מדובר, ס'איז אויסגעקומען נעכטן שבת קודש אין קרית יואל צו רעדן פון דעם ענין, און טייל דערפון וועט מען דא איבערזאגן און אויך מוסיף זיין עטליכע ענינים.

תקרובת עבודה זרה – וואס איז דאס?

דאס ענין פון עבודה זרה ווערט צוטיילט אין די הלכה אין דריי קאטאגאריעס, ס'איז דא עבודה זרה ממש, דאס הייסט א געטשקעלע צו וואס אומות העולם בוקן זיך. נאכדעם איז דא משמשי עבודה זרה, וואס דאס איז שוין נישט די עבודה זרה אליין נאר דאס באדינט די עבודה זרה, למשל א קלויסטער, דאס איז נישט די עבודה זרה אליין, נאר ס'איז משמש ס'העלפט ארום און ס'ווערט באנוצט צו די עבודה זרה, און נאכדעם איז דא תקרובת עבודה זרה, די אומות העולם זענען מקריב קרבנות פאר די עבודה זרה, להבדיל אזוי ווי אידן האבן מקריב געווען קרבנות אין בית המקדש.

דאס איז דריי ענינים אין עבודה זרה, און דריי עקסטערע הלכות און כמה וכמה ענינים. דער סך הכל איז, אז ביידע סיי די עבודה זרה און סיי די תשמישי עבודה זרה איז אסור, לאמיר זאגן א משל מען גייט אין די גאס און ס'הייבט אן שטארק רעגענען, און מען שטייט נעבן א קלויסטער ווי ס'איז אפן די טיר, און ער וויל אריינגיין זיך באשיצן אויף א פאר מינוט פון דעם גאס רעגן ביז ס'וועט אויפהערן – ער האט חלילה נישט אינזין צו דינען די עבודה זרה און ער גיבט אפילו א שפיי אויף די עבודה זרה – טאר לארץ אויך.

בנידון דידן, וואס מען רעדט פון שערות, א שייטל וואס איז געמאכט געווארן פון תקרובת עבודה זרה, לויטן רמב״ם ווער עס טוט אן אזא שייטל וואס איז געמאכט פון תקרובת עבודה זרה, דער האט דאך הנאה פון דעם, איז ער עובר אויף צוויי לאוין דאורייתא, און ס'קומט איהם מלקות אויף דעם, ווער עס ברענגט עס אריין אין שטוב כדי מען זאל הנאה האבן, לויטן חינוך – וואס מען האט פריער נאכגעזאגט – האט מען שוין עובר געווען אויף א לאו וואס ס'איז דא מלקות. טאמער האט ער הנאה אז זיין ווייב האט אזא שייטל, איז ער אויך שוין א נהנה פון תקרובת עבודה זרה, און א איסור איז זיכער דא אויף דעם.

ס'איז א איסור לא תעשה דאס צו האלטן אין שטוב, יעדער רגע וואס מען האלט דאס אין שטוב איז מען עובר אויף דעם לאו פון האלטן תקרובת עבודה זרה אין שטוב, און נישט נאר איינמאל ווען מען ברענגט עס אריין נאר יעדע רגע, אזוי ווי בל יראה וואס מען איז עובר יעדע רגע וואס מען האט חמץ אין שטוב און מען איז עס נישט מבער איז מען עובר, דאס זעלבע איז ביי עבודה זרה משמשי עבודה זרה צו תקרובת עבודה זרה – לויט די שיטות וואס זאגן אז אויב מען נעמט עס אריין אין שטוב איז מען עובר – איז מען יעדע רגע עובר.

טאמער ווערט דאס א ספק, מען איז מסופק צו ס'איז עבודה זרה, דא האנדלט זיך פון א לאו דאורייתא, איז דאך א כלל גדול – לויט רוב ראשונים – אז ספיקא דאורייתא מן התורה לחומרא, דאס מיינט צו זאגן אז א ספק צו ס'איז תקרובת עבודה זרה דארף מען גיין לחומרא.

טאמער איז דא תערובות פון דעם, ס'איז נישט אינגאנצן עבודה זרה, צו תקרובת עבודה זרה וואס איז נאר א תערובות, דאס איז אין דעם פאל אז נישט דער גאנצער שייטל איז געמאכט

דער זיידע זכרונו לברכה אין ייטב לב פ׳ תולדות ברענגט אראפ, אז מען זעהט בחוש, אידן אפילו גאנץ שוואכע, קליינע בעלי השגות, און אפילו נישט די גרעסטע צדיקים, שוואך אין אידישקייט, טאמער איז עס געקומען צו א עת נסיון, ווען ס׳האט זיך געהאנדלט מען האט זיי געוואלט צווינגען עובר צו זיין אויף דעם אנכי ולא יהיה לך, אחדות הבורא, האבן זיי געהאט מסירות נפש, און זיי האבן זיך געלאזט הרג׳נען פארן כבוד פון הייליגן באשעפער, און מען פרעגט די שאלה ווי נעמט זיך דאס צו אזעלכע אידן פשוטי עם, פון האט זיך דאס גענומען אז הגם זיי זענען נישט נזהר אין אנדערע ענינים אין דעם זענען זיי געווען אזוי נזהר. איז ער דאס מסביר, ווייל אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו, אלע אידן האבן זוכה געווען צו הערן פון הקב״ה אליין, ממילא אז מען האט דאס געהערט פון השי״ת אליין איז דאס איינגעקריצט אין די נשמה פון יעדן איינציגן איד, און די דיבורי קודש וואס מען האט געהערט פון השי״ת איז א נצחי לעד ולנצח נצחים, ביז היינטיגן טאג קלונגט דאס אפ אין די אויערן פון יעדן איד, ממילא ווען מען האלט ביי אזא נסיון וואס איז נוגע אנכי ולא יהיה לך, איז יעדער איינציגער איד ווי אזוי מען זאל נאר נישט אויסזעהן, כאפט איהם אן א רוח טהרה ממרום, און איז גרייט אויף מסי״נ פאר השי״ת ווענן.

אונז שטיי מיר יעצט אין די ימי הספירה, ס׳איז נעכטן געווען שבת מברכים, וואס געווענליך זאגט מען נישט די תפלה פון אב הרחמים, אבער דעם שבת מברכים האט מען דאס יא געזאגט, אזוי ווי ס׳איז דער מנהג אין די ימי הספירה ווייל מען האט מתקן געווען די תפלה פון אב הרחמים אויף די גרויסע הריגות וואס איז געווען אין די ימי הספירה, ס׳איז באקאנט אין יאר תתנ״ו איז געווען גרויסע הריגות אין דייטשלאנד און אין פראנקרייך, אן א שיעור אידן האבן זיך געלאזט הרג׳נען על קדושת שמו יתברך, הם נשיהם בניהם ובנותיהם ה׳ ינקום דמם, די זעלבע זאך הייבן זיך יעצט אן די טעג און וואכן וואס ס׳איז די יארצייט פון אבות אבותינו וואס זענען גע׳הרג׳ט געווארן בשנות הזעם דורך די דייטשע רשעים ימ״ש, אונז די קינדער פון די אידן וואס זיי האבן געטרונקען דעם כוס הפורעניות, מיטגעמאכט די אלע צרות וואס מען קען זיך דאס גארנישט פארשטעלן, ווי מען רופט דאס א גיהנום אויף דער וועלט, אונז די קינדער פון דעם דור וואס זענען ניצול געווארן פון די מיט נסי נסים שלא כדרך הטבע, אונז וואס מיר זענען אויפגעוואקסן אונטער די רישומא וואס אונזערע עלטערן האבן אונז פארציילט, מיר זענען אויפגעוואקסן מיט א רושם פון די שווערע זמנים וואס זיי האבן מיטגעמאכט און דורכגעלעבט, מיר האבן געהאט די מעשיות פון די שווערע זמנים, אונז וואס ליגט אויף אונז א חוב עס איבערצו׳חזר׳ן דאס מסי״נ לה׳ עבודה זרה, די אומות העולם זענען מקריב קרבנות פאר די עבודה זרה, להבדיל אזוי ווי אידן האבן מקריב געווען קרבנות אין בית המקדש.

דאס איז דריי ענינים אין עבודה זרה, און דריי עקסטערע הלכות און כמה וכמה ענינים. דער סך הכל איז, אז ביידע סיי די עבודה זרה און סיי די תשמישי עבודה זרה איז אסור, לאמיר זאגן א משל מען גייט אין די גאס און ס׳הייבט אן שטארק רעגענען, און מען שטייט נעבן א קלויסטער ווי ס׳איז אפן די טיר, און ער וויל אריינגיין זיך באשיצן אויף א פאר מינוט פון דעם גאס רעגן ביז ס׳וועט אויפהערן – ער האט חלילה נישט אינזין צו דינען די עבודה זרה און ער גיבט אפילו א שפיי אויף די עבודה זרה – טאר מען נישט, פארוואס טאר מען נישט, ווייל מען טאר נישט הנאה האבן פון משמשי עבודה זרה, דאס שיצן זיך פונעם רעגן דאס איז א הנאה, און ס׳איז אסור בהנאה. די זעלבע איז דא נאך א דין פון תקרובת עבודה זרה, מען האט מקריב געווען א זאך צו די עבודה זרה, ווערט עס נאסר, דאס איז יין נסך, תקרובת עבודה זרה.

שיטת הרמב״ם ווען איינער האט הנאה פון עבודה זרה איז ער עובר אויף צוויי לאוין, ער איז עובר אויפן לאו פון ולא תביא תועבה אל ביתך, און ער איז עובר אויף ולא ידבק בידך מאומה מן החרם, דער רמב״ם האלט אז די צוויי לאוין מיינט הנאה פון עבודה זרה, און ער איז עובר דוקא ווען ער האט הנאה. אויב ברענגט אריין די עבודה זרה אין שטוב איז ער לויטן רמב״ם נאכנישט עובר, נאר ווען ער האט שוין הנאה.

דער חינוך – אזוי דער מנחת חינוך וויל לערנען פשט – קריגט אויפן רמב״ם, אז מען ברענגט אריין צו זיך די עבודה זרה כדי הנאה צו האבן, קומט איהם שוין מלקות אויף ולא תביא תועבה, ווייל ער האט שוין אריינגעברענגט די תועבה אין זיין שטוב אריין.

תוס׳ שיטה איז נאכמער, אפילו ער ברענגט עס אריין, און ער האט נישט בדעה הנאה צו האבן, ער ברענגט אריין אין שטוב אריין איז מען שוין עובר אויף דעם לאו.

דער מנחת חינוך גייט מיט א דרגא ווייטער, און ער זאגט אז אויב מען נעמט עס אין די האנט אריין איז מען שוין עובר.

שיטת הרמב״ם לגבי תקרובת עבודה זרה, אז ס׳איז אסור באכילה ובהנאה מן התורה, תוס׳ אין בבא קמא פרק מרובה זאגט אז באכילה איז עס אסור מן התורה, בהנאה איז תוס׳ מסופק אפשר נאר מדרבנן.

דער מנחת חינוך זאגט ווען איינער האט הנאה, אדער ער טראגט אריין אן עבודה זרה צו זיך אין שטוב איז ער נאך עובר אויף א עשה אויך, די עשה פון אבד תאבדון וואס גייט אן אין חוץ זרה משמשי עבודה זרה צו תקרובת עבודה זרה – לויט די שיטות וואס זאגן אז אויב מען נעמט עס אריין אין שטוב איז מען עובר – איז מען יעדע רגע עובר.

טאמער ווערט דאס א ספק, מען איז מסופק צו ס׳איז עבודה זרה, דא האנדלט זיך פון א לאו דאורייתא, איז דאך א כלל גדול – לויט רוב ראשונים – אז ספיקא דאורייתא מן התורה לחומרא, דאס מיינט צו זאגן אז א ספק צו ס׳איז תקרובת עבודה זרה דארף מען גיין לחומרא.

טאמער איז דא תערובות פון דעם, ס׳איז נישט אינגאנצן עבודה זרה, צו תקרובת עבודה זרה וואס איז נאר א תערובות, דאס איז אין דעם פאל אז נישט דער גאנצער שייטל איז געמאכט געווארן פון האר פון תקרובת עבודה זרה, נאר ס׳איז אריינגעמישט האר, ביי רוב איסורי תורה נעמט מען אן יבש ביבש ווערט בטל ברוב, ס׳איז דא אזא זאך אז ס׳ווערט בטל בס׳ ווען ס׳איז דא זעכציג מאל אזויפיהל, עבודה זרה מיט משמשי עבודה זרה תקרובת עבודה זרה אפילו באלף לא בטיל, און מען טאר נישט האבן דערפון, דאס הייסט אז אויב אין א שייטל איז דא אפילו איין האר פון תקרובת עבודה זרה, איז דאס גאנצע שייטל אסור בהנאה.

דאס איז אביסל הלכה, יעצט וועלן מיר צוגיין צום עצם שייטל, די האר שייטלען, וואס מען רופט אויף ענגליש "יומען העיר".

פון וואו קומען די "האר שייטלען"

פון ווי נעמט זיך האר פאר שייטלעך?, יעדער איינער פארשטייט, אלע מענטשן אויף דער וועלט אנשים ונשים ס׳וואקסט האר בכל עת ובכל זמן, ס׳ווערט לענגער שערט מען עס אונטער, די האר וואס מען שערט אונטער דאס ווערט אוועקגעווארפן, פון דעם קען מען קיין שייטל נישט מאכן, פון ווי דען מאכט מען יא, פון ווי נעמט מען די האר?, ס׳איז אויסגעקומען צו רעדן מיט הגאון רבי מאיר בראנדסדארפער שליט״א חבר הביד״צ אין ירושלים עיה״ק, זיי טוען שוין א לענגערע זמן אין דעם ענין, מענטשן מיינען אז דאס איז א זאך וואס איז יעצט נולד געווארן, אמת כלל ישראל איז יעצט געוואר געווארן פון דעם פראבלעם, אבער די וואס זענען באהאונט אינעם ענין ווייסן שוין גאנץ א לענגערע זמן פון דעם, מען האט נישט געטומלט אין די גאס ווילאנג מען האט נישט געוואוסט עפעס א דבר ברור, מען האט נישט געזוכט צו מאכן סתם א טומל, מען האט אוועקגעשיקט שלוחים, מען איז געזעסן, און פארשידענע אופנים ווי אזוי מען איז א זאך מברר, און ער האט מיר געזאגט – ער איז א איד א תלמיד חכם א ירא שמים א ערנסטער רב – אז מען האט מברר געווען באופן ברור

(פארזעצונג אויף קומענדיגע זייט)

(פאָרזעצונג פון פריערדיגע זייט)

אז די האר וואס קומען פון אינדיע זענען תקרובת עבודה זרה ממש, האט ער מיר געזאגט אין א שמועס פארגאנגענעם דאנערשטאג, די לאנגע האר זענען "אלע" פון אינדיע, די קורצערע קומט רוב פון אינדיע און א טייל קומט פון כינע און א טייל פון אוקריינא, דארט אין די אנדערע מדינות גייט מען ארום צו ארעמע מענטשן און מען גיבט זיי כך וכך געלט, פארקויף מיר די האר, און ס'איז דא ארעמע מענטשן וואס פארקויפן זיך די האר, דער מציאות איז אבער אז די אינדישע האר איז די בעסטע קוואליטעט, ס'האלט זיך בעסער און ס'איז שטערקער.

דרך אגב, א אינגערמאן האט צוגעברענגט אן אויסשניט פון א ניו יארקער צייטונג וואס הייסט "דער וואל סטריט דזשורנאל" נאך געשריבן אין אוגוסט 21 יאר '03 למספרם, און ער הייבט אן א גאנצע ארטיקל איבער די האר, ער הייבט אן ווי אזוי מען פארט אהין דער וואס דארף א ישועה, און מען גיבט א דאנק פאר די עבודה זרה – מען האט זיך נישט פארגעשטעלט אז ס'איז נאך דא היינט בזמנינו אפגעטער – און דארט איז דער פסל דער אפגאט, מען קומט זיך באדאנקען, און אלס דאנק גיבט מען אוועק די האר, מען שניידט זיך אפ די האר, דאס איז דער קרבן וואס זי גיבט פאר דעם אפגאט. און דער צייטונג וועט קיינער נישט זאגן אז ס'זוכט מחמיר צו זיין חומרות, ס'איז דאך א ביזנעס צייטונג, ס'ברענגט ארויס דעם חלק המסחר ווי אזוי ס'גייט צו, און ווי אזוי ס'ווערט דארט צוזאמען גענומען ביז ס'קומט אן קיין רוים, אין רוים דארט איז א גרויסע סטאנציע פאר דעם, דארט איז דא איינער און ער האט אידישע נאמען, ער הייסט דעויד גאלד, ער פארדינט פון דעם זיבעציג מיליאן דאלאר אין איין יאר פון די האר.

כלפי וואס זאגט מען דאס, ווייל מען רעדט אז מען קויפט די האר אין אייראפע, אין רוים און אין איטאליע, דארט איז א גרויסע צענטער, אמת מען קויפט דאס ס'קומט פון רוים פון איטאליא און פון אנדערע שטעט, אבער דער מקור דערפון איז אינדיע, זיבן און פערציג מיליאן דאלאר איז אריינגעקומען פון האר אין איין יאר, דאס איז וואס דער צייטונג שרייבט.

א צווייטער צייטונג האט מען צוגעברענגט, אויך אן אמעריקאנער צייטונג, ער באשרייבט אויף באריכות גדול דעם סדר פון די עבודה זרה ווי אזוי ס'גייט, און ס'קומט אן צו די אמעריקאנער מארקעט, און די האר פארקויפט זיך צווישן פופצן הונדערט דאלאר און דריי טויזענט דאלאר א שייטל, דאס איז דער מארקעט פרייז פאר די אינדישע האר. איז ווען עמיצער זאגט אז דאס איז די ביליגע שייטלען און נישט די טייערע, האט ער א

א) מען טאר עס נישט אנטוהן, ב) מען טאר נישט הנאה האבן פון דעם, ג) און מען טאר עס נישט האלטן אין שטוב אפילו איין רגע, ממילא דארף מען עס ארויסטראגן פון שטוב תיכף ומיד.

ס'איז געווארן א גרויסער טומל, כלל ישראל איז זייער ערליך, די ערשטע זאך ווען עמיצער הערט רופט מען אן דעם סוחר פון וועם מען האט עס געקויפט, ס'איז קלאר יעדער איינער ווייסט אז די האבן אויסצושטיין א הפסד מרובה, דא האנדלט זיך אין שייטלען ווערט מיליאנען מיליאנען דאלארן, ווי א גרעסערער סוחר ער איז אלס מער סחורה פארמאגט ער, און אז מען פסל'ט אפ די גאנצע סחורה מיינט דאס אז ער דארף עס אין מיסט ווארפן, ער קען נישט און ער טאר נישט צוריקגעבן דאס געלט ווייל דאס געלד וואס ער וועט באקומען איז ביי עבודה זרה תופסת דמיה און דאס געלט ווערט אסור, אזוי קאמפלאצירט ווערט די הלכה, ער קען עס נישט פארקויפן און ער טאר עס נישט פארקויפן.

סוחרים האבן נישט קיין נאמנות

מען קען זיך פארשטעלן אז ווי א העכערע סוחר מען איז, זענען דא אזעלכע וואס פרעגן נישט קיין שאלה און האבן נישט קיין שאלה, צי זיי זענען אידן נישט קיין שומרי תורה, צי זיי זענען גאר גוים גמורים און האב נישט קיין שאלה, ס'איז פשוט און קלאר, און יעדער בר דעת פארשטייט וואסערע שאדן דא ליגט, אזוי אז די סוחרים האבן נישט קיין שום נאמנות! קיין שום נאמנות צו זאגן אז זיין סחורה קומט פון דא צי פון דארט! ווייל יעדער איינער פארשטייט וואס ער גייט דא שאדן האבן און וואס ער גייט

דערלייגן.

ווי פריער געזאגט, איז רוים דער גרויסער צענטער פון ווי שייטלען קומען, זעט אויס אז רוים וואס דאס איז דער מקור הטומאה פון איין עבודה זרה האט זוכה געווען טאקע צו דעם ס'זאל זיין דער מקור הטומאה צו פארשפרייטן א צווייטע עבודה זרה פאר די גאנצע וועלט, די מלכות רוים הרשעה וואס האט חרוב געמאכט דעם ביהמ"ק דאס פארשפרייט עבודה זרה בזמן הזה פאר די גאנצע וועלט.

אזוי אז מען רירט אן דעם נאמען וואס מען רופט דאס אן "קאסטום שייטל" דאס איז דער מין המשובח די טייערע, טאקע די טייערע מיינט מען.

קיום מצות אבד תאבדון

ס'איז דא א שיינע מעשה וואס דער חתם סופר זכרונו לברכה האט פארציילט וואס ער האט געהאט מיט זיין רבין רבי נתן אדלער זכרונו לברכה, ער איז אמאל געפארן מיט זיין רבין אויפן וועג, בימים ההם איז מען געפארן מיט א פערד און וועגעלע, א וואגן איינגעשפאנט צו א פאר פערד, האט פאסירט אויפן וועג אז איינע פון די פערד איז קאליע געווארן, ממילא האט מען זיך אפגעשטעלט מען האט נישט געקענט ווייטער פארן, איז וואס טוט מען, מען דארף האבן נאך א פערד מען זאל קענען ממשיך זיין, זענען זיי געבליבן דארט און זיי האבן אריינגעשיקט דעם בעל עגלה צום ערשטן דארף ער זאל ברענגן א פערד מען זאל קענען ווייטער פארן, האט דער חתם סופר פארציילט אז ער איז געזעסן

קהל יטב לב ד'סאטמאר

Cong. Yetev Lev D'Satmar

163 Rodney Street • Brooklyn NY 11211 • Tel. (718) 302-6720 • Fax: (718) 302-4447

בס"ד

מודעה נחוצה

כפי הוראת כ"ק מרן גאב"ד קרית יואל שליט"א איז בנוסף צו תקנת קהלתינו הק' וואס ערלויבט נישט אריינצוקומען אין עזרת נשים פון אונזער

פון אנדערע שטעט, אבער דער מקור דערפון איז אינדיע, זיבן און פערציג מיליאן דאלאר איז אריינגעקומען פון האר אין איין יאר, דאס איז וואס דער צייטונג שרייבט.

א צווייטער צייטונג האט מען צוגעברענגט, אויך אַן אמעריקאנער צייטונג, ער באשרייבט אויף באריכות גדול דעם סדר פון די עבודה זרה ווי אזוי ס'גייט, און ס'קומט אן צו די אמעריקאנער מארקעט, און די האר פארקויפט זיך צווישן פופצן הונדערט דאלאר און דריי טויזענט דאלאר א שייטל, דאס איז דער מארקעט פרייז פאר די אינדישע האר. איז ווען עמיצער זאגט אז דאס איז די ביליגע שייטלען און נישט די טייערע, האט ער א גרויסן טעות ווייל פון אינדישע האר ווערן פאבריצירט די טייערע שייטלען, דאס קומט פון דארט. די האר זאגן זיי איז עפעס משובחות במינם, אזוי איז די טבע וואס דער אייבערשטער האט באשאפן, מענטשן אין די טייל וועלט זענען אנדערש ווי אין די אנדערע טייל, דאס איז דער עובר לסוחר.

זיך שערן פאר די עבודה זרה

ס'איז דא א דין אז מען שעכט א קרבן פאר א עבודה זרה איז דאס תקרובת עבודה זרה, ס'איז אבער לאו דוקא שעכטן א בהמה, אז מען נעמט א שטעקן און מען צוברעכט דאס פאר די עבודה זרה, ווייל דאס איז דער סדר, זאגט די גמרא שבירתן זו היא זביחתן, דאס צוברעכן דאס איז אזוי ווי גע'שחט'ן, ממילא איז נעמען די האר און שניידן דאס שטייט נישט אין די גמרא, אבער ווער ס'איז מדמה מילתא למילתא פארשטייט אז דאס אפשניידן די האר לשם עבודה זרה דאס איז געדינט עבודה זרה, ממילא ווערט דאס תקרובת עבודה זרה, דאס איז קלאר.

מיט וויפיל לאוין שפילט מען זיך ביים אנטוהן א שייטל

קומט אויס להלכה א הארבע שאלה אויף די שייטלען, יעדער שייטל וואס קומט פון אינדיע אדער ס'איז א ספק אז עס קומט פון אינדיע, און אפילו ס'קומט נישט מען האט אבער אריינגעמישט האר וואס א טייל פון דעם קומט פון אינדיע, ווערט דער גאנצער שייטל אסור בהנאה מן התורה, נישט קיין נפקא מינה צו ס'איז א גרויס שייטל א לאנג שייטל אדער קורץ, צו מען זאל עס רופן פראנט, צו מען זאל עס רופן פריזוט, דאס איז נישט קיין נפקא מינה, ווי באלד ס'האט אין זיך דער ענין פון תקרובת עבודה זרה איז דאס אסור "בהנאה". און מען האט שוין פריער דערמאנט אז ווער עס האט הנאה פון תקרובת עבודה זרה איז עובר אויף צוויי לאוין, יעדעם מאל וואס מען טוט עס אן און יעדעם מאל וואס מען האט הנאה איז מען עקסטער עובר. אזוי אז ס'קומט אויס להלכה,

163 Rodney Street • Brooklyn NY 11211 • Tel. (718) 302-6720 • Fax: (718) 302-4447

בס"ד

מודעה נחוצה

כפי הוראת כ"ק מרן גאב"ד קרית יואל שליט"א איז בנוסף צו תקנת קהלתינו הק' וואָס ערלויבט נישט אַריינצוקומען אין עזרת נשים פון אונזערע בתי מדרשים מיט "לאַנגע שייטלען", נאָר געטעיפּערטע,

איז מטעם קהלתינו הק' אויך שטרענג פאַרבאָטן אַריינצוקומען אין עזרת נשים מיט סיי וועלכע האָר-שייטלען, סיי פון בלויז מענטשליכע האָר און סיי פון געמישטע מיט מענטשליכע האָר.

עס איז נאָר ערלויבט אַריינצוקומען אין עזרת נשים מיט הונדערט פּראָצענט סינטעטישע שייטלען, און ווי פאַרשטענדליך, קורץ, געטעיפּערט און צוגעדעקט מיט אַ טיכל (נישט מיט קיין הוט) פולשטענדיג אויסגעהאַלטן לויט די גדרי הצניעות, אַזויווי מיר האָבן מקבל געווען פון כ"ק רבינו הקוה"ט זי"ע מייסד הקהלה.

אינעם זכות פון אָפּהיטן די גדרי הצניעות זאָלן מיר אויסגעלייזט ווערן בקרוב במהרה ומלכינו בראשינו בב"א.

ב' במדבר תשס"ד לפ"ק

הנהלת הקהלה

דארט מיטן רבין אינאיינעם, ס'איז געווען ווינטער און ס'איז געווען פארשנייט, אויפאיינמאל זעהט ער ווי דער רבי שפרינגט אראפ פון וואגן און ער נעמט זיך טאנצן אויפן שניי, ער האט נישט געוואוסט וואס ס'איז געשעהן, פרעגט ער רבי וואס האט פאסירט, זאגט ער איהם דו זעהסט נישט וואס דא איז, דער גוי קומט צו גיין מיט א אקס, דער גוי האט געדארפט האבן נאך א בהמה איינצושפאנען האט ער געברענגט א אקס מען זאל איינשפאנען צו דעם וואגן, ס'איז דאך געווען דארט איינגעשפאנט פערד, און צו פארן מיט א וואגן א פערד מיט א אקס דאס איז כלאים, זאגט ער איהם זעהסט ער האט געברענגט א אקס מען טאר נישט פארן מיט דעם, האט ער געפרעגט נו פארוואס טאנצט דער רבי, האט ער געזאגט אז אין זיין לעבן איז איהם נישט אויסגעקומען מקיים צו זיין די מצוה לא תחרוש בשור והחמור יחדיו, ער איז נישט קיין פארמער, ס'איז איהם יעצט אונטערגעקומען אז ער גייט נישט פארן מיט דעם וואגן ווייל ס'איז כלאים, ער גייט מקיים זיין א לאו אין די תורה וואס ער האט אין זיין לעבן נישט מקיים געווען, האט ער געטאנצט אויף די שניי פאר שמחה וואס פון הימל האט מען איהם אונטערגעריקט אזא געלעגנהייט מקיים צו זיין די לא תעשה, אזוי האט דער חתם סופר דערציילט.

הונדערטער יארן איז שוין ביי אידן נישט געווען אזא הארבע שאלה פון הנאה האבן פון תקרובת עבודה זרה, מען וועט עס נישט טרעפן אין קיין שום תשובה ספר א שאלה פון תקרובת עבודה זרה, ווי איז דאס געווען אין די אלע מדינות ווי אונז זענען געווען אין גלות, אויפאיינמאל איז געווארן א שאלה חמורה וואס נעמט ארום ממש כלל ישראל מסוף העולם ועד סופו ווי ס'איז נאר דא אידן שומרי תורה ומצות, און ס'האנדלט זיך נישט פון א חומרא עפעס א שיטה, ס'האנדלט זיך מיט א לאו דאורייתא, וואס רבנים מובהקים זאגן אז זיי זענען נאכגעגאנגען די זאך מיט חקירות ודרישות, ביז זיי זענען געקומען צו די החלטה אז דאס איז תקרובת עבודה זרה און מען טאר דאס נישט אנטוהן.

זענען סינטעטיק שייטלען "מותר"?

מען האט עס שוין נעכטן געזאגט אין קרית יואל און מען דארף עס דא איבער'חזר'ן, מען טאר על פי הלכה נישט אנטון א שייטל וואס האט אין זיך א חשש א ספק אז ס'האט אין זיך האר וואס קומט פון אינדיע ווייל ס'איז א הארבער איסור, אויסער א הונדערט פראצענט סינטעטיק שייטל "אן א האר", ווייל מען האט שוין היינט געהערט אז אפילו סינטעטישע איז דא געמישט פון די שייטל גייען זיי אויפגעדעקט, ממילא איז ער אריין בדוחק להיתר, אויך נאר ווייל ער האט עפעס א קליינער קאמפאני וואס ער זאגט אז ער וויל זיך פארלאזן אז זיי נעמען נאר האר פון אוקריינא, און ער אליין האט מיר געזאגט אז די גרעסערע סוחרים, אלע מישן!, אלע!, איינער אביסל און איינער מער, און ער האט מיר געזאגט אז פארן היימישן ציבור פאר די וויל ער נישט מתיר זיין, און פאר זיי קען מען נישט מתיר זיין!.

דערפאר ווענדט מען זיך דא צו די אידן וואס זיצן דא, און צו די עזרת נשים די נשים צדקניות, מען זאל וויסן אז מען דארף אראפנעמען די עבודה זרה פון קאפ און עס ארויסטראגן פון שטוב! אונזערע מאמעס אונזערע באבעס האבן זיך מוסר נפש געווען אויף קידוש ה', ממש מוסר נפש געווען, צאי לך בעקבי הצאן!

מסי"נ פון די נשים ביים אויסטוהן די שייטלען

איך האב געהערט פונעם טאטן זאל זיין געזונט, האט ער נאכגעזאגט פון בעלזער רב רבי ישכר בער זכרונו לברכה, אז ווען א כלה האט חתונה און זי שניידט זיך אפ די האר, איז זי מקריב א קרבן פארן באשעפער, די האר דאס איז חלק פונעם גוף, און ביי א אשה איז דאס א חלק חשוב מאוד, און אז זי שניידט דאס אפ, זי גיבט דאס אוועק ווייל דער הייליגער באשעפער האט געהייסן, איז דאס גלייך ווי זי איז מקריב א קרבן פארן באשעפער, קען מען זאגן היינט צו טאג, די נשים צדקניות וואס זענען זיך מונע פון די עבודה זרה שייטלען, זיי זענען מקריב א קרבן פארן באשעפער, און עס איז זייער חשוב ביים הייליגן באשעפער.

נעכטן אויף דער נאכט אין קרית יואל, איז געווען א מחזה הוד! הונדערטער נשים אן קיין גוזמאות, זענען געקומען און געברענגט די שייטלען מיט שמחה, און מיט טרערן פון התרגשות עס פארברענט פארן בית המדרש, עס איז געווען א רויך, דער רויך איז געווען אזוי ווי דער עשן פון די קטורת, א ריח ניחוח אשה לה', ס'איז געווען א שמחה גדולה בעולמות עליונים!, ויבואו האנשים על הנשים, און טייל האב מיטגעברענגט די קינדער זיי זאלן מיטהאלטן וויאזוי מען ווארפט אוועק און מען פארברענט די שייטלען, אידן האבן פארברענט די שייטלען אין פייער און האבן געשריגן "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"!

אהבתי אתכם אמר ה'!

אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים, מען איז זיך מטהר פון עבודה זרה, ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים!, אידן האבן מקיים געווען דעם ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, ובכל מאודך איז טייטש מיט געלט, ווערד פון שווערע הונדערטער טויזנטער דאללער איז פארברענט געווארן. דריי שעה איז מען געשטאנען אין די רייע און געברענגט שייטלען און זיי אריינגעווארפן אין א שריפה.

אידן האבן מקיים געווען "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", אתערותא דלתתא ברענגט אן אתערותא דלעילא, ס'איז א דבר ברור אז דער אייבערשטער האט

(פארזעצונג אויף זייט 120)

דעת תורה

מכ"ק מרן גאב"ד שליט"א - והגאון הדומ"ץ שליט"א

אין אידישע איבערזעצונג

ב"ה.

החיים והשלום לכבוד די איינוואוינער
פון אונזער שטאט ק"ק קרית יואל יע"א

חומרא עפעס א שיטה, ס'האנדלט זיך מיט א לאו דאורייתא, וואס רבנים מובהקים זאגן אז זיי זענען נאכגעגאנגען די זאך מיט חקירות ודרישות, ביז זיי זענען געקומען צו די החלטה אז דאס איז תקרובת עבודה זרה און מען טאר דאס נישט אנטוהן.

זענען סינטעטיק שייטלען "מותר"?

מען האט עס שוין נעכטן געזאגט אין קרית יואל און מען דארף עס דא איבער'חזר'ן, מען טאר על פי הלכה נישט אנטון א שייטל וואס האט אין זיך א חשש א ספק אז ס'האט אין זיך האר וואס קומט פון אינדיע ווייל ס'איז א הארבער איסור, אויסער א הונדערט פראצענט סינטעטיק שייטל "אן א האר", ווייל מען האט שוין היינט געהערט אז אפילו סינטעטישע איז דא געמישט פון די זעלבע מין האר, דערפאר דארף מען ארויסזאגן קלאר: סינטעטיש אינגאנצן אָן א האר, און אפילו דאס צו זאגן אז מען מעג גיין איז זייער שווער, ווען דער הייליגער דברי חיים זאגט אז מען טאר נישט גיין מיט קיין שום שייטל קען מען נישט זאגן אז מיט דעם שייטל מעג מען גיין, מען קען נאר זאגן אז די שייטלען האט א דין ווי די שייטלען וואס מען איז געגאנגען ביז היינט.

ס'איז פארשטענדליך אז דאס מיינט א גרויסער געלט שאדן פאר אסאך אידישע הייזער, ס'איז פארשטענדליך אז דאס ברענגט ארויין כלל ישראל יעדן יחיד עקסטער אין א גרויסן נסיון, גרויסע נסיונות, נשים דעתן קלות, און מען זוכט אין אזא צייט פארשידענע היתרים, דארף מען זיין געווארנט, חלילה מען זאל זיך מיקל זיין אין אן עון עבודה זרה וואס איז אן איסור דאורייתא, אפילו א חשש איסור דאורייתא.

מען מוז זאגן מיט א קרעכץ און מיט ווייטאג, ליידער האט פאסירט א גרויסער מכשול ביי א גרויסן חלק פון כלל ישראל, א מכשול גדול ונורא, אלפי רבבות ישראל זענען נכשל געווארן טאג טעגליך אין אזעלכע איסורים חמורים, ס'דארף זייער ווי טוהן דער עבר, ס'איז זייער א ווייטאגליכער זאך, פשוט מען דארף וויינען אויף וואס ס'האט פאסירט.

מען קען נאר אזויפיל זאגן: משכו ידיכם מעבודה זרה, מען זאל אוועקשטיין פון עבודה זרה, משמשי עבודה זרה און תקרובי עבודה זרה.

איז דא איינער וואס איז מצדד להיתר ביי דעם ענין?

ס'איז אויסגעקומען היינט נאכמיטאג צו רעדן מיט א חשוב'ער רב וואס מען זאגט אין זיין נאמען היתרים, א רב וואס איז גאנץ גוט באהאוונט אין דעם ענין, ער האט געזאגט אז ס'איז שוין צוויי וואכן וואס ער טוט אין דעם ענין, ער זאגט אז ער איז אריין אין א דוחק מתיר צו זיין, ווייל מען פרעגט אים שאלות פון אזעלכע פלעצער וואס גייען פרועי ראש אויפגעדעקט, און ווען נישט די

מב"ק מרן גאב"ד שליט"א - והגאון הדומ"ץ שליט"א

אין אידישע איבערזעצונג

ב"ה.

החיים והשלום לכבוד די איינוואוינער
פון אונזער שטאט ק"ק קרית יואל יע"א

עס איז שוין לאנג באוואוסט דער דעת תורה פון אונזערע עלטערן און אונזערע הייליגע רביים וואס זיי האבן געאסר'ט אנצוטוהן א שייטל, און אזוי פירן זיך טויזענטער ערליכע אידישע טעכטער אז זיי טוען נישט אן קיין שום שייטל, ווי עס לויטעט די רייד פון די פוסקים אז א שייטל איז גענצליך אסור.

און יעצט איז מען נתעורר געווארן דורך הגאון הראב"ד עיה"ק ירושלים ת"ו שליט"א, אז אויסער דאס אויבנדערמאנטע, איז פארהאן אין די שייטלען וואס קומען פון אינדיע דעם פראבלעם אז דאס ווערט באנוצט צו דינען דערמיט עבודה זרה, און נאכדעם וואס איך האב איבער גערעדט די אויספירליכע פרטים מיט הגאון רבי מאיר בראנסדארפער שליט"א חבר הבידי"צ, וויל איך דא מודיע זיין דעם דעת תורה פאר אלע אנשי שלומינו שיחיו, ווי פאלגענד.

די שייטלען וואס קומען פון אינדיע האבן א דין פון תקרובת עבודה זרה, און ס'איז אסור פאר א אידישע טאכטער זיי אנצוטוהן, און ס'איז אסור הנאה צו האבן פון דעם.

צוליב דעם זאל א אידישע טאכטער נישט אנטוהן קיין שום סארט שייטל וואס ווערט געמאכט מיט מענטשליך האר, וואס עס איז נישט קלאר פעסטגעשטעלט אויף דעם שייטל, אז עס ענטהאלט נישט אין זיך קיין שום געמישעכץ פון די אויבנדערמאנטע סארט האר וואס שטאמט פון אינדיע.

און אין זכות פון אפהיטן אונזער הייליגע הלכה, זאל דער אייבערשטער מאכן רוען די שכינה צווישן אונז, און ס'זאל נישט ווערן באהאפטן אין אונזערע הענט גארנישט פונעם אומווערדיקייט, און דער אייבערשטער זאל איינצוימען די פירצות פון אידישן פאלק בביאת גואלינו בב"א.

הכו"ח היום ה' פרשת בה"ב (ל"ז למב"י) שנת תשס"ד לפ"ק

הק' אהרן טייטלבוים **הק' געציל בערקאוויטש**

(פארזעצונג פון זייט 117)

געענטפערט אהבתי אתכם אמר ה'!.

אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, אידן האבן ארויסגעוויזן אן אהבה צו השי"ת, אידן האבן ארויסגעוויזן עס אינטערעסירט נישט די קאסטן, עס איז געווען א עת נסיון, נשים צדקניות האבן אוועקגעגעבן דעם שקר החן והבל היופי פארן הייליגן באשעפער, עס איז זיכער אז ס'איז א נחת רוח געווען פארן בוכ"ע, אז אזויפיל נשים צדקניות האבן מקדש שם שמים געווען ברבים!, אוודאי און אוודאי האט השי"ת געבענטשט די אלע אידן, און די מלאכי עליון האבן נאכגעזאגט אמן אויף די ברכה וואס השי"ת אליינס האט געבענטש די אלע אידן!

עס איז דא חשש גדול אז ס'איז געווען א גרויסער קטרוג אויף אידישע קינדער פון אזויפיל יארן זיך באנוצן מיט עבודה זרה, און נאר אזא מעשה, אזא קידוש שם שמים ברבים, דאס האט מסיר געווען דעם חרון אף פון אידישע קינדער, און אוודאי ווען די אידן געבענטשט ווערן מיט בני חיי ומזוני רוויחי און מיט אלעם גוטן, אין אוודאי נישט האבן קיין היזק!

לאמיר א קוק טון אויפן עבר ווען אלץ מען האט זיך באנוצט מיט די עבודה זרה שייטלען...

יארן לאנג זענען אידישע טעכטער געגאנגען אנגעטון מיט די עבודה זרה שייטלען, שבת יום טוב און אינדערוואכן, מען זאל זיך דאס פארשטעלן א איד מאכט התונה א קינד, און ער פירט אונטער זיין קינד אונטער די חופה, און מען גייט ארוים און מען האפט אין מען בעט אז די עלטערן פון עולם העליון זאלן אראפקומען זיך באטייליגן ביי א חופה, שטייען די אינטערפירערינס מיט די אלע אנדערע קרובים שושבינין מיט אן עבודה זרה שייטל אויפן קאפ!, ווי קענען נשמות קדושות פון עולמות עליונים – אונז זעהן מיר דאס נישט מיט די פליישיגע אויגן אבער ווען מען קומט פון אויבן אין הימל איז א גאנץ אנדערע ווערטשאפט, דארט זעהט מען שוין די אלע זאכן – שטיין אונטער א חופה, ווען דארט איז דא אן עבודה זרה שייטל.

א איד זיצט מיט די משפחה פסח אויף דער נאכט און ער פירט אפ דעם סדר, און מען זאגט די הגדה מיט אלע מסובין, מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו, און מען זאגט דאס מיט אן עבודה זרה שייטל.

עס קומט ראש השנה אויף דער נאכט, א אשה כשירה בענטשט לעכט, און איז מתפלל בדמעות שליש אויפן יאר וואס קומט אריין, זי בעט זיך אוים א גוט יאר פאר זיך פארן מאן פאר יעדן שבת און יו"ט ווען מען גייט אין ביהמ"ד, און יעדן טאג, טאג נאך טאג ווען מען טוט דאס אן, יעדעס מאל עקסטער איז א עקסטער איסור, מען דארף טוען תשובת המשקל אפילו מען איז נכשל געווארן בלויז בשוגג!, וואס קען מען טוען? אזויפיל, מבער צו זיין פון שטוב אן קיין קולות!, און זאגן פאר רבש"ע איך האב נישט געוואוסט! והא ראי' יעצט ווייס איך, האב איך עס מער נישט אין שטוב!

מעג מען זוכן היתרים?

מען לעבט אין אמעריקע, ס'איז זיכער אז עס וועלן אפירקומען היתרים, די שייטל אינדוסטריע איז א גרויסע אינדוסטריע און מ'מוז אפירזוכן באצאלן און פארשאפן היתרים, און עס איז דא א גרויסער ציבור וואס זוכט היתרים!, אונז וועלן מיר זיך נישט פארלאזן אויף די אמעריקאנער רבנים און אויף זייערע היתרים!...

א אידענע פלאגט זיך אפ פאר פסח, פסח'דיג מאכן א שטוב, עבודת הפרך ווילאנג מען ברענגט אריין דעם פסח, ווען מען זאל זוכן היתרים קען מען טרעפן א אויסגעהאלטענע היתר על פי שו"ע, א טאג פאר ערב פסח אויסקערן די שטוב, אויסרייניגן די גראסערי קלאזעט, און ביינאכט בודק חמץ זיין, און זיך זעצן צום סדר, דאס איז ווען מען זאל זוכן היתרים, אבער אונז זיך מיר נישט קיין היתרים אין אידישקייט!, אונז זיך מיר נישט קיין באקוועמליכקייט אין אידישקייט, אונז זיך מיר ארגינעלע אידישקייט אזוי ווי אונז האב מיר געוואוסט פון אבות אבותינו.

אמת מען דארף וויסן אז דאס וואס מיר האבן געשמועסט דא איז א שווערע זאך פאר נשים, מענער קענען דאס נישט פארשטיין, נשים עס בפני עצמן. אוועקצושטעלן א שייטל פאר א אשה איז א אקט פון מסירות נפש, א שייטל איז חלק פון איר לעבן, פון איר היות, דאס איז דער מציאות, אבער מען דארף האבן מסירות נפש פאר השי"ת אפילו ס'קומט אן זייער שווער!

דער איסור אויף די אמאליגע שייטלען

אז מען רעדט, דארף מען רעדן בכלל וועגן דעם ענין פון שייטלען, געלויבט השי"ת אז אין קרית יואל, צווישן פערציג און פופציג פראצענט, דאס הייסט בערך עלף צוועלף הונדערט משפחות, גייען נישט מיט קיין שייטלעך, זייער א גרויסע פראצענט! אוודאי איז דאס בזכותו ובכוחו של אותו זקן, דער פעטער זכרונו לברכה האט משריש געווען א כח הקדושה אין צניעות פון די שטאט, דאס זענען תלמידות פון בית רחל קרית יואל וואס גיבט ארוים פירות לשם ולתפארת ולתהלה.

עס איז דא א שיינע מעשה פון דברי חיים זי"ע, א פלא'דיגע דעם און געזאגט אז מען זאל דאס נישט אנטוהן, אבער דער יצר הרע האט דאך יא געוואלט מען זאל דאס יא אנטוהן, און אסאך זענען געגאנגען מיט דעם, זעהט מען ליידער דעם "עבירה גוררת עבירה", עס איז יעצט א זמן גרמא צו רעדן וועגן דעם בכלל, בעט מען דא בכל לשון של בקשה אפילו די וואס גייען מיט א שייטל, זייט זיך מונע פון די האר שייטלען, די "יומען העיר" שייטל.

וויפיל טומאה איז משפיע א "האר שייטל"

מען האט עס שוין נעכטן דערמאנט, ווען א איד טוט אן תפילין זאגט מען ביי לשם יחוד, ווען מען טוט אן תפילין אויפן קאפ וואס איז קעגן מוח, "שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי יהיו משועבדים לעבודתו יתברך שמו", ווען מען טוט אן הייליגע תפילין אויפן קאפ איז דאס משפיע אויפן מח און אויפן נשמה שבמח צו זיין משועבד פארן הייליגן באשעפער, אבער אז מען טוט אן א "האר שייטל" א "יומען העיר" שייטל אויפן קאפ קעגן מח, אויף די נשמה שבמוח, דער שייטל, ווער איז געווען דער בעל הבית פון דעם שייטל, א פריצה, וואס איז געגאנגען מיט דעם לשם פריצות, און דאס איז משפיע אויפן מח פון קאפ פריצות מיט גוי'אישקייט, ווי קען א אידישע טאכטער גיין מיט אזא שייטל אויפן קאפ? וועגן דעם וויל מען דא בעטן נאכאמאל און נאכאמאל, נישט זיך צו באניצן מיט די שייטלען!

מען דארף צו רעדן צו די עזרת נשים, די נשים וואס גייען שוין בעזהשי"ת בקרוב חתונה מאכן אייניקלעך, האבן שוין ערוואקסענע אייניקלעך, דאס זענען די ערשטע דורות פון בית רחל, ענקערע קינדער און ענקערע אייניקלעך ווערן נשפע, עטץ האט א גרויסע השפעה וויאזוי די באבע אין די מאמע גייט אנגעטוהן, עטץ האט א גרויסע השפעה פאר די אינגערע נשים, מען בעט זיי בכל לשון של בקשה זיי זאלן אויסטון און נישט אנטון די "יומען העיר", די האר שייטלען, וממנו יראו וכן יעשו די אינגערע נשים, מען זאל וויסן אז דאס איז בכל יראה ובבל ימצא אין א אידישע שטוב.

דער פעטער זכרונו לברכה האט נאכגעזאגט פון הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זכרונו לברכה, אז די גאולה איז תלוי בחוט השערה, אין א האר, ולענינינו קען מען מיינען, אז מען טוט אוים די עבודה זרה שייטלען, און בכלל די האר שייטלען, די "יומען העיר" שייטלען, און אין דעם זכות וועט אוודאי דער אייבערשטער העלפן אויף אלעם גוטן.

א סגולה פאר גוטע קינדער תלמידי חכמים

הרה"ק ר' הלל קאלאמייער זכרונו לברכה זאגט נאך פונעם

אויגן אבער ווען מען קומט פון אויכן אין הימל איז א גאנץ אנדערע ווערטשאפט, דארט זעהט מען שוין די אלע זאכן – שטיין אונטער א חופה, ווען דארט איז דא אן עבודה זרה שייטל.

א איד זיצט מיט די משפחה פסח אויף דער נאכט און ער פירט אפ דעם סדר, און מען זאגט די הגדה מיט אלע מסובין, מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו, און מען זאגט דאס מיט אן עבודה זרה שייטל.

עס קומט ראש השנה אויף דער נאכט, א אשה כשירה בענטשט לעכט, און איז מתפלל בדמעות שליש אויפן יאר וואס קומט אריין, זי בעט זיך אוים א גוט יאר פאר זיך פארן מאן פאר די קינדער און פאר די אייניקלעך, זי פארגיסט טרערן ביי לעכט בענטשן, מיט אן עבודה זרה שייטל אויפן קאפ!

ראש השנה און יום כיפור אין די הייליגע טעג – די וואס גייען יא מיט א שייטל אין בית המדרש – דאווענען און זענען מתפלל צו השי"ת מיט אן עבודה זרה שייטל אויפן קאפ!

דער זיידע זכרונו לברכה אין עצי חיים (פ' וארא) טייטשט דאס וואס משה רבינו האט נישט מתפלל געווען אין מצרים, ער האט געזאגט כצאתי את העיר אפרוש כפי אל ה', זאגט רש"י אבל בתוך העיר האט ער נישט מתפלל געווען, פארוואס האט ער נישט מתפלל געווען אין די שטאט, ווייל עס איז געווען מלאה גילולים, פיל מיט עבודה זרה. איז דער זיידע זכרונו לברכה מסביר מיט די גמרא (שבת יב.) אז ווען א איד דאווענט דארף ער האבן מלאכים זאלן ארויף טראגן די תפילות צום הייליגן באשעפער, און אזוי ווי עס איז מלאה גלולים קען א מלאך נישט אריינגיין, ממילא האט ער נישט געקענט דאווענען אין שטאט ווי ס'איז געווען מלאה גילולים.

אויב א "עזרת נשים" איז מלאה גלולים, פיל מיט עבודה זרה, ווי אזוי זאלן די תפילות ארויפגיין צום הייליגן באשעפער?

מען זאגט נאך פון בעלזער רב זכרונו לברכה, אין די ערשטע קריג ווען ער איז געווען בתוך הגולה, איז געקומען יום טוב און מען האט צוגעשטעלט א בית המדרש, האט ער געפרעגט צי מען האט געמאכט א ווייבער שוהל, האט מען געזאגט ניין, האט ער געזאגט ער וויל ס'זאל זיין א ווייבער שוהל, ווייל ווען די נשים צדקניות דאווענען אין די הייליגע טעג, און זענען מוריד דמעות ביים דאווענען, איז דאס בוקע רקיעים און די תפילות גייען ארויף. ווי אזוי קענען אבער די תפלות פון די נשים צדקניות בוקע רקיעים זיין ווען זיי האבן אן עבודה זרה שייטל אויפן קאפ?

היכי דמי תשובה?

דער איסור אויף די אמאליגע שייטלען

אז מען רעדט, דארף מען רעדן בכלל וועגן דעם ענין פון שייטלען, געלויבט השי"ת אז אין קרית יואל, צווישן פערציג און פופציג פראצענט, דאס הייסט בערך עלף צוועלף הונדערט משפחות, גייען נישט מיט קיין שייטלעך, זייער א גרויסע פראצענט! אוודאי איז דאס בזכותו ובכוחו של אותו זקן, דער פעטער זכרונו לברכה האט משריש געווען א כח הקדושה אין צניעות פון די שטאט, דאס זענען תלמידות פון בית רחל קרית יואל וואס גיבט ארוים פירות לשם ולתפארת ולתהלה.

עס איז דא א שיינע מעשה פון דברי חיים זי"ע, א פלא'דיגע מעשה, בימיו איז ארויסגעקומען דאס ענין פון די שייטלען, נישט געווען די היינטיגע שייטלען, די דעמאלטדיגע שייטלען – ווען מען זאל דאס וועלן מסביר זיין – זאל מען זיך פארשטעלן אזוי ווי מען זאל נעמען פון די קלאטשע (פלאקס) פון די אתרוג און פון דעם האט מען געמאכט א שייטל, דאס איז דאס געווען בערך, און דאס האט דער דברי חיים גע'אסר'ט!

בימיו איז ארויסגעקומען דער ענין פון די שייטלען, און עס האט פאסירט – ל"ע אויף קיין שום איד נישט געזאגט, ער האט געהאט דעמאלטס די דריטע רעבעצין – עס איז איהם ל"ע אוועק דריי קינדער אין שטוב, האט דער דברי חיים דאס תולה געווען אז ער האט נישט גענוג לוחם געווען אנטקעגן די שייטלען, האט ער געהייסן אז ער וויל זאגן א הספד אין די שטאט, מען שטעלט זיך פאר ס'איז זיך צוזאמען געקומען א גרויסער עולם האט ער דעמאלטס מרעיש עולם געווען אנטקעגן די שייטלען ביי דעם הספד, בתוך הדברים האט ער געזאגט "זה דרכו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה", די מימרא האט דער דברי חיים געזאגט ביי דעם הספד, ס'איז אלעמאל געווען א פלא והפלא ווי קומט עבודה זרה צו די שייטלען, היינט צו טאג זעהט מען רוח הקודש הופיע בבית מדרשו, ער האט מרגיש געווען אז די שייטלען דאס וועט אנקומען צו א ענין פון עבודה זרה.

עבירה גוררת עבירה – דער עצם עבירה פון "יומען־העיר"

ס'איז ידוע אז עס איז געווען א מחלוקה איבער גיין מיט שייטלען, אבער וויסן זאל מען אז אפילו די אחרונים וואס האבן יא מתיר געווען א שייטל, האבן נישט מתיר געווען די "יומען העיר" שייטלען וואס איז געמאכט פון שערות בני אדם, מען מיינט נישט יעצט די עבודה זרה שייטלען, נאר די עצם די האר שייטלען פון א מענטשליכן קאפ. מען האט אלעמאל געוואוסט אז דאס איז א פריצות'דיגע מלבוש, אלע רבנים האבן געווארנט אויף

אין א אידישע שטוב.

דער פעטער זכרונו לברכה האט נאכגעזאגט פון הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זכרונו לברכה, אז די גאולה איז תלוי בחוט השערה, אין א האר, ולענינינו קען מען מיינען, אז מען טוט אוים די עבודה זרה שייטלען, און בכלל די האר שייטלען, די "יומען העיר" שייטלען, און אין דעם זכות וועט אוודאי דער אייבערשטער העלפן אויף אלעם גוטן.

א סגולה פאר גוטע קינדער תלמידי חכמים

הרה"ק ר' הלל קאלאמייער זכרונו לברכה זאגט נאך פונעם חתם סופר, אז די נשים וואס גייען אנגעטוהן פריצות'דיג וועלן נישט זוכה זיין צו קיין קינדער תלמידי חכמים, ומכלל לאו אתה שומע הן, די וואס גייען אנגעטוהן צניעות'דיג און געבן זיך אכטונג אויפן צניעות וועט זיי דער אייבירשטער העלפן זיי וועלן האבן גוטע געזונטע ערליכע קינדער.

מען דארף דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן, אז אין קרית יואל איז לעצטנס געווען א גרויסע באוועגונג – בפרט אין די לעצטע פאר טאג – זיך אויסצוטון די שייטל מכל וכל, אפילו די סינטעטישע שייטלען. צענדליגער נשים צדקניות, מער ווי פינף מנינים האבן אין די לעצטע פאר טאג זיך אויסגעטון די שייטלען. (הערת המעתיק: יעצט מיטוואך בעת'ן מעתיק זיין די דרשה האלט עס שוין ביי איבער הונדערט פרויען) עס איז א קידוש שם שמים!, עס איז א קרבן פארן באשעפער!, און א ענין פון מסירות נפש!, ולפום צערא אגרא, ווי שווער דאס קומט אן אלץ מער און גרעסער איז די שכר, וויל מען דא בעטן תושבי וויליאמסבורג אז זיי זאלן נאכטון תושבי קרית יואל.

דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל נתרומם ווערן שם שמים על ידיכם, מען זאל וויסן דעם שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' הוא תתהלל, אלע אידן זאלן געבענטשט ווערן פונעם אויבערשטן מיט שפע ברכה והצלחה, גוטע קינדער, דורות ישרים מבורכים, תלמידי חכמים יראי ה', געזונט בגשמיות וברוחניות, חיי אריכי, אריכות ימים ושנים, רפואות אין ישועות פאר די אלע וואס דארפן דאס האבן, און פרנסה בריוח ובניקל, מיט גוטע שידוכים, און אלעם גוטס פאר יעדן איינעם בכל עת ובכל זמן, ביז עס וועט מקוים ווערן דער פיוט וואס מען זאגט אין די הייליגע טעג, ויאתיו כל לעבדיך, יעדער איינער וועט קומען דינען דעם הייליגן באשעפער – און דארט זאגט מען בתוך הדברים – ויזנחו את עצביהם, זיי וועלן אפלאזן זייערע עבודה זרה'ס, ויחפרו עם פסיליהם, און מען ענדיגט וישמעו רחוקים ויבואו ויתנו לך כתר מלוכה, במהרה בימינו אמן.

התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדא

חוו"ד תורה בענין פאה נכרית משערות הודו (אינדיע)

באסיפה רבתי ממאה ועשרים חברינו הרבנים הגאונים הצדיקים שליט"א
היום, אחרי ששמענו עדות נאמנה מאותם שביקרו בארץ הודו (אינדיע)
ואחרי מו"מ ארוך של כמה שעות, החלטנו כדלהלן:

כיון שיש חששות גדולות על השערות הבאים משם,
משום דין תקרובת עבודה זרה.

ע"כ אין להשתמש בשום פאה נכרית שיש עליהם חשש שהשערות מקורם היא מ"אינדיע".

וכבר יצא מאתנו פס"ד שאסור לאשה לחבוש שום פאה נכרית **CUSTOM MADE**
HUMAN HAIR הנעשית באופן שאין להבחין בין אשה נשואה לבתולה,

ע״כ אין להשתמש בשום פאה נכרית שיש עליהם
חשש שהשערות מקורם היא מ״אינדיע״.

וכבר יצא מאתנו פס״ד שאסור לאשה לחבוש שום פאה נכרית **CUSTOM MADE**
HUMAN HAIR הנעשית באופן שאין להבחין בין אשה נשואה לבתולה,
שכבר אסרוהו גדולי רבותינו נ״ע ולהבחל״ח שליט״א.

אותם המקילים לעצמם לילך עם פאה נכרית,
צריכים לדקדק שיהי׳ רק ״סינטעטיש״
שאין בהם תערובות שערות בני אדם, כדי להנצל משערות הבאים מהודו.

ואין לסמוך על דברי הסוחרים עם פאה נכרית
בבירורן אם השערות הם מהודו או לא.

ויה״ר שנזכה להנצל ממכשולות, ויקויים מ״ש להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון,
ותמלוך אתה ה״א לבדך מהרה על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך בירושלים עיר קדשיך בב״א

יום ד׳ לסדר במדבר, כ״ח אייר תשס״ד לפ״ק

התאחדות הרבנים דארה״ב וקנדא

מספר פעולת צדיק לחיים

מה שסיפר הרה"ח ר' חיים מרדכי שטיינבערג ז"ל

אודות דרשת רבינו הק' מסאטמאר זי"ע בענין "פאה נכרית"

אינדערהיים אין די שטאט סאטמאר האב איך געהאט אפגעשריבן א קונטרס פון חידושי תורה פון רבי'ן זי"ע אויף חמשה חומשי תורה, אבער לײדער איז עס ביי די צווייטע וועלט קריג אוועק מיט'ן רויך. אבער פיל מאל דערמאן איך מיך תורות וואס זענען ביז איצט נישט געווען געדרוקט.

דער רבי האט געזאגט די תורה (תרצ"ו) אין די שטאט סאטמאר, דער רבי האט געהאט אונטערגענומען א שטארקן ארויסטריט קעגן אט די פירצה פון שייטלען וואס איז געווען איינגעבראכן, און ער האט יעדע וואך זינט אנפאנג יאר געהאלטן א דרשה אין אן אנדערע שול.

ס'איז דאן געגאנגען פרשת נח. דער רבי האט דאן געזאגט שבת אינדערפרי בעפאר'ן "קריאת התורה" אין איינע פון די הסידישע בתי מדרשים דאס פאלגענדע:

"וכוש ילד את נמרוד, הוא החל להיות גבור בארץ, הוא היה גבור ציד לפני ד', על כן יאמר כנמרוד גיבור ציד וגו' (בראשית י, ח), לכאורה, וואס איז די תורה אזוי מאריך מיט'ן לשון: הוא החל להיות גבור... הוא הי' גבור... כנמרוד גבור ציד.

נאר, די גמרא (מועד קטן ט"ז ע"ב) זאגט: "כושים משונים בעורם" די כושים זענען אנדערש פון אנדערע מענטשן מיט די קאליר פון זייער הויט, לכאורה, וואס איז די רבותא? נאר דער פשט איז, מ'זאל נישט מיינען אז ער איז אן אנדערע סארט באשעפעניש, דעריבער זאגט די גמרא, אז ער איז פונקט ווי אן אנדערער מענטש, ער איז נאר אנדערש מיט זיין אויסערליכן אויסזעהן, ער האט בלויז אן אנדערע הויט-קאליר.

דאס זאגט אונז דער פסוק "וכוש", ווען איינער וועט זיך באנוצן מיט'ן ביישפיל פון "כוש" און זיך טוישן די דרויסנדיגע מלבושים, זאגענדיג אז פון אינעווייניג וועט ער אבער בלייבן דער זעלבער חסידישער איד פונקט ווי פריער, זאגט אויף דעם דער פסוק, אז אזא איינער "ילד את נמרוד": אט דער מאכט געבוירן די מרידה אינ'ם אייבערשטן, "הוא החל להיות גבור

על כן – האט דער רבי פארענדיגט – דער וואס ס'וועט זיין פון די "עשרה ראשונים" (ערשטע צען) וועלכע וועלן אויסראטן די נגע פון שטוב זאג איך איהם צו "אלעס גוטס" און דער וואס נישט – דער רבי האט דערביי געגעבן א קלאפ מיט די האנט און געהעכערט זיין הייליגע שטימע – וויל איך נישט זאגן "חלילה פארקערט"!

ווי אויבן דערמאנט, איז די דרשה פארגעקומען פרשת נח אין איינע פון די חסידישע בתי מדרשים, אין די פאלגענדע וואכן נאך די דרשה, אין די וואכן פון פרשת לך, וירא... איז אין די שטאט סאטמאר געווען אן איבערקערעניש, מען האט געמאכט פון שייטלען "הבדלות", מ'האט עס פארברענט אין די מאסן, די מענער זענען געקומען מיט זייערע פרויען צום רבי'ן צו ערלעדיגן אז די פרויען זאלן פאלגן, די שטאט איז געווען וואך.

*

שפעטער ווען ס'איז געקומען די וואך פון פרשת חיי שרה (שבת מברכים כסליו) האט דער רבי געדאווענט אין די גרויסע "אשכנזי'שע" שול, וואו ס'פלעגן דאווענען די אלגעמיינע שטאטישע אידן, און האט דארט געזאגט א דרשה, האט ער צווישן אנדערן געזאגט: "איר האט דאך אוודאי געהערט וואס עס האט זיך געטון אין די שטאט וועגן די שייטלען, הלוואי וועל איך הערן אז ביי אייך אין די הייזער גייען אלע מיט שייטלען"... – ווייל ביי זיי איז מען געגאנגען שוואכער אנגעטוהן (מיט ביי-האר).

דער רבי האלט ווארט

עס איז געווען דאן עמיצער פון די חסידי'שע פרויען, וועלכע האט באלד דעם ערשטן מוצש"ק פארברענט איר שייטל, און א פאר חדשים שפעטער האט פאסירט אז איר קינד איז געווען אין א שטערבליכע סכנה ל"ע, די דאקטורים האבן שוין געהאט אויפגעזאגט דאס לעבן פון איר קינד.

כושים זענען אנדערש פון אנדערע מענטשן מיט די קאליר פון זייער הויט, לכאורה, וואס איז די רבותא? נאר דער פשט איז, מ'זאל נישט מיינען אז ער איז אן אנדערע סארט באשעפעניש, דעריבער זאגט די גמרא, אז ער איז פונקט ווי אן אנדערער מענטש, ער איז נאר אנדערש מיט זיין אויסערליכן אויסזעהן, ער האט בלויז אן אנדערע הויט-קאליר.

דאס זאגט אונז דער פסוק "וכוש", ווען איינער וועט זיך באנוצן מיט'ן ביישפיל פון "כוש" און זיך טוישן די דרויסנדיגע מלבושים, זאגענדיג אז פון אינעווייניג וועט ער אבער בלייבן דער זעלבער חסידישער איד פונקט ווי פריער, זאגט אויף דעם דער פסוק, אז אזא איינער "ילד את נמרוד": אט דער מאכט געבוירן די מרידה אינ'ם אייבערשטן, "הוא החל להיות גבור בארץ" ער איז דער אנהייבער פון דעם התגברות אין ארציות, זאל ער אבער וויסן אז ער איז דער "גבור ציד לפני ה'", ער שטארקט זיך צו גיין אקעגן דעם אויבערשטען, "על כן יאמר", אויף דעם מענטש וועט מען שטענדיג זאגן און אנווייזן: "כנמרוד גבור ציד", ער איז דער מורד וואס שטעלט זיך ארויס אקעגן השי"ת.

דער רבי זי"ע האט אויסגעפירט: "איך געדענק נאך פאר צוואנציג יאר צוריק (דאס איז געווען אין יאר תרע"ז, בשעת די ערשטע וועלט קריג, ווען דער רבי האט געפליכטעט פון ארשיווא קיין סאטמאר) ווען כ'האב דא געוואוינט, האט די דאזיגע משפחה (צילנדיג דערביי אויף א געוויסע אנגעזעענע משפחה) זיך נישט געוואלט משדך זיין מיט אזא איינעם וואס ביי יענעם אין די משפחה גייט מען אנגעטוהן מיט א שייטל, און היינט איז שוין דא שייטלען רח"ל אין די משפחה זעלבסט!

וואס עס האט זיך געטון אין די [illegible]
הערן אז ביי אייך אין די הייזער גייען אלע מיט שייטלען"... – ווייל ביי זיי איז מען געגאנגען שוואכער אנגעטוהן (מיט ביי-האר).

דער רבי האלטווארט

עס איז געווען דאן עמיצער פון די חסידי'שע פרויען, וועלכע האט באלד דעם ערשטן מוצש"ק פארברענט איר שייטל, און א פאר חדשים שפעטער האט פאסירט אז איר קינד איז געווען אין א שטערבליכע סכנה ל"ע, די דאקטורים האבן שוין געהאט אויפגעזאגט דאס לעבן פון איר קינד.

דער רבי זצ"ל האט געהאלטן אינמיטן פארלערנען א שיעור אין בית המדרש פאר אונז בחורים.

אינמיטן איז די שוויגער פונעם מאמע פון דעם קינד אנגעקומען, און האט געשריגן מיט "קולי קולות" צום רבי'ן, דער רבי האט דאך פארשפראכן ברבים פאר די אלע "ערשטע צען" וואס פארברענען די שייטל "אלעם גוטס", זי איז דאך געווען פון די ערשטע צען – איז די טענה פון דעם מאמע'ס שוויגער – דער רבי מוז זעהן אז די קינד זאל געזונט ווערן.

דער רבי האט זיך שטארק איינגעהערט צו די צעבראכענע, שטארקע ווערטער, און האט אנגע-ווינטשן.

ס'איז איבעריג צו זאגן, דאס קינד איז ב"ה געזונט געווארן.O

תושבי וויליאמסבורג, היו נכונים ליום השלישי!

קומענדיגן דינסטאג פרשת בהעלותך הבעל"ט

וועט פארקומען אין וויליאמסבורג,

אין זאל פון עדת יראים וויען

די יערליכע גרויסע מסיבה

להחזקת העדה החרדית בעיה"ק ירושלים

פרטים יבואו

פייערדיגע דרשה בנוגע די שייטל שערורי'

פון הגה"צ אבדק"ק סאטמאר-לאנדאן שליט"א

זונטאג פרשת במדבר העעל"ט אין ביהמ"ד הגדול דסאטמאר-לאנדאן יצ"ו

איבער דעם ענין וואס איז יעצט א מצות עשה שהזמן גרמא. די היינטיגע מצוה וואס איז יעצט שייך ביי כלל ישראל איז די מצוה פון "ואשריהם תשרפון באש"; מען איז עוסק אין די מצוה פון "לא תביא תועבה אל ביתך" און "שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו". איך וויל איבערזאגן עטליכע ווערטער וואס איך האב נעכטן געזאגט, מיט אביסל תוספות דברים.

די שאלה וואס איז נתעורר געווארן, מחמת דעם וואס מען האט געטראפן אז א גרויס חלק, אפשר רוב, פון די אינדיאנישע האר וואס ווערט עקספארטירט איבער די וועלט, איז באגלייט געווארן מיט אן איסור חמור פון עבודה זרה. מכח דעם זענען אלע מורי הוראות סמוכים בישראל ארויסגעקומען און גע'אסר'ט צו נוצן די אלע פאות; אלע שייטלען וואס שטאמען פון אינדיע וואס ביי זיי איז דא דער איסור פון עבודה זרה.

ברוב רחמי שמים, אשרי העם שככה לו, אז דער עולם הנשים האט דאס אויפגענומען בדחילו ורחימו. פון די הונדערטער, הונדערטער, אדער גאר טויזנטער שאלות מיט וואס מ'איז באפאלן אלע מורי הוראות, זעט מען די ערנסקייט און דאס יראת שמים פון דעם. און באמת האב איך געזאגט אז נישט אומזיסט האבן די נשים געהאט דעם זכות אז ביי מתן תורה האט דער אויבערשטער ערשט גערעדט צו די פרויען און שפעטער צו די מענער, ווי דער פסוק זאגט (שמות י"ט ג') "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". זאגט דער מדרש דערויף "לפי שהן זהירות במצוות יותר מאנשים", די פרויען האבן מער זהירות. במילא איז א דבר פשוט ביותר אז זייער אויפירונג דארף גענוצט ווערן פאר אונז אלס א דוגמה צו זיין פאראינטערעסירט וואס עס איז פשט פון דעת תורה, וואס איז דער פשט פון דעת השלחן ערוך און מען דארף דאס נאכגיין איינגעוואוינען איז, אז מען דארף נוצן די סינטעטישע שייטלען. ביי די סינטעטישע שייטלען איז נישטא דער איסור פון עבודה זרה און אין די סינטעטישע שייטלען איז אויך נישט דא דער איסור פון זלזול אין די ענינים פון צניעות, וואס זייער אסאך חכמי ישראל האבן געזען א מורא'דיגן התדרדרות אין דעם ענין פון שייטלען. עס איז ליידער געקומען צו א מצב אז אין די חשוב'סטע און פיינסטע שטיבער ווייסט מען גארנישט. מען טיילט גאר קאמפלימענטן אז מען זעט גארנישט אז זי האט חתונה געהאט; זי זעט אויס פונקט אזוי ווי זי האט אויסגעזען אלס מיידל. מען מוז וויסן דאס מציאות, אז דאס וואס ווערט אויסגענוצט פאר א קאמפלימענט, זאל מען וויסן אז דאס איז גובל מיט א שאלה פון עריות!

במילא איז יעצט די צייט, אזוי ווי די חשובע אידישע מענער האבן נעגעבן עידוד אז אין שטוב זאל מען נזהר זיין נישט צו נוצן די זאכן וואס האבן אין זיך א חשש פון איסור עבודה זרה, זאל נישט שטיין בלייבן אינמיטן וועג נאר מען זאל ווייטער גיין מיט'ן איסור אויף אלע סארט שייטלען וואס אין רוח חכמים נוחה הימנו. איך רעד שוין נישט פון עצם שייטלען, פון די וואס האלטן אז מען דארף בכלל נישט גיין מיט שייטלען, ווי מ'זעט אין די צוואה פון חתם סופר און פון דברי חיים און פון אסאך צדיקים. איך גיי יעצט נישט אריין אין דעם. אשרי חלקם פון די וואס היטן זיך און האלטן זיך מיט די תקנה און די צוואה.

אבער אפילו די וואס האבן נישט מקבל געווען ממסורת אבותיהם די חומרא, זאל מען אבער וויסן אז דער ענין פון שייטלען בכלל איז אריבער אלע גבולים, מער ווי די רוחק'ריגסטע היתרים וואס מען האט זיך אמאל פארגעשטעלט. מען האט קיינמאל זיך נישט פארגעשטעלט אז לאנגע שייטלען וואס פראפאגאנירט אז די שייטלען וואס זענען די מערסטע מאדערנסטע שייטלען, וואס זעען די מערסטע אויס ווי שער אדם, וואס שטאמען פון די אייראפעאישע מדינות, וואס דאס איז די טייערסטע, אז די שייטלען זענען גאר אויסגעהאלטן ח"ו. עס איז אפשר נישטא ביי דעם דער גרויסער חשש פון עבודה זרה, אבער עס איז דא דערביי גאר א גרויסער חשש אז דאס איז אבסעלוט נישט אויסגעהאלטן לפי דרכי הצניעות פון בנות ישראל, און מען זאל זיך פון דעם דערווייטערן.

יעדעם שייטל וואס מען האט א ספק דערין, זאל א ירא אלקים זען זיך משתדל זיין צו לעזן דעם פראבלעם, מיט דעם אז מען גייט אריבער צו ערליכע און צניעות'דיגע שייטלען וואס שטאמען פון סינטעטישע. פארוואס דארף מען אריינגיין אין ספיקות, פארוואס זאל מען לעזן די פראבלעמען מיט ספיקות? ס'איז אן אריכות דברים אויף די אלע ענינים וחלקי הלכה, אבער אויב קען מען לעזן דעם פראבלעם איז דאס ממש אן ענין פון איכא דרכא אחרינא. מען קען קויפן שייטלען וואס זענען סינטעטיש אויף וואס ס'איז נישטא קיין שום ספיקות, צו וואס דארף מען קויפן א זאך וואס האט ספיקות?!

דער ענין וואס גייט ארום, דער זאגט אז דאס איז בסדר און דער זאגט אז דאס איז בסדר, כך דרכה של יצר הרע אז מען ברענגט אריין א מישמאש מיט כלבולים און מיט דעם איז מען מתיר את האסורים. מען זאל פון דעם נזהר זיין. על כל פנים דער מסקנת הדברים איז, אז מען דארף וויסן אז סיי די אינדיאנישע שייטלען וואס האבן צו טאן מיט עבודה זרה, און סיי די שייטלען וואס האבן צו טאן מיט פריצות, איז אלו ואלו נשרפין בבית הדשן, ביידע!

איך וויל מעורר זיין אויף נאך נקודות. אזוי ווי הויכן פרייז. ווייל די סוחרים זענען געבליבן אין סטאק מיט זאכן וואס טויגן נישט, דארפן די אלע ארעמע יונגעלייט און משפחות באצאלן דערפאר? איז דאס יושר אז מען זאל צאלן פאר א זאך וואס איז ווערד צוואנציג פונט אויפ'ן מארקעט ביי די שווארצע גוים, דארף מען דא צאלן דערפאר הונדערט פונט? פינף אדער זעקס מאל אזויפיל? דאס איז גניבה און גזילה גמורה!

א צווייטע נקודה זאל מען וויסן. עס איז ליידער אזוי, אז אין די זעלבע צייט וואס כלל ישראל שטעלט זיך אוועק בדחילו ורחימו מקבל צו זיין דעם דעת תורה ויראת שמים, אין די זעלבע געלעגנהייט איז דא א מקום פאר אלע לצים צו נוצן דעם ענין אויף ליצנות, צו מאכן ליצנות דורך די מאביילס און אזעלכע צעטלעך וואס מען גיט ארויס, מען מאכט ליצנות פון די רבנים. ויבוא גם השטן בתוכם (איוב א' ו') אז עס איז דא אזא גראטשקע ביי כלל ישראל מיינט איר אז דער שטן בלייבט אינדרויסן? ער האט אויך אן ארט. די לצים האבן שוין אן ארט ליצנות צו מאכן פון תלמידי חכמים; ליצנות מאכן פון צניעות'ריגע אידישע טעכטער, און ליצנות מאכן פון רבנים וואס פסק'ענען.

דאס איז דער תפקיד פון די לצים; דאס איז שוין אן אלטער חשבון ביי כלל ישראל. ווען דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו ביים מן: "בוקר וראיתם את כבוד ד'" (שמות ט"ז ז'), ווען ס'איז געווען דער גרויסער התגלות כבוד ד' ביים מן, זענען אויך געווען לצים וואס זענען געגאנגען און האבן שבת געווארפן מן אינדרויסן צו מאכן ליצנות פון משה רבינו. עס איז געווען אזא מורא'דיגער התגלות ביי כלל ישראל, יעדער איז נתפעל געווארן פונעם מן, אבער דער שטן האט זיך דארט אויך אריינגעכאפט. על כל פנים, עס איז א [illegible]

יראת שמים פון דעם. און באמת האב איך געזאָגט אַז נישט אומזיסט האָבן די נשים געהאַט דעם זכות אַז ביי מתן תורה האָט דער אויבערשטער ערשט גערעדט צו די פרויען און שפּעטער צו די מענער, ווי דער פסוק זאָגט (שמות י"ט ג') "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". זאָגט דער מדרש דערויף "לפי שהן זהירות במצוות יותר מאנשים", די פרויען האָבן מער זהירות. במילא איז אַ דבר פשוט ביותר אז זייער אויפירונג דאַרף גענוצט ווערן פאַר אונז אַלס אַ דוגמה צו זיין פאַראינטערעסירט וואס עס איז פשט פון דעת תורה, וואס איז דער פשט פון דעת השלחן ערוך און מען דאַרף דאס נאָכגיין אפילו ווען מען ווייסט אַז ס'איז אַזוי מורא'דיג שווער פאַר נשים מוותר צו זיין אויף אַ זאך וואס זיי זענען געווען צוגעוואוינט, און ביי זיי כאַפּט דאָס אַ ריזן חלק פון זייער תפיסת החיים, נאך פיל מער ווי ענליכע זאַכן ביי מענער, און פאָרט האָבן זיי מוותר געווען דערויף. אשריהם ואשרי חלקם.

במילא זאָל מען וויסן דעם איסור נישט צו נוצן פיאות נכריות; נישט צו נוצן שייטלען וואס שטאַמען פון אינדיע. דער איסור איז געבליבן כתוקפו און אַלע שייטלען, סיי די וואס זענען עקספּאָרטירט פון אינדיע, אין סיי וואָס עס איז עקספּאָרטירט פון אנדערע מדינות וואס בשורשם זענען די שייטלען פון אינדיע, איז דאָ דערויף גאָר אַ שטאַרקער חשש פון איסור עבודה זרה, און עס איז אָנצונעמען אז מען דאַרף די אַלע שייטלען פאַרברענען.

דער ענין וואס כלל ישראל דאַרף זיך יעצט בכלל נישט גיין מיט שייטלען, ווי מ'זעט אין די צוואה פון חתם סופר און פון דברי חיים און פון אַסאַך צדיקים. איך גיי יעצט נישט אַריין אין דעם. אשרי חלקם פון די וואָס היטן זיך און האַלטן זיך מיט די תקנה און די צוואה.

אבער אפילו די וואס האבן נישט מקבל געווען ממסורת אבותיהם די חומרא, זאָל מען אבער וויסן אַז דער ענין פון שייטלען בכלל איז אַריבער אַלע גבולים, מער ווי די דוחק'דיגסטע היתרים וואס מען האט זיך אַמאָל פאָרגעשטעלט. מען האט קיינמאל זיך נישט פאָרגעשטעלט אז לאנגע שייטלען וואס מען טראָגט היינט, אז דאס זאָל זיין די צורה פון שייטלען וואס בנות ישראל זאָלן גיין. דער טאַטע שליט"א שרייבט, און אלע גדולי ישראל פון ארץ ישראל און אמעריקע און פון איבעראל האָבן קלאָר געזאָגט, אז דער ענין פון די לאנגע צעלאָזענע שייטלן איז אַן איסור גמור פון פרוע ראש. איך וויל נישט גיין ווייטער אבער על כל פנים אַן איסור גמור פון פריעת ראש, וואס אפילו דער מגן אברהם זאָגט אז אַ מיידל טאָר נישט ארויסגיין פרוע ראש, ממילא איז דאס אַן איסור גמור.

זאָל מען וויסן אז מען האט זיך שוין יעצט צוגעוואוינט צי די סינטעטישע, זאָל מען זיך מיט דעם האַלטן, און נישט דורכדעם אַריבער גיין צו לאַנגע שייטלען. מען זאל אבסעלוט נישט נאָכגעשלעפּט ווערן נאָך די אַלע פּראָפּאגאַנדע וואס מען פאַנגט יעצט אָן פריש אויפצואוועקן אז דאס איז כשר און דאס איז כשר, און מען דער ענין וואס גייט אַרום, דער זאָגט אַז דאס איז בסדר און דער זאגט אז דאָס איז כסדר, כך דרכה של יצר הרע אַז מען ברענגט אַריין אַ מישמאַש מיט בלבולים און מיט דעם איז מען מתיר את האסורים. מען זאָל פון דעם נזהר זיין. על כל פנים דער מסקנת הדברים איז, אז מען דאַרף וויסן אז סיי די אינדיאַנישע שייטלען וואס האבן צו טאָן מיט עבודה זרה, און סיי די שייטלען וואס האָבן צו טאָן מיט פריצות, איז אלו ואלו נשרפין בבית הדשן, ביידע!

איך וויל מעורר זיין אויף נאָך נקודות. אַזוי ווי כלל ישראל האט זיך אזוי שיין אַהערגעשטעלט, איבעית אימא דער עולם הנשים וואס זיי זענען געווען די ערשטע אין האבן זיך צוגעשטעלט און מוותר געווען אויף זייערע שייטלען, איבעית אימא די מענער וואס האבן זיך צוגעשטעלט מיט עידוד וחיזוק, אשרי חלקם פון די וואס האבן זיך צוגעשטעלט מיט אַ יראת שמים און אַן ערנסטקייט נישט נכשל ווערן אין חטאים. וויל איך זאָגן צוויי נקודות.

אפשר וועט מען נישט פאַרשטיין אזוי גוט, אבער מען מוז ביי דער געלעגנהייט מעורר זיין אַז די וואָס נוצן אויס דעם מצב און אַ סינטעטישע שייטל וואָס דאַרף קאָסטן צוואָנציג פונט פאַרקויפט מען פאַר הונדערט פונט, איז ממש ווי דער פסוק זאָגט (ש"ב י"ב ד') "ויקח את כבשת האיש הראש". אָרעמע אידן וואס האבן קוים געלט געהאַט צו קויפן די פריערדיגע ווערן באַלעסטיגט מיט אַזאַ ראס איז דער תפקיד פון די לצים; דאס איז שוין אַן אלטער חשבון ביי כלל ישראל. ווען דער אויבערשטער האט געזאָגט פאַר משה רבינו ביים מָן: "בוקר וראיתם את כבוד ד'" (שמות ט"ז ז'), ווען ס'איז געווען דער גרויסער התגלות כבוד ד' ביים מן, זענען אויך געווען לצים וואס זענען געגאַנגען און האָבן שבת געוואָרפן מן אינדרויסן צו מאַכן ליצנות פון משה רבינו. עס איז געווען אַזאַ מורא'דיגער התגלות ביי כלל ישראל, יעדער איז נתפעל געוואָרן פונעם מן, אבער דער שטן האט זיך דאָרט אויך אריינגעכאַפּט. על כל פנים, עס איז אַ שאָד. אַזוי איז דער מצב, אבער מיר זענען מוחה בכל תוקף אויף די ליצנות.

איין זאַך דאַרף מען זאגן פאר די אלע וואס נוצען די מאַביילס אויף די זאַכן: הלואי וואָלטן די מענער אָנגענומען די הוראה זיך צו דערווייטערן פון קאָמפּיוטער, אינטערנעט און די טריפה'נע מאָביילס וואס איז לעצטענס אַרויסגעקומען און עס איז טרוף טריפה; עס איז גילוי עריות, עבודה זרה און שפיכת דמים, אלע דריי זאַכן איז דא דאָרט. הלואי זאָלן זיי מיט אַזאַ ערנסקייט אויפנעמען דאָס האַרבקייט פונקט ווי די פרויען האבן אויפגענומען דעם ענין פון די שייטלען.

און אַז דער אויבערשטער וועט העלפן אז מען וועט זוכה זיין און מבער זיין די עבודה זרה, וועט אונז דער אויבערשטער מזכה זיין מיט רוח הטומאה יעביר מן הארץ, בהתגלות כבוד שמים במהרה בימינו.

וואויל איז פאר די נשים צדקניות וועלכע האבן געהאט דעם דרייסט

אוועקצווארפן די גע'אסר'טע שייטלען און אנשטאט זיך אנגעטון א שפיצל

אייערע מעשים האבן פאראורזאכט א ריכטיגן קידוש השם, און גרויס איז אייער זכות

השם יתברך זאל אייך באצאלן, אז אלעס וואס איר בעט זאל באלד ערפולט ווערן

תושבי קרית יואל

דברי התעוררות בחומר הענין של לבישת פאה נכרית

מאת כ"ק הגה"צ רבי חיים יודא ב"ץ שליט"א

אבדק"ק סערדאהעלי יצ"ו

אצל שיעור בפרקי אבות פרשת אמור שנת תשס"ד לפ"ק

...עס איז לעצטנס געווארן א התעוררות ביי רבנים וועגן שייטלען, מיר האבן שוין אויך גע'דרש'נט דערפון דעם שבת הגדול כאטש איך האב נישט געוואוסט אז עס איז דא אזא רעדע בכלל, וואס יעדער איינער ווייסט אז באמת איז דאס שוין אן אלטע איסור און רוב רבנים פון פריער האבן עס גע'אסר'ט, עכ"פ אונזערע רבנים, און ווער עס קוקט נאר אריין אין שלחן ערוך מיט די פוסקים זעהט דעם איסור מפורש, און די אלע גדולי הפוסקים דער חת"ם סופר און דער דברי חיים און ישועות יעקב וכו' כולם כאחד האבן עס גע'אסר'ט, און דער בעלזער רב ז"ל האט געזאגט זייער א שארף ווארט אז אלע גדולים וואס האבן געלערנט תורה מיט יראת שמים האבן עס גע'אסר'ט, (ער האט נישט געמיינט שולל צו זיין די מיעוט אמת'ע גדולים וואס האבן עס מתיר געווען נאר די וואס האבן זיך געוואלט אריינטון און זיך ארויפכאפן אויפן וואגן), מען קען געבן א סימן דערויף שייט"ל איז בגימטריא שט"ן.

אבער פון דעם ווילן מיר יעצט נישט רעדן, איך זאג עס נאר אז מען זאל וויסן אז די גאנצע שייטל איז א נייער אויפפאסונג און א שינוי מדרכי אמותינו הקודמות, און קיינער פארצייטנס פלעגט נישט אזוי גיין, ובפרט אלע אונזערע רבי'ס, וכל שכן די אלע תלמידי בעש"ט הקדוש דער נועם אלימלך און עבודת ישראל וכו' אין גם אחד וואס זייער רעבעצין איז געגאנגען אין א שייטל און נישט זייערע חסידים, און עס איז בכלל נישט. געווען די סדר צו גיין אזוי, ווי עס שטייט קלאר אין תשובות דברי חיים אז ער האט אלס יונגעדמאן געגעסן קעסט אין לייפניק אין דייטשלאנד, וואס כידוע איז דאס געווען די אויסגעלאסענסטע מאדערנסטע מדינה, שרייבט ער דארט אז מען האט כמעט נישט געזעהן אויף די גאס אז איינער זאל גיין אין א שייטל לבד מאיזה קלי הדעת, וזולתן האט זיך קיינער נישט געוואגט צו גיין אין א שייטל, און אפילו מען וואלט נישט אנגענומען להלכה ווי דער דברי חיים איז דאך זיכער אז ער איז נאמן אז דער מציאות איז אזוי געווען, און ווי לעכערלעך איז אז ביי אסאך איז עס גאר ווי א גאנצע איסור אפצוטרעטן פון א מסורה צו גיין מיט א שייטל, מען טאר נישט זיין פרומער פון די באבעס און די רעבעצין און יענע רעבעצין כאילו דאס איז אן אלט פארצייטישע מנהג און מנהג ישראל תורה היא, אבער נישט דאס איז אונזער ציל יעצט, פאקטיש איז עס ליידער אזוי געווארן די מצב היינט צוליב סיבות אז רובא דרובא פון היינט גייען יא מיטן שייטל וואס מען קען נישט צוריק דרייען, און דאס איז איינס פון די ווייען פון גלות אמעריקא, קודם איז געווען א גרויסע ירידה דורך די ערשטע וועלט מלחמה, און נאכדעם איז נוסף געווארען שבר על שבר די צווייטע וועלט מלחמה וואס נאכדעם האט מען זיך קודם גאדארפט צוזאמקלויבן און מחזק זיין דיא אמונה, און האבן מסירות נפש אויף שמירת שבת נישט מחלל צו זיין, וכשרות ושאר יסודי היהדות, און דער ענין איז ליידער געווארן פארנאכלעסיגט, עכ"פ מאיזה סיבה שיהיה גייט היינט כמעט די גאנצע וועלט אזוי לבד מיחידי סגולה, און עס איז שוין היינט שווער צו טוישן די מצב עד יערה ד' עלינו רוח טהרה ממרום.

אבער מען דארף וויסן אז דאס וואס די גדולים נאך דיא מלחמה האבן עס נישט גע'אסר'ט איז נישט ווייל מען האט געהאלטן אז דאס איז יעצט מותר, און מען קען נישט ברענגען קיין ראיה פון דעם וואס דער סאטמארער רב זי"ע האט נישט גערעדט אזוי דאהי דערפון, ווייל דאס איז געווען מטעם וואס מיר האבן דערמאנט אז עס איז נישט געווען דער זמן מוכשר דערצו, מען האט קודם געדארפט לוחם זיין אויף יודישקייט און אויפשטעלן מוסדות וכדומה, און ס'איז נישט געווען מיט וועם צום טיש צו גיין אין דער ענין, והא ראיה אז אין די תקנות פון קהל פון זיין בית המדרש אין סאטמאר פאד דיא קרוג, קען מען זען שווארץ אויף ווייס אז איינער וואס איז געגאנגען א שייטל האט נישט געקענט זיין א מיטגליד אין קהל, און ס'איז מפורסם אז ער פלעגט זאגן אינדערהיים צוויי דרשות, ביי זיך אין בית המדרש האט ער שטארק גערעדט קעגן שייטלעך, אבער ווען ער האט געזאגט דיא דרשה אין דיא גרויסע שוהל פון שטאט האט ער זיך געבעטן מען זאל אנטועון שייטלעך לפי המצב, און כל שכן אז דאהי נאכן קרוג איז געווען שווער דער מצב.

איך בין אליינס א עד, אז דער לעצטער יאר וואס דער רבי איז געווען געזונט, אין יאר תשכ"ח, וואס זיין סדר איז געווען אז יעדע ווינטער פלעגט ער פארן אויף פלאדידע אפצורוען גופו הטהור, און ער פלעגט אהיימקומען געווענטליך צו שבת פרשת משפטים צום יארצייט פון זיין טאטן דער קדושת יו"ט זצ"ל, און יענעם יאר איז ער אהיימגעקומען דינסטיג פרשת משפטים שבת פאר די יארצייט, און דעמאלס איז פונקט אויך געווען אין פלארידע א יוד וואס א גרויס חלק פונעם ציבור קען אים מסתם ער הייסט ר' יצחק לעווי ער איז א ערליכער יוד א תלמיד חכם און א מקורב צום רבי'ן, ער איז דעמאלס געווען א ביזנעסמאן האט ער שוין געדארפט מאנטיג צוריקקומען אין ארבעט, איז ער געקומען זינטיג זיך צו געזעגענען פונעם רבי'ן זי"ע, האט דער רבי זיך אנגערופן צו אים: איציק עס איז געקומען די צייט וואס אי"ה נאך איך וועל אהיימקומען וועל איך זיך נעמען איבער די שייטלען, עס איז ביז יעצט נישט געווען לפי המצב דער זמן מוכשר דערצו, אבער יעצט פילט ער אז ער האט שוין אויפגעשטעלט א נייער דור וואס זענען סרים למשמעתו און ער האט שוין אייגענע תלמידים וואס מען קען טון דערוועגן, איך געדענק דעמאלס זעמער געווען אין כולל וואס איז דעמאלס געווען אויף יוז סטריט אין ר' ישראל זופניק'ס הויז, (איך געדענק נישט פונקטליך אויב עס איז געווען זונטיג נאכמיטאג אדער מאנטיג נאכמיטאג) איז דער ר' יצחק לעווי ארויף געקומען אין כולל און געזאגט אז מען זאל זיך רישען אויף גרויסע זאכן ווען דער רבי קומט אהיים ווייל ער גייט טוען אין דעם ענין און מ'ווייסט אז צו וואס דער רבי האט זיך גענומען איז ער געגאנגען עד הסוף און ער האט אויסגעפירט, אזוי האט ער דערציילט פאר אונז אין כולל מסיח לפי תומו, אבער ליידער איז לא אסתייעא מילתא ווייל יענער פרייטיג צונאכטס איז ער צוזאמגעפאלן און ער איז געווארן נישט געזונט, עכ"פ זאל זיך קיינער נישט איינרעדן אז וויבאלד ער האט נישט גערעדט דערפון האט ער געהאלטן אז

משה שטרנבוך
ראב"ד
לכל מקהלות האשכנזים
מח"ס מועדים וזמנים ושו"ת תשובות והנהגות
רב בית הכנסת הגר"א, ור"מ במרכז התורה הר-נוף

RABBI MOISHE STERNBUCH
CHIEF RABBI
and Vice President of
of the Orthodox Rabbinical Courts
JERUSALEM

בית דין צדק
לכל מקהלות האשכנזים
שע"י "העדה החרדית"
פעיה"ק ירושלם תובב"א

BETH DIN ZEDEK
OF THE ORTHODOX
COMMUNITY JEWISAH
JERUSALEM ISRAEL

בעש"ט הקדוש דער נועם אלימלך און עבודת ישראל וכו' אין גם אחד וואס זייער רעבעצין איז געגאנגען אין א שייטל און נישט זייערע חסידים, און עס איז בכלל נישט געווען די סדר צו גיין אזוי, ווי עס שטייט קלאר אין תשובות דברי חיים אז ער האט אלס יונגערמאן געגעסן קעסט אין לייפניק אין דייטשלאנד, וואס כידוע

מחלל צו זיין, וכשרות ושאר יסודי היהדות, און דער ענין איז ליידער געווארן פארנאכלעסיגט, עכ"פ מאיזה סיבה שיהיה גייט היינט כמעט די גאנצע וועלט אזוי לבד מיחידי סגולה, און עס איז שוין היינט שווער צו טוישן די מצב עד יערה ד' עלינו רוח טהרה ממרום.

אבער מען דארף וויסן אז דאס וואס די

ווינטער פלעגט ער פארן אויף פלארידע אפצורוען גופו הטהור, און ער פלעגט אהיימקומען געווענטליך צו שבת פרשת משפטים צום יארצייט פון זיין טאטן דער קדושת יו"ט זצ"ל, און יענעם יאר איז ער אהיימגעקומען דינסטיג פרשת משפטים שבת פאר די יארצייט, און דעמאלס איז פונקט אויך

דערציילט פאר אונז אין כולל מסיח לפי תומו, אבער ליידער איז לא אסתייעא מילתא ווייל יענער פרייטיג צונאכטס איז ער צוזאמגעפאלן און ער איז געווארן נישט געזונט, עכ"פ זאל זיך קיינער נישט איינרעדן אז וויבאלד ער האט נישט גערעדט דערפון האט ער געהאלטן אז

משה שטרנבוך

ראב"ד

לכל מקהלות האשכנזים

מח"ס מועדים וזמנים ושו"ת תשובות והנהגות

רב בית הכנסת הגר"א, ור"מ כנרבו התורה הר-נוף

סגן נשיא העדה החרדית

בעיה"ק ירושלים ת"ו

RABBI MOISHE STERNBUCH

CHIEF RABBI

and Vice President of

of the Orthodox Rabbinical Courts

JERUSALEM

Rechov Mishkalov 13 Har-Nof Jerusalem Tel:02-651-9610

בס"ד

ט"ב לעבג"י תשס"ד

בענין הפיאות משער טבעי ומפורסם באלו בחו"ל אין לחשוש, שכל דפריש מרובא פריש, הרבר טעות גמור, ומבואר בפוסקים (תבו"ש ופמ"ג יו"ד ס"ג) שאין סומכין ברובא פריש, אלא אם הטריפות נמכרות בשוה כמו הכשרות, אבל כל שהטריפות נמכרות בזול יותר שוב אין לסמוך על כל דפריש, והרי השערות בהודו בזול מאוד, והשיער האירופי וכדומה נמכרות פי כמה משער הודו וכן הטיב שונה, ואם כן אי אפשר לצרף לרוב.

ויש עוד לציין שמומחים טוענים שאפשר להכיר במשמוש וטביעת עין לבקי, ושוב אין לסמוך על רוב ובפרט באיסור ע"ז.

וכן כשהמוכר שומר מצות אפשר לשאול אותו אם קנה בהודו או קוריאה, ושוב הרי קבוע ואין רוב.

ועל כולם אני תמה אטו באיסור טריפות נסמוך בבשר שמרוב חנויות אף שמצוי מיעוט, והלא ישראל עם קדוש מתרחקים מכל חשש איסור וכ"ש בע"ז, וידוע ונתברר שבסין וקוריאה ואירופא מצוי מאוד שערות הודו.

לכן אין לסמוך על שום היתרים מדומים, וכל מי שמעבר מביתו חשש ע"ז מוכיח בזה נאמנותו לאבינו שבשמים ושכרו רב מאד, ולא ישמעו לקול המתירים מסברות בעלמא בלי הוכחות ברורות, רק יקדישו ש"ש להיזהר מכל חשש ח"ו.

והנני מצפה בכליון ממש לישועת ה' ורחמי שמים מרובים, וזכות ביעור ע"ז יעמוד לנו למליץ והישועה קרובה לבוא בס"ד.

משה שטרנבוך [illegible]

הנני מצטרף [illegible] לדברי רבינו הראב"ד שליט"א

נאם [illegible]

נאם [illegible]

בית דין צדק

לכל מקהלות האשכנזים

שע"י "העדה החרדית"

פעיה"ק ירושלם תובב"א

רח' שטראוס 26 / א

ת.ד. 5006 טל. 02-6252808 פאקס 02-6221317

BETH DIN ZEDEK

OF THE ORTHODOX

COMMUNITY JEWISAH

JERUSALEM ISRAEL

26 STRAUSS ST.

P.O.B. 5006 TEL. 02-6246345 FAX 02-6221317

בס"ד

כ"ב אייר תשס"ד

הננו בשורותינו אלו בדבר הלכה פסוקה. ידוע שמקובל מדור אחר דור על אנשי ישוב הישן פה ירושלם עיה"ק תובב"א שנהגו כסברת הפוסקים האוסרים לבישת פיאה נכרית לנשים.

מבלי להכנס למחלוקת הפוסקים זו.

ומבלי להכנס על מה שנפרץ מאד בעוה"ר בדורנו שנשים נשואות לובשות פיאה נכרית שנראות כבתולות שעל לבישת פיאה נכרית כזו אין לזה שום היתר בדברי הפוסקים.

ועתה באנו לגלות בזה דעתינו דע"ת כי השערות מארץ הודו שמתמם הם מתנגזזים לשם ע"ז בבית תיפלתם הן ותערובתם יש עליהם דין תקרובת ע"ז ואסורים בהנאה מן הדין.

ולהשומעים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב.

וע"ז באעה"ח חביד"צ פעיה"ק ירושלם תובב"א

נאם [illegible]   נאם [illegible]

נאם [illegible]   נאם [illegible]

נאם [illegible]

דאס איז מותר.

מען דארף אבער וויסן אז עס איז דא דריי מדריגות אינעם איסור פונעם שייטל, די ערשטע איז פשוט וואס פוסקים לערנען אז פונקט ווי מען טאר נישט גיין מיט די אייגענע האר מן התורה וואס דאס ווערט ארויסגעלערנט פון ופרע את ראש האשה אז מען טאר נישט גיין מיט די אייגענע האר אויפגעדעקט, איז נישט קיין חילוק אויב מען גייט מיט אייגענע האר ארער מיט פרעמדע האר ס'איז דער זעלבער איסור פונקט ווי די אייגענע האר, די צווייטע דרגא איז דא פוסקים וואס לערנען אז אפילו מען זאל זאגען אז דיא תורה האט נישט גע'אסר'ט נאר אייגענע האר נישט פרעמדע, אף על פי כן איז עס אסור אזוי ווי די רבנן האבן גע'אסר'ט ביי אסאך זאכען אלס מראית עין ווייל עס זעט אויס ווי די אייגענע האר, מען קען נישט דערקענען א חילוק צו זי איז א פנויה ארער א נשואה, עס איז זייער שווער צו דערקענען א חילוק צווישן די שייטל און אייגענע האר אויסער אפאר מבינים וואס קענען דערקענען ווען מען שטייט נאנט, און ווער רעדט נאך פון די קאסטום שייטלעך וואס איז זיכער אוממעגליך צו דערקענען א חילוק, די דריטע פראבלעם איז מכח דער איסור פון פריצות צו גיין אזוי אויף די גאס עס איז די היפך פון צניעות, און אויף דעם דארף מען נישט קיין ראיות פונקט ווי יעדער פארשטייט אז צו גיין מיט שמאלע און קורצע און צוגעפאסטע קליידער איז אסור צו גיין אפילו עס שטייט נישט ארויס אין די תורה, כל שכן ביי דעם קאפ וואס דאס איז דער עיקר אויסזען פון א מענטש, ובפרט אין טייערע (פענצי) שייטלעך, ומכל שכן דיא וואס זענען געמאכט אויף א פרעכע וועג לאנג אדער צו צולאזן און רעס גלייכען יעדער אופן וואס טוט צוציען דיא אויג.

און צו דיא אלע אויבנדערמאנטע פראבלעמען איז בזמנינו בעוונותינו הרבים נאך צוגעקומען די איסור פון תקרובת עבודה זרה, וואס דאס איז באמת נישט קיין פרישע געשעעניש עס איז שוין אלט אסאך יאהרן, און מיר אליין האבן שוין צענדליגער מאל גערעדט דערפון, אבער זאכן וואס מען וויל נישט הערן הערט מען נישט, פון ווי קומען די אלע האר, מענטשן זענען דען משוגע זיך אפצושערן פאר א פאהר דאללער, און ווי קלויבט מען צוזאם אזעלכע מענטשן, איך האב אליין גערעדט אסאך יאהרן צוריק מיט די צוויי גדעסטע סוחרים פון ראהי פון דעם שייטל, און זיי האבן אליינס מעיד געווען אז דאס קומט פון אינדיע (ארער על כל פנים מען קען נישט וויסען קלאהר פון ווי) וואס דארט שערן זיך אפ יערליך הונדערטער טויזענטער גוים די האר לשם תקרובת עבודה זרה, א טייל ווילן זאגן אז זייערס קומט פון יוראפ פון רוסלאנד און אנדערע נארישע תירוצים, און אפילו אז דער סוחר ברענגט עס טאקע פון אן אנדער פלאץ אבער די מקור די אבי אבות הטומאה איז פון אינדיע וואס ווערט עקספארטירט פון דארט אויף דיא גאנצע וועלט, וואס דאס איז אסור בהנאה בהחלט, און דאס האט נישט קיין ביטול אפילו באלף, און אפילו מען וועט נאר אריינמישן א קליינע פראצענט פון די האר אינעם שייטל איז דאס אויך פונקט אזוי אסור.

אויסער דעם איז דא א קליינער פראצענט וואס מען נעמט פון מתים (וואס זיי דארפן דאס שוין נישט), מען שערט זיי אפ און מען מאכט זיי שיין און מען זעצט זיי אוועק אפאר טעג ביז מען קומט זיך געזעגענען פון זיי, און פון דיא פלעצער קומט דאס וואס דאס איז ער פון מתים וואס איז אויך אסור בהנאה אפילו פון א גוי.

דער טבע פון א מענטש איז אז ווען מען רעדט פון איין זאך ווערט צוביסלעך פארגעסן די אלטע, וואס יעצט האבן זיך די רבנים גענומען מברר זיין עד היכן מגיע דער חלק האיסור של עבודה זרה פון שייטל, און עס האנדלט זיך יעצט אינמיטן דן זיין דערויף, עס איז נישט קיין נפקא מינה וואס עס וועט זיך אויסקאכן מיט דעם, וואס אפילו אלע רבנים וועלן חס ושלום פה אחד זאגן אז עס הייסט נישט קיין עבורה זרה און מען וועט עפעס טרעפן א היתר, אבער אף על פי כן טאר מען נישט פארגעסן פון די אנדערע איסורים, און וואס אויף דעם האב איך מורא, אז טאמער חס ושלום א טייל רבנים וועלן עס מתיר זיין קען מען נאך אינגאנצן פארגעסן פון א איסור צו זאגן, (איך בין שטארק מסופק צו א רב וואס זיין בני בית גייט מיט אזא שייטל איז קאמפיטענט על פי הלכה צו זאגן א דיעה אין דיא שאלה, ווי דיא גמרא זאגט כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו, און אזוי איז גע'פסק'נט אין שלחן ערוך יורה דעה סוף סימן רמ"ב, און דאס זעלבע ריא תלמידי חכמים וואס האבן נישט געהאט דיא אויסגעהאלטנקייט און דרייסטקייט צו זאגן זייער בני בית אויסצוטון צייטווייליג דיא שייטלעך תיכף ווען ס'איז נולד געווארן דער חשש ביי זיי ביז זיי זענען צוגעקומען צום היתר), און אפילו נניח עס וועט טאקע זיין מותר לפי האופן פון די עבו"ז (וואס באמת קען מען נישט בשום אופן דאס פעסטשטעלן בבירור צוליב כמה טעמים), אבער לאמיר זאגן עס וועט אראפקומען א פיתקא מן שמיא אז דאס איז נישט קיין תקרובת עבו"ז, איז עס אויך זייער עקלהאפט פאר א יודיש טאכטער צו טראגן אזוינס אויפן קאפ, און אויב מען וועט זאגן אז דיא און דיא שייטלעך זענען נישט פון יענע האר (וואס איז א גרויסער ספק צו דאס איז אמת) אף על פי כן קען מען נאך אלס נישט וויסן וואס וועט זיין מארגען ווייל די זאכן האלטן זיך אין איין טוישן פון טאג צו טאג.

מען דארף וויסן אז עס איז דא דריי ערליי שייטלן, (איך מוז רערמאנען די אלע שמות הנרדפים כדי מען זאל פארשטיין), איינס איז קאסטום שייטל, און נאכדעם איז די יומען העיר געגצליך אדער טיילווייז (בלענדע"ד) וואס קוקן אויס ווי אייגענע האר, וואס די זענען זיכער אסור בתכלית האיסור, אויסער די אנדערע מכשולים וואס קומען ליידער ארויס דערפון הרהורים און הסתכלות, וואס אויף אלעס איז זי עתידה ליתן את הדין אויף די אלע הרהורים וואס זי האט צוגעברענגט מיט איר ארויסגיין אויפן גאס מיט אזא שייטל אלעס איז אויף איר חשבון, און נאכדעם קומט די הונדערט פראצענטיגע סינטעטישע שייטלען וואס על פי רוב האט דאס עכ"פ נישט די צוגעקומענע איסורים, וואס אויף די צוגעקומענע איז נישטא קיין מתירים.

און באמת וואלט געווען א גוטע זאך אז מען וואלט ווען געקענט ארויסגעבן א הכשר אויף די שייטלען וואס האבין נישט קיין מענטשליכע האר און זענען נישט אויפפאלענד, וואס דיא זענען על כל פנים נישט אסור לויט יעדעם, (אויך וועלן אודאי זיין אזעלכע וואס וועלן געבען א הכשר אז עס איז נישט אינדיאנער האר), נאר עס איז אביסל מאדנע געבען א הכשר אויף א זאך וואס איז שוין לאנג אסור לויט רוב גרולים, עס איז דא געדריקט א תשובה אין אגרות משה וואס א רב פרעגט אים אן אין די ערשטערע יארן אין אמעריקא, אז אין מאנהעטן איז דא א רעסטאראנט וואס איז מאכיל דעם עולם דארט נבלות וטריפות און בשר בחלב, איז געווען איינער וואס האט אויפגעקלערט דעם אייגנטומער אז ער וועט מאכן מער ביזנעס אויב ער וועט געבן כשר'ס, און ער האט גע'פועל'ט ביים בעה"ב אויף צו געבן כשר פלייש, און ער האט גערופן דעם רב ער זאל געבן א הכשר אויף דעם פלייש און ארויפשרייבן דערויף חֲלָק כשר גלאט כשר, און אזוי וועט ער האבן מער קונדן, אבער אויף דעם נישט צו פרעגלען די פלייש אדער אריינמישן אין דעם פלייש מילעך אויף דעם קען ער בשום אופן נישט אויפגעבן ווייל דאס איז די גאנצע הצלחה פון זיין געשעפט, עכ"פ פרעגט ער אן דעם אגרות משה אויב מען מעג געבן אזוי א השגחה ארער נישט, לערך דעם זעלבן פנים טראגן מיר היינט ווען מען וועט געבן א הכשר אויף איין פרט פונעם איסור פון די שייטלען.

אבער ווי דערמאנט איז עס לא ללמד על עצמו בלבד יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, פון דעם קומט ארויס א כלליות'ריגע טענה אויף אונז, מען רעדט ראך דא צו חשובע יודען חסידים ואנשי מעשה, ווי נעמט זיך אזא מין קרירות צו א דבר שבקדושה אזוי ווי ס'איז רא

(פארזעצונג אויף קומענדיגע זייט)

הלכה למעשה

קהל קהלת יעקב ד'פאפא

צוציען דיא אויג.

און צו דיא אלע אויבנדערמאנטע פראבלעמען איז בזמנינו בעוונותינו הרבים נאך צוגעקומען די איסור פון תקרובת עבודה זרה, וואס דאס איז באמת נישט קיין פרישע געשעעניש עס איז שוין אלט אסאך יאהרן, און איז נישט קיין נפקא מינה וואס עס וועט זיך אויסקאכן מיט דעם, וואס אפילו אלע רבנים וועלן חס ושלום פה אחד זאגן אז עס הייסט נישט קיין עבודה זרה און מען וועט עפעס טרעפן א היתר, אבער אף על פי כן טאר מען נישט פארגעסן פון די אנדערע איסורים, און אנדערע מכשולים וואס קומען ליידער ארויס דערפון הרהורים און הסתכלות, וואס אויף אלעס איז זי עתידה ליתן את הדין אויף די אלע הרהורים וואס זי האט צוגעברענגט מיט איר ארויסגיין אויפן גאס מיט אזא שייטל אלעס איז אויף איר חשבון, און נאכדעם קומט עצמו בלבד יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, פון דעם קומט ארויס א כלליות'דיגע טענה אויף אונז, מען רעדט דאך דא צו חשובע יודען חסידים ואנשי מעשה, ווי נעמט זיך אזא מין קרירות צו א דבר שבקדושה אזוי ווי ס'איז דא

(פארזעצונג אויף קומענדיגע זייט)

הלכה למעשה

תשובה להלכה לדעת המעשה אשר יעשון

מאת עמוד ההוראה בעל "קנה בושם"

מרן הגר"מ בראנדסדארפער שליט"א

ב"ה. פעיה"ק ירושלם ת"ו, עש"ק כ"ג אייר ל"ח למ"ט מונים תשס"ד לפ"ק

שוכט"ס למע"כ הרה"ח המפו' מו"ה ... ... הי"ו

אחדשה"ט הנני עתה באתי על דבר שאלתך בנוגע למה שיצא השמועה כי הפיאות הנפוצים בעולם עשויות משערות המובאים מארץ הודו, שיש חשש גדול עלידם שהם אסורות משום תקרובת ע"ז, ואסור ללבשם, ע"כ ת"ד.

הנה נכון הדבר כי כל הפיאות נכריות העשויות מהשערות הנגזזים במקום טומאתם הן תקרובת ע"ז ממש, והם אסורים בהנאה, ופשוט שאסור ללבשם **וצריך לבערם מן העולם** כמבואר בשו"ע יו"ד סי' קמ"ז, ובשאר פוסקים.

ולפי מה שנתבאר אחרי החקירה והדרישה לעת עתה, כי החשש הוא על כל הפיאות נכריות הנפוצים בעולם, בין בארה"ב ובין בשאר המדינות, כולל כל מדינות אירופא, שהם עשויות כולו משערות הנ"ל, או שיש בהם תערובת מהנ"ל, ובכל אופן הם אסורים בהנאה ואסור ללבשם.

ובזכות קיום מ"ע זו לבער ע"ז מן העולם, וקיום הלאו דלא ידבק בידך מאומה מן החרם, נזכה לגאולתן וישועתן של ישראל, בב"א.

מנאי דו"ש בלונ"ח

מאיר בראנדסדארפער

קהל קהלת יעקב ד'פאפא

מכתב מאת הרבנים הגאוה"צ

מורי הוראה דקהלתינו שליט"א

בס"ד

לכבוד אנ"ש הי"ו המבקשים לידע המעשה אשר יעשון

בענין פאה נכרית (שייטלען)

אשר נתגלה לאחרונה שיש עליהן שאלה חמורה

תשובה

אחרי התייעצות ודיון עם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א באנו לידי החלטה דלהלן:

* אין לחבוש שום פאה נכרית (שייטלען) הנפוצות כעת בשוק הנעשות משער אדם, עד שיתחוורו הדברים.
* אותם שהם תערובות שער אדם עם סינטעטישע שערות הם ג"כ בכלל.
* רק הפאה נכרית (שייטלען) שהם מאה אחוז סינטעטי אין בהם חשש הנ"ל.

והשי"ת יצילנו ממכשולות ויתקדש שם שמים על ידינו

עש"ק כה"ב ל"ח למב"י תשס"ד לפ"ק

משה הלוי ראזנער רב דביהמ"ד קהלת יעקב פאפא, מאנסי	אהרן גרינוואלד הומ"ץ דקהל קהלת יעקב פאפא	משה מנחם וויס דומ"ץ דקהל קהלת יעקב פאפא, ב"פ	מאיר גרינוואלד מו"ץ דקהל קהלת יעקב פאפא, וומס"ב

(פארזעצונג פון פריערדיגע זייט)

ביי אונז, פארוואס ווען מען האט געהערט אז עס איז דא א גרויסע שאלה אויף די שייטלען וואס אין ארץ ישראל איז שוין דא אסאך וואס האבן דאס גע'אסר'ט אויף זיך בהחלט און דא איז עס תלוי ועומד, פארוואס האט מען נישט תיכף קודם אויסגעטון די שייטל ביז מען איז מברר דעם איסור, פון ווי נעמט זיך אזא שטארק הארץ אזא מין קאלטקייט צו עבודת השם, פארוואס אין אזא גרויסע שטאט ווי ברוקלין וואס וואוינען טויזענטער ערליכע יודישע משפחות האט מען נישט געהערט אז עס זאלן זיך צוזאמנעמען עכ"פ צען נשים, וואס האבן קודם אויסגעטאן די שייטל אויף דערווייל, וועט דען די וועלט אונטערגיין אז מען וועט גיין אין א טיכל א טאג צוויי, און לא חלי ולא מרגיש, מען הערט עס טוט זיך עפעס וועגן דעם דערווייל גייט מען וויאזוי מען גייט, און ביז ווילאנג עס שטייט נישט אין די עשרת הדברות אז עס איז אסור אזוי לאנג וועט מען נישט טוישן.

דער איינציגער לימוד זכות וואס איך האב איז, אז וויבאלד עס קומען דאך ארויס כסדר נייע חששות אויף זאכן, כמעט יעדעס יאר ווערט נתחדש עפעס א חשש אויף אן אנדערע זאך און א טייל גאר ערנסטע חששות, שטעלט מען דאס אויף די חזקה אז אזוי ווי די אלע זאכן איז קיין איין זאך נישט געבליבן ביים איסור, [א חוץ איין זאך וואס איז מותר און גאר א מצוה וואס א טייל האבען זיך צאמגענומען פון איין עק צום צווייטן צו אסר'ן], וועט דאס אויך נישט בלייבן אסור, עס איז נאכנישט געווען קיין איין זאך וואס מען איז ארויפגעקומען אויף א חשש אויף א געוויסע ענין און מען זאל עס אסר'ן און בלייבן אסור, אלס איז עס געבליבן ביי דעם אז היינט איז שוין נישט דער חשש און ביי אונז איז נישט דא דער חשש און ס'איז נישט אזוי געפערליך דער חשש מען קען זיך פארלאזן אויף דעם און אויף יענעם וכדומה, ווייל היינט איז א וועלט וואס מען זוכט התרים אויף אלעם, די דיינים אליינס האבן מורא צו פסק'ענען אויף א זאך אז עס איז אסור, אפשר וועט מען נישט הארכען וועט דאך דאס שאַטן צו יודישקייט וכו', וועגען דעם זוכט מען אפיהר און מען פארלאזט זיך לפי המצב אויף א שיטה יחידאה, ביי דעם פארלאזט מען זיך אויף ר' אברהם מן ההר און ביי דעם אויף ר' ישראל מנרבונא וכדומה, אבער מען וואלט על כל פנים געדארפט דאס מפרסם זיין אז עס איז לפי שיטה אחת און א בעל נפש זאל מחמיר זיין וכדומה.

א גדול ז"ל האט מיר אמאהל געזאגט אז מ'קען אפשר נישט האבן קיין טענות אויף די רבנים וואס געבן הכשרים אויף פראדוקטן וואס זענען אביסל מפוקפק, און מען פארלאזט זיך צוליב הפסד מרובה אדער אנדערע טעמים אויף א שיטה יחידאה – צב"ש אויפן חוות דעת וואס איז עס מתיר, נאר די טענה איז פארוואס ער שרייבט אויפן פראדוקט אז דאס איז כשר למהדרין מן המהדרין, פארוואס שרייבט ער נישט אויפן זיגל אז באמת לויטן פרי מגדים מיטן חתם סופר און אנדערע איז עס נבלות וטריפות, און אסור בתכלית האיסור, נאר איך פארלאז זיך אויפן חוות דעת וואס איז עס מתיר, ווען מען שרייבט ווען אזוי וואלט יעדער געזעהן את אשר לפניו.

עס זענען פארהאן אסאך נשים וואס וואלטן שוין איינגעגעבן און געטוישט די לבוש פונעם קאפ, לולא וואס דער מאן איז דערקעגן מחמת סיבות שונות, און אסאך האלטן זיך צוריק ווייל די עלטערן ווען זיין דערקעגן, אסאך מאמעס און שוויגערס ווילן נישט די קינדער זאלן גיין פרומער ווי זיי, ווייל זיי האבן מורא אז מיט דעם ווייזט מען אז זי טוט נישט גוט, שוטה שבעולם, גענוג אז דו פיהרסט זיך ווי דיא פיהרסט זיך ועבר ושנה נעשה לו כהיתר, פריי זיך אז דיא האסט געבוירן אזא טאכטער וואס וויל גיין ערליך, פריי זיך אז דיא האסט באקומען א ערליכע שניר וואס וויל זיך אנטאן ווי עס דארף צו זיין, ניין, זי זאל אויך גיין אזוי ווי איך שלא תהא היא בגיהנום וזרעה בגן עדן, דאנק דעם אויבערשטן זי וויל נישט גיין ווייניגער פון דיר, דאס פארשטייט זי אז ווייניגער פון איר איז זיכער נישט גוט, אבער פרומער פון איר דאס טויג אויך נישט דאס איז שוין איבערגעטריבן, אזוי ווי זי גייט דאס איז די ריכטיגע וועג, לא פחות ולא יותר.

אסאך זענען שולדיג די סוחרים וואס פארקויפן די סחורה, אויסער דעם וואס זיי זענען עובר אויף לפני עִוֵר ומסייע, האבן זיי אריינגעברענגט צוביסלעך די היינטיגע מצב אז מען מוז אזוי גיין, אז עס קומט אמאל אריין א כלה וואס וויל גיין מיט א סינטעטישע שייטל, רעדן זיי איין כל מיני שטותים פאר זייערע פאר דאללער, די ווילסט גיין אזוי די ווערסט דאך אויסזען ווי א טשאלענט, די ווילסט זיין פרומער פון דער רעבעצין און יענער רעבעצין, אזוי מאכן זיי משוגע דעם עולם, כאטשיג דאס אלעס איז נישט קיין תירוץ אזוי צו גיין, און עס איז א נארישער באגריף ווייל יענער האט נישט וואס אריינצוזאגן אין זיין זאך, און אויך וואס אנדערע ווען קוקן אויף איר איז נישט קיין תירוץ, אבער עס איז דאך אזוי די טבע פון נשים, – וואס איז שלעכט געווען צען פופצן יאר צוריק וואס מען איז כמעט נאר געגאנגען מיט סינטעטיש, די באבעס וואס האבן געהאט שייטלען וואלטן זיך געווינטשט צו האבין אזא שייטל ווי די היינטיגע סינטעטישע וואס איז לא מן העולם הזה....

עס האט מיר דערציילט א יוד א בנש"ק וואס מיט אים איז געווען די מעשה, נאך די מלחמה איז געווען שווער דער ענין, עס איז געווען שווער צו טרעפן א פרוי וואס זאל גיין אינגאנצן אהן א שייטל, אבער זיינע אבות פלעגן שטארק מקפיד זיין אז מען זאל נישט גיין מיט א שייטל, און ער האט געדארפט א שידוך טון מיט זיין זוהן עס איז געווען שווער ביז ער האט געטראפען איין עהרליך יודיש טאכטער וואס האט מסכים געווען זיך צוצודעקן, אבער די משפחה איז געווען א פשוטע בעל בתיש'ער משפחה אהנע יחוס, האט ער מחליט געווען ער וועט פרעגן דעם בעלזער רב ז"ל וואס כידוע האט ער געהאלטן אז א יחסן זאל זיך נאר משדך זיין מיט א יחסן, און אויך איז מען אין בעלזא געווען קעגן שייטלען, (עס איז דא אסאך שארפע דרשות פון די בעלזער רבי'ס וועגן שייטלען), איז ער אריינגעקומען צום רב און האט אים פארגעלייגט די שאלה צו ער זאל טון די שידוך, איז געווארן אביסל נתרגש און האט אזוי געדרייט מיט די הענט אין גארטל (אזוי פלעגט ער צו טוען ווען ער פלעגט נתרגש ווערן), און האט זיך געגעבן א שטעל אויף און איבער געזאגט דריי מאל: אזוי, "מען איז גרייט צוצודעקן דעם קאפ, דאס איז ביי מיר די גרעסטע יחוס", און ער האט טאקע געטאן די שידוך, עכ"פ זעען מיר פון דעם אז די גרעסטע יחוס איז זיך צופירען אזוי ווי די אבות האבן זיך געפירט, עס זענען פארהאנען מענטשן וואס שטאלצירן אז זיי זענען אייניקלעך פונעם צאנזער רב זי"ע, פונעם הפלאה זי"ע, פונעם חתם סופר זי"ע וכיוצא בהם, מיט וואס זענען זיי אייניקלעך, מיט וואס קערט ער זיך אן מיטן זיידען, מיטן עובר זיין אויף זיינע איסורים און נישט גיין אנגעטאן ווי דער זיידע האט פארלאנגט, אוודאי לא מיני' ולא מקצתו, איינער וואס הארכט דעם צאנזער רב אדער דעם חתם סופר דער קערט זיך אן מיט אים אסאך מער ווי אזעלכע אייניקלעך.

גוטע קינדער ווערט דערמאנט אין זייער אסאך פלעצער אין חז"ל אז עס האט אסאך צו טאן מיט די צניעות פון די מוטער, איז על כל פנים קען מען בכל אופן נישט דערלייגן מיטן זיך אנטאן בצניעות, און יעדעמס באגער איז דאך צו האבן גוטע קינדער און ערליכע דורות, על כן כל מי שיראת ד' נוגע בלבבו ויחוס על נפשות בניו ובני ביתו זאל זיך דערווייטערן פון דעם, און טון צוויי זאכען, טאמער טוט מען אינגאנצן אויס די שייטל לית טב מיניה, אבער אז נישט זאל מען כאטש נאר גיין מיט א הונדערט פראצענטיגע סינטעטישע און זיין א בוחר הרע במיעוטו, וואס דאס איז נישט אזא גרויסע נסיון צו פועל'ן, און די אנדערע זאך איז צו צודעקן דעם שייטל מיט א טיכל אדער על כל פנים א הוט אדער סיי וואס אז עס זאל זיך כאטש דערקענען אז דאס איז א בת ישראל א נשואה, אזוי ווי מיר האבן שוין כמה פעמים געזאגט אז ביי א מאן קען מען בדרך כלל דערקענען אז דאס איז א יוד ער גייט מיט בארד און פיאות און א רעקל, אבער ליידער

(פארזעצונג אויף זייט 130)

בית הוראה דקהל אור החיים ד'טאהש
בנשיאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - בהנהלת בנו הגה"צ אבד"י שליט"א

RABBI Y. ROTH
1556 - 53rd Street
יחזקאל ראטה

בלייבן אסור, אלס איז עס געבליבן ביי דעם אז היינט איז שוין נישט דער חשש און ביי אונז איז נישט דא דער חשש און ס'איז נישט אזוי געפערליך דער חשש מען קען זיך פארלאזן אויף דעם און אויף יענעם וכדומה, ווייל היינט איז א וועלט וואס מען זוכט התרים אויף אלעם, די דיינים אליינס האבן מורא צו פסק'ענען אויף א זאך אז עס איז אסור, אפשר וועט מען נישט טאכטער וואס וויל גיין ערליך, פריי זיך אז דיא האסט באקומען א ערליכע שניר וואס וויל זיך אנטאן ווי עס דארף צו זיין, ניין, זי זאל אויך גיין אזוי ווי איך שלא תהא היא בגיהנום וזרעה בגן עדן, דאנק דעם אויבערשטן זי וויל נישט גיין וויינעגער פון דיר, דאס פארשטייט זי אז וויינעגער פון איר איז זיכער נישט גוט, אבער פרומער פון איר דאס טויג אויך נישט דאס איז פשוטע בעל בתיש'ער משפחה אהנע יחוס, האט ער מחליט געווען ער וועט פרעגן דעם בעלזער רב ז"ל וואס כידוע האט ער געהאלטן אז א יחסן זאל זיך נאר משדך זיין מיט א יחסן, און אויך איז מען אין בעלזא געווען קעגן שייטלען, (עס איז דא אסאך שארפע דרשות פון די בעלזער רבי'ס וועגן שייטלען), איז ער אריינגעקומען צום רב און האט אים איז צו צודעקן דעם שייטל מיט א טיכל אדער על כל פנים א הוט אדער סיי וואס אז עס זאל זיך כאטש דערקענען אז דאס איז א בת ישראל א נשואה, אזוי ווי מיר האבן שוין כמה פעמים געזאגט אז ביי א מאן קען מען בדרך כלל דערקענען אז דאס איז א יוד ער גייט מיט בארד און פיאות און א רעקל, אבערליידער

(פארזעצונג אויף זייט 130)

בית הוראה דקהל אור החיים ד'טאהש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - בהנהלת בנו הגה"צ אב"ד שליט"א

בע"ה

יום א' פרשת במדבר שנת תשס"ד לפ"ק

אבד תאבדון

הננו בזה להודיע אודות הפאה נכרית הבאים מארץ אינדיא שנתברר שהשערות הם מתקרובות עבודה זרה, ואסורים בהנאה, וחייבים לבערם מן העולם, ומקיימים בזה מ"ע דאורייתא של "אבד תאבדון" (דברים י"ב).

על כן באנו בזה להודיע:

א. אלו שנכתב עליהם שבאים מארץ אינדיא, **אסורים בהנאה וחייבים לבערם,** אפילו כשיש רק תערובות משערות אלו.

ב. אלו שבספק מאיזה מדינה הם באים, יש לחוש ג"כ שהם מארץ אינדיא ואסורים בהנאה וחייבים ג"כ לבערם.

ג. אלו שנכתב עליהם שבאים ממדינות אחרות כגון קאר"א [illegible] ע"פ רוב מקורם הם ג"כ באינדיא, אסור ללבשם ואסורים בהנאה, ויש מקום בהלכה לבער גם אלו.

ואלו שיש בהם חשש תערובות משערות של "יומנ"ן הער", אין לקנותם ואין לסמוך על אמירת המוכרים בענין זה.

ולעצם ענין הליכה בפאה נכרית, הננו בזה להעתיק מה שנכתב בתקנות הקהילה הק' שנתקן ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בזה"ל: אין דעם ענין פון שייטל אורדאי איז בעיקר **אז מען זאל בכלל נישט גיין דערמיט**, ווער עס גייט יא דערמיט זאל דאס באדעקן נאר דעם קאפ, און בכלל נישט אויפהענגען (נאר כמעט"ב בלע"ז)

"יעדע ספק אין דעם ענין דארף מען גיין לחומרא".

ובזכות מצות עשה של ביעור עבודה זרה נזכה להעברת גלולים מן הארץ וכל הרשעה כלה כעשן בעשן תכלה והיה ה' למלך על כל הארץ במהרה

הכו"ח

בית הוראה דקהל אור החיים ד'טאהש

450-979-4242 — ... - ברית טאהש

RABBI Y. ROTH
1556 - 53rd Street
Brooklyn, N.Y. 11219
Tel. (718) 435-1502

יחזקאל ראטה
אבדק"ק קארלסבורג
בארא פארק, ברוקלין, נ.י. יע"א

בעזה"י

עש"ק בהר בחקתי ל"ח לבנ"י ספירת היסוד

בדבר השערוריה של השייטלען העשויות משערות של בני אדם שרובם מובאים מארץ הודו, וכבר נבדק ע"י גדולי הרבנים שבא"י מתוכן של השערות הנ"ל שיש עליהן חשש איסור תקרובת ע"ז שדינם באיבוד ובשריפה וכמבואר בשו"ע יו"ד סי' קמ"ו

ואסור להשתמש בהן

(זולת אותן שנתבררו שמקורן ממדינות אחרות)

וכאן מקום אתי לעורר למזהיר ולמזהר שמאד מאד צריכין הנשים להזהר לבל יניחו לגדל שערותיהן ח"ו אפי' במקצת שקורין ביי האר, שדבר זה כבר הוגבל ע"י אבותינו מדור דור שלא יניחו אפי' כחוט השערה וחלילה וחלילה לפרוץ בזה גדר, אשר אמותינו מסרו נפשם על זה בכל הדורות.

וכבר נודע בשער בת רבים בגבולינו עד כמה וכמה הרעיש מרן רביה"ק זי"ע על זה בדרשותיו בהשתפכות הנפש, וכבר נודע לנו שכמה בעלי בתים חשובים ירדו מנכסיהם בעוה"ר ע"י מה שנשותיהם פרצו גדר של אמותיהם ה' ישמרינו, ועי' בזוה"ק פ' נשא דף קכ"ה ואיתתא דאפיקת משערא דרישה לבר לאתתקנא בי', גרים מסכנותא לביתא, וגרים וכו' עיי"ש עוד, ולכן השמר והזהר בזה ותשועת"ב יגדור פרצות עמו בית ישראל.

ולהשומעים ינעם ותעבכ"ט סלה אמן.

דברי דל הדל פה מערת קה"ק רשב"י זי"ע אמן

הק' יחזקאל ראטה

דעת תורה מכ"ק אדמו"ר מזויען שליט"א

בענין שערורית "פאה נכרית"

מתוך שיעורו בפרקי אבות, שב"ק פרשת בהר-בחקותי תשס"ד לפ"ק

יסופר על כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, שבאו פעם לפניו בתלונה על איש פשוט אחד מבני עירו, שאשתו הולכת בגילוי שער. ואמר להם שישפיעו עליו שיבא לשמוע דרשתו בפרקי אבות, ואז יעורר על חומר הענין, ומקוה שדבריו יעשו רושם עליו. ועשו כן ודיברו על לבו שיבא להלימוד פרקי אבות, ועורר אז על חומר האיסור שבו. וכאשר יצא אותו איש חוצה, אמר שפלא לפניו שהוא אומר פרקי אבות זה עשרות בשנים, ומעולם לא מצא בה איסור ללכת פרועי ראש, כמו שאומר הרב.

נעשה כעת שערוריה אודות הפאות נכרית, שהרבה מהם באות ממדינת הודו, שנגזזות עבור העבודה זרה שלהם, ויש בזה חששא דתקרובת עבודה זרה. ורוצה אני להרחיב קצת הדיבור בזה. ואין לנו לחפש משנה בפרקינו כדי לתלות בהם הררים התלויים בשער"ה, כי משנה מפורשת שנינו, גלות בא לעולם על עבודה זרה גילוי עריות וכו' (ה־יא). — ויש לנו להתחיל לבאר הדברים מתחלתו, כי מכובד הגליות נפרצו בה הרבה פרצות. חז"ל דרשו (כתובות עב.) דראשה פרוע דאורייתא היא, דכתיב (במדבר ה־יח) ופרע את ראש האשה, אזהרה לבנות ישראל שלא יצאו בפרוע ראש ע"כ. ובמגן אברהם (או"ח סימן ע"ה סק"ד) הביא מדברי הזוהר (פ' נשא קכ"ה:) שהחמיר מאד שלא יראה שום שער מאשה, וסיים עלה וכן ראוי לנהוג ע"כ. והעתיקו במשנה ברורה (שם סקי"ד). ובביאור הלכה שם העתיק משו"ת חתם סופר (או"ח סימן לו) דכבר קיבלו עלייהו אבות אבותינו בכל מקום ששמענו שנפוצים ישראל לאסור גם בחצרה וחדרה, אם כן הוי ליה דין גמור שקיבלו עלייהו כהך דיעה האוסרת וכו'. ובארצותינו שנתפשט המנהג על פי הזוהר, איסור גמור הוא, ויש לחוש לרביצת האלה האמור בזוהר, ומי שחפץ בברכה ירחיק ממנו עכ"ל.

ובזוהר הק' שם נאמר, כי חומר האיסור הוא על 'בעלה', שמניח את אשתו ללכת כן. שערה, היא מביאה בזה קרבן לה'. ולאחר המלחמה כאשר ניצלה ונשארה בחיים, פירשה דבריו, שהיא כבר הביאה קרבן, ולכן נמלטה.

ובכל הדורות מימות אמותינו שרה רבקה רחל לאה, היו בנות ישראל יוצאות רק במטפחת על הראש מיום נישואיהן. עד זה כמה מאות שנה שהמציאו לעשות פאות נכריות, ורובם של כל גדולי ישראל, אשר מימיהם אנו שותין, אסרו ללכת בה. — ומכל מקום אחר המלחמה, שנעקרו קהלות ישראל ממקומם, וירדו הדורות פלאים, עד שהרבה התחילו לילך בראש פרוע, בחרו גדולי ישראל את הרע במיעוטו, ולא מיחו ללכת בפיאות אלו, ומוטב שיהיו שוגגין וכו'. ולא נשארו רק מתי מעט, בנות ישראל כשרות וצנועות, שהולכין בלי זה. ומי יתן שיהא עתה עת רצון, להמון עם בית ה', לשוב לדרכי אמותינו מימות קדם, ולהוסיף בצניעות, ללכת בלי פיאות משער כלל, וכל אחד ואחד יוסיף מעתה בביתו בכיסוי הראש לפי דרגתו וערכו. ונלכה ונשובה אל אישי הראשון, לאותה חן יהודית שהיתה נסוכה על הנשים צדקניות בכל דור.

וכדרכה של פירצה שגוררת פירצה, נעשה גם בפאות הנכריות הללו, כי מתחלה היו עדיין ניכר שזהו פאה נכרית, ואשה זו נשואה היא, אלא שיש לה בראשה דבר דומה לשערה. וברבות הימים המציאו פאות ארוכות כמו שהולכות הבתולות, עד שלאחרונה נתחדשה 'קאסטום מעיד', שבאומנות יתירה עושין השערות הללו, עד שאין להכיר אם זהו שערותיה ממש או זהו פאה נכרית. וכל גדולי ישראל יצאו אז בקול קורא שאין שום היתר ללכת בזה, הן הגדולי ישראל בארץ ישראל והן בחוץ לארץ, הן ממדינותינו והן מליטא ושאר מקומות, אין גם אחד שהורה בזה היתר, כי זהו רצון התורה להכיר בשערותיה בין בתולה לנשואה. — ומקל אל החמור נתגלה כעת שמביאין שערות הללו ממקום שמגלחין אותה לצורך עבודה זרה. וגדולי ישראל בארצינו תקרובת עבודה זרה, או ספק איסור עכ"פ. ומבואר ברמב"ם (ה' עבודה זרה ז־ב) דעל זה נאמר הלאו בתורה, ולא תביא תועבה אל ביתך (דברים ז־כו) ע"ש. והכתוב מסיים עלה, והיית חרם כמוהו, שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא. ולפי פשוטו של מקרא אומר הכתוב על האדם המביאו לביתו, שהוא עצמו נעשה גם כן חרם כמותו. ובספורנו פירש, שתועבה זו יחרים את שאר נכסיך ע"ש. וחז"ל (עבודה זרה נד:) דרשו מזה דגם חילופיה אסורין, כל שאתה מהוה ממנו הרי הוא כמוהו. — וסמיך ליה קרא, כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות. וכתב ברוקח משום דעבירה זו שקולה כנגד כל מצות התורה כולה ע"ש. — ובמנחת חינוך (ריש מצוה תכ"ט) דן שגם על ההכנסה לביתו, או להכניסו בידו, אם לוקה על לאו דלא תביא תועבה אל ביתך. — וברמב"ם (שם) דעובר גם על לאו, ולא ידבק בידך מאומה מן החרם (דברים יג־יח), וכל הנהנה לוקה שתים ע"כ. ושם סיים הכתוב עלה, למען ישוב ה' מחרון אפו, ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבותיך. הרי לנו כי מי שיש בידו עון זה, מונע מעצמו ובני ביתו רחמי ה', ושורה עליו חרון אף ה' ר"ל.

ומצינו בתקרובת עבודה זרה דין שהוא חמור מעבודה זרה עצמה, דתקרובת מטמא באהל שנאמר (תהלים קו־כח) ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים, מה מת מטמא באהל אף תקרובת עבודה זרה מטמא באהל (ע"ז מח:), ואילו עבודה זרה עצמה אינה מטמא באהל. וכתב בתוס' יום טוב (שם פ"ג מ"ח) דאל תתמה דתקרובת חמור מעבודה זרה עצמה, דהכי אשכחן בהדיא בגמרא גבי ביטול, דבעבודה זרה מועיל ביטול, ואילו תקרובת עבודה זרה אין לה ביטול עולמית (עבודה זרה נ.) עיי"ש. (ועיין רש"י עירובין קה. ד"ה ויבאו הכהנים, ובספר מגדים חדשים שם).

תקרובת עבודה זרה תופסת את דמיה ואסורה בהנאה. והגאון בעל מועדים וזמנים ויטמון אותם יעקב תחת האלה (בראשית לה־ב). ויש לדקדק שיעקב אמר הסירו אלהי הנכר 'אשר בתוככם', והם נתנו אלהי הנכר 'אשר בידם'. ונראה כי יעקב לא ראה אצלם האלהי נכר, אך הרגיש שטומאת עבודה זרה שורה בתוך בניו, דכמו שמחובר לטהור טהור, כן לעומת זה בטומאה, ומכל שכן בעבודה זרה שמטמא האדם, והיית חרם כמוהו, כאשר מביאים תועבה אל ביתו הוא נעשה בעצמו כחרם תתיכה דעבודה זרה, שזה משפיע על פנימיותו, והרגיש עליהם שאין הם אותן בני יעקב שהיו מקדם, כי יש בתוך תוכם השראת טומאה של אלהי נכר, ויש להם לטהר עצמם מזה. ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם, אז הוסר גם אלהי הנכר אשר היה בתוכם ונטהרו ממנו.

וברמב"ן (שם) הקשה על מה שטמן אותם יעקב, הלא עבודה זרה ומשמשיה אינן מן הנקברים, אבל צריך שיהא מפרר וזורה לרוח או מטיל לים (עבודה זרה מג:). וכתב דנראה כי בני יעקב לא לקחו עבודה זרה ומשמשיה משכם עד שנתבטלה והותרה להם, שהעכו"ם מבטל עבודה זרה בעל כרחו (שם מג.), והנה היא מותרת להם. אבל יעקב צוה להסיר אותה לטהרת הקודש שיהיו ראויים לעבוד את השם ולהקריב לפניו קרבן, כאשר צוה להם בטבילה וחלוף הבגדים, והיה די להם בקבורה, ולכן טמן אותם תחת האלה, במקום שלא יעבד בו ולא יזרע ע"כ. הרי לנו גודל הפגם של עבודה זרה, שגם אחר שהותרה נשאר בה פגם, שמונע מלהיות ראוי לעבוד את ה' ולהקריב לפניו קרבן. — וברמב"ן (שמות כג־כד) דהתורה תזהיר על עבודה זרה בכמה מקומות, מפני החומר שבה, תזהיר ותחזיר ותזהיר, כאומר לעבדו זכור תמיד ולא תשכח העיקר הגדול שצויתיך שהכל תלוי בו ע"כ.

אבותינו מסרו נפשם על עבודה זרה, חנה ושבעה בניה פשטו צוארם למיתה, וכאשר שאל הקיסר מהבן הקטן שישליך לפניו החותם שלו

שלא יראה שום שער מאשה, וסיים עלה וכן ראוי לנהוג ע"כ. והעתיקו במשנה ברורה (שם סקי"ד). ובביאור הלכה שם העתיק משו"ת חתם סופר (או"ח סימן לו) דכבר קיבלו עלייהו אבות אבותינו בכל מקום ששמענו שנפוצים ישראל לאסור גם בחצרה וחדרה, אם כן הוי ליה דין גמור שקיבלו עלייהו כהך דיעה האוסרת וכו'. ובארצותינו שנתפשט המנהג על פי הזוהר, איסור גמור הוא, ויש לחוש לרביצת האלה האמור בזוהר, ומי שחפץ בברכה ירחיק ממנו עכ"ל.

ובזוהר הק' שם נאמר, כי חומר האיסור הוא על 'בעלה', שמניח את אשתו ללכת כן. וכתב שם [בתרגום לשון הקודש], טרוף הדעת יבא על בעל האשה שמניח לאשתו שיתראה משערות ראשה לחוץ, שגורמת בזה עניות בבית, וגורמת שבניה לא יתחשבון בדרא, וגורמת שרוח הטומאה תשרה בבית. ומה בבית הוא חמור כל כך, מכל שכן ברחוב וכו'. ואם עשתה כן להתנהג בצניעות, מה נאמר בה, בניך כשתילי זתים סביב לשלחנך (תהלים קכח־ג) וכו', שבניה יתעלו ויהיו חשובים יותר משאר בני העולם. ולא עוד אלא שבעלה יתברך בכל הברכות, בברכאן דלעילא ובברכאן דלתתא, בעושר ובנים ובני בנים סביב לשלחנו וכו' ע"ש. — ובדברי יואל (פ' וישלח קס:) כתב דלכן העמידה התורה אזהרת איסור פרוע ראש בפרשת סוטה דייקא, ויותר הוי ליה לרמוז אזהרתו אצל לאו דלא תלבש גבר שמלת אשה וגו'. אלא בהיות שבפרשת סוטה נשנו ונכפלו בה הקללות ר"ל, והשביע הכהן בשבועת האלה, והיתה לאלה, כדי לרמז שההולכת בפרוע ראש מכנסת את עצמה בגדר הקללות האלו ר"ל, על כן נכתב דוקא כאן ע"ש.

ולכן במדינתינו, אמותינו וזקנותינו היו מקפידין לגלח כל שערותיהן, שלא יוכל לבא לידי גילוי שער גם בבית, ויחולו כל הברכות הללו בביתם. ומוטל עלינו לקיים אל תטוש תורת אמך ללכת בדרכם. ולא להתפעל מהנשים שבאו מבתים שפרצו גדרות הראשונים בזה. (ועיין בשו"ת מהרי"ץ דושינסקי ח"א סימן קכ"ז שכתב דמנהג זה היה נהוג בכל גלילות אשכנז מסוף העולם ועד סופו בכל מקום שנתפזרו, חלילה להקל בדבר וכו' ע"ש). — וסיפרה הרבנית הצ' מסקווער ע"ה (שהיתה בתה של הרה"ק ר' פנחס מאוסטילא זצ"ל, חתן הגה"ק מוהרי"ד מבעלזא זי"ע), שביום חופתה כאשר נכנסה לזקינה מרן מבעלזא זצ"ל לקבל ברכה, שאל אותה אם תגלחה את שערה. והשיבה בודאי כן אעשה כהנשים הכשרות בישראל. ואמר לה תדעי שכאשר אשה מגלחת את

וברבות הימים המציאו פאות ארוכות כמו שהולכות הבתולות, עד שלאחרונה נתחדשה 'קאסטום מעיד', שבאומנות יתירה עושין השערות הללו, עד שאין להכיר אם זהו שערותיה ממש או זהו פאה נכרית. וכל גדולי ישראל יצאו אז בקול קורא שאין שום היתר ללכת בזה, הן הגדולי ישראל בארץ ישראל והן בחוץ לארץ, הן ממדינותינו והן מליטא ושאר מקומות, אין גם אחד שהורה בזה היתר, כי זהו רצון התורה להכיר בשערותיה בין בתולה לנשואה. — ומקל אל החמור נתגלה כעת שמביאין שערות הללו ממקום שמגלחין אותה לצורך עבודה זרה. וגדולי ישראל בארצינו הקדושה ששלחו שלוחים לברר הדבר, פסקו כעת שדינם כספק תקרובת עבודה זרה, ואסור ללבשן, אם יש בהן שערות מהודו, שאין בהם דין ביטול אפילו באלף.

ולשבחן של בנות ישראל, אלפים קידשו שם שמים ברבים, ויצאו לרחובה של עיר במטפחת על ראשיהן, שלא להכשל בנדנוד של איסור הנוגע לעבודה זרה. (כאן האריך מרן שליט"א בדברי אגדה)

והנה הגדולי ישראל בארצינו הק' אסרו פאות הבאות מהודו, בלי שום צדדים וקולות. ויש שהקילו שאין לקנותם מעתה, ומה שיש בבית להשתדל מאד לשנותם לאחרות. ולא באתי כעת ליכנס להפרטים בזה, ובודאי יתבררו הדברים ביתר שאת בימים הבאים. אמנם הנני בזה להסביר, כי דבר הנוגע לכל בית ישראל, מקצה העולם ועד סופו, יש להתבונן התוצאות גם לפחותי העם בקצה המחנה, וגדולי ישראל שוקלין בשקל הקודש הצדדים, שמוטב שיהיו שוגגין, ובוחרין את הרע במיעוטו וכו', ונוטלים על שכמם הצדדים שיש בהם מקום להקל, מלאסור דבר שאין רוב הציבור יכולין לעמוד וכו' וכו', ומעוררין על האיסור, ונותנין מקום לדון להקל. — אבל כאשר מדברים לציבור בני תורה, חסידים ואנשי מעשה, שהם מדקדקין בקלה כבחמורה על כל קוץ של תורה, וכל ימי חייהם הם עושין סייג לתורה, ולא רק לאיסור תורה אלא גם למנהגי בית אבותם. להם צריכין לעורר על גודל האיסור שאנו נוגעין בה כאן, באיסור עבודה זרה ממש. אשר נסיון כזה לא בא לידינו זה רבות בשנים, מאז שהיו דורות של שמד, שנוכל לקיים המצוה החשובה ביותר שבתורה הנוגע עכ"פ לאביזרייהו דעבודה זרה, אשר בו התחיל ה' תורתו, ואנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום.

אנו דנים כעת על סוג עבירה היותר גדולה שבתורה, שהפאות הללו יש להם איסור

באהל שנאמר (תהלים קו־כח) ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים, מה מת מטמא באהל אף תקרובת עבודה זרה מטמא באהל (ע"ז מח:), ואילו עבודה זרה עצמה אינה מטמא באהל. וכתב בתוס' יום טוב (שם פ"ג מ"ח) דאל תתמה דתקרובת חמור מעבודה זרה עצמה, דהכי אשכחן בהדיא בגמרא גבי ביטול, דבעבודה זרה מועיל ביטול, ואילו תקרובת עבודה זרה אין לה ביטול עולמית (עבודה זרה נ.) עיי"ש. (ועיין רש"י עירובין קה. ד"ה ויבאו הכהנים, ובספר מגדים חדשים שם).

תקרובת עבודה זרה תופסת את דמיה ואסורה בהנאה. והגאון בעל מועדים וזמנים שליט"א במכתבו כתב לחוש עד כדי כך, שיש חשש ליטול דמים מסוחרי הפיאות בין מהמוכרים ובין ממעצבי פאות, שיש לחוש שמא נתערב בממונם חליפי תקרובת עבודה זרה דאסור בהנאה, ומי שרוצה לקנות פאה סינטעטי יזהר לשלם בטשע"ק או בדיוק כפי המחיר, שלא יצטרך לקבל מהם מעות עודף בחשש שנתפס עליהם איסור חליפי עבודה זרה ע"כ. — ועיין בחינוך (מצוה קיא) שכתב דלרוב ריחוק מתקרובת עבודה זרה, אסרו חכמים כל יין של גויים אף על פי שלא ידענו בו שניסכוהו לעבודה זרה, והוא נקרא להם סתם יינם וכו'. וסיים וכן נראה בודאי בכל דבר שהישראל הושב שנעשה בו תקרובת שאסור לו ללוקחו מהם ע"ש.

בודאי ימצאו עוד מקילים, שימציאו חילוקים ושיטות שונות שאין איסורם חמור כל כך, כדי להקל על המון בית ישראל, אבל מה זה נוגע לנו בני תורה יראים וחרדים לדבר ה', להביא לביתו דבר שיש בו נדנוד של עבודה זרה, ומה גם שגדולי ישראל כבר פסקו דינם שהם ספק תערובת עבודה זרה, ואסורין בהנאה. —. ואם רוצים לגבב שיטות, אז יש לזכור דיש דיעה בשלחן ערוך (יו"ד סימן קנ"ה סעיף ב') דמי שהוא מסוכן ורוצין להאכילו לרפואתו מתקרובות עבודה זרה, הוי ביהרג ואל יעבור, ואסור להתרפאות בו ע"ש. ובביאור הגר"א שם נוטה כן להלכה. והיינו שיש חיוב למסור נפשו אם כופין אותו ללבוש בגד של תקרובת עבודה זרה. — ואם בחשש מאכל של טריפות חוששין ונמנעין מתערובת איסור, מה נאמר כאשר נוגע לאיסורי עבודה זרה, חמורה שבחמורות, שאין לה ביטול כלל.

יעקב אבינו אמר אל ביתו, הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו את שמלותיכם, ונקומה ונעלה בית אל וגו'. ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם וגו',

וחלוף הבגדים, והיה די להם בקבורה, ולכן טמן אותם תחת האלה, במקום שלא יעבד בו ולא יזרע ע"כ. הרי לנו גודל הפגם של עבודה זרה, שגם אחר שהותרה נשאר בה פגם, שמונע מלהיות ראוי לעבוד את ה' ולהקריב לפניו קרבן. — וברמב"ן (שמות כג־כד) דהתורה תזהיר על עבודה זרה בכמה מקומות, מפני החומר שבה, תזהיר ותחזיר ותזהיר, כאומר לעבדו זכור תמיד ולא תשכח העיקר הגדול שצויתיך שהכל תלוי בו ע"כ.

אבותינו מסרו נפשם על עבודה זרה, חנה ושבעה בניה פשטו צוארם למיתה, וכאשר שאל הקיסר מהבן הקטן שישליך לפניו החותם שלו וירכין עצמו להגביהו וליתן לו, שעכ"פ למראית עין יהא נראה כמקיים דבריו, השיב להקיסר, חבל עלך קיסר חבל עלך קיסר, על כבוד עצמך כך, על כבוד הקב"ה על אחת כמה וכמה (גיטין נז:). וכאן מבקשים דבר קטן, למסור הנוחיות עבור עבודה זרה, עד שיהא ברור שאין בהפאה נדנוד איסור, למה תהא זאת לנסיון, הלא שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל. אם היו צלמים קטנים על הפאה, לא היה עולה על הדעת ללבוש, וזה חמור פי כמה. הלא כלימה תכסה פנינו, הגויות מהודו יכולים לגזוז כל שערם עבור האלילים שלהם, ולנו תהא קשה להסיר שערות אלו מראשינו לכבוד ה' ותורתו. וקול דודי דופק לבנות ישראל, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה. ויש לנו להתבונן על מחלות רבות השכיחות בינינו ר"ל, שדרכי רפואתם פוגמת בתחלה השערות, הלא דבר הוא, שבמדה שאדם מודד מודדין לו. והירא דבר ה' אין לה ללבוש כעת אלא מטפחת, או פאה נכרית סינטעטי ולא פאה משערות, עד שתדע בבירור שאין בה שום שער מהודו.

וב"ה בימים האחרונים יש התעוררות רב אצל בנות ישראל הכשרות, להוסיף בדרכי הצניעות, אשר זה משרה השראת השכינה בבית, כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך וגו', ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך (דברים כג־טו), וכל אחד יראה להשתדל בביתו להוסיף דרגא ממה שהיו הולכין עד עתה, הן בהפאה נכרית והן בהכיסוי שעליה, והן בצניעות בשאר מקומות המכוסין, ואז יחול ברכת ה' עליהם ועל ביתם, להתברך ממעון קדשו בבני חיי ומזוני, בניך כשתילי זתים סביב לשלחניך, ובנהא יסתלקון בחשיבו על שאר בני עלמא, בברכאן דלעילא ותתא בעותרא בבנין בבני בנין, עדי נזכה שרוח הטומאה יעביר מן הארץ בביאת בן דוד במהרה דידן. אמן.

אינטערוויו פון הרב י. ל. יאקאב הי"ו קארעספאנדענט פון "דער בלאט" אין אר"י

מיט'ן בעל תשובה פון אינדיע

און מיט הרה"ג ר' רפאל חקוק שליט"א ר"מ בישיבת "ברכת אהרן" ירושלים

אין די איצטיגע טעג ווען עס קומט פאר די אויסעראָרדענטליכע שערוריה איבער דער גאנצער וועלט, איבער די הלכה'ישע פראגע פון "יומען-האר" שייטלען וועלכע שטאמען פון אינדיע — האט זיך "דער בלאַט" קארעספאנדענט אין ארץ ישראל פארבינדן מיט הרב רפאל חקוק שליט"א ר"מ בישיבת "ברכת אהרן" אין ירושלים, און מיט א געוויסן בעל תשובה הי"ו פון ארץ ישראל, וועלכער שטאמט פון אינדיע.

הרב חקוק שליט"א האט זיך אין די לעצטע צוויי יאר שטארק ארייַנגעלייגט אין די נושא און ער איז געווען דער וואָס האָט איבערגעגעבן דעם פונקטליכן באריכט פאר'ן פוסק הדור מרן הראב"ד ירושלים שליט"א. דער בעל תשובה מיט וועמען מיר האבן זיך פארבינדן איז גוט אויסגעקאכט אין די תהלוכי ונמוסי ההודים, ווײַלנדיג אין אינדיע פאר לאנגע יארן, און ער איז געניצט געוואָרן דורכ'ן בית דין פון הג"ר ניסים קאַרעליץ שליט"א איבערצוגעבן אַ קלאָרן באַריכט איבער די עבודה זרה וואָס די "הינדו" סעקטע דינט אין אינדיע.

(אזוי ווי דער בעל תשובה וויל פארבלייבן אין געהיימניס, אן ארויסגעבן זיין נאמען פארן פובליקום, וועלן מיר אים אנרופן אין לויף פונעם אינטערוויו בלויז מיט די ראשי תיבות ג. פ. הי"ו.)

עס דארף דא ערוועגט ווערן אז די אלע פאקטן זענען בלויז געגעבן געווארן עקסקלוסיוו פאר "דער בלאט" כדי צו באררייכערן די לייִנער איבער די דאזיגע וועלט'ס שאלה, און נישט כדי מ'זאל פון דעם פסק'ן סיי וועלכע הלכה.

> וזאת למודעי: דער אינטערוויו איז געוויזן געווארן פאר חשוב'ע רבנים ומורי הוראה שליט"א אין ארץ ישראל און אויך אין ניו יארק, און זיי האבן געבעטן אז תיכף ביים אנהייב זאל באטאנט ווערן אז דער אינטערוויו דינט אויך דעם ציל אפצושפעטן און מאכן ליצנותא דעבודה זרה, אפצולאכן פון זייערע מאדנע אמונות טפילות וואס איז צו שאנד און צו שפאט איבער דער גאנצער וועלט. — ווייל מיר

דער בלאט: זענט איר אריבערגעפארן קיין אינדיע?

ג. פ.: איך האב געוואוינט עטליכע יאר אין אינדיע און דארט האב איך אסאך געלערנט איבער זייערע עבודה זרה'ס. אזוי אויך האב איך באזוכט אויפן ארט אויף די בקשה פון עטליכע רבנים וועלכע האבן זיך אריינגעלייגט אין די דאזיגע טעמע!

הרב רפאל חקוק: איך האב געוויסע ביזנעס'ער אין טאראנטא, און אזוי ווי איך בין געוואויר געווארן אז צוויי מאל א וואך פליעט ארויס א פליגער פון טאראנטא קיין אינדיע, אנגעפולט מיט הונדערטער גויים, כדי זיך צו קומען אפשערן די האר אינעם "טיראפאטי" געביידע פון די עבודה זרה, האב איך באשלאסן אראפצופארן צום לופט-פעלד און רעדן מיט עטליכע גויים וועלכע האלטן בעפאר'ן ארויס-פארן קיין אינדיע!

דער בלאט: וויאזוי ארבעט די עבודה זרה?

הרב רפאל חקוק און ג. פ.: עס איז נישט אַזוי גלייך אויסצושמועסן פונקטליך די עניני טומאה, אבער עטליכע אינטערעסאַנטע פונקטן איז יא כדאי איבערצוגעבן אלס ליצנותא דעבודה זרה, זיך איבערצוציגן אין די נאַרישקייטן פון די געצנדינער.

דאס אינדיאנער פאלק איז היינט צו טאג פארבליבן כמעט פון די איינציגסטע פעלקער ביי די גויים וועלכע זענען נאך שטארק פארגלייבט אין אן עבודה זרה געטשקע, פונקט ווי מיט הונדערטער יאר צוריק, זיי גלייבן אין די אלילים, אז זיי פארמאגן א כח (חס מלהזכיר), און לכבוד דעם זענען זיי מקריב אלע מיני קרבנות.

איינע פון די הויפט צענטערן פון די עבודה זרה געפונט זיך ביים קירכע אין די טרימאלא בערג אין אינדיע, וועלכע ווערט אנגערופן "טידאפאטי".

איצט הערט וואס די וואַנזיניגע אינדיאַנער גוים גלויבן. זיי גלויבן אז מיט צוויי און א האלב טויזנט יאר צוריק האט דער אָפגאט פון אינדיע חחונה געהאט און כדי אויסצוצאלן די אויסגאבן ווער שוין אפן. אינעם צענטער געפונט זיך דער הויכער געביידע פון די עבודה זרה, און באזונדער איז די געביידע וואו מ'שערט זיך אפ די האר, ארום און ארום האט זיך מיט די צייט פארברייטערט דער געגנט מיט האטעלן און רעסטוראנטן כדי אויפצונעמען די געסט פון איבער דער גארער וועלט, דער באדן ארום און ארום איז גרויס ווי להבדיל די שטאט בית שמש, און עס פירט זיך מיט גרויס רייכטוהם, עס קומען אן טאג טעגליך מענער, פרויען און קינדער, דער צאל פון די באזוכער זענען צווישן 40 און 60 טויזנט מענטשן א טאג, און אפשערן, שערן זיך אפ ארום 20- 15 טויזנט מענטשן א טאג, די אנדערע קומען בלויז געבן א מתנה/קרבן אדער מקטיר זיין קטורת.

דער בלאט: עס זענען דא נאך ערטער וואו מ'שערט זיך די האר?

ג. פ.: איך האב געהערט אז עס איז דא נאך ארום 10-8 צענטערן אזעלכע אין אינדיע וואו אויך דארט שערט מען זיך אפ אין גרויסן, אבער דאס איז דער איינציגסטער ארט וואו איך האב באזוכט, דאס איז דער גרעסטער און הויפט צענטער טראץ וואס אויך די אנדערע זענען אויך זייער גרויס און פול.

דער בלאט: וויאזוי באצייכענען זיי דאס וואס זיי געבן פאר די עבודה זרה?

הרב רפאל חקוק: איך, האב פריער באטאנט אז איך האב געוויסע ביזנעסן אין טאראנטא, און אזוי ווי איך האב זיך אריינגעלייגט דעריין האב איך באשלאסן אראפצופארן צום לופט-פעלד אין טאראנטא פון וואו עס פליען ארויס צוויי מאל אין וואך פליגערס געפאקט מיט מענטשן קיין אינריע, דארט האב איך זיך ארומגעדרייט פון מענטש צו מענטש, און געפרעגט וואס איז רער פשט פון דאס אפשערן די האר.

ביים אנפאנג האבן מיר אלע גענטפערט אז ווער עס האט א צרה אדער וויל עפעס געהאלפן ווערן מיט קינדער, פרנסה, קראנקהייטן, א. א. וו. דער בדענגט א "קרבן" פאדן אפגאט און אזוי איך קען בלויז נאכזאגן די אויסדרוקן וועלכע זיי האבן געזאגט אין ענגליש, ווי offering (מתנה/מנחה) אדער sacrifice (קרבן). קיינער פון די האט זיך נישט באנוצט מיטן אויסדרוק tribute וואס זיין אפטייטש מיינט אז ער איז עפעס שולדיג, אלע ווי איינער האבן מיר מסביר געווען אז זיי קומען געבן א מנחה אדער קרבן פארן אפגאט!

דער בלאט: ווען איז געווארן די ביזנעס פון די האר?

הרב רפאל חקוק: ביז מיט בערך פערציג יאר צוריק האט מען נישט געמאכט קיין שום ביזנעס פון די האר, די געלטער פלעגן גיין בלויז פאר די אנדערע ארימע גלויביגע וועלכע האבן געוואלט שיין מאכן זייערע האר און האבן באקומען זאלבן און אויל צו אויסארבעטן די האר און דאס לאזן וואקסן, מיט די צייט אזוי ווי זיי האבן געזעהן אז מ'קען מאכן שיין געלט פון די האר האט מען אנגעפאנגען אויסצונוצן דעם פאטענציאל און אנגעפאנגען צו פארקויפן די האר פאר די וועלט!

דער בלאט: און וואס טראכטן די גלויביגע, וויאזוי צאלט זיך אויס די חובות פונעם אָפגאָט אויב די פויבסטן אויפן ארט מאכן דערפון ביזנעס?...

ג. פ.: איך האב געפרעגט די פראגע פאר עטליכע גלויביגע, און זיי האבן מיד אלע געענטפערט מיט כמעט דעם זעלבן נוסח "מיר געבן אוועק אונזערע האר פארן אפגאט, פון אונזער זייט האבן מיר אים דאס געגעבן און מיט דעם האט זיך געענדיגט אונזער טייל פונעם קרבן, וואס עס ווערט ווייטער דערפון איז שוין נישט אונזער ביזנעס"!

דער בלאט: וויאזוי גייט דער פראצעדור פונעם אפשערן?

הרב רפאל חקוק און ג. פ.: מיט יארן צוריק איז געווען א רידזיגער הויף וועלכע איז געווען ארומגענומען מיט גרויסע מויערן און אינעווייניג אינעם געביידע איז געשטאנען די עבודה זרה געטשיק, אבער מיט די צייט ווען דער

עס דארף דא ערוועגט ווערן אז די אלע פאקטן זענען בלויז געגעבן געווארן עקסקלוסיוו פאר "דער בלאט" כדי צו באַרייכערן די לייענער איבער די דאזיגע וועלט'ס שאלה, און נישט כדי מ'זאל פון דעם פסק'ן סיי וועלכע הלכה.

> וזאת למודעי: דער אינטערוויו איז געוויזן געווארן פאר חשוב'ע רבנים ומורי הוראה שליט"א אין ארץ ישראל און אויך אין ניו יארק, און זיי האבן געבעטן אז תיכף ביים אנהייב זאל באטאנט ווערן אז דער אינטערוויו דינט אויך דעם ציל אפצושפעטן און מאכן ליצנותא דעבודה זרה, אפצולאכן פון זייערע מאדנע אמונות טפילות וואס איז צו שאנד און צו שפאט איבער דער גאנצער וועלט. — ווייל מיר אלע ווייסן די לעכערליקייט פון זייערע געטשקעס, און אויף דעם זאגן מיר דעם פסוק: עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו וכו'... כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בוטח בהם.

דער בלאט: וויאזוי זענט איר צוגעקומען צו די וועלט'ס מערכה?

הרב רפאל חקוק: מיט צוויי יאר צוריק האב איך געטראפן דעם ספר "תשובות והנהגות" פון דעם ירושלים'ער ראב"ד שליט"א, דארט אין חלק ב' סימן תי"ד ברענגט ער אין א לענגערע תשובה אז די האר וועלכע קומט פון אינדיע זענען אסור בהנאה און זענען מחוייב צו מבוער ווערן, וויבאלד עס איז דא א "חשש" אז זיי שטאמען פון עבודה זרה, אבער דער ראב"ד שליט"א פירט דארט אויס אז זיי זענען בגדר ספק וואס מ'קען נישט נאכגיין היינטיגע צייטן, און איבער דעם האט ער זיך נישט אריינגעלאזט מיט מער פרטים און דעטאלן אין דעם נושא.

איך, זעענדיג דעם תשובה פונעם ראב"ד שליט"א האב איך באלד באשלאסן אז עס איז אוממעגליך היינטיגע צייטן אז מ'קען נישט דערגיין א זאך, און איך האב זיך באלד אריינגעלאזט אין דעם פראבלעם.

דער בלאט: פארוואס איז אלע יארן שטיל געווען?

הרב רפאל חקוק: עטליכע ביזנעסלייט פון די שייטלען האבן פראבירט אין לויף פון די יארן צו פארדרייען די פאקטן און האבן געברענגט א מיינונג פון א פראפעסאר וועלכער האט געזאגט אז דאס אפשערן די האר פון די גלויביגע גויים אין אינדיע זענען בלויז כדי אראפצונעמען די קליפות, אבער נאך מיין חקירה ודרישה האט זיך ארויסגעשטעלט אז דער פראפעסאר האט ליגענט געזאגט, נאכ'ן באקומען באצאלט דערפאר פון געוויסע שייטלען סוחרים, וועלכע האבן ליידער געהאט א גרויסן טייל אין מכשיל זיין טויזנטער אידן מיט הנאה פון עבודה זרה.

דאס אינדיאנער פאלק איז היינט צו טאג פארבליבן כמעט פון די איינציגסטע פעלקער ביי די גויים וועלכע זענען נאך שטארק פארגלייבט אין אן עבודה זרה געטשקע, פונקט ווי מיט הונדערטער יאר צוריק, זיי גלייבן אין די אלילים, אז זיי פארמאגן א כח (חס מלהזכיר), און לכבוד דעם זענען זיי מקריב אלע מיני קרבנות.

איינע פון די הויפט צענטערן פון די עבודה זרה געפונט זיך ביים קירכע אין די טדימאלא בערג אין אינדיע, וועלכע ווערט אנגערופן "טיראפאטי".

איצט הערט וואס די וואַנזיניגע אינדיאַנער גוים גלויבן. זיי גלויבן אז מיט צוויי און א האלב טויזנט יאר צוריק האט דער אָפּגאט פון אינדיע חתונה געהאַט און כדי אויסצוצאלן די אויסגאבן פון די חתונה האט ער געבארגט מיליאנען דאלארן און איינגעקויפט דאָס גאַנצע האב און גוטס פון איבער דער גארער וועלט, און דערפאַר איז ער געבליבן פון די חתונה מיט אַסאַך חובות...

כדי אָפּצוצאָלן די חובות איז איינגעפירט געוואָרן אז אלע גלויביגע אין אים ברענגען און זענען מקריב פאַר די עבודה זרה ווערטפולע זאכן כדי דער עבודה זרה זאָל קענען אויסצאָלן נישט בלויז דעם חוב נאָר אויך די ריבית דערפון... און זעלבסט פאַרשטענדליך — גייט די איינרעדעניש — אַז אין אויסטויש האָפן זיי אז די עבודה זרה וועט זיי העלפן מיט זייערע בקשות...

דאס איז ריכטיג פשט פונעם פסוק "משגיא גוים ויאבדם", אז דער אויבערשטער פאַרנאַרט פשוט דעם שכל פון די גוים וואָס דינען די עבודה זרה, כדי זיי זאָלן נאָכמער פאַרנאַרישט ווערן מיט זייער עבודה זרה. אפשר זאָגט איר מיר וויאַזוי מען קען גלויבן אין אַן אָפּגאָט וואָס איז געבליבן מיט חובות פון זיין חתונה אז ער וועט העלפן דעם גלויביגן מיט ישועות?...

אבער ווי לעכערליך דאָס איז, איז דאָס פאָרט עבודה זרה און די הינדוס גלויבן דערין.

די זאכן וועלכע מ'ברענגט פארן אפגאט זענען: גאלד, פערל-שטיינער, עסנווארג פון אלע מינים ווי קוקוס-ניס, פוטער א. א. וו. און קליידער. די האר פונעם מענטש איז איינע פון די חשוב'סטע זאכן וואס די גלויביגע געבן אוועק פאר דעם אפגאט.

דער בלאט: וואו איז דער הויפט ארט פון די עבודה זרה?

הרב רפאל חקוק און ג. פ.: דער ארט וואו עס געפונט זיך די "טיראפאטי" (דער בית עבודה זרה) איז נישט באוואוינט מיט קיין מענטשן, עס געפונט זיך אין אן אפגעזונדערטן ארט, אין דער נישט לאנגער פארגאנגענהייט האט מען גענדארפט גיין ארום 15 ק"מ צופוסנס כדי אנצוקומען צום געביידע, היינט צו טאג איז דער

וואס זיי געבן פאר די עבודה זרה?

הרב רפאל חקוק: איך, האב פריער באטאנט אז איך האב געוויסע ביזנעסן אין טאראנטא, און אזוי ווי איך האב זיך אריינגעלייגט דערין האב איך באשלאסן אראפצופארן צום לופט-פעלד אין טאראנטא פון וואו עס פליען ארויס צוויי מאל אין וואך פליגערס געפאקט מיט מענטשן קיין אינדיע, דארט האב איך זיך ארומגעדרייט פון מענטש צו מענטש, און געפרעגט וואס איז דער פשט פון דאס אפשערן די האר.

ביים אנפאנג האבן מיר אלע געענטפערט אז ווער עס האט א צרה אדער וויל עפעס געהאלפן ווערן מיט קינדער, פרנסה, קראנקהייטן, א. א. וו. דער ברענגט א "קרבן" פארן אפגאט און אזוי ארום ווערט ער געהאלפן... (איך האָב זיך גערדאַרפט איינהאַלטן פון לאַכן דערביי... ר.ח.).

אבער מיט די צייט האב איך זיך אריינגעלייגט מער אין דעם טעמע, און איך האב באוויזן צו אנבינדן א פארבינדונג מיט א שטארקן גלויביגער וועלכער האט זיך אפגעשוירן די האר, און איך האב אים אוועקגעשריבן א בריוול מיט מיינע פראגעס איבער דעם מאדנעם מנהג פון זיך לאזן אפשערן די האר.

צו מיין וואונדער האט ער מיר דערציילט די גאנצע לעכערליכע עפיזאד פון די חתונה פון דעם אפגאט, וועלכער איז שולדיג גרויסע געלטער פאר די גאנצע וועלט, און מיט זיינע האר באצאלט ער א טייל פון די חובות פון דעם אפגאט...

ער האט מיר צוגעשטראכן אז אלע בענק-אקאונטס פון דעם אפגאט זענען היינט צוטאג מעוקל און איינגעפרירט (!) וויבאלד ער האט נישט געצאלט די חובות, און איבער דעם מיט יעדן האר וואס מ'געט אוועק ווערט אראפגע-רעכנט דער חוב...

אויף מיין פראגע וויאזוי באצאלט זיך די חובות, האט ער מיר געענטפערט, דאס איז שוין נישט מיין פראבלעם, איך מיין אז עס גייט גראד ארויף אין הימל... — אט אזוי גייט זייער פינסטער טיפשות'דיגע טעאריע.

העדנדיג דאס, בין איך שוין אינגאנצן צעמישט געווארן. איך האב געקלערט צו מיר "די מענטשן ווייסן אפילו וואס זיי טוען?..." אבער מיט נאך עטליכע פראגן האט ער מיר אלעס פארענטפערט, אז דאס וואס ער ברענגט די האר אפילו דאס איז בלויז צום באצאלן די חובות פונעם "אינדי" ווערט דאס אבער פארעכנט פאר א חשוב'ער "קרבן" און דאס איז נישט קיין שום סתירה צו די ווערטער פון די אנדערע גלויביגע.

ג. פ.: איך מיט מיין פרוי האבן גערעדט מיט אסאך פון זיי, אבער די געשפרעכן זענען אפגע-האלטן געווארן אין די ענגלישע שפראך אזוי אז

ג. פ.: איך האב געפרעגט ... פאר

עטליכע גלויביגע, און זיי האבן מיר אלע געענטפערט מיט כמעט דעם זעלבן נוסח "מיר געבן אוועק אונזערע האר פארן אפגאט, פון אונזער זייט האבן מיר אים דאס געגעבן און מיט דעם האט זיך געענדיגט אונזער טייל פונעם קרבן, וואס עס ווערט ווייטער דערפון איז שוין נישט אונזער ביזנעס"!

דער בלאט: וויאזוי גייט דער פראצעדור פונעם אפשערן?

הרב רפאל חקוק און ג. פ.: מיט יארן צוריק איז געווען א ריזיגער הויף וועלכע איז געווען ארומגענומען מיט גרויסע מויערן און אינעווייניג אינעם געביידע איז געשטאנען די עבודה זרה געטשיק, אבער מיט די צייט ווען דער צאל פון די גלויביגע האט זיך פארמערט האט מען צוגעבויעט א ריזיגע געביידע פון עטליכע שטאקן וועלכע דינט בלויז פאר די שערער, דער געביידע איז געבויעט אויף א הויכן בארג וואו דער אריינגאנג איז פון די אונטערשטע טיר וואו מ'קומט באלד אן צום פערטן שטאק און דער ארויסגאנג איז פון די אנדערע זייט.

אויפן געביידע זעלבסט שטייט דער ריזיגער געשטאלט פונעם אפגאט, און דארט שטייט א ריזיגע שילד מיט די ווערטער "דער ארט איבערצוגעבן מיט הכנעה די האר פונעם מענטש פארן אפגאט...".

בעפאר מ'גייט אריין אינעווייניג טוט מען אויס די שוך, א זאך וואס ווייזט אויף "הייליגקייט" און וואו געזאגט, גייט מען גראד אריין צום פערטן שטאק און אין די אונטערשטע דריי שטאקן זיצן ארום 600 שערערס אין דריי אפטיילונגען, די שערער זענען געשטעלט פון די הויפטן פונעם קירכע, און נישט יעדער איינער קען ווערן א שערער.

אויסער די 600 שערער אינעווייניג אינעם געביידע, זיצן אויך אינדרויסן צענדליגער שערער וועלכע שערן אפ די קעפ פון די מענטשן, און לכבוד דעם האט מען אויך ארויסגעשטעלט דעם געשטאלט פונעם עבודה זרה געטשיק אינדרויסן פונעם בילדונג כדי אז דער אפגעשוירענער זאל קענען קוקן אויפן געטשיק בעת'ן אפשערן, נאכן אפשערן די האר נעמט מען צוזאם אלע האר און מ'גיסט דאס אריין אינעם כלי און דאן... ווערט מען געהאלפן... (ראָ האב איך זיך אַוועקגעדרייט און אַ גוטן שמייכל געטאָן...)

דער בלאט: אויב ווער קומען א איר און ווילן דינען אלס שערער ווער ער דאס קענען טון?

ג. פ.: איך האב נישט געפרעגט, אבער לויט ווי איך האב פארשטאנען קען א איד זיך אפשערן אבער בשום אופן נישט דינען אלס שערער!

דער בלאט: ווי געט זיך ארויס דאס

(פארזעצונג אויף זייט 132)

אין א שמועס פון "דער בלאט"

מיט הרה"ג רבי אהרן דוד דוננער שליט"א

חבר הבי"ד דהאחקה"ח ורב דקהל עדת ישראל טאטנהעם, לאנדאן הבירה

דינסטאג אווענט, עטליכע שטונדן איידער הרה"ג רבי אהרן דוד דוננער שליט"א, חבר הבי"ד דהאחקה"ח ורב דקהל עדת ישראל טאטנהעם, לאנדאן הבירה איז ארויסגעפארן קיין אמעריקע, זיך צו באטייליגן מיטוואך, ביי די אסיפה אין דער קאנצעליי פון התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדא, האט זיך דער פארשטייער פון דער בלאט אין אייראפע, מוה"ר שמואל מרדכי פריעדמאן פערזענליך געטראפן מיט הרב דוננער, כדי צו הערן א לעבעדיגן באריכט פון די השתלשלות פון די שייטל-שערוריה, וואס האט באטראפן ראס גאנצע אידנטהום רעם לעצטן מאנאט, פון הרב דוננער'ן וועלכער איז פערזענליך אראפגעפארן קיין אינדיע בשליחות פון בית דין הגדול שבירושלים, צו באקענען זיך מיט די קלארע פאקטן פון דער נאענט.

דער בלאט: וויאזוי זענט איר אריינגעקומען אין דעם בילד בעובי הקורה?

הרב דוננער: חול המועד פסח האב איך באקומען א טעלעפאן רוף פונעם רב פון ירושלים הגאון רבי טובי' ווייס שליט"א אין נאמען פון די גאנצע עדה החרדית און מיר געפרעגט "וואלטסטו מסכים געווען צו פארן קיין אינדיע אויסגעפונען פאר אונז דעם אמת וועגן די שייטלען פון ע"ז?" – דאס איז געווען דער אנהייב פון א לאנגע שווערע שליחות.

איך האב געענטפערט פאר'ן ירושלים'ער רב אז איך קען נישט יעצט ענטפערן, איך וועל מיר אריין לייגן דערין און לאזן וויסן, זייט דעמאלט בין איך באשעפטיגט דערין.

איך מוז זיין פארזיכטיג וויפיל איך געב איבער, ווייל אן א סיבה טאר מען זיך נישט אריינלייגן אין אן אנדערע דת.

אונז געגעבן זייער א קלאר בילד פון זייער נארישע גלויבן, וועלכע גלייבן אין אן עבודה זרה.

ווען מיר האבן אים געפרעגט: "איר דינט א געטשקע, א שטיק האלץ, וואס דו האסט עס נעכטען געמאכט? מיט וואס קען ער דיר העלפן?"

עד האט אונז פרובירט מסביר צו זיין, מיט נארישע און שפאטישע הסברים וואס די עבודה זרה איז און פארוואס זיי דינען עס. (מיר שרייבן נישט אראפ די פונקטליכע ענטפער'ס משום הדחק מן הכיעור והדומה לה).

דער בלאט: וואס האט איר געטאן מיט די אינפארמאציע וואס איר האט געהערט פון דעם הינדו'שן מאן?

הרב דוננער: מיר האבן דאס אלעס צוריק געזאגט פאר די רבנים פון ארץ ישראל, און זיי האבן געענטפערט אז איך זאל פארן, ווייל עס איז אזא וויכטיגער ענין אז ביז ווילאנג מען זעט נישט פונקטליך וואס דאס איז קען מען נישט ארויסגעבען א פסק דין. אזוי ווי מיר ווייסן אז די הייליגע תנאים פלעגן גיין וואוינען אויפן פארם, איידער זיי האבן ארויסגעגעבן די הלכות פון בהמות.

להבדיל אלף אלפי הבדלות אסאך האט מען געהערט און געשריבן וועגן הינדואיזם, אבער איך בין דארט געווען אדורך געלעבט און אדורך געשמועסט מיט זיי, און איך וויל דאס זאגן אין קורצן וואס עס איז דארט געווען, כדי מיר זאלן האבן א קלארע בילד, ווייל די ספיקות צי די שייטלעך זענען טאקע ארומפירן אין אינדיע.

מיר זענען ארויס געפארן זונטאג בהר בחוקותי ל"ג בעומר פארטאגס, ארום 5 אזייגער. אויפן וועג איז דער פליגער געווען אנגעפילט מיט אינדיאנער, איך האב געכאפט א שמועס מיט מיין שכן אן אינדיאנער גוי און ער האט פונקטליך פארציילט אלע איינצלהייטן, און האט מסכים געווען צו רעדן מיט אונזער דרייווער צו זאגן וואו עס איז אינטערעסאנט אונז צו נעמען.

זונטאג נאכט כחצות הלילה זענען מיר אנגעקומען אין אינדיע, (עס איז פיר און א האלב שעה אפגערוקט פון לאנדאן). פון דארט זענען מיר גלייך געפארן קיין טיראפאטי.

מאנטאג, פינף אזייגער פארטאגס, זענען מיר אנגעקומען קיין טיראפאטי, מיר האבן זיך קודם אפגערוהט, און ניין אזייגער זענען מיר צוגעפארן צו אונזער ציל, די בארג טרימאלא, וואס דארט געפינט זיך זייער קלויסטער אויפ'ן שפיץ בארג וואס איז איבער 2 טויזנט פיס הויך.

די טעמפל איז אויף א בארג 20 קילאמעטער הויך, עס איז דארט אינמיטן זומער, בערך 70 גראד הייס, און פאר'ן ארויף גיין אויף די בארג מוז מען דורך גיין סעקיוריטי און נאכדעם הייבט מען אן ארויף צו פארן די בארג. אויפ'ן וועג זעען מיר טויזענטער מענטשן גייען ארויף בארפעסיג, אן שיך און זאקן, דאס אויסטון די שיך און זאקן איז א חלק פון דינען די ע"ז, פארן כבוד פון די געטשקע, א וועג וואס נעמט צו גיין צופיס בערך דריי שעה. אויף וועג זעט מען. יעדע שטיק וועג א באזונדערע תיפלה, מען לייגט עס אריין אין א גרויסן שאכטל.

אויף די פראגע פארוואס מ'שערט זיך אפ, האבן אלע האבן אונז דאס זעלבע: "דאס איז א קרבן פאר די געטשקע וואס וואוינט דא, דאס איז זיין הויז" – מיר האבן גערעדט צו דעם מענעדזשער, וועלכער האט אונז געזאגט אז מען צאלט פאר 600 שערערס יעדן איינציגן טאג, און זיי זענען צעטיילט אויף דריי שיפט'ס, 200 שערער פער שיפט.

מיר האבן נישט געפרעגט איינעם, נישט צוויי. מיר האבן געפרעגט צענדליגער מענטשן און אלע האבן געזאגט די זעלבע זאך: "מיר שערן אונזער האר אלס א קרבן פאר די געטשקע; ער האט ליב האר. – אויף די פראגע, אז די האר גייט דאך אין מיסט, האבן זיי געענטפערט אז ווען מ'איז מקטיר קטורת פאר די געטשקע גייט עס אויך נאכדעם אין מיסט, זיי האבן אלע קלאר ארויס געזאגט אז די האר איז א קרבן פאר'ן אליל.

מענער פרויען און קינדער קומען זיך שערן, און מען נעמט די האר אין זעק, מען סילט עס און מען טראגט עס צו די האר סוחרים. ווען מ'האט געפרעגט די וואס האבן זיך אפגעשוירן אויב זיי קענען באשטיין אז מען זאל פארקויפען זייערע האר, האבן זיי געענטפערט: "ווילאנג דער אליל פארדינט א פאר פונט קענען מיר באשטיין".

פאר די וואס האבן עס געפונען שווער זיך אפצושערן די גאנצע האר, זעצן זיי זיך אראפ, און מ'שערט זיי נאר אפאר האר. יעדער גיט א קרבן לויט וואס ער וויל געבן. אבער דער פאקט איז אז מ'שחט די האר פאר א קרבן צו די געטשקע.

גאמען פון די גאנצע עדה החרדית און מיר געפרעגט "וואלטסטו מסכים געווען צו פארן קיין אינדיע אויסגעפונען פאר אונז דעם אמת וועגען די שייטלען פון ע"ז?" — דאס איז געווען דער אנהייב פון א לאנגע שווערע שליחות.

איך האב געענטפערט פאר'ן ירושלים'ער רב אז איך קען נישט יעצט ענטפערן, איך וועל מיר אריין לייגן דערין און לאזן וויסן, זייט דעמאלט בין איך באשעפטיגט דערין.

איך מוז זיין פארזיכטיג וויפיל איך געב איבער, ווייל אן א סיבה טאר מען זיך נישט אריין לייגען אין אן אנדערע דת.

איך האב פארשאפט ביכער איבער הינדואיזם און אסאך נאכגעפארשט. נישט ווילנדיג פארן אליינס, איך בין ספעציעל אראפגעפארן מיט נאך עמיצן, צו באזוכן ביי גלחים אין זייערע הייזער, און אויך בין איך געווען באזוכן ביי איינעם פון די הויפט דרשנים אין הינדואיזם, וואס וואוינט אין רייסליפ, א געגענט נעבן די היטרו לופטפעלד. דארט האבן מיר געזען וויאזוי א הינדא וואוינט, אונז האבן מיר געזען זיינע צלמים, מיר האבן מיר געזען זיינע ע"ז, זיינע קרבנות, אונז האבן מיר געזען זיין קטורת און דאס שיסל אין וועלכן ער איז מקטיר קטורת, ער האט אונז געזאגט וויפיל מאל א טאג ער איז מקטיר קטורת, 7 זאכן טוט ער פארן עסן און איבערן טאג, און ווייטער טאר איך שוין נישט זאגן.

דער בלאט: וואס איז געווען דער צוועק פון די אינטערוויו מיט דעם הינדישן פערשוין?

הרב דוננער: מיר האבן געמוזט אדורך גיין זייער לעבן שטייגער כדי צו קענען מקיים זיין מיין שליחות, מיר האבן געשפירט אז מיר דארפן אביסל פארשטיין וואס דארט קומט פאר, איידער מיר פארן אראפ קיין אינדיע, ווי די שפראך איז גענצליך אומפארשטענדליך און די קאמוניקאציע איז פיל שווערער.

מיר האבן זיך מיט אים אדורך געשמועסט באריכות דעם ענין פון זיך אפשערן די האר, וואס עס באדייט און וואספארא ראלע שפילט דאס אין די הינדו עבודה זרה־רעליגיע.

דעם פערשוין צו וועמען מיר האבן גערעדט איז א קלוגער מענטש, און ער האט

אז ביז ווילאנג מען זעט נישט פונקטליך וואס דאס איז קען מען נישט ארויסגעבען א פסק דין. אזוי ווי מיר ווייסן אז די הייליגע תנאים פלעגן גיין וואוינען אויפן פארם, איידער זיי האבן ארויסגעגעבן די הלכות פון בהמות.

להבדיל אלף אלפי הבדלות אסאך האט מען געהערט און געשריבן וועגן הינדואיזם, אבער איך בין דארט געווען אדורך געלעבט און אדורך געשמועסט מיט זיי, און איך וויל דאס זאגן אין קורצן וואס עס איז דארט געווען, כדי מיר זאלן האבן א קלארע בילד, ווייל די ספיקות צי די שייטלעך זענען טאקע אסור צוליב דעם הארבען איסור פון תקרובות עבודה זרה קומט בלויז ווייל מ'ווייסט נישט וואפארע ראלע די האר שפילט אין זייער טריפה'נע רעליגע און מיט אזעלכע אויסריידן קען מען מתיר זיין שרעקליכע איסורים רח"ל.

דער בלאט: וואס איז געווען אייער ענטפער פאר'ן בית דין אין ירושלים עיה"ק איבער די שייטלען?

הרב דוננער: מיר האבן געדארפט איבערגעגעבן פאר'ן בית דין די פונקליכע דעטאלן און איינצלהייטן, פארוואס זיי שערן זיך אפ די האר, צי איז אויסדרוקליך צוליב זייער רעליגיע. ווען זיי דארפן א טובה פון די געטשקע גייען זיי צו אים און שערן זיך, אדער ווען זיי ווערן געהאלפן גייען זיי און שערן זיך וועגן אפגעבן א דאנק, אדער ווייל עס איז איינע פון זייערע פירעכצער אזוי צו טאן און איז נישט דווקא דירעקט פארבינדן מיט עבודה זרה ממש.

עס איז דא פיר זאכן וואס זיי זענען אן איסור אין ע"ז: אויב מען בוקט זיך צו די ע"ז, מען באצירט עס מיט א צירונג, מען לייגט אין א שיסל קטורת פאר א קרבן, אדער מען ברענגט א קרבן פאר ע"ז — איז די שאלה אויב זיי שערען די האר פאר א קרבן אדער פאר זיך צו רייניגן.

כדי עס אויסצוגעפינען פונקטליך בין איך געפארן מיט מיין רעבעצין תחי', און הרב מיכאל שארף שליט"א, איינער וואס קען זיך גוט אריינטון אין דעם ענין. אונז האבן מיר זיך צוזאמ־עטראפן מיט א איד א פראפעסאר פון באמבעי, וועלכער האט אונז באגלייט אויפן וועג קיין אינדיע, און אויך האבן מיר מיטגענומען א גוי פון ענגלאנד, וועלכער קען די אינדיאנישע שפראך, ער זאל אונז

קלויסטער אויפ'ן שפיץ בארג וואס איז איבער 2 טויזנט פיס הויך.

די טעמפל איז אויף א בארג 20 קילאמעטער הויך, עס איז דארט אינמיטן זומער, בערך 70 גראד הייס, און פאר'ן ארויף גיין אויף די בארג מוז מען דורך גיין סעקיוריטי און נאכדעם הייבט מען אן ארויף צו פארן די בארג. אויפ'ן וועג זעען מיר טויזענטער מענטשן גייען ארויף בארפעסיג, אן שיך און זאקן, דאס אויסטון די שיך און זאקן איז א חלק פון דינען די ע"ז, פארן כבוד פון די געטשקע, א וועג וואס נעמט צו גיין צופיס בערך דריי שעה. אויף וועג זעט מען, יעדע שטיק וועג א באזונדערע תיפלה, מיט אן אנדערע נאמען פון די זעלבע געטשקע. די געטשקע האט בערך 1080 נעמען.

ווען מען קומט אן אויבן צאלט מען איין געלט. אונז זע'מיר מסתמא די איינציגע טוריסטן געווען דארט. דאס פלאץ איז נאר פאר דער וואס קומט דארט דינען די ע"ז. עס שטייען דארט מענטשן אין דער רייע אראפ די גאס ביז א קילאמעטער לאנג, נאר כדי אריין צו גיין.

די רייע אריינצוגיין איז אזוי לאנג, און מ'דארף ווארטן א גאנצן מעת לעת צו קענען אריינגיין. אזוי פיל מענטשן קומען אהין יעדן איינציגן טאג.

עס איז דא דארט א קעסטל צוגעקלעבט צו די ערד, וואס הייסט דער הינדא, עס איז גרעסער און העכער פון א מענטש. דארט לייגט מען אריין נדבות, געלט, צירונג און סיי וואספארא טייערע זאכן, און יעדער לייגט דארט אריין עפעס.

אונז האבן מיר געזעהן ווי זיי ברענגען קרבנות און קטורת שלא בפניו, מיר זענען געגאנגען אין דעם צימער וואו מ'שערט זיך, און מען האט געשריגן אויף אונז: טוטס ענק אויס די שיך און זאקן! — האבן מיר פארשטאנען אז עס איז נישט א פשוט'ע צימער. מיר זענען דערנאך אריין אין די עבודה זרה צימער און געזעהן ווי מענטשן זיצן אויף דער ערד קעגן איבער די שערער.

די וואס מ'שערט אפ, לייגן ארויף די האנט אויפן הארץ און פרעפלען א תפילה. עס נעמט נישט לאנג, ביז 3 אדער 4 מינוט איז אפגעשוירן די גאנצע האר, און די שערער ווארפן עס גראד אראפ אויף די ערד, און שפעטער קומט מען עס אויפרוימען און

מענער פרויען און קינדער קומען זיך שערן, און מען נעמט די האר אין זעק, מען סילט עס און מען טראגט עס צו די האר סוחרים. ווען מ'האט געפרעגט די וואס האבן זיך אפגעשוירן אויב זיי קענען באשטיין אז מען זאל פארקויפען זייערע האר, האבן זיי געענטפערט: "ווילאנג דער אליל פארדינט א פאר פונט קענען מיר באשטיין".

פאר די וואס האבן עס געפונען שווער זיך אפצושערן די גאנצע האר, זעצן זיי זיך אראפ, און מ'שערט זיי נאר אפאר האר. יעדער גיט א קרבן לויט וואס ער וויל געבן. אבער דער פאקט איז אז מ'שחט די האר פאר א קרבן צו די געטשקע.

דער בלאט: וואס האט איר ארויסגענומען פון דארט? און וואס איז אייך קלאר געווארן זייענדיג דארט באותו מקום?

הרב דוננער: די ערשטע שאלה צי דאס איז א קרבן פאר ע"ז איז אונז קלאר פארענטפערט געווארן, ווייל דאס האבן מיר געהערט פון אלע וואס האבן זיך געשוירן, אז די האר איז א קרבן, און זיי געבן עס אוועק כדי געהאלפן צו ווערן פון די געטשקע. יעצט האבן מיר געדארפט נאכגיין וואו די האר גייט פונעם טעמפל און ווייטער. אונז זע'מיר נאכגעגאנגען די האר ארויס פון טיראפאטי, אריין אין מאדראס, און מ'האט דורך געשמועסט מיט די האר סוחרים וועלכע האבן באקומען די האר, און זיי האבן אונז דערציילט אז עס איז זעלטן איבער דער וועלט צו קריגן אזויפיל לאנגע האר פון מענטשן, דערפאר שיקן זיי פון דא אין אינדיע האר צו רוב וועלט, כדי זיך צו באנוצן דערמיט, זיי פארקויפן די האר קיין כינע, און דארט ווערט עס צונויפגעמישט מיט אנדערע האר פון איבער דער וועלט, ווייל ווי באקאנט זענען אינדאנער האר זייער פאפולער, צוליב זייער גיטע קוואליטעט פאר שייטלען, און פון דעם מאכט מען די "היומען העיר" און "היומען בלענד" שייטלען איבער דער גארער וועלט.

פון אינדיע בין איך גלייך געפארן קיין ארץ ישראל.

דאנערשטאג בין איך געזעצען מיטן בי"ד פון עדה החרדית און נאך אפאר שעה דן זיין איז מען ארויסגעקומען מיט א קול קורא, אז עס איז תקרובות ע"ז און עס איז אסור.

להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון.○

ווען שבועות געפאלט ווען אין חודש טבת...

(פארזעצונג פון זייט 11)

פארמעסטן זיך אביסעלע שווער מיט'ן נסיון, און זיי קענען שווערער שלום מאכן מיט'ן מצב, אז מען דארף ארויסטראגן א שייטל פון שטוב. עס זענען דא אזעלכע וואס דער נסיון פונעם געלט שאדן שטייט זיי פאר די אויגן, אנדערע קענען פשוט נישט פארציכטן אויפ'ן לבוש וואס איז ביי זיי זייער חשוב, און זיי זוכן זיך תירוצים און אויסריידן אז מען קען טרעפן שערי היתר, עס זענען דא 'געוויסע' רבנים און דיינים ערגעץ וואו אויפ'ן כדור הארץ וואס מפי השמועה למדנו אז זיי זאגן, און זיי מיינען, און מיט דעם זוכט מען צו פארווישן דאס געוויסן ביסן אויף זייער שוואכע התגברות אויף דעם נסיון.

דער פראבלעם גייט נאך אביסלע ווייטער, ווייל דאס איז דער טבע פון מענטשן ווען דאס געוויסן פייניגט זיי אז זיי טוען נישט ריכטיג, דאן זוכן זיי צו רעדן אויך צו אנדערע און אויפקומען מיט מאדנע חידושים און הסברים פארוואס נישט צו פאלגן דאס וואס זיין רב און זיין מורה הוראה האט געזאגט, און אזוי קאליע מאכן דאס ווערמקייט און התעוררות אויסצופאלגן דעם שארפן פסק דין און ביישטיין דעם נסיון.

פאר אט די מענטשן האבן מיר גראדע זייער א שיינע מעשה'לע.

פון אים...

"געווען איז אמאל א איד א סוחר וועלכער האט צוליב זיינע געשעפטן געדארפט פארן אויפ'ן יריד אין לעמבערג, עס איז געווען אינמיטן ווינטער, און די צייט איז געווען שפעט, און ער האט מורא געהאט אז ער וועט נישט אנקומען צום יריד, האט ער זיך געווענדן צו איטשע באלעגאלע, און ער פרעגט אים צי ער וואלט אונטערגענומען א נסיעה קיין לעמבערג.

"פארוואס נישט?!" איז איטשע'ס ענטפער.

"הער מיך צו" זאגט דער סוחר "איך דארף זיין אויף דינסטאג אין לעמבערג, אויב קענסטו זיך אונטערנעמען אז אויף דינסטאג וועסטו דארט זיין, דאן וויל איך פארן, אויב אבער קומסטו נישט אָן ביז דינסטאג דאן האב איך פארפאסט דעם יריד און די גאנצע נסיעה איז מיר נישט אינטערעסאנט."

"איך נעם דאס אויף מיר אז ביז דינסטאג וועט איר זיין אין לעמבערג" זאגט דער בעל עגלה מיט שטאלץ.

דער יריד איז שוין נעכטן פארביי געגאנגען און איך האב זיך מיט דיר קלאר אויסגענומען אז אויף דעם אופן באצאל איך נישט קיין פרוטה!"

"דער בעל עגלה איז ווילד געווארן הערנדיג די ווערטער און ער האט אנגעהויבן צו שרייען און שעלטן. זעענדיג אז זיי וועלן נישט אויסקומען זענען זיי געגאנגען צום רב, און דארט אפגעהאלטן א דין תורה.

"דער רב הערט אויס די טענות פון ביידע צדדים, ער הערט ווי דער בעל עגלה, אלס תובע ערקלערט זיין שטעלונג אז ער האט אהערגעברענגט דעם סוחר קיין לעמבערג, ריכטיג, ער האט פארשפעטיגט דעם יריד, אבער ער איז נישט שולדיג, עס איז געגאנגען א שווערער שניי, עס איז געווען א שווערער ווערטער, און פון זיין זייט האט ער געטון דאס בעסטע וואס ער האט געקענט, דעריבער פארלאנגט ער אז דער סוחר זאל אים באצאלן.

"דער נתבע טענה'עט אבער "ער איז גערעכט, ער איז טאקע נישט שולדיג, אבער דאס האב איך זיך אויסגענומען מיט אים, איך האב מיט אים געמאכט א תנאי ברחל בתך הקטנה, און כ'האב איך געזאגט אז דאס איז אויף זיין אייגענע אחריות, און בכל אופן אויב איז מען נישט דינסטאג אין לעמבערג באצאל אים נישט קיין גרייצער."

"אהא, יעצט פארשטיי איך שוין, משה רבינו האט געגעבן די תורה אין חודש סיון, ווען עס רעגענט נישט, עס שנייט נישט אלע וועגן זענען גלייך, עס איז נישטא קיין בלאטעס, דעמאלטס איז ער טאקע גערעכט, ווען ער וואלט ווען געגעבן די תורה אין חודש טבת ווען די וועגן זענען שווער אנגעלייגט מיט שנייען, וואלט ער ווען אנדערש געזאגט, דעמאלטס וואלט איך גערעכט געווען..."

*

ווען דער באקאנטער משכיל פדידלענדער שד"י האט זיך אמאל באגעגנט מיט'ן בעדלינער רב הג"ר צבי הירש לעווין זצ"ל האט ער זיך אדיינגעלאזט מיט אים אין א שארפע דוסקוסיע אין עניני אמונות ודיעות, און ער האט אים געוואלט באאיינפלוסן אז ער זאל מודה זיין אז עס איז בארעכ-

"דאן מאכן מיר א געשעפט" זאגט דער סוחר "אויב ברענגסטו מיך ביז דינסטאג קיין לעמבערג דאן וועל איך דיר באצאלן דעם פולן פרייז פאר די נסיעה, אויב אבער דו וועסט פארשפעטיגן אנצוקומען אויף דינסטאג דאן איז מיר נישט ווערט געוועזן די נסיעה, דאן ביז איך נישט גרייט צו צאלן דערפאר

"דער רב פרעגט פארשידענע זייטיגע שאלות וויאזוי דער אפמאך איז צוגעגאנגען, און דאן גיט ער ארויס זיין פסק אז דער סוחר איז גערעכט און ער דארף נישט באצאלן.

"דער בעל עגלה, א פראסטער פארגרעבטער מענטש ווערט היסטעריש "וואס?! פארוואס דארף ער נישט

לויט די מענטשליכע באקוועמליכקייטן, היינט ווען עס איז מיד גיט אזוי דאן וועל איך אזוי טון און איך וועל פאלגן דעם רב, מארגן וועלן מיר די באקוועמליכקייטן שטימען אנדערש וועל איך טרעפן א צווייטן מורה הוראה וועמען צו פאלגן, און די תורה וועט זיך רוקן לויט מיין געשמאק, פון ווינטער אויף זומער און פון זומער אויף ווינטער, אלעס אז מ'זאל קענען טון איש כל הישר בעיניו.

ניין, ניין! עס גייט נישט אזוי, די תורה איז נישט 'רעמאוועבל', די תורה איז נישט 'פלעקסיבל', די תורה וואלט נישט אנדערש געווען ווען זי ווערט געגעבן אין חודש טבת...

די הייליגע תורה וואס מיר האבן מקבל געווען אויפ'ן בארג סיני דאס איז אונז געגעבן געווארן איינמאל אויף אייביג, און אלעס וואס די תורה הק' זאגט דארפן מיר אויספאלגן, דאס איז אונזער פליכט אלס ערליכע אידן, און דאס גיין זוכן קולות און זוכן גרינג צו מאכן דעם אפענעם פסק דין פון גדולי ומאורי הדור איז גענצליך אומאויסגעהאלטן.

אט די ערליכע אידן, ובעיקר די נשים צדקניות, וואס זענען גרייט מוותר צו זיין פאר די באקוועמליכקייטן פאר כבוד שמים, די וואס פאלגן אויס די הוראות און פסקים פון די תורה סיי ווען עס איז לייכט און באקוועם און סיי ווען עס איז נישט אזוי לייכט, אט די זענען גרייט צו קבלת התורה, אט די האבן מיט וואס קעגנצוגיין דעם הייליגן יו"ט, זיי האבן ארויסגעוויזן כבוד התורה, שעצונג פאר די תורה און אַן אהבה פאר די תורה.

אט די וועלן זוכה זיין אז השי"ת זאל ממלא זיין זייער בקשה פון "ונהי' אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתיך לשמה!"○

דברי התעוררות בחומר הענין של לבישת פאה נכרית

מאת כ"ק הגה"צ

רבי חיים יודא כ"ץ שליט"א

אבדק"ק סערדאהעלי יצ"ו

אצל שיעור בפרקי אבות פרשת אמור שנת תשס"ד לפ"ק

(פארזעצונג פון זייט 126)

אויף די נשים קען מען אסאך מאל נישט דערקענען צו זי איז א יודיש קינד אדער ח"ו נישט, און מען זעט שוין אין די גמדא כתובות אז אפילו ביי אייגענע האר איז א חילוק אויב מען גייט אינגאנצן אויפגעדעקט די אייגענע האר האט זי א דין ווי א עוברת על דת משה און מען מוז איר גט'ן און נישט געבן די כתובה, און אויב זי גייט כאטש אביסל צוגעדעקט איז שוין נישט אזוי הארב זי איז נאר א עוברת על דת יהודית, וואס איז נתקבל געווארן אלס מנהג שנהגו בנות ישראל, (מען דארף איר נאך אלס גט'ן אבער עס איז נישט אזוי הארב) על כל פנים דאס איז אפילו

באשיידן.

אסאך מענעד האבן מורא צו זאגן וועגן שלום בית, ער וויל איהר נישט צוברעכן וכדומה, איז די שאלה צו ביי אנדערע זאכן לאזט ער אויך לויפן ווען עס קומט צו גשמיות, לאמיר זען אויב זי וועט צוברענען יעדן טאג די עסן און קאכן זאכען וואס איז נישט לויט זיין געשמאק און דאס גלייכען, וואלט ער דעמאלס אויך געלאזט לויפן, וואלט ער דעמאלס זיך נישט געלאזט הערן וואס פארא מאכלים עד האט יא ליב און וואס נישט, כל שכן ביי רוחניות לא תהא כהנת כפונדקית, על כל פנים די צוויי זאכן איז מען מחוייב צו בעטן אין שטוב, און עס איז

[illegible]

שארפן פסק דין אוןביישטיין דעם נסיון.

פאר אט די מענטשן האבן מיר גראדע זייער א שיינע מעשה'לע.

*

ווען דער באקאנטער משכיל פרידלענדער שר"י האט זיך אמאל באגעגנט מיט'ן בערלינער רב הג"ר צבי הירש לעווין זצ"ל האט ער זיך אריינגעלאזט מיט אים אין א שארפע דוסקוסיע אין עניני אמונות ודיעות, און ער האט אים געוואלט באאיינפלוסן אז ער זאל מודה זיין אז עס איז בארעכטיגט איינצופירן די רעפארמען ביי כלל ישראל, וואס די משכילים האבן געזוכט אריינצוברענגען.

ווען דער בערלינער רב האט אים געזאגט זייער קלאר און דייטליך אז סיי וועלכע רעפארמען זענען אסור ביי כלל ישראל, אידישע קינדער האבן א תורה וואס איז געגעבן געווארן אויפ'ן בארג סיני, אידישע קינדער האבן א שולחן ערוך וואס די גדולי הפוסקים האבן מחבר געווען און נאר וואס עס שטייט אין שו"ע מעג א איד טון און דאס איז אים מחייב, האט דער משכיל גע'טענה'ט אז "דאס איז נאר געזאגט געווארן אין יענע צייטן. ווען משה רבינו וואלט ווען היינט געלעבט וואלט ער אויך מודה געווען אז מען דארף איינפירן די אלע תקנות וואס די משכילים פירן איין." (עפ"ל)

דער בערלינער רב האט שוין געזען אז ער וועט מיט דעם פושע ישראל נישט צופיל אנקומען, האט ער אים געענטפערט אזוי: "איר דערמאנט מיר אן אינטערעסאנטע מעשה מיט יענעם באלעגאלע, איר זעט נישט אויס בעסער

"זייענדיג אינמיטן וועג האט זיך אראפגעלאזט א שווערער שניי און דער פערד האט נישט געקענט ווייטער פאר-זעצן דעם וועג. איטשע האט געקעמפט מיט ציין און נעגל און ער האט מיט אלע כוחות פרובירט אז דער פערד זאל וועלן שפאנען פאראויס, אבער לשוא כל עמלו, ער רירט זיך נישט פון ארט. אזוי מוטשעט ער זיך ארום, ביז ווען ער האט געמוזט אויפגעבן דעם קאמף.

"מיטוואך נאכמיטאג זענען זיי געווען אין לעמבערג.

"דער סוחר זאגט פאר'ן בעל עגלה זייער קלאר און דייטליך "איך האב דא היינט גארנישט פארלוירן און איך האב דא היינט גארנישט וואס אויפצוטון,

"דאן מאכן מיר א געשעפט" זאגט דער סוחר "אויב ברענגסטו מיך ביז דינסטאג קיין לעמבערג דאן וועל איך דיר באצאלן דעם פולן פרייז פאר די נסיעה, אויב אבער דו וועסט פארשפע-טיגן אנצוקומען אויף דינסטאג דאן איז מיר נישט ווערט געווען די נסיעה, דאן בין איך נישט גרייט צו צאלן דערפאר קיין גרייצער. ביסטו מסכים מיר צו נעמען אויף דיין אייגענעם אחריות?!"

"יא, איך גיי איין אויפ'ן געשעפט, עס איז נישט קיין פראלעם!"

"הערנדיג איטשע'ס זיכערע ווערטער איז דער סוחר ארויפגעשטיגן אויפ'ן וואגן און ער האט זיך געלאזט אויפ'ן וועג קיין לעמבערג.

"דער רב פרעגט פארשידענע זייטיגע שאלות וויאזוי דער אפמאך איז צוגעגאנגען, און דאן גיט ער ארויס זיין פסק אז דער סוחר איז גערעכט און ער דארף נישט באצאלן.

"דער בעל עגלה, א פראסטער פארגרעבטער מענטש ווערט היסטע-ריש "וואס?! פארוואס דארף ער נישט באצאלן? איך בין געווען אן אונס!:

"ווייל אזוי איז די הלכה אין די תורה! און מיר פירן זיך אזויווי די תורה הייסט אונז!"

"דער בעל עגלה ווייסט זיך נישט וואו זיך אהינצוטון פאר כעס און ער גיט א פרעג "אנטשולדיגט, ווען האט מען געגעבן די תורה?"

"וואס הייסט ווען" זאגט דער רב "אין חודש סיון ביים בארג סיני".

"אהא, יעצט פארשטיי איך שוין, משה רבינו האט געגעבן די תורה אין חודש סיון, ווען עס רעגנט נישט, עס שנייט נישט, אלע וועגן זענען גלייך, עס איז נישטא קיין בלאטעס, דעמאלט איז ער טאקע גערעכט, ווען ער וואלט ווען געגעבן די תורה אין חודש טבת ווען די וועגן זענען שווער אנגעלייגט מיט שנייען, וואלט ער ווען אנדערש געזאגט, דעמאלט וואלט איך גערעכט געווען..."

"הערט איר מר. פרידלענדער" האט דער רב אויסגעפירט זיין מעשה "משה רבינו האט געגעבן די תורה פאר כלל ישראל ו' סיון ב' אלפים תמ"ח אויפ'ן בארג סיני, און דאס איז די תורה ביי כלל ישראל, די תורה טוישט זיך נישט אין ווינטער און אין זומער, און די תורה רוקט זיך נישט אוועק פון די הלכה צוליב אייערע באקוועמליכקייטן. משה רבינו'ס תורה איז חי וקיים און סיי וואו, און סיי ווען, ווערט נישט געטוישט קיין קוצו של יו"ד פון די תורה".

*

אט די מעשה'לע זאגט פון זיך גאר אסאך אין אונזער מצב.

מאנכע מיינען אז די תורה רוקט זיך

[illegible] אלע וועגן זענען גלייך, עס איז נישטא קיין בלאטעס, דעמאלטס איז ער טאקע גערעכט, ווען ער וואלט ווען געגעבן די תורה אין חודש טבת ווען די וועגן זענען שווער אנגעלייגט מיט שנייען, וואלט ער ווען אנדערש געזאגט, דעמאלטס וואלט איך גערעכט געווען..."

ניין, ניין! עס גייט נישט אזוי, די תורה איז נישט 'רעמאוועבל', די תורה איז נישט 'פלעקסיבל', די תורה וואלט נישט אנדערש געווען ווען זי ווערט געגעבן אין חודש טבת...

די הייליגע תורה וואס מיר האבן מקבל געווען אויפן בארג סיני דאס איז אונז געגעבן געווארן איינמאל אויף אייביג, און אלעס וואס די תורה הק' זאגט דארפן מיר אויספאלגן, דאס איז אונזער פליכט אלס ערליכע אידן, און דאס גיין זוכן קולות און זוכן גרינג צו מאכן דעם אפענעם פסק דין פון גדולי ומאורי הדור איז געווען אומאויסגעהאלטן.

קינד אדער ח"ו נישט, און מען זעט שוין אין די גמרא כתובות אז אפילו ביי אייגענע האר איז א חילוק אויב מען גייט אינגאנצן אויפגעדעקט די אייגענע האר האט זי א דין ווי א עוברת על דת משה און מען מוז איר גט'ן און נישט געבן די כתובה, און אויב זי גייט כאטש אביסל צוגעדעקט איז שוין נישט אזוי הארב זי איז נאר א עוברת על דת יהודית, וואס איז נתקבל געווארן אלס מנהג שנהגו בנות ישראל, (מען דארף איר נאך אלס גט'ן אבער עס איז נישט אזוי הארב) על כל פנים דאס איז אפילו ביי אייגענע האר, כל שכן ביי די סינטעטישע שייטלען מאכט א גרויסער חילוק אויב מען גייט טיילווייז צוגעדעקט, און אויך איז דאס שטארק מסוגל פאר די קינדער, אויב די קינדער זעען אז די מאמע גייט צוגעדעקט מאכט דאס א רושם דקדושה אויף די קינדער צו זיין צוברעכן וכדומה, איז די שאלה צו ביי אנדערע זאכן לאזט ער אויך לויפן ווען עס קומט צו גשמיות, לאמיר זען אויב זי וועט צוברענען יעדן טאג די עסן און קאכן זאכען וואס איז נישט לויט זיין געשמאק און דאס גלייכען, וואלט ער דעמאלס אויך געלאזט לויפן, וואלט ער דעמאלס זיך נישט געלאזט הערן וואס פארא מאכלים ער האט יא ליב און וואס נישט, כל שכן ביי רוחניות לא תהא כהנת כפונדקית, על כל פנים די צוויי זאכן איז מען מחוייב צו בעטן אין שטוב, און עס איז נישט אזוי שווער צו פועל'ן, זעלבסטפארשטענדליך אז מען דארף עס זאגן בניחותא כי היכי דלקבלינהו מיניה און עס מיינען ערנסט, ער דארף האלטן דערביי און אז מען האלט דערביי העלפט דער אויבערשטער, דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

געזונטע אינסטינקטן

(פארזעצונג פון זייט 11)

כלל ישראל האָט פון די גדולי הדור נאָר געדאַרפט הערן אַז דער ענין האָט די מינדעסטע פאַרבינדונג מיט עבודה זרה און אינסטינקטיוו האָט מען דערמיט קיין שייכות מער נישט געוואָלט האָבן. עס איז פונקט גענוג געווען צו הערן אז די האָר קומט פון קעפ פון עובדי עבודה זרה אַז מען זאָל אויסשרייען פוי, פוי, פוי, "שקץ תשקצנו". ס'איז אַן עקל, אַ גרויל.

אמת די גדולי התורה, דורשי דור דור, אויף זיי ליגט די פליכט מברר צו זיין דעם ענין מצד ההלכה, ותורה היא וללמוד אנו צריכים. אבער טאַקע ערשט דאַן, ערשט נאָכדעם וואָס רוב רובם פון די גדולי הדור האמיתיים האָבן עפנטליך ערקלערט – בפה, בכתב ובמעשה רב! – אַז די שייטלען זענען דינם בשריפה, האָט זיך ערשט אַרויסגעוויזן אז כלל ישראל פאַרמאָגט ב"ה געזונטע אינסטינקטן.

אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו, דאָס האָבן מיר אַלע אַליין געהערט פון אויבערשטן. יעדער איד שעמדה רגליו על הר סיני האָט דאָס אַליין געהערט פון כביכול, אָן די פאַרמיטלונג פון משה רבינו דער עצם התורה. זינט דעמאָלט, ווען עס קומט צו די אמונה אין אחדות הבורא ווייסט כלל ישראל אַליין וואָס מ'האָט צו טאָן. ווען עס האַנדלט זיך פון "לא יהי' לך אלקים אחרים על פני" וויל מען פון גאָרנישט וויסן, סיידן אַ טאָטאַלער "לא".

און דאָס איז אונזער שטאָלץ.○

חשוב'ע שוועסטער

איר האט ארויסגעוויזן א געוואלדיגן קידוש השם דורך אייער אויספאלגן דעם פסק פון די רבנים הגאונים שליט"א נישט צו גיין אנגעטוהן אין די שייטלען וועלכע האבן א חשש תקרובת עבודה זרה, איר האט געהאט מסירות נפש ארויסצוגיין אין גאס בלויז מיט טיכלעך.

היות עס זענען פאראן סוחרים וועלכע פארזיכערן אז זייערע שייטלען קומען נישט פון אינדיע, וואס חוץ פון דעם וואס **זיי זענען נישט באגלויבט**, אזוי ווי די רבנים הגאונים שליט"א האבן גע'פסק'נט.

דארפן מיר וויסן אז אנצוטוהן די היינטיגע HUMAN HAIR אדער CUSTOM MADE שייטלען איז פונקט אזוי פארבונדן מיט הארבע איסורי דאורייתא.

די גדולי הרבנים שליט"א שרייבן אין זייער קול קורא אז אויף די סארט שייטלען וועלכע זעען אויס אינגאנצן ווי אייגענע האר איז נישט פאראן קיין שום היתר און **עס איז אסור בהחלט**, און אז די פרוי וואס גייט דערמיט איז **עוברת על דת יהודית**.

און אזוי האבן גע'פסק'נט די פריערדיגע גדולי ישראל.

אין שו"ת **חסד לאברהם** אהע"ז סי' פ"ז:

לענ"ד איז דא דערביי א **איסור דאורייתא**, ווייל עס איז נישט קיין חילוק צו עס איז ממש אייגענע האר אדער פרעמדע האר וואס זעט אויס ווי אייגענע.

שו"ת **שערי טוהר** בסופו:

כל שכן היינטיגע צייטן וואס מען פארדערטן די האר ...

און אזוי האבן גע'פסק'נט די פריערדיגע גדולי ישראל.

אין שו"ת **חסד לאברהם** אהע"ז סי' פ"ז:

לענ"ד איז דא דערביי א **איסור דאורייתא,** ווייל עס איז נישט קיין חילוק צו עס איז ממש אייגענע האר אדער פרעמדע האר וואס זעט אויס ווי אייגענע.

שו"ת **שערי טוהר** בסופו:

כל שכן היינטיגע צייטן וואס מען פארדעכט די האר פון דעם שייטל עס זאל אויסזען פונקט ווי אייגענע האר, אזוי ווי די אויסגעלאסענע, **איז עס זיכער אסור מן התורה.**

שו"ת **מנחת אלעזר** חלק ה' סימן ל"ה:

א שייטל וואס זעט אויס ממש ווי האר **איז אסור מן התורה.**

און די זעלבע שרייבן אלע פוסקים.

די פוסקים רעכענען אויס צוויי לאוין דאורייתא ביי אנטוהן א שייטל, ובפרט א שייטל וואס זעט אויס ממש ווי האר: (1) **ופרע את ראש האשה.** (2) **ובחקותיהם לא תלכו.** חוץ מערערע איסורי דרבנן.

חוץ די זיבן מצות עשה און צען מצות לא תעשה וואס די פוסקים רעכענען אויס אויף אנטוהן מלבושי פריצות אין אלגעמיין, וואס די סארט שייטלען זענען נכלל אין דעם.

דעריבער אז עס איז אראפגעקומען אן התעוררות פון הימל בנוגע דעם איסור עבודה זרה, דארף די זעלבע התעוררות אונז ארומנעמען בנוגע עובר זיין אזויפיל איסורי דאורייתא און איסורי דרבנן.

ובזכות שמירת גדרי הצניעות זאלן מיר אויסגעלייזט ווערן במהרה אזוי ווי די גמ' זאגט בזכות נשים צדקניות שלא שינו שמם לשונם ומלבושם נגאלו אבותינו ממצרים, און מיר זאלן במהרה זוכה זיין צו ביאת גו"צ בב"א.

אשריכם ישראל!

(פארזעצונג פון זייט 11)

עפעס דעקונג?! מיינט דאס בכלל עפעס צי עס זענען בלויזע געזאגטע ווערטער וואס מיינען נישט גארנישט. וואס מיינט כלל ישראל, זענען זיי טאקע אן "עם סגולה", א אידיש קינד שפירט אז ער איז מיט עפעס אן אויסנאם מער ווי א גוי?! די ווערטער "אשר בחר בנו מעל העמים" זענען בארעכטיגט, מעגן זיי געזאגט ווערן?! איז דא מיט וואס צו גיין צום הייליגן יו"ט זמן מתן תורתינו הק׳, און דא קומט דער עת מבחן.

א נייע קול מלחמה במחנה, א קול מלחמה וואס מיר האבן נישט געהערט זינט די טעג פון ימי בית ראשון, א נסיון פון עבודה זרה, א נסיון וואס די אנשי כנסת הגדולה האבן שוין אין יענע צייטן מבטל געווען, שטעלט מען אונז יעצט פאר רעם נסיון.

עס איז א שווערער נסיון, שוין לאנגע יארן וואס די וואס האבן זיך מורה היתר געווען צו גיין דערמיט, האבן דאס אנגעטון און זיך באקוועם געמאכט דערין, און עס איז שווער זיך אפצוגעוואוינען, עס קאסט אסאך געלט, און בעיקר מען גיט ארויס א זאפארטער פסק דין ווען עס איז נישט דא קיין אלטערנאטיווע, און פון הימל שטייט מען און מען קוקט וואס עס איז די רעאקציע פון כלל ישראל, זענען זיי טאקע "אשר בחר בנו מכל עם", שפרינגען זיי אויף ווען עס האנדלט זיך אין אזא שרעקליכער ענין פון עבודה זרה, כאפן זיי טאקע זייער האב און גוטס און זענען מקיים די מצוה פון "אבד תאבדון", אדער בלייבט מען גלייכגילטיג און מען לאזט זיך אויף די יארכע זוכן התרים?!

אשרי העם שככה לו! געלויבט השי"ת דאס כלל ישראל האט זוכה געווען עומד צו זיין בנסיון, אזא קידוש ה׳, אזא אומגעהויערער קידוש שם שמים וואס לאזט זיך נישט זאגן און לאזט זיך נישוט ערקלערן, ווען כלל

געווען ווי ביים חטא העגל, עס האט זיך געהאנדלט אין א שווערער נסיון פון עבודה זרה, עס איז געווען א ביטערער נסיון ווען דער שטן איז געקומען און ער האט אנגעמאכט אַן ערבובי׳ אויף די וועלט, און ווייניג זענען געווען די וואס האבן זוכה געווען צו קענען עומד זיין בסניון, אויסער שבט לוי זענען די מענער אלע פארשלעפט געווארן און מען האט געמאכט א גאלדענער עגל, מען האט געטאנצן פאר׳ן עגל, און עס איז געווען זייער ביטער.

ווער זענען געווען דער טייל פון כלל ישראל ווער עס האט נישט קאא-פעריירט מיט׳ן חטא העגל? ווער זענען געווען די וואס האבן בשום אופן נישט געוואלט באשטייערן זייערע תכשיטים פאר׳ן עגל? דאס זענען געווען די נשים צדקניות, אט די פרויען האבן א סארט מסירות נפש, וואס ווען עס קומט צו אַן ענין פון עבודה זרה, דאן קומען זיי צו לויפן און זיי ווילן אלעס טון פאר׳ן כבוד שמים.

עס זאל זיך נישט דוכטן אז דאס וואס די פרויען האבן נישט געהאט קיין טייל אינעם חטא העגל איז טאקע געווען צוליב דעם וואס זיי זענען בטבע

אין די טעג, מיר זענען עדות צו א שטארקע מסירות נפש מצד די נשים צדקניות, ווי שיין און ווי געטריי זיי שטעלן זיך צו צו די פסקים פון די גדולי הדור, עס איז אומגלויבליך, טראצדעם וואס ביי נשים פארנעמט דאס ענין א גרויס טייל פון זייער וועזן, און עס קען געזאגט ווערן אז אין א געוויסן זין און דאס דער שווערסטער נסיון וואס קען געשטעלט ווערן פאר א פרוי, פארט זענען זיי גרייט, זיי פאלגן אויס דעם באפעל פון די גדולי ישראל, מען טוט אויס די גע׳אסר׳טע שייטלעך און מען איז מקיים די מצוה פון "אבד תאבדון".

וויפיל מאל מען וויל זיך איינרעדן אז נשים זענען אן "עם קשה עורף", מען זעט אז מען רעדט אזויפיל מוסר בעניני צניעות, מען רעדט און מען איז אזויפיל מעורר, און דאך גייט דאס זייער שטייט, זייער פאוואליע, און צומאל פאלט דאס נאך אויף צוריק עשר מעלות אחורנית, און די רבנים קרעכצן שטארק אויפ׳ן מצב הדור, און וויאזוי דער מצב הצניעות אין די היימישע גאסן קוקט אויס, אזוי ווייט אז עס קען זיך דוכטן אז ווען עס קומט צו אן ענין פון צניעות, עס קומט צו אן ענין פון לבוש, דאן איז נישטא וואס צו רעדן, און די נשים ווילן נישט מקבל זיין בשום אופן.

געווען דער היפך איז דער אמת!

לבריאת העולם, מען האלט שוין עטליכע טויזנט יאר וואס דער בית המקדש איז חרוב געווארן, מען האלט שוין אזוי לאנג אין א שווערע און ביטערע תקופה פון "אין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו", עס איז זייער שווער און זייער ביטער, עס זענען נישטא קיין אמאליגע צדיקים, עס זענען נישטא קיין אמאליגע מנהיגים, עס איז א שווערער זמן ווען החושך יכסה ארץ, כפירה און מינות איז דא אסאך, רשעים און מפירי ברית איז דא אסאך, און דער כח הקדושה וואס זאל לוחם זיין דערקעגן איז פיל שוואכער, עס זעהט נישט אויס אז עס איז נאך דא צופיל וואס צו ערווארטן פון דעם שה פזורה ישראל, דאס שוואכע צעבראכענע שעפעלע כלל ישראל!

אבער דא האט זיך אנטפלעקט דאס שיינקייט און הערליכקייט פון כלל ישראל אין פולסטן שיין, דאס כלל ישראל האט זיך נישט געטוישט, דער אש קודש דער הייליגער ברען, דאס מסירות נפש פאר כבוד שמים, דאס ברענט, דאס טליועט אינעווייניג אין יעדעס אידיש הארץ, און ווי נאר עס קומט א שעת מבחן, עס קומט אן עת נסיון, קומט דאס ארויס אין די עפנט-ליכקייט, און עס שיינט מיט׳ן פולסטן שיין און קראפט.

עס איז זייער א געשמאקער און איינגענעמער געפיל ארייינצוגיין אין הייליגן יו"ט שבועות וויסנדיג אז יא, מיר האבן עומד געווען בנסיון, מיר זענען בייגעשטאנען דעם נסיון, מיר האבן פארקוקט אויף זיך אינגאנצן און נאר געקוקט אויפ׳ן כבוד שמים, יא, מיר ווען אי"ה קענען צוגיין צו די הייליגע תורה און הויך אויפ׳ן קול מאכן די ברכה "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו" ווען מיר שפירן אז מיר שטייען טאקע פיל העכער פון אלע פעלקער, און מיר זענען טאקע דער עם הנבחר פונעם רבונו של עולם.

אוי, טאטע זיסער הלואי, הלואי זאל דאס מסירות נפש פון אירישע טעכטער עולה זיין לרצון פאר השי"ת, זאל דאס עושה רושם זיין אויבן אין הימל, זאל דאס ארויפקומען לנחת רוח לפניך, און ערוועקן דאס רחמנות אויף די צעבראכענע כלל ישראל, דאס היי-פעלע אידן וואס מאכט אזויפיל מיט און נאך אלעם האבן זיי נאך אין זיך אזויפיל שטארקייט און מסירות נפש לעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם.

זאל שוין זיין די גאולה, זאל שוין זיין די גאולה, משיח זאל שוין קומען! ○

עס איז א שווערער נסיון, שוין לאנגע יארן וואס די וואס האבן זיך מורה היתר געווען צו גיין דערמיט האבן דאס אנגעטון און זיך באקוועם געמאכט דערין, און עס איז שווער זיך אפצוגעוואוינען, עס קאסט אסאך אסאך געלט, און בעיקר מען גיט ארויס א זאפארטער פסק דין ווען עס איז נישט דא קיין אלטערנאטיווע, און פון הימל שטייט מען און מען קוקט וואס עס איז די רעאקציע פון כלל ישראל, זענען זיי טאקע "אשר בחר בנו מכל עם", שפרינגען זיי אויף ווען עס האנדלט זיך אין אזא שרעקליכער ענין פון עבודה זרה, כאפן זיי טאקע זייער האב און גוטס און זענען מקיים די מצוה פון "אבד תאבדון", אדער בלייבט מען גלייכגילטיג און מען לאזט זיך אויף די יארכע זוכן התרים?!

קארג, זיי האבן פשוט נישט פארגינען פאר׳ן עגל זייערע שיינע צירונגען, פון

ווער עס האט געהאט די געלעגנהייט אנוועזנד צו זיין ביי דעם מעמר קידוש

אינטערוויו פון הרב י. ל. יאקאב הי"ו
קארעספאנדענט פון "דער בלאט" אין אר"י

מיט׳ן בעל תשובה פון אינדיע

(פארזעצונג פון זייט 128)

דער בלאט: ווי געט זיך ארויס דאס אפשערן אין שייכות מיטן עבודה זרה?

ג. פ.: פון א בירור וואס איך האב געמאכט אויפן ארט, איז ארום 40% גלויביגע ווען זיי שערן זיך אפ זאגן זיי מיטן מויל דעם נאמען פון די אפגאט, נאך בערך 40% זאגן אז זיי טראכטן ביים אפשערן פון די עבודה זרה, און די איבעריגע שערן זיך אפ סתם אזוי אן קיין "מחשבות זרות"...

נאכן אפשערן צוטיילט מען די דריי חדשים!

ג. פ.: איך באשטעטיג אז אזוי האב איך אויך געזעהן, איך וויל בלויז צושטרייכן אז איך, זייענדיג אין אינדיע האב איך זיך געמאכט א נאנטע באקאנטשאפט מיטן אויפזעהער אויפן ארט פון די האר, און איך האב אים געזאגט אז איך האב א גוטן פריינר וועלכער זוכט גוטע האר פאר שייטלען, ער האט מיר געוויזן די אלע ערטער און האט מיר געעפנט אלע צימערן און ער האט מיר דערציילט אז יעדן יאר ווערט

עם", שפרינגען זיי אויף ווען עס האנדלט זיך אין אזא שרעקליכער ענין פון עבודה זרה, כאפן זיי טאקע זייער האב און גוטס און זענען מקיים די מצוה פון "אבר תאבדון", אדער בלייבט מען גלייכגילטיג און מען לאזט זיך אויף די יארכע זוכן התרים?!

אשרי העם שככה לו! געלויבט השי"ת דאס כלל ישראל האט זוכה געווען עומד צו זיין בנסיון, אזא קידוש ה', אזא אומגעהויערער קידוש שם שמים וואס לאזט זיך נישט זאגן און לאזט זיך נישט ערקלערן, ווען כלל ישראל האט ארויסגעוויזן זייער ווארעמקייט און מסירות נפש, זייער שטארקע צוגעבינדנהייט צו השי"ת און צו די הייליגע תורה, און מען האט פארקוקט אויף אלעם, אלע באקוועמ־ליכקייטן, אלע דררא דממונא'ס, אלעס איז געשטעלט געווארן אין א זייט, און בלויז דער רצון ה' און רער כבוד שמים איז געשטעלט געווארן אויפן וואגשאל.

עס קאסט אסאך אסאך געלט, און בעיקר מען גיט ארויס א זאפארטער פסק דין ווען עס איז נישט דא קיין אלטערנאטיווע, און פון הימל שטייט מען און מען קוקט וואס עס איז די רעאקציע פון כלל ישראל, זענען זיי טאקע "אשר בחר בנו מכל עם", שפרינגען זיי אויף ווען עס האנדלט זיך אין אזא שרעקליכער ענין פון עבודה זרה, כאפן זיי טאקע זייער האב און גוטס און זענען מקיים די מצוה פון "אבד תאבדון", אדער בלייבט מען גלייכגילטיג און מען לאזט זיך אויף די יארכע זוכן התרים?!

קארג, זיי האבן פשוט נישט פארגינען פאר'ן עגל זייערע שיינע צירונגען, פון די תורה הק' זעט דאס ווייט נישט אזוי אויס. ווען השי"ת האט געהייסן אידישע קינדער זאלן ברענגען פון נדבת המשכן ראן שטייט שוין יא ארויסגעשריבן קלאר "ויבואו האנשים על הנשים", די פרויען וואס זיצן געווענליך אינדערהיים, די וואס זיצן איינגעשלאסן אין שטוב, די וואס זענען מקיים דעם "כל כבודה בת מלך

ווער עס האט געהאט די געלעגנהייט אנוועזנד צו זיין ביי דעם מעמד קידוש שם שמים וואס איז אפגעהאלטן געווארן פארגאנגענעם מוצאי שב"ק אין קרית יואל, ווען לאנגע שטונדן נאכאנאנד זענען נשים צדקניות געקו־מען און געברענגט זייערע תכשיטים, די תכשיטים וואס זענען ווערט שווערע טויזנטער דאלארן, און פארנעמט גאר א וויכטיג ארט אין זייער גאנצער הלך ילך, און מיט א שטאלץ, מיט א שמחה, מיט א התרוממות הנפש און דערהויבנ־קייט, האט מען דאס אריינגעשליידערט אינעם אש המערכה, אט דאס האט געצייגט אז אדרבא, גאר א געהויבן פאלק, און גאר א פראמינענט ארט, פארנעמען די נשים צדקניות ביי כלל ישראל!

ווי שטארק פרייערט דאס הארץ הערנדיג וויפיל נשים צדקניות האבן זיך באשלאסן צו טוישן דעם לבוש און בכלל אוועקווארפן אלע סארט שייט־לעך און גיין מיט'ן פולסטן צניעות'דיגן לבוש, וויפיל נשים צדקניות זענען געגאנגען און באשטעלט סינטעטישע שייטלען און באשלאסן קיינמאל נישט צוריק אנצוטון די גע'אסר'טע "יומען העיר" שייטלען, אפילו ווען עס וועלן אנהויבן צו קומען "התרים", בו בזמן וואס דער עצם האר־שייטל איז א גע'אסר'טע זאך פון אלע פוסקים בלי שום חולק.

עס איז זיכער אז דאס מסירות נפש פון די נשים צדקניות מאכט א געוואלדיגן רושם אין הימל, עס איז קלאר אז דער רבונו של עולם שטייט אין הימל מיט די פמליא של מעלה און זיי קוקן צו וואס עס טוט זיך אויף די וועלט, און מען זעט אז לא אלמן ישראל! עס איז ריכטיג מען האלט שוין ה' אלפים שבע מאות ארבעה וששים

געוני דער היפך איז דער אמת! ווער עס האט געהאט די געלעגנהייט אנוועזנד צו זיין ביי דעם מעמד קידוש שם שמים וואס איז אפגעהאלטן געווארן פארגאנגענעם מוצאי שב"ק אין קרית יואל, ווען לאנגע שטונדן נאכאנאנד זענען נשים צדקניות געקומען און געברענגט זייערע תכשיטים, די תכשיטים וואס זענען ווערט שווערע טויזנטער דאלארן און פארנעמט גאר א וויכטיג ארט אין זייער גאנצער הלך ילך, און מיט א שטאלץ, מיט א שמחה, מיט א התרוממות הנפש און דערהויבנקייט, האט מען דאס אריינגעשליידערט אינעם אש המערכה, אט דאס האט געצייגט אז אדרבא, גאר א געהויבן פאלק און גאר א פראמינענט ארט, פארנעמען די נשים צדקניות ביי כלל ישראל!

גאר באזונדער ראָרף ארויסגעהויבן ווערן און באצייכנט ווערן דאס שיין און פראכט פון די נשים צדקניות, יא יא, ווען אונזערע הייליגע חכמים ז"ל האבן געזאגט "בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים", פארשטייט זיך ראס שוין זייער גוט, יא, עס שטימט, די נשים צדקניות האבן אין זיך אזא סארט ערליכקייט, אזא ספעציע־לער מסירות נפש, אזא סארט נאטור פון נעמען דאס וואס עס איז ביי זיין טייער און חשוב און דאס אוועקווארפן מיט די אייגענע הענט ווען עס קומט צו כבוד שמים.

פנימה", זענען געקומען צו לויפן און זיי האבן געברענגט זייער תכשיטים פארן מלאכת המשכן, זיי האבן אזויפיל געברענגט, מיט אזא ברייטהארציגקייט, אז די עושי המלאכה האבן געמוזט קומען צו לויפן צו משה רבינו מיט א געשריי אז "מרבים העם להביא מידי העבודה", עס איז שוין צופיל, מען קען שוין נישט נעמען אזויפיל, אזוי ווייט איז געווען די נדבת לבם פון די נשים צדקניות וואס עס איז געקומען צו ברענגען די נדבות צום משכן.

אט דאס איז דער מציאות וואס שפילט זיך איבער פאר אונזערע אויגן

… פון אינדיע

(פארזעצונג פון זייט 128)

דער בלאט: ווי געט זיך ארויס דאס אפשערן אין שייכות מיטן עבודה זרה?

ג. פ.: פון א בירור וואס איך האב געמאכט אויפן ארט, איז ארום 40% גלויביגע ווען זיי שערן זיך אפ זאגן זיי מיטן מויל דעם נאמען פון די אפגאט, נאך בערך 40% זאגן אז זיי טראכטן ביים אפשערן פון די עבודה זרה, און די איבעריגע שערן זיך אפ סתם אזוי אן קיין "מחשבות זרות"...

נאכן אפשערן צוטיילט מען די האר, די לענגערע האר בינדט מען צוזאם און די קליינע האר לאזט מען אראפפאלן אויף דער ערד, עס זענען דא געוויסע געשטעלטע וועלכע גייען ארום און נעמען צוזאם די לאנגע האר און מ'טראגט דאס אריין אינעווייניג אין די צימער און מ'גיסט דאס אריין אין א ריזיגע כלי וועלכע ווערט אנגערופן "אינדי". די כלי איז ביי זיי אַ שמייליגע כלי.

עס זענען אויך דא געוויסע "פרומע" וועלכע נעמען אליין א טייל פון די האר און טראגן דאס אליין אריין צו די כלי וועלכע געפונט זיך אינע־ווייניג אינעם גרויסן צימער קעגן דעם געשטאלט פון דעם אפגאט, כדי זיך צו פילן "נענטער" צו די עבודה זרה.

דער בלאט: עס איז פארהאן בלויז איין כלי "אינדי"?

הרב רפאל חקוק: לויט ווי איך האב געהערט פון עטליכע פון זיי, זענען פארהאן עטליכע כלים "אינדי", א טייל פון זיי זענען געאייגענט פאר גאלד און פערל־שטיינער און עטליכע פון זיי זענען געאייגענט פאר די האר.

ווען עס פולט זיך אן די האר טראגט מען דאס אראפ אונטן אין הויף און דארט צעטיילט מען די קאלירן פון די האר, און נאכן אויסטריקענען און איינפאקן די האר אין פיר באזונדערע טיילן ווערן זיי צוטיילט אין פיר באזונדערע צימערן וועלכע זענען פארקלאפט מיט ריקע און שווערע טויערן, פון דארט פירט מען דאס אריבער צום הויפט קעלער אין "טיראפאטי" וועלכע געפונט זיך ארום 25 ק"מ ווייט פון דארט, און זיי ווערן פארקויפט איינמאל אין צוויי ארער דריי חדשים!

ג. פ.: איך באשטעטיג אז אזוי האב איך אויך געזעהן, איך וויל בלויז צושטרייכן אז איך, זייענדיג אין אינדיע האב איך זיך געמאכט א נאנטע באקאנטשאפט מיטן אויפזעהער אויפן ארט פון די האר, און איך האב אים געזאגט אז איך האב א גוטן פריינד וועלכער זוכט גוטע האר פאר שייטלען, ער האט מיר געוויזן די אלע ערטער און האט מיר געעפנט אלע צימערן און ער האט מיר דערציילט אז יעדן יאר ווערט פארקויפט העכער 240 טאן האר... צעווישן אנדערן האב איך אויך געהערט פון א געוויסן ביזנעס מאן פון שייטלען אז ער האט א מענטש פון ארץ ישראל פון די שטאט ... וועלכער נעמט פון אים נישט אויסגעארבעטע האר און ער ארבעט דאס אליינס אויס!

דער בלאט: וויפיל פון די האר קומט אן צו די פרומע שייטלען ביזנעסער?

הרב רפאל חקוק: די האר ווערט באלר פארקויפט פאר די גרויסע האר געזעלשאפטן אין אינדיע, היינט צו טאג איז פארהאן אין דעם לאנד איבער 30 אזעלכע ביזנעסן, פון אינריע ווערט דאס פארקויפט קיין כינע, האנג קאנג, דרום קארעאו, אינדיאנעזיע, איטאליע און אמעריקע. אין איינע פון די אדווערטייזמענט פון א האר־ביזנעס שרייבן זיי אז זיי אליין פארקויפן איבער 20,000 קילא האר א חודש, פון די א. ד. האר ווערן געמאכט די מיליאנען שייטלעך איבער דער גארער וועלט, וועלכע קומט אן אין הונדערטער טויזנטער היימישע חרדי'שע הייזער.

לויט ווי די עסקנים זענען ארויפגעקומען שטאמען 270 סארטן שייטלעך פון אינדיע...

דער בלאט: וואס ווייטער?

הרב רפאל חקוק: איך האף אז די וועלט וועט זיך ערוועקן, איך הער ב"ה אז אין קרית יואל אליין איז פארברענט געווארן הונדערטער שייטלען, עס איז א גרויסער קידוש ה' פאר די גאנצע וועלט.

שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא.

וויכטיגער אויפקלערונג

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע התעוררות אין ענין פון שייטלען, ברענגען מיר אראפ די דברי הפוסקים דאס אפי׳ די מתירים אויף שייטלען, האבן בשום אופן נישט מתיר געווען די היינטיגע ״יומען העיר״ (HUMAN HAIR) און ״קאסטום מעיד״ (CUSTOM MADE) שייטלען און זיי זענען זיכער אסור לויט אלע פוסקים.

בספר מגן גבורים או״ח סי׳ ע״ה להגאון ר׳ יוסף שאול נאטענזאהן זצוק״ל:	״דאס איז נאר געזאגט ביי א געווענליכע שייטל, אבער א שייטל וואס איז געמאכט פון מענטשליכע האר וואס מען האט אפגעשניטן און געמאכט דערפון א שייטל עס זאל אויסזען ווי אייגענע האר, איז עס זיכער אסור, לבוש.
שו״ת חסד לאברהם אהע״ז סי׳ פ״ז:	לענ״ד איז דא דערביי אן איסור דאורייתא. ווארים עס איז נישט קיין חילוק צו עס איז ממש אייגענע האר אדער פרעמדע האר וואס זעען אויס ווי אייגענע.
ישועות יעקב אהע״ז סי׳ כ״א:	א שייטל וואס מען דערקענט נישט צו עס איז אייגענע האר צו נישט, איז א פריצות און עס איז אסור אנצוטוהן.

שו"ת חסד לאברהם אהע"ז סי' פ"ז:	לענ"ד איז דא דערביי אן איסור דאורייתא. ווארים עס איז נישט קיין חילוק צו עס איז ממש אייגענע האר אדער פרעמדע האר וואס זעען אויס ווי אייגענע.
ישועות יעקב אהע"ז סי' כ"א:	א שייטל וואס מען דערקענט נישט צו עס איז אייגענע האר צו נישט, איז א פריצות און עס איז אסור אנצוטוהן.
שו"ת מהרי"ל דיסקין בקונטרס אחרון סי' כ"ג:	דווקא אויב עס איז קענטיג פאר יעדן אז עס איז נישט קיין אייגענע האר, אויב נישט איז עס זיכער אסור.
שו"ת הרי בשמים מהדו"ק סי' ל"ו:	כל שכן א שייטל וואס זעט אויס ווי אייגענע האר איז זיכער אז מען מוז מחמיר זיין.
שערי טוהר, בסופו:	כל שכן היינטיגע צייטן וואס מען פאררעכט די האר פון דעם שייטל עס זאל אויסזען פונקט ווי אייגענע האר, אזוי ווי די אויסגעלאסענע, איז עס זיכער אסור מן התורה - אזוי ווי עס פסק'נט דער דברי חיים.
שו"ת מנחת אלעזר חלק ה' סי' ל"ה:	א שייטל וואס זעט אויס ממש ווי האר איז אסור מן התורה.
מחניך קדוש סי' ז':	די שייטלען מיט דינע האר אזוי ווי די אייגענע האר פון די פרוי, איז אסור לויט יעדן איינעם.

מיטוואָך אוונט בעת מיר גרייטן זיך צום דרוק

אסיפת התאחדות הרבנים באַהאַנדלט עבודה זרה שייטלען און ווערעמיגע וואַסער

נתן קרעמער

וויליאמסבורג. - היינט מיטוואָך אוונט האָט דער "התאחדות הרבנים דארצות הברית וקאנדא" אָפּגעהאַלטן אַ גרויסאַרטיגער אסיפה איבער די שייטלען וואָס קומען פון אינדיע און האָבן אַ חשש תקרובת עבודה זרה, און אויך צו באַהאַנדלען די לעצטע שאלה איבער די ווערעם וואָס מ'האָט געפונען אין די קראַן-וואַסער אין ניו יאָרק סיטי.

דער אסיפה איז פאָרגעקומען אין זאַל פון "קליימער טערעס" אין וויליאַמסבורג און עס האָבן אַנטיילגענומען אַריבער הונדערט רבנים ודיינים פון גרעיטער ניו יאָרק.

געעפנט די אסיפה האָט דער מנהל ההתאחדות הרב יצחק גליק שליט"א רב דביהמ"ד בית אברהם, און ער האָט איבערגעגעבן דאָס וואָרט פאַר הרה"ג רבי אהרן יצחק הלוי דונער שליט"א דומ"ץ התאחדות הקהלות בלאנדאָן, וועלכער איז געווען דער ספעציעלער שליח פון ביד"צ "העדה החרדית" אַריבערצופאָרן קיין אינדיע זיך צו באַקענען מיט די פאַקטן פון די האָר, און איז יעצט ספעציעל אַריבערגעקומען קיין אַמעריקע איבערגעבן זיין באַריכט פאַר התאחדות הרבנים.

אַריבער אַנדערהאַלבן שעה האָט הרב דונער שליט"א געשילדערט וואָס ער האָט געזען און געהערט אין אינדיע. עס האָט אויך אויפגעטרעטן אַ פראָפעסאר אַ בעל תשובה וועלכער האָט געוויילט זעקס יאָר אין אינדיע און האָט איבערגעגעבן פון זיין ערפאַרונג איבער דעם ענין.

דערנאָך האָט זיך אָנגעהויבן אַ העפטיגער משא ומתן של הלכה דורך די רבנים הגאונים שליט"א. צווישן אנדערע האט מעז געהערט עיונים פון שליט"א גאב"ד וויען; רבי אהרן טייטלבוים שליט"א אבד"ק נירבאַטור; רבי בנימין הלוי גרובער שליט"א דומ"ץ התאחה"ר; רבי בנימין לאנדא שליט"א דומ"ץ טאהש-ב"פ; רבי חיים לייב כ"ץ שליט"א אבד"ק סערדאַהעלי; רבי יוסף משה גרינוואַלד שליט"א גאב"ד צעהלים; רבי יחיאל מיכל שטיינמעץ שליט"א דומ"ץ סקווירא; רבי יחזקאל טייטלבוים שליט"א אבד"ק קלאסנא; רבי יצחק אייזיק מנחם אייכנשטיין שליט"א אדמו"ר מגאַלאַנטא ואחיו רבי דוד שליט"א אדמו"ר מבורשטין שליט"א; רבי יצחק שטיין שליט"א דומ"ץ פאַלטישאן; רבי משולם פאָלאַטשעק שליט"א אבד"ק מגד יהודא; רבי נפתלי מאיר באב"ד שליט"א אבד"ק טאַרניפאָל; רבי מנחם מענדל זילבער שליט"א אבד"ק פריימאַן ראב"ד; רבי מנחם פישער שליט"א דומ"ץ וויען-מאָנסי; רבי ישראל יוסף אייזענבערג שליט"א דומ"ץ שיכון סקווירא און רבי זלמן לייב פילאפ שליט"א דומ"ץ התאחה"ר, ועוד.

צום סוף האָט דער מנהל אויסגערופן דעם נוסח פון אַ קול קורא, וואָס ליינט זיך ווי פאָלגנד:

"באסיפה רבתי יותר ממאה חברי התאחדותינו רבנים הגאוה"צ שליט"א שהתקיימה היום, אחרי ששמענו עדות נאמנה מאותם שבקרו באינדיע, כיון שיש חששות גדולות על השערות שבאים מארץ הודו-אינדיע משום דין תקרובת עבודה זרה

"על כן אין להשתמש בשום פאה נכרית שיש עליהם חשש שהשערות באים מאינדיע

"וכבר יצא מאתנו פסק דין שאסור לחבוש שום פאה נכרית קאָסטום מעיד יומען הער הנעשות באופן שאין להבחין בין אשה נשואה לבתו׳ה שכבר בני אדם כדי להינצל משערות הבאים מהודו

"ואין לסמוך על הסוחרים עם פאה נכרית בבירורים שהשערות באים מארץ הודו או לא."

[מען טאָר זיך נישט באַנוצן מיט קיין שום שייטל וואָס האָט אַ חשש אז די האָר קומען פון אינדיע.

און דאָס האָבן מיר שוין לאַנג גע'פסק'נט אז מען טאָר נישט אָנטאָן קיין שום שייטל פון קאָסטום מעיד יומען הער וואָס מען קען נישט דערקענען צווישן אַ פרוי און אַ מיידל, וואָס אונזערע גרויסע רבי'ס האָבן שוין גע'אסר'ט.

און די וואָס זענען מיקל פאַר זיך צו גיין מיט שייטלען, דאַרפן אַכטונג געבן אז דאָס זאָל זיין נאָר סינטעטיש, וואָס האָט נישט קיין שום האָר כדי ניצל צו ווערן פון האָר וואָס קומט פון אינדיע.]

עס איז אויך געבליבן אז דער התאחדות וועט שטעלן אַ "ועד" וואָס וועט שטיין אין פאַרבינדונג מיט אַלע שייטל-סוחרים, און וועט האָבן אינפאָרמאַציע איבער הונדערט פראָצענט ריין סינטעטישע שייטלען.

דערנאָך האָט זיך אָנגעהויבן אַ פרישער משא ומתן איבער די ווערעם אין די וואַסער פון ניו יאָרק סיטי. עס איז אויסגעטיילט געוואָרן אַ קונטרס אַרויסגעגעבן דורך "כולל ויואל משה דסאַטמאַר" אין בארא פאַרק וואָס באַהאַנדלט דעם ענין, און מען האָט געהערט אַ גרונטליכע אָפּהאַנדלונג דערוועגן פון הגאון רבי בנימין לאנדא שליט"א דומ"ץ טאהש, און פון הרה"ג ר' יצחק ביסטריצקי שליט"א חבר הכולל סאַטמאַר-ב"פ וועלכער האָט פיל דורכגעטאָן די וואַסער שאלה.

די רבנים זענען געבליבן אז ס'איז אַ גרויסער חשש, און דערווייל זאָל מען אין ניו יאָרק אַרויפלייגן אַ שמאַטע

קורצע נאָטיצן איבער די שייטל-קאָנטרא

לייזדיגע גאַסן

די גאַסן אין די חרדישע געגנטער זענען געווען היבש ליידיגער אין די טעג — ליידיג פון פילע פרויען וועלכע האָבן נישט געוואָלט אַרויסגיין אויף די גאַס מיט אַ טורבאַן.

אין פילע אָפיסעס זענען די סעקרעטאַרן, היימישע ווייבלעך, נישט אָנגעקומען פרייטאג אין ביזנעס. שמחות וואָס זענען געפראַוועט געוואָרן אין די טעג זענען געווען שיטערער. פרייטאָג צונאַכטס איז ביי פילע שבע ברכות'ער געווען גאַנץ ליידיג.

דער שייטל-'שערורי' האָט אויך שטאַרק געשאָדט פאַר די פאַרטיס וואָס זענען פאָרגעקומען אָנהויב די וואָך. איין פאַרטי אין קרית יואל איז גענצליך צוריקגערופן געוואָרן.

אַריינגעכאַפּט אַ רייזע

פון די זייטיגע ביזנעסער וועלכע האָבן געגאָסן פונעם שייטל באָיקאָט, איז די קאַר סערוויס אינדוסטריע. פרויען וועלכע האָבן געמוזט גיין איינקויפן אַ סינטעטיש שייטל, אדער איינקויפן לכבוד שבת, אבער האָבן זיך געשעמט אַרויסצוגיין אויף די גאַס מיט אַ טורבאַן אדער אַ טיכל, האָבן בלית ברירה גערופן אַ קאַר סערוויס וואָס האָט זיי אָפּגעפירט פון טיר ביז טיר.

אַ מזל איז, אַז די קאָנטראָווערסיע האָט נישט אויסגעבראָכן די וואָך מאָנטאג, ווען די פרייז פון אַ לאָקאַל רייזע איז שוין געשטיגן צו $6.00

גיי זיי מסביר פאַר אַ גוי...

זונטאָג איז געווען אַזאַ אָנלויף אין די פולטאָן סטריט מאַרקעט אין ברוקלין זיך איינצוהאַנדלען ביליגע סינטעטישע שייטלען, אז די שוואַרצע געשעפט אייגנטימער און פאַרוואַלטער זענען געשטאַנען מיט אָפענע מיילער נישט באַגרייפענדיג וואָס עס באַדייט דער פלוצלינדיגער וואָלקאַן-אויסברוך.

איין שוואַרצע געשעפט-באַאַמטע האָט געפרעגט אַ אידישע פרוי: וואס [illegible]

אַנאָנס פון אַ האָר-שייטל פירמע, וואָס האָט פאַקטיש אָפּגע'חוזק'ט פונעם גאַנצן איסור דורך אַנאָנסירן אז די פירמע געט זיך אַן אייגענעם הכשר אויף די שייטלען...

הרב דונער — אַ שפּיאָן?

הרב דונער איז אין אינדיע אַרומגעגאַנגען אין די שייטל פאַבריקן אלס אַן אָנגעבליכער שייטל-סוחר, וועלכער זוכט קוואַליטעט-שייטלען. ער האָט אבער אַזוי גרונטליך געגישטערט נאָך אינפאָרמאַציע, אַז רעגירונגס באַאַמטע האָבן אים שוין אָנגעהויבן חושד זיין אלס אַ שפּיאָן!

אינעם שמועס מיט "דער בלאַט" האָט הרב דונער דערציילט, אז ווען ער בלייבט נאָך צוויי טעג אין אינדיע וואָלט ער אַרעסטירט געוואָרן!

נישט ערשטע שאלה פון "הודו"

דאָס איז נישט דאָס ערשטע מאָל וואָס ס'איז דאָ אַ שאלה אויף זאַכן פון הודו.

ווען דער "טערקי" טשיקן איז ערשינען איז געווען אַ גאַנצע מבוכה וועגן דעם "תרנגול הודו".

לעצטנס איז געווען די שאלה אין אר"י מיט'ן "זשאבו", וואס ווערט גערופן "אינדישער אָקס".

מהודו ועד כוש...

אידן זענען נישט געווען די גרעסטע באַנוצער פון מענטשן-האָר שייטלען.

אין נעשוויל, טענעסי, אין אַמעריקע עקזיסטירט אַ גרויסע אַפריקאַנער-אַמעריקאַנער באַפעלקערונג, און אין די לאָקאַלע צייטונג "טענעסיאַן" איז לעצטנס אָנגעוויזן געוואָרן, אז די אַפריקאַנער-אַמעריקאַנער זענען די גרעסטע באַנוצער פון מענטשן-האָר שייטלען און דער גרעסטער אימפּאָרט פון אינדישע האָר אין אַמעריקע איז טאַקע אין נעשוויל.

אַ ווערטלער האָט שוין געפרעגט צי דער אימפּאָרט איז מרומז אינעם פסוק "מהודו ועד כוש"...

איבערגעבן זיין באַריכט פאַר התאחדות הרבנים.

אַריבער אַנדערהאַלבן שעה האָט הרב דונער שליט"א געשילדערט וואָס ער האָט געזען און געהערט אין אינדיע. עס האָט אויך אויפגעטרעטן אַ פּראָפעסאר אַ בעל תשובה וועלכער האָט געוויילט זעקס יאָר אין אינדיע און האָט איבערגעגעבן. פון זיין ערפאַרונג איבער דעם ענין.

דערנאָך האָט זיך אָנגעהויבן אַ העפטיגער משא ומתן של הלכה דורך די רבנים הגאונים שליט"א. צווישן אַנדערע האָט מען געהערט עיונים פון הרבנים הגאו"צ: רבי אברהם יהושע העשיל ביק שליט"א אבד"ק מעזיבוש; רבי אהרן טייטלבוים שליט"א גאב"ד קרית יואל; רבי אשר אנשיל כ"ץ

"באסיפה רבתי יותר ממאה חברי התאחדותינו רבנים הגאוה"צ שליט"א שהתקיימה היום, אחרי ששמענו עדות נאמנה מאותם שבקרו באינדיע, כיון שיש חששות גדולות על השערות שבאים מארץ הודו-אינדיע משום דין תקרובת עבודה זרה

"על כן אין להשתמש בשום פאה נכרית שיש עליהם חשש שהשערות באים מאינדיע

"וכבר יצא מאתנו פסק דין שאסור לחבוש שום פאה נכרית קאָסטום מעיד יומען הער הנעשות באופן שאין להבחין בין אשה נשואה לבתולה שכבר אסרו גדולי רבותינו נ"ע

"ואותם המקילים לעצמן לילך עם פאה נכרית צריכים לדקדק שהי' רק סינטעטיש שאין בהם תערובות שערות

אין די וואַסער פון ניו יאָרק סיטי. עס איז אויסגעטיילט געוואָרן אַ קונטרס אַרויסגעגעבן דורך "כולל ויואל משה דסאַטמאַר" אין בארא פּאַרק וואָס באַהאַנדלט דעם ענין, און מען האָט געהערט אַ גרונטליבע אָפּהאַנדלונג דערוועגן פון הגאון רבי בנימין לאנדא שליט"א דומ"ץ טאהש, און פון הרה"ג ר' יצחק ביסטריצקי שליט"א חבר הכולל סאַטמאַר-ב"פ וועלכער האָט פיל דורכגעטאָן די וואַסער שאלה.

די רבנים זענען געבליבן אז ס'איז אַ גרויסער חשש, און דערווייל זאָל מען אין ניו יאָרק אַרויפלייגן אַ שמאַטע אָדער פילטער אויף די קראַנען, אַזוי ווי אום פּסח, ביז מ'וועט הערן פון פרישע שינויים לטובה אינעם ענין.○

רייזע איז שוין געשטיגן צו $6.00

גיי זיי מסביר פּאַר אַ גוי...

זונטאָג איז געווען אַזאַ אָנלויף אין די פולטאָן סטריט מאַרקעט אין ברוקלין זיך איינצוהאַנדלען ביליגע סינטעטישע שייטלען, אז די שוואַרצע געשעפט אייגענטימער און פאַרוואַלטער זענען געשטאַנען מיט אָפענע מיילער נישט באַגרייפענדיג וואָס עס באַדייט דער פלוצלינדיגער וואָלקאַן-אויסברוך.

איין שוואַרצע געשעפט-באַאַמטע האָט געפרעגט אַ אידישע פרוי: וואס איז געשען אז איר טוט אויס די טורבאַנס און טוט אָן שייטלען?...

שפּעט נאָכמיטאָג האָט איין שוואַרצע באַאַמטע, קענטליך גוט אויסגעמוטשעט פונעם גרויסן אָנלויף, געפרעגט: ווען איז האַלידעי אָווער?...

פאַסט פאַר אַ איד?

אַ חשובער רב מגדולי הרבנים שליט"א אין ווסב"ג האָט אין זיין פייערדיגע דרשה פאַרגאַנגענעם שב"ק איבער די ע"ז-שייטלען שטאַרק אַרונטערגעריסן אַ געוויסע "איד'ישע" אויסגאַבע פון וויליאַמסבורג, וועלכע האָט נאָך פאַריגע וואָך, שוין נאָכן אויסברוך פון די קאָנטראָווערסיע, נישט געקענטביישטיין דעם נסיון הממון און געדרוקט אַ רעקלאַמע

שייטלען.

אין נעשוויל, טענעסי, אין אַמעריקע עקזיסטירט אַ גרויסע אַפריקאַנער-אַמעריקאַנער באַפעלקערונג, און אין די לאָקאַלע צייטונג "טענעסיאַן" איז לעצטנס אָנגעוויזן געוואָרן, אז די אַפריקאַנער-אַמעריקאַנער זענען די גרעסטע באַנוצטער פון מענטשן-האָר שייטלען און דער גרעסטער אימפּאָרט פון אינדישע האָר אין אַמעריקע איז טאַקע אין נעשוויל.

אַ ווערטלער האָט שוין געפרעגט צי דער אימפּאָרט איז מרומז אינעם פסוק "מהודו ועד כוש"...

אַביסל ליצנותא דעבודה זרה

אין אינדיע וואוינען אַ ביליאָן מענטשן.

וויפיל אָפּגעטער עקזיסטירן דאָרט?

אַמאָל איז געווען אָנגענומען אז בלויז ביי די הינדוס, עקזיסטירן דריי הונדערט מיליאָן אָפּגעטער... היינט צו טאָג ווייסן שוין די אינדיאַנער אז "דאס" איז אוממעגליך, אבער לויט איין ווערסיע איז דער דאָזיגער אָפּגאָט וואו די הינדו'ס שערן זיך אָפּ די האָר, בלויז איין אָפּגאָט פון צווישן אַנדערע דריי הונדערט טויזנט אָפּגעטער וואָס די הינדוס למיניהם דינען!

הרה"ג ר' חנוך סגל הי"ד קומט אין חלום און בעט צוריקצוקערן א חוב פון 24 יאר צוריק

אומגעקומען ביי טעראר אטאקע אויפן נומער 2 באס אין ירושלים

י. ל. יאקאב

בני ברק. - טראָץ וואס די שייטלען פון תקרובת עבודה זרה פארנעמען אין די טעג דעם איבנאן און העדליינס איבער דער גארער וועלט, האט זיך אבער פארט ארויסגעשטעלט און פארנומען א וויכטיג ארט, דער מורא'דיגער עפיזאד, וועלכע איז פארגעקומען דעם לעצטן חודש אין ארץ ישראל.

דער עפיזאד איז געווען צוויי נעכט בעפאר ל"ג בעומר, ווען א משפחה מיטגלידער פון דעם אומפארגעסליכן תלמיד חכם הרה"ג רבי חנוך סגל הי"ד - וועלכער איז אומגעקומען ביים שרעקליכן טעראר אטאקע אויפן נומער 2 באס אין ירושלים - האט זיך געחלומ'ט אז ר' חנוך ז"ל שטייט נעבן זיין ספרים שאנק און אין זיין האנט האלט ער א צעטל וואס אויף איר איז אויפגעשריבן מיט גרויסע ווערטער דער נומער "5" און אזוי ווייזנדיג דעם צעטל, רופט זיך אן ר' חנוך ע"ה אין חלום צו זיין נאנטער קרוב משפחה: "דער סומע איז היינט צו טאג ווערד 14 שקלים, און איך בין דאס שולדיג פאר איינעם מיטן נאמען לעווין"...

דער משפחה מיטגלידער האט זיך אויפגעוועקט איינגאנצן באגאסן מיט א קאלטן שווייס, און האט שוין קוים אויסגעווארט עס זאל אנפאנגען צו טאגן, און האט זיך באלד פארבינדן מיט די אלמנה תחי'.

באלד האט זיך אנגעפאנגען א חקירה ודרישה נאך א געוויסן איד מיטן נאמען "לעווין", אבער זיי האבן בשו"א נישט געקענט דערגיין און טרעפן דעם פערזאן, און דער פאקט אז ער האט אנגעוויזן דעם נומער "5" און געזאגט אז דאס איז היינט ווערד 14 שקלים האט נאך שווערער געמאכט די ארבעט צו דערגיין וואס ער האט געוואלט, ביז זיי זענען געקומען צום אויספיר אז ער האט געמיינט 5 לירות, וואס היינט צו טאג איז דאס טאקע ווערד 14 שקלים, וואס דאס מיינט אז דער חוב גייט צוריק צו א צייט פון העכער 20 יאר צוריק, ווען די לירה האט נאך געדינט אלס געלט אין ארץ ישראל.

די משפחה האט אנגעפאנגען ארומצולויפן צווישן זיינע פילע תלמידים, וואו ער האט געדינט אלס מלמד אין די ת"ת "תורת אמת" אין בני ברק, ביז ווען זיי זענען ארויפגעקומען די וואך אז א געוויסער איד מיטן נאמען "לעווין", וועלכער איז דאן געווען א קליין אינגל, האט אמאל געגעבן צוויי מאל א באצאלונג פון 5 לירות.

געווען איז דאס מיט 24 יאר צוריק ווען די כתה ד' אין ת"ת "תורת אמת" אין בני ברק האט זיך געגרייט צו פארן א נסיעה אום ל"ג בעומר, און דער "רבי סגל" האט דאן א טאג בעפאר - דער טאג וואס ער איז געקומען אין חלום - צוזאמגענומען פון אלע קינדער די אויסגאבן פון די נסיעה, אבער ביינאכט ווען ר' חנוך ע"ה איז אריבער אויף די ליסטע האט ער געזעהן אז דער אינגל ערשיינט נישט אין די ליסטע, און ער האט אים געהייסן נאכאמאל ברענגען 5 לירות, טראָץ דעם וואס ער האט גע'טענה'ט אז ער האט שוין באצאלט.

איצט נאך 24 יאר פונקט אין דעם טאג איז ר' חנוך הי"ד געקומען אפצאלן דעם חוב, וועלכע האט געמאכט א שטארקן התעוררות איבער גאנץ ארץ ישראל.○

רוח הקודש הופיע בבית מדרשו

היינט מיטוואָך איז לדאבון לב כל חסידי סאַטמאַר נפטר געוואָרן הרה"ח ר' שלום לויפער ז"ל, וועלכער איז געווען באַקאַנט מיט'ן העכסט פרומען חסידישן שטוב וואָס ער האָט אויפגעשטעלט, אָן קיין שום שינוי כל שהוא פונעם אַמאָליגן אַלטן דרך, בפרט בעניני צניעות.

אַ וואונדערליכע מעשה האָט ציקורלירט צווישן די משפחה בשעת די לוי', וואָס ציינגט אויפן ווייטן, הייליגן בליק פון רביה"ק מסאַטמאַר זי"ע.

ר' שלום ז"ל איז אַמאָל אַריין צום רבי'ן זי"ע און זיך באַקלאָגט אז איינע פון זיינע שנירן גייט אָנגעטאָן מיט אַ פריזוט, אין די צייט וואָס אַלע זיינע קינדער גייען אָנגעטאָן מיט זיידן (שפּיצלעך). האָט אים דער רבי זי"ע דעמאָלט געוואונטשן און מבטיח געווען אַז ער וועט נאָך זוכה זיין ביים לעבן צו זען אַלע זיינע קינדער גיין מיט זיידן.

פאָריגע וואָך דאָנערשטאָג ווען ס'איז באַקאַנט געוואָרן די שערורי' מיט די עבודה זרה שייטלען, איז די שנור געווען פון די פילע נשים צדקניות אין ניו יאָרק וועלכע האָבן זיך אָנגעטאָן זיידן.

ר' שלום האָט עס נאָך דערלעבט! יהא זכרו ברוך.